

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

TÜRKÇE EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**FARKLI PROGRAMLARDAKİ TÜRKÇE EĞİTİMİ TEZLERİNİN
EĞİLİMLERİ**

YÜKSEK LİSANS

ÜMİT BÜYÜK

Tez Danışmanı

DOÇ. DR. ESİN YAĞMUR ŞAHİN

ÇANAKKALE – 2022

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

**FARKLI PROGRAMLARDAKİ TÜRKÇE EĞİTİMİ TEZLERİNİN
EĞİLİMİ**

YÜKSEK LİSANS

Ümit BÜYÜK

Tez Danışmanı
DOÇ. DR. ESİN YAĞMUR ŞAHİN

ÇANAKKALE – 2022

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Ümit BÜYÜK tarafından Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN danışmanlığında hazırlanan ve **14/11/2022** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “**Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Eğilimleri**” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı**’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN

(Danışman)

Doç. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR

Doç. Dr. Mehmet GÜRLEK

.....

.....

.....

Tez No :

Tez Savunma Tarihi : 14/11/2022

Doç. Dr. Yener PAZARCIK

Enstitü Müdürü

.././20..

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Ümit BÜYÜK

15/11/2022

TEŞEKKÜR

Bu tezin gerçekleŐtirilmesinde, çalıŐmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen saygı değer danışman hocam Doç. Dr. Esin YAğMUR ŞAHİN'e, çalışma sÜresince tÜm zorlukları benimle göğüsleyen hayatımın her evresinde maddi ve manevi destek olan değerli aileme ve tez yazım sÜrecinde benimle birlikte emek veren eŐim TÜlay BÜyük'e sonsuz teŐekkürlerimi sunarım.

Ümit BÜYÜK
anakkale, Kasım 2022

ÖZET

FARKLI PROGRAMLARDAKİ TÜRKÇE EĞİTİMİ TEZLERİNİN EĞİLİMİ

Ümit BÜYÜK

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans

Danışman: Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN

15/11/2022, 232

Yapılan bu çalışmada lisansüstü düzeyde YÖK Ulusal Tez Merkezi internet sayfasında belirlenen anahtar sözcüklerle yapılan taramalarda izinli olarak ulaşılan Türkçe eğitimi tezlerinin danışman, tezin yapıldığı yıl, tezin türü (yüksek lisans veya doktora), referans (kaynak) sayısı, araştırma sorusu, tezin yapıldığı üniversite ve enstitü, tezin türü, tezin alanı, tezin konusu, tezin yöntemi, veri toplama araçları, örneklem bilgisi ve veri analiz yöntemleri verilerinin eğilimini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmanın deseni, araştırmacı tarafından nitel desen olarak belirlenmiştir. Araştırmanın yöntemi tarama olarak belirlenmiştir. Yapılan bu çalışmada 01.09.2021 tarihinden 31.12.2021 tarihine kadar YÖKTEZ üzerinden ulaşılan toplamda 1863 bilim dalı incelenmiş ve Türkçe eğitimi ile ilgili tezler barındırdığı varsayılan programlardan 9042 tez incelenmiş bu tezlerden Türkçe eğitimi ile doğrudan ilgili olan 277 doktora ve 920 yüksek lisans tezi, toplamda 1197 tez değerlendirmeye alınarak forma işlenmiştir. Sonuç olarak Türkçe eğitimi bilim dalının dışında yer alan okul öncesi, sınıf eğitimi, Türk dili, Türk dili ve edebiyatı, Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, eski Türk dili ve yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi adlı toplam 9 bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin verileri betimsel analiz ve içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Bütün programlarda yapılan yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerinden daha fazla olduğu, tezlerin genel olarak en fazla 2019 yılında yapıldığı, tezlere

en fazla danışmanlık yapan akademisyenin profesör doktor ve ikinci olarak doçent doktor olduğu, tezlerin en çok eğitim bilimleri enstitüsünde ikinci olarak sosyal bilimler enstitüsünde yapıldığı, en fazla tezin Gazi, Hacettepe, Marmara ve Sakarya Üniversitesinde hazırlandığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Lisansüstü, Tez, Tez danışmanı, Araştırma, Eğilim.

ABSTRACT
TRENDS OF TURKISH EDUCATION THESES IN DIFFERENT
PROGRAMS

TITLE OF THESIS

Ümit BÜYÜK

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Department of Turkish and Social Sciences Education

Turkish Education Science Branch

Master Thesis

Advisor: Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN

15/11/2022, 232

These studies conducted in different disciplines can also be examined within the scope of Turkish education. In this study; It is aimed that to determine the trend of the data of university and institute, type of thesis (Master or PhD, field of the thesis, subject of the thesis, method of the thesis, the tendency of the advisor , the year the thesis was made, the number of references (sources), the research question (hypothesis), data collection tools, sample information and data analysis in Turkish Education thesis which is at the graduate level and accessed with permission in the searches made with the keywords determined on the YÖK National Thesis Center website. In this research, a total of 1863 disciplines accessed through YÖKTEZ from 01.09.2021 to 31.12.2021 were examined and 9042 theses from the programs that are assumed to contain the theses related to Turkish Education were examined, 277 doctoral and 914 master's theses directly related to Turkish Education, in total 1197 theses was evaluated and processed into the form. Turkish children abroad, were analyzed using descriptive analysis and content analysis techniques. In all programs, it was concluded that the master's theses were more than the doctoral theses, the most theses were made in 2019, the academician who advised the theses the most was Professor Doctor and secondly Associate Professor, the most theses were made in the Institute of Educational Sciences and in the Institute of Social Sciences secondly, the most thesis was prepared in Gazi, Hacettepe, Marmara and Sakarya Universities.

Keywords: Turkish Education, Postgraduate, Thesis, Thesis advisor, Research, Tendency.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

JÜRİ ONAY	
SAYFASI.....	Error!
Bookmark not defined.	
ETİK BEYAN.....	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xii
TABLolar DİZİNİ.....	xiii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xviii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	6
1.3. Araştırmanın Önemi.....	6
1.4. Sayıtlar.....	7
1.5. Sınırlılıklar.....	8
1.6. Tanımlar.....	8
1.7. İlgili Alanyazın.....	10

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

30

2.1. Dil Nedir?.....	29
----------------------	----

2.1.1. Ana Dil Nedir?.....	30
2.1.2. Ana Dili Nedir?.....	31
2.2. Bibliyometri Nedir?.....	32
2.2.1. Bibliyometrinin Dünyadaki Tarihsel Gelişimi Nedir?.....	34
2.2.2. Türkiye’de Bibliyometrinin Tarihsel Gelişimi Nedir?.....	35
2.3. Bilimsel Araştırma Nedir?.....	36
2.4. Literatür Taraması Nedir?.....	37
2.5. Eğilim Nedir?.....	37
2.6. Tez Nedir?.....	38
2.6.1. Lisansüstü Tezler.....	39
2.7. Tez Danışmanı.....	40
2.8. Türkiye’de Lisansüstü Eğitimin Tarihsel Gelişimi.....	41
2.8.1. Lisansüstü Eğitimde Mevcut Durum.....	43
2.9. Türkçe Eğitimi.....	44
2.9.1. Dinleme Becerileri.....	47
2.9.2. Konuşma Becerileri.....	48
2.9.3. Okuma Becerileri.....	49
2.9.4. Yazma Becerileri.....	49
2.9.5. Dil Bilgisi Öğretimi.....	50
2.9.6. İlk Okuma ve Yazma Öğretim.....	50
2.9.7. Çocuk Edebiyatı.....	51
2.10. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi.....	51

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 57

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Deseni.....	56
3.2. Araştırmanın Yöntemi.....	57

3.3. Veri Toplama Araçları.....	58
3.4. Çalışma Materyali	59
3.5. Veri Toplama Süreci	60
3.6. Verilerin Analizi.....	61

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM ARAŞTIRMA BULGULARI

64

4.1. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin danışman eğilimi	63
4.2. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin yıllara göre eğilimi	65
4.3. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi	67
4.4. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin türüne göre eğilimi	69
4.5. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi.....	71
4.6. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısına göre eğilimi.....	73
4.7. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin üniversitelere göre eğilimi	74
4.8. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin enstitülere göre eğilimi	76
4.9. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma türüne göre eğilimi	78
4.10. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin alanına göre eğilimi	79
4.11. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin konusuna göre eğilimi	81
4.12. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin yöntemine göre eğilimi	83
4.13. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi.....	84
4.14. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem özelliklerine göre eğilimi.....	86
4.15. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri analiz yöntemine göre eğilimi	90
4.16. Bilim Dallarına Göre Türkçe Eğitimi Tezlerinin Eğilimi.....	- 92 -

4.16.1. Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Eğilimleri-	92
-	
4.16.2. Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Eğilimleri	107 -
4.16.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Eğilimleri	123 -
4.16.4. Türk Dili Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Eğilimleri	138 -
4.16.5. Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Eğilimi-	147
-	
4.16.6. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Eğilimleri	155 -
4.16.7. Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Eğilimleri ...	171 -

BEŞİNCİ BÖLÜM
SONUÇ ve ÖNERİLER

192

5.1. Sonuç	188 -
5.1.1. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Danışman Eğilimleri Sonuçları	189 -
5.1.2 Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yıllara Göre Eğilimi Sonuçları	189 -
5.1.3. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Sayfa Sayılarına Göre Eğilimi Sonuçları	190 -
5.1.4. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Türüne Göre Eğilimi Sonuçları	191 -
5.1.5. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Kaynak Sayısına Göre Eğilimi Sonuçları	191 -
5.1.6. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Araştırma Sorusuna Göre Eğilimi Sonuçları	192 -

5.1.7. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Üniversitelere Göre Eğilimi Sonuçları.....	- 192 -
5.1.8. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Enstitülere Göre Eğilimi Sonuçları.....	- 193 -
5.1.9. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Araştırma Türüne Göre Eğilimi Sonuçları	- 194 -
5.1.10. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Alanına Göre Eğilimi Sonuçları.....	- 194 -
5.1.11. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Konusuna Göre Eğilimi Sonuçları.....	- 195 -
5.1.12. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yöntemine Göre Eğilimi Sonuçları.....	- 196 -
5.1.13. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Veri Toplama Araçlarına Göre Eğilimi Sonuçları.....	- 196 -
5.1.14. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Örneklem Özelliklerine Göre Eğilimi Sonuçları- 197 -	
5.1.15. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Veri Analiz Yöntemine Göre Eğilimi Sonuçları	- 198 -
5.1.16. Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı Sonuçları	- 199 -
5.1.17. Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Sonuçları	- 200 -
5.1.18. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı Sonuçları	- 201 -
5.1.19. Türk Dili Bilim Dalı Sonuçları.....	- 203 -
5.1.20. Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı Sonuçları	- 203 -
5.1.21. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı Sonuçları.....	- 204 -
5.1.22. Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı Sonuçları.....	- 205 -
5.2. Tartışma	- 206 -
5.3. Öneriler	- 210 -
KAYNAKÇA	- 212 -

EKLER.....**Error! Bookmark not defined.**

EK-1 Yayın Sınıflama Formu Kullanımı İçin İzin Belgesi.....**Error! Bookmark not defined.**

Ek-2 Türkçe Eğitimi Yayın Sınıflama Formu**Error! Bookmark not defined.**

ÖZGEÇMİŞ.....**Error! Bookmark not defined.**

SİMGELER VE KISALTMALAR

Akt.	Aktaran
ALES	Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı
APA	American Psychological Association
Çev.	Çeviren
Doç.	Doçent
Dr.	Doktor
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
Prof.	Profesör
s.	Sayfa
vb.	Ve benzeri
vd.	Ve diğerleri
TDK	Türk Dil Kurumu
YÖKTEZ	Yükseköğretim Tez Merkezi
YÖK	Yükseköğretim Kurulu

TABLULAR DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Danışman Eğilimi	64
Tablo 2	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yıllara Göre Eğilimi	66
Tablo 3	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Sayfa Sayılarına Göre Eğilimi	68
Tablo 4	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Türüne Göre Eğilimi	70
Tablo 5	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Kaynak Sayısına Göre Eğilimi	72
Tablo 6	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Araştırma Sorusu Sayısına Göre Eğilimi	74
Tablo 7	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Üniversitelere Göre Eğilimi	75
Tablo 8	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Enstitülere Göre Eğilimi	77

Tablo 9	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Araştırma Türüne Göre Eğilimi	79
Tablo 10	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Alanına Göre Eğilimi	80
Tablo 11	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Konusuna Göre Eğilimi	82
Tablo 12	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yöntemine Göre Eğilimi	84
Tablo 13	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Veri Toplama Araçlarına Göre Eğilimi	86
Tablo 14	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Örneklem Özelliklerine Göre Eğilimi	88
Tablo 15	Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Veri Analiz Yöntemine Göre Eğilimi	91
Tablo 16	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Danışman Eğilimi	93
Tablo 17	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Üniversitelere Göre Eğilimi	99
Tablo 18	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Alanına Göre Eğilimi	102
Tablo 19	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Konusuna Göre Eğilimi	103
Tablo 20	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yöntemine Göre Eğilimi	104

Tablo 21	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Veri Toplama Araçlarına Göre Eğilimi	105
Tablo 22	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Örneklem Düzeyine Göre Eğilimi	106
Tablo 23	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Veri analizine Göre Eğilimi	107
Tablo 24	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Danışman Eğilimi	108
Tablo 25	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Tezin Alanına Göre Eğilimi	116
Tablo 26	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Tezin Konusuna Göre Eğilimi	117
Tablo 27	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Üniversitelere Göre Eğilimi	118
Tablo 28	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Veri Toplama Araçlarına Göre Eğilimi	120
Tablo 29	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Tezin Alanına Göre Eğilimi	121
Tablo 30	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Örneklem Düzeyine Göre Eğilimi	122
Tablo 31	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Veri analizine Göre Eğilimi	123
Tablo 32	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Danışman Eğilimi	124

Tablo 33	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Üniversitelere Göre Eğilimi	130
Tablo 34	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Alanına Göre Eğilimi	133
Tablo 35	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Konusuna Göre Eğilimi	134
Tablo 36	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Yöntemine Göre Eğilimi	135
Tablo 37	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Veri Toplama Araçlarına Göre Eğilimi	136
Tablo 38	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Örneklem Düzeyine Göre Eğilimi	137
Tablo 39	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Veri analizine Göre Eğilimi	138
Tablo 40	Türk Dili Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Danışman Eğilimi	139
Tablo 41	Türk Dili Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Üniversitelere Göre Eğilimi	145
Tablo 42	Türk Dili Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Alanına Göre Eğilimi	148
Tablo 43	Türk Dili Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Konusuna Göre Eğilimi	149
Tablo 44	Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Danışman Eğilimi	149

Tablo 45	Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Üniversitelere Göre Eğilimi	154
Tablo 46	Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Alanına Göre Eğilimi	156
Tablo 47	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Danışman Eğilimi	157
Tablo 48	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Üniversitelere Göre Eğilimi	163
Tablo 49	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Alanına Göre Eğilimi	167
Tablo 50	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Konusuna Göre Eğilimi	168
Tablo 51	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yöntemine Göre Eğilimi	169
Tablo 52	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Veri Toplama Araçlarına Göre Eğilimi	170
Tablo 53	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Örneklem Özelliklerine Göre Eğilimi	171
Tablo 54	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Veri Analiz Yöntemlerine Göre Eğilimi	172
Tablo 55	Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Danışman Eğilimi	173
Tablo 56	Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Üniversitelere Göre Eğilimi	179
Tablo 57	Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Alanına Göre Eğilimi	182
Tablo 58	Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Konusuna Göre Eğilimi	183
Tablo 59	Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yöntemine Göre Eğilimi	184
Tablo 60	Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Veri Toplama Araçlarına Göre Eğilimi	185

Tablo 61	Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Örneklem Düzeyine Göre Eğilimi	186
Tablo 62	Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Veri Analiz Yöntemlerine Göre Eğilimi	188

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa No
Şekil 1	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yıllara Göre Eğilimi	94
Şekil 2	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımları	95
Şekil 3	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Türüne Göre Eğilimi	96
Şekil 4	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Kaynak Sayısına Göre Eğilimi	97
Şekil 5	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Araştırma Sorusuna Göre Eğilimi	98
Şekil 6	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Enstitülere Göre Eğilimi	100
Şekil 7	Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Araştırma Türüne Göre Eğilimi	101
Şekil 8	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yıllara Göre Eğilimi	109

Şekil 9	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Sayfa Sayılarına Göre Eğilimi	110
Şekil 10	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Türüne Göre Eğilimi	111
Şekil 11	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Kaynak Sayısına Göre Eğilimi	112
Şekil 12	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Araştırma Sorusuna Göre Eğilimi	113
Şekil 13	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Enstitülere Göre Eğilimi	114
Şekil 14	Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Araştırma Türüne Göre Eğilimi	115
Şekil 15	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Yıllara Göre Eğilimi	125
Şekil 16	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Sayfa Sayılarına Göre Eğilimi	126
Şekil 17	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Türüne Göre Eğilimi	127
Şekil 18	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Kaynak Sayısına Göre Eğilimi	128
Şekil 19	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Araştırma Sorusuna Göre Eğilimi	129
Şekil 20	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Enstitülere Göre Eğilimi	131

Şekil 21	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Araştırma Türüne Göre Eğilimi	132
Şekil 22	Türk Dili Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yıllara Göre Eğilimi	140
Şekil 23	Türk Dili Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Sayfa Sayılarına Göre Eğilimi	141
Şekil 24	Türk Dili Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Kaynak Sayılarına Göre Dağılımları	142
Şekil 25	Türk Dili Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Araştırma Sorusuna Göre Dağılımları	143
Şekil 26	Türk Dili Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin türüne Göre Dağılımları	144
Şekil 27	Türk Dili Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Enstitülere Göre Dağılımları	147
Şekil 28	Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımları	150
Şekil 29	Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Sayfa Sayılarına Göre Eğilimi	151
Şekil 30	Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Kaynak Sayısına Göre Eğilimi	152
Şekil 31	Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Türüne Göre Eğilimi	153
Şekil 32	Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Enstitülere Göre Eğilimi	155

Şekil 33	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yıllara Göre Eğilimi	158
Şekil 34	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Sayfa Sayılarına Göre Eğilimi	159
Şekil 35	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Türüne Göre Eğilimi	160
Şekil 36	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Kaynak Sayısına Göre Eğilimi	161
Şekil 37	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Araştırma Sorusuna Göre Eğilimi	162
Şekil 38	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Enstitülere Göre Eğilimi	165
Şekil 39	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Araştırma Türüne Göre Eğilimi	166
Şekil 40	Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yıllara Göre Eğilimi	174
Şekil 41	Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Sayfa Sayılarına Göre Eğilimi	175
Şekil 42	Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Türüne Göre Eğilimi	176
Şekil 43	Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Kaynak Sayısına Göre Eğilimi	177
Şekil 44	Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Araştırma Sorusuna Göre Eğilimi	178
Şekil 45	Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Enstitülere Göre Eğilimi	180

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın problem durumunu ve alt problemleri, araştırmanın hedefini, araştırmanın önemi, sayıltıları, sınırlılıkları ve tanımları üzerinde durulmuştur.

1.1. Problem Durumu

Yapılması planlanan bütün yeni araştırmalar kendisinden önce yapılmış araştırmaların ışığında ilerler. Bilakis eğitim öğretim alanında yapılan araştırmaların en yenisini takip etmek önem arz etmektedir. Bunun sebebi olarak eğitim öğretim alanının gelişimden ve değişimden ilk önce etkilenen alanların başında geliyor olmasındandır. Eğitim olgusu insanlığın var olmasından beri başlamış günümüz dünyasında da devam etmekte olan bir olgudur. Eğitim kavramı günümüzdeki hâlini alana kadar birden çok değişikliğe uğramıştır. Bu değişiklikler hem eğitim alanlarındaki gelişim ve değişimlerin oluşmasına neden olmuş; hem de başka eğitim alanlarındaki gelişmelerden ve değişimlerden etkilenmiştir. Bu kısır döngü daha da devamlılığını sürdürecektir ve yaşam sürdükçe de devam edeceği yadsınamaz bir hakikat olarak karşımızda olacaktır (Ayas, 2013). Eğitim alanındaki güncel gelişmeleri ortaya koymak için bireylerin ana dili eğitimine olan ihtiyacı önemli bir durumdur. Fikir sahibi, araştıran, çözüm bulmak için sorgulayan, ilgi kuran, anlamlandıran, sorunların köküne değinen, esas dil yeterliliklerini en anlamlı ve verimli şekilde işleten ve diğer dilleri rahatlıkla kavrayıp öğrenebilen bireyi geliştirebilmek için dil eğitimi oldukça önemlidir. Türkiye’de dil üzerinde yapılan eğitim ve öğretim hususunda çok çeşitli yönlerden incelemeler yapılmıştır. Dil becerilerinin temeli kabul edilen (okuma, konuşma, dinleme ve yazma) yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, çocuk edebiyatı, dil bilgisi, materyal tasarımı, yöntem ve teknikler, ders programı, ölçme ve değerlendirme, ders kitabı incelemesi, öğretmen yetiştirilmesi ve benzeri başlıklarda ve konularda Türkçe alanında araştırmalar yapılagelmiştir. Araştırma başlık ve konularının çok çeşitli olması, bu araştırmalarda yararlanılan yöntem ve tekniklerle ilgili genel bir değerlendirme yapmayı gerekli kılmaktadır. Lisansüstü eğitim, lisansta edinilen bilgi ve becerileri daha ileri bir

dereceye götüren, araştırmalarla bilimin ilerlemesine katkı sunan, ülkeyi ilerletecek bilim adamları ve bilim kadınları yetiştiren planlı, programlı bir eğitim sürecidir (Varış, 1984). Lisansüstü eğitimin genel amacı olarak araştırma, inceleme ve analiz yaparak bilim öğretmek olduğunu söylemek mümkündür. Diğer bir ifadeyle lisansüstü eğitimde inceleyen ve incelemelere ışık tutan bilim insanı, sadece var olan bilgiyi ve belgeleri aktarmayıp taze bilgileri araştırıp, analiz ederek yeni bilgilere varır ve bu bilgileri herkese yaymak için uğraşır. Lisansüstü eğitim başka bir deyişle bu bilim insanlarını yetiştiren bir eğitim süreci olarak değerlendirilir (Çakar, 1997). Üniversitelerin bünyesinde gerçekleştirilen inceleme, araştırma, geliştirme, makale, proje ve lisansüstü sunulan bildiri ve tezler ülkelerin bilimsel niteliklerinin artmasına fayda katmaktadır. Bu çalışmalar çatısı altında yer verilen lisansüstü tezlerin hedefi, karşı karşıya kaldığımız problemleri değişik teknikler uygulayarak çözüme kavuşturmaktır. Tezlerin hedeflerinde, fikirlere ihtiyaç duyulan açıklığı getirmek ve bundan sonra da tartışmanın yapısıyla ilgilenmek de vardır (Gouldner, 2006). Buna ek olarak lisansüstü tezler, çalışılmamış alanlara ve konulara üzerine eğilerek derinlemesine bilgi elde etmeyi sağlar. Lisansüstü çalışmalar, genel olarak doktora ve yüksek lisans diye iki farklı seviyede yapılmaktadır. Yüksek lisans tezleri araştırana; araştırma yöntem ve tekniklerini kavrayıp öğrenme, bilim dilinin inceliklerini bilme ve kullanma, alanyazın ile ilgili temel terminolojiye hâkim olma becerisini kazanmayı sağlar (Coşkun, Balcı ve Özçakmak, 2013). Doktora tezlerinde ise araştırandan bilime güncellik ve özgünlük getirmesi beklenir (Lepp, Remmik, Karm ve Leijen, 2013). Yüksek lisans tezleri, doktora tezlerine göre daha yaygındır ve nicelik olarak da oldukça fazladır fakat buna rağmen doktora tezleri yüksek lisans tezlerine kıyasla daha fazla akademik ve bilimsel alaka görmektedir (Anderson, Day ve McLaughlin, 2008). Buna sebep olarak akademik ve bilimsel hayatın yüksek lisans ile başlamasını göstermek mümkündür. Bu seviyede lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin esas hedefi, çalışılmış alanları ve konuları tanımak ve bu alanda kendini geliştirerek uzmanlık kazanmış insanları takip etmektir. Özet olarak öğrenciler ilk adımı attıkları alanı ve inceliklerini tüm yönüyle keşfetmeye çalışırlar. Tezler, danışman hocanın, tezin tabiatı ve rolüne dair düşüncesi ile tezi hazırlayıp yazacak olan öğrencinin tezdten ne beklediğine dayanır. Bununla birlikte öğrenci ve danışman hocanın tezle ilgili kendi yapacakları işler de önem arz etmektedir (Anderson, Day ve McLaughlin, 2006). Eğitim alanında yapılan çalışmaların kaliteli olmasını sorgulama süreci, sonradan yapılacak araştırmalar için önemlidir. Eğitim alanında yapılmış olan araştırmaların araştıran tarafından ele alınan bulgularında yanlışlıklar, yanımlar ve eksiklikler bulunabilir. Bundan dolayı ortaya

koyulan araştırmaların niteliğini gösteren çalışmalar önemlidir (Dunkin, 1996:88). Akademik araştırmaların neticeleri, kendisinden sonra yapılacak olan yeni araştırmalara kılavuzluk etmesi açısından gerekli ve önemlidir (Karadağ, 2009). Bir tezin başarıya ulaşıp ulaşmadığını belirleyen bazı ölçütler vardır. Bunlar: bilimsel olması, tenkit ederek düşünme, alana özgünlük sağlama, basılmaya değecek nitelikte olma, kendi içinde elişmeme ve sunumda iyi olma gibi nitelikler olarak saymak mümkündür (Andrews, 2007). Kabul edilebilir nitelikte birrn (tez)retmek için öğrencilerin yazacağı tezin konusuna ve yapacağı çalışmaya benzer ilgili çalışmalara oldukça hâkim olması önemli olmakla birlikte buna ek olarak çalıştığı alanın ve konunun sylem ile ilgili pratiklerini sağlayabilmeleri de gereklidir (Anderson, Day ve McLaughlin, 2008). Son dönemlerde bilimsel tezlerin çoğalması, bilimlerin yeni ve farklı dallara ayrılmasına, ortaya çıkan yeni dalların da birçok araştırmacının çalışma yapmasına olanak sağlamıştır.

Bilim camiasında özellikle de akademik alanda yapılan çalışmalar sürekli artmakta, ilerlemekte ve gelişmektedir. Bilhassa doktora ve yüksek lisans gibi lisansüstü eğitim alanındaki öğrencilerin araştırmacı kimliğine bürünerek yaptıkları çalışmaların sayısının artışıyla beraber yapılan bilimselrnler de çoğalmaktadır. Mütemadiyen ilerleyen ve değişip gelişen eğitim alanında yapılan çalışmaların takibini yapmak oldukça önemli bir duruma gelmeye başlamıştır (Boyacı ve Demirkol, 2018). Araştırmacıların kendi araştırmarnlerini alan yazına ve akademik dünyanın faydasına sunmadan önce yapacağı araştırma ile ilgili farklı araştıranlar tarafından ortaya konmuş çalışmalara hâkim olması gerekmektedir. Bu doğrultuda literatür taranmakta ve yapılacak olan çalışma çerçevesiyle ilgili makale, bildiri, tez vb. bilimsel veriler irdelenmektedir. Araştıranlar alışma konuları ile ilgili hangi araştırmacıların çalışma yaptığını bilme ihtiyacı hissederler. Fakat yeteri kadar fırsatları olmadıkları için ya da zamanları kısıtlı oldukları için çalışmaların tümüne erişemeyebilirler. Bunun gibi durumlarda analiz, eğilim ve yönelim belirleyen çalışmaların ne kadar önem arz ettiği anlaşılır. Belli başlı bir alanda beliren bilimselrnleri değerlendirmeye olanak tanınması ve toplu bir çalışma ortaya koyulması açısından analiz çalışmaları oldukça önemlidir. Analiz alışmaları bu yönüyle yeni araştırmacılar a pusula gibi yn göstermektedir (zakmak, 2017). Farklı alanlarda olduğu gibi Türkçe eğitimi alanında da akademik araştırma yapacak olan araştıranların daha önceden yapılmış olan ve tamamlanmışrnleri literatür taraması yaparak inceleyeceği bilinmektedir. Bu alanda araştırma yapacak olan lisansüstü öğrenim gören araştıranların bölümünde yapılan çalışmaları bir bütün olarak incelemeleri ve alanda yapılan incelemelerin eğilim ve

yönelimlerini bilmeleri önemlidir. Bu amaçla literatürde var olan tamamlanmış tezleri farklı açılardan inceleyen oldukça fazla çalışma bulunmaktadır. Söz konusu çalışmalar incelendiğinde ve literatür tarandığında Türkçe eğitimi alanında benzer çalışmaların olduğu görülmektedir. Alanda yapılan bu doğrultuda çalışmalar Türkçe eğitimi alanında araştırma yapacak olan kişilere bir yol gösterici niteliğinde olacaktır. Türkçe eğitimi alanında yapılan çalışmalarda ekseriyetle danışman bilgileri, tezlerin veya makalelerin yayım yılı, sayfa sayısı, konusu, kaynak sayısı, araştırma sorusu sayısı, üniversiteleri özet ve anahtar kelimelerine dair bilgiler, araştırma yöntemleri, enstitüleri, veri toplama araçları ve hedef kitlesi gibi alt özelliklerine dair değerlendirmeler yapılmıştır. Bununla beraber alanyazın incelenip literatür tarandığında farklı programlardaki Türkçe eğitimi ile ilgili tezlerin ‘‘tezin künyesi, tezin türü, tezin alanı, tezin konusu, tezin yöntemi, veri toplama araçları, örnekleme, veri analiz yöntemi’’ gibi verileri ele almış olan bir çalışma bulunmamaktadır. Yapılan bu çalışmanın temel hedefi bu doğrultuda oluşmaktadır. Yapılan bu çalışmada farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin ‘‘tezin künyesi, tezin türü, tezin alanı, tezin konusu, tezin yöntemi, veri toplama araçları, örnekleme, veri analiz yöntemi’’ verilerinden yola çıkılarak eğilim belirlenmeye çalışılmış, bulgu ve sonuçlara ulaşılmıştır. Bu araştırmanın farklı eğilimi ele alması sebebiyle alana katkı sunacağı düşünülmektedir.

Araştırmacılar tarafından Türkçe eğitimi tezleri üzerine oldukça fazla çalışma yapılmıştır. Literatür taramasında çıkan sonuçlar bu tespiti doğrulamaktadır. Türkçe eğitimi disiplinler arası bir alandır. Farklı bilim dallarındaki araştırmacılar da bu alanla ilgili çalışmalar yapmışlardır. Türkçe eğitimi beşikten mezara devam eden bir disiplindir. Türkçe eğitimi yabancı dil olarak da ana dili olarak öğretilmektedir. Türkçe eğitimi ilk olarak ailede başlar. Okul öncesi eğitimde de Türkçe eğitimi ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Sınıf öğretmenleri Türkçe dersi adı altında ilkokuma yazma eğitimi vermektedirler. Ana dili eğitimi öğrenme, iletişim, konuşma, yazma, dinleme, okuma gibi becerileri geliştirmekte, psikolojik, sosyolojik ve akademik birçok açıdan kişiyi geliştirmektedir. Literatür tarandığında Türkçe eğitimi ile alakalı yüksek lisans ve doktora programlarının dışında ilgili bu çalışmaların/tezlerin daha önce bir bütün olarak incelenmediği görülmektedir. Bu çalışma farklı programları da dahil ederek Türkçe eğitimi tezlerini bir bütün olarak incelemektedir. Bu açıdan bakıldığında bu çalışmanın benzeri alan yazında olmadığı görülmektedir. Bu kapsamda alanda ilk çalışma olduğu görülmektedir.

1.2. Alt Problemler

Yapılan bu araştırmada ‘‘Farklı Programlardaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Eğilimi nedir?’’ sorusuna yanıt aranmıştır.

Araştırmanın alt problemleri ise şu şekildedir:

1. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin danışman eğilimi nedir?
2. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin yıllara göre eğilimi nedir?
3. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi nedir?
4. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin türüne göre eğilimi nedir?
5. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi nedir?
6. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısına göre eğilimi nedir?
7. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin üniversitelere göre eğilimi nedir?
8. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin enstitülere göre eğilimi nedir?
9. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma türüne göre eğilimi nedir?
10. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin alanına göre eğilimi nedir?
11. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin konusuna göre eğilimi nedir?
12. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin yöntemine göre eğilimi nedir?
13. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi nedir?
14. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem özelliklerine göre eğilimi nedir?

15. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri analiz yöntemine göre eğilimi nedir?

16. Bilim dallarına göre Türkçe eğitimi tezlerinin eğilimi nedir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Yapılan bu çalışmada farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin danışman eğilimi, tezin yapıldığı yıl, tezin sayfa sayıları, tezin türü (yüksek lisans veya doktora), referans (kaynak)sayısı, araştırma sorusu, tezin yapıldığı üniversite ve enstitü, tezin türü, tezin alanı, tezin konusu, tezin yöntemi, veri toplama araçları, örneklem bilgisi, veri analiz yöntemleri ve bilim dallarına göre Türkçe eğitimi tezlerinin eğilimi verilerini tespit etmek amaçlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

İlk insanın yeryüzüne inmesinden beri dil doğan, yaşayan, gelişen ve değişimlere uğrayan bir varlıktır. İnsanlar asırlar boyunca dil sayesinde iletişim kurarlar, anlaşmaya varırlar. Toplumlar kurallarını, örf ve adetlerini kısacası kültürel anlamdaki bütün değerlerini dil vasıtası ile kuşaktan kuşağa aktarırlar. Çelebi'nin (2006) söylediği gibi "Dil toplumların aynasına benzer ve kullanıldığı toplumların seviyesini, ne derece gelişmiş olduğunu ve düşünce biçimini ortaya çıkarır." Bu nedenle dil eğitimi ve öğretimi çok önemli bir olgu olarak bilinmektedir. Dili ve dil eğitimi ve öğretimi dikkate almayan üzerine eğilmeyen bir ülke, gelişime ve ilerlemeye açık durumda değildir. Dil ve zihin bakımından kendini yetiştirmiş olmadan ülkelerin kalkınması beklenemez. Dilin eğitimi ve öğretimi konusuna önem veren ülkeler; fikri olan, sorgulama yapan, araştıran ve sorun çözen kişiler yetiştirmek amacıyla dil eğitimi ve öğretimi üzerine eğilmektedir (Güneş, 2014). Bir disiplin olarak Türkçe eğitiminin çalışma alanlarını yazma eğitimi, okuma eğitimi, dinleme eğitimi, konuşma eğitimi, dil bilgisi öğretimi, çocuk edebiyatı, ilk okuma ve yazma öğretimi, Türkçe öğretmeni yetiştirme ve Türkçe eğitiminin tarihçesi şeklinde sıralanmıştır. Dil öğretimi bu derece önemli durumdayken bu alanda yapılan araştırmalar da azımsanmayacak miktarda çoğalmıştır. Türkçe eğitimi ile ilgili söz konusu alanlarda bir hayli araştırma yapıldığı görülmektedir. İlgili alanlarda araştırma yapmak isteyen yeni araştırmacılar, işe bu araştırmaları incelemiş olan çalışmalarını takip ederek başlamaktadır. Bu sebeple Türkçe

eğitimi alanına dair yapılan araştırmaların belirli aralıklarla irdelenmesi literatürü aydınlatacak, alandaki gelişme ve yönelimleri izleme noktasında pusula görevi görecektir (Şahbaz ve Çekici 2012). Yaşadığımız coğrafyada kullandığımız dil Türkçedir. Türkçe Türkiye’de yaşan insanların ana dilidir. Türkçe eğitimi ile ilgili hangi alanda ne tür araştırmalar yapılıyor önem arz etmektedir. Türkçe eğitimi ile yapılan çalışmalar sınırlı birkaç programın ele aldığı araştırmalar değildir. Türkçe eğitimi üniversiteler bünyesinde yer alan birçok programın değindiği ve irdelediği bir kavramdır. Kendi bölümlerindeki tezlerin eğilimini, yönelimlerini ya da yine kendi bölümlerinde yapılan tezleri bir bütün olarak inceleyen, tespit etmeye çalışan birçok araştırma mevcuttur. Bu çalışmanın diğer çalışmalardan ayrılan tarafı ‘‘Türkçe eğitimi’’ kavramını sadece belirli birkaç programın çalışma alanına hapsetmeyip farklı programların Türkçe eğitimi konusunda nasıl çalışma yaptıklarını ortaya koymasıdır. Bu yönüyle özgün ve diğer çalışmalardan farklı bir araştırma değildir. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerini tek bir çalışmada toplayan bir çalışma mevcut değildir. Bu sebeple bu durum alanda karanlıkta kalan bir noktadır. Farklı programlarda yer alan Türkçe eğitimi doktora ve yüksek lisans tezlerinin irdelenmesi, aydınlatılması ve araştırmacıların faydalarına sunulması gerektiği için önemlidir.

1.5. Sayıtlar

Lisansüstü tezleri incelemek üzere kullanılan ‘‘Türkçe Eğitimi Yayın Sınıflama Formu’’ nun amacına uygun biçimde tasarlandığı varsayılmıştır.

Bu araştırma için belirlenen araştırma yöntemi; araştırmanın amacına, araştırmanın konusuna ve problem çözümüne uygundur.

Araştıran verileri analiz ederken objektif görüş belirtmiştir.

Araştıranlar tarafından ulusal düzeyde Türkçe eğitimi ile ilgili tezleri kapsayan farklı programlarda hazırlanan tezlerin enstitüler tarafından Yükseköğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığına tam olarak ulaştırıldığı varsayılmıştır.

Tezlerin sağlandığı Yükseköğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığının tezlerin kataloglamasını hatasız ve eksiksiz olarak yaptığı varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Yapılan araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezler YÖK veri tabanında ulaşılan ve erişim izni olan 277 doktora ve 920 yüksek lisans tezi ile sınırlıdır.

Bu araştırma YÖK veri tabanından 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla ulaşılan tezlerle sınırlıdır.

Bu çalışma Mustafa Sözbilir tarafından geliştirilen ‘‘Türkçe Eğitimi Yayın Sınıflama Formu’’ ile elde edilen verilerle sınırlıdır.

Araştırmanın bulguları, yapılan nitel araştırma teknikleriyle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Nitel Araştırma: Görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların tabii ortamda gerçekçi olarak ve bir bütünlük içinde ortaya koyulmasına yönelik nitel bir sürecin takip edildiği araştırma olarak ifade edilebilir (Yıldırım ve Şimşek 2018:41).

Doküman Analizi: Doküman incelemesi, araştırılması amaçlanan olgu veya olgulara dair bilgi ve belge içeren yazılı dokümanların analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek 2018:189).

Hipotez: Herhangi bir araştırmanın muhtemel neticelerine dair yapılan tahminlerin ifade edilmesidir (Fraenkel ve Wallen,2006; Gay vd., 2009).

Araştırma Sorusu: Araştırma sorusu, kaçınılmaz olarak ‘‘Bilinmeyen’’ de ortaya çıkan açıklardan veya problemlerden evrimleştiği ve araştırmanın amacını açıkça belirttiği sorundur (Haidekker, S., 2021).

İçerik Analizi: Birbirleri arasında benzerlik gösteren verileri belirli temalar ve kavramlar genelinde bir araya getirmek ve bu verileri okuyucunun anlayabileceği bir şekilde düzene sokarak yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek 2018:242).

Eğilim: Kişilerin belli bir görüş, düşünce, tutum, ilgi ve davranışa olan yatkınlığı; yetenek ve beceri kazandırmayı sağlayan bir ilgi alanına olan yakınlık (TDK, 2021).

Evren: Araştırmada toplanacak verilerin analizi ile elde edilecek sonuçların geçerli olacağı, yorumlanacağı grup olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel 2020).

Örnekleme: Var olan evrenden, onu temsil edilmesini yüklenebilecek bir parça, küçük bir grup seçme işine örnekleme denir (Kaptan, 1998: 118).

Örnekleme: Herhangi bir evrenden belirli olan bir yöntemle seçilmiş daha küçük sayıdaki nesne ve kişilerin oluşturduğu gruptur (Kaptan, 1998: 118).

Yöntem: Araştırmanın nasıl ve ne şekilde ilerletileceğine dair ayrıntıları tanıtır. Bu tanıtım okuyucuların, çalışmanın yöntem ve tekniğinin ve neticelerin güvenilirlik, inandırıcılık ve geçerliğinin yerinde olduğunun değerlendirebilmelerine katkı sunar (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel 2020).

Tez: Üniversitelerin lisansüstü eğitim, eğitim bilimleri veya sosyal bilimler enstitülerinde öğretim üyelerinin veya öğrencilerin hazırlayıp bazen bir sınav kurulu önünde savunmasını yaptıkları bilimsel eser. Özetlenecek olursa tez; tartışmaya, iddiaya dayanarak bir fikir, öneri ileri atmaktır.

Lisansüstü Eğitim: Lisans eğitimine bağlı olarak yüksek lisans ve doktora eğitimi ile sanatın gerektirdiği eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama alanlarında yapılan yeterlik çalışması ile tıpta uzmanlık ile bunların dallarında oluşan eğitimidir (Sevinç, 2001). Uygur üniversitenin önemli işlevlerinden biri olan lisansüstü eğitimin, özellikle Türkiye problemlerine yönelik inceleme yapma ve ülke ilerlemesi, yükselmesi ve kalkınması için gerekli olan geniş donanımlı insan gücü yetiştirme gibi önemli sorumlulukları ve görevleri vardır (Karakütük, 2002). Bu durumun ana nedenlerinde en açık olarak görebilecek etken yaşanan şu zamanda bütün bilim dallarında bir hayli hızlı değişmelerin ve gelişmelerin olduğuna tanık olunmasıdır. Bilhassa teknoloji ve bilim alanındaki gelişmeler büyük bir hıza ulaşmış bulunmaktadır. Bazı bilim dallarında var olan bilgiler birkaç yıl içerisinde

değişmektedir. Bu durum dört yıllık eğitimin birinci sınıfında bulunan öğrenilenlerin öğrenciler okullarından mezun olana değin değişmesi demektir (Açıkgöz, 2002).

Yüksek lisans Tezi: Yüksek lisans ders dönemi eğitimi tamamlandıktan sonra yeni bir konudan ya da problemden yola çıkarak hazırlanan belirli bir yöntemi, araştırma ölçütleri ve sistematığı olan raporlardır (Sevencan, 2019).

Doktora Tezi: Yüksek lisans eğitimi başarı ile tamamlandıktan sonra doktora eğitimine geçilir. Doktora tezi doktora eğitimi süreci sonunda hazırlanan bilimsel yazılardır. Lisansüstü eğitim öğrencilerine lisansüstü eğitim ile ve bilhassa doktora programlarıyla kendi başına bağımsız olarak araştırma yapma, bilimsel olgu ile olayları geniş çerçeveden ve derin bakış açısı ile mütalaa ederek yorumlama ve yeni bireşimlere ulaşma yeteneği kazandırılmaktadır (Tuzcu, 2003). Lisansüstü eğitim-öğretimin bir neticesi olarak bilim insanının taşıması gereken özellikler; bağımsız kendince çalışabilme ve sorumluluklarını alabilme erginliği, öğrenme erginliği, iletişim ve sosyal erginlik, alana özgü ve mesleki erginlik “kişisel ve mesleki yeterlikler” bunların arasındadır (Aslan, 2010).

Dil: Ses veya ses kümelerinin bir araya gelmesi sürecinden oluşan, ‘araç’ görevi üstlenen, insanların yüzyıllar boyunca yaşadıkları tarihi günümüze taşıyan ve bugünden sonraki çağlara da taşıyacak olan bir köprüdür (Kaplan,2001).

Türkçe Eğitimi ve Öğretimi: Hem Türk soylu ve anadili Türkçe olan insanlar için hem de yabancılar için Türk dilinin beş temel yönünü (konuşma, okuma, yazma, dinleme ve dilbilgisi) öğretmeye dayanan bir disiplindir (Börekçi, 2015).

1.8. İlgili Alanyazın

Yapılan incelemeler, yazılan makale ve tezler neticesinde Türkçe eğitimi ve öğretimi akademik alanının niteliklerinin çoğaltılması ve iyileştirmeler yapılmasının önemli olduğu bilinmekte ve kabul edilmektedir. Günden güne yeni bilgiler ekleniyor, içinde bulunduğumuz zaman diliminde, bilgi ve iletişim çağında, araştırmaların ve ortaya koyulan ürünlerin sayısı sürekli olarak artmaktadır. Bu durum sistematik bir biçimde yapılan araştırmaların yakinen takip edilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Bu araştırmaların bulguları, sonuçları ve önerileri yeni araştırmacılar için bir yol haritası çizebilmektedir. Bundan önceki zamanlarda yapılan bildirilerin, makalelerin ve tezlerin; bulgularının, sonuç

ve önerilerinin yeni araştırmacılar tarafınca bilinmesi bu alandaki birikimin ve eğilimin ne yönde olduğunu anlamalarını sağlayacak ve bu durum araştırmacıların elinde bir pusula gibi hizmet edecektir. Bütün bunlardan dolayı yapılan bu araştırmadan daha önce yapılmış olan araştırmaların, yazılan makale ve tezlerin incelenip bahsedilmesi önemli görölmektedir.

Literatürü taradığımızda Türkçe eğitimi araştırmaları ile ilgili yüzlerce tez ve makale yazıldığı görölmektedir. Bu araştırmaların bir kısmı da Türkçe eğitiminin eğilimi ya da Türkçe eğitiminin yeni yönelimleriyle ilgilidir.

Kardaş, Çetinkaya ve Kaya (2018) yılında nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi tekniğini kullanarak yaptıkları çalışmada 2005-2017 yılları aralığında dinleme alanında yazılmış doktora, yüksek lisans tezlerini ve makaleleri sıralamışlar ve bu alanda yapılmış çalışmaların eğilimini belirlemişlerdir.

Alver ve Taşdemir (2017) yılında yaptıkları çalışmada 2005-2016 yıllarında konuşma yeterliliği ile ilgili yapılan lisansüstü tezleri farklı değişkenler bakımından incelemişlerdir. Konuşma yeterliliği alanında yapılan tezler; üniversitelere, yıllara, konularına ve yöntemlerine, örnekleme/çalışma grubuna göre 18 doktora ve 54 yüksek lisans tezinden oluşmak üzere toplamda 72 tezi doküman incelemesi tekniği kullanarak ele alıp incelemişlerdir.

Özdemir (2018) yılında yaptığı çalışmada okuma becerisi ile ilgili lisansüstü çalışmaların eğilimini belirlemeyi amaçlayan çalışmasında 201 tezi doküman incelemesi yöntemiyle incelemiştir.

Maden (2021) yılında yaptığı çalışmasında Türkçe ders kitaplarını incelemeyi konu alan tezlerin eğilimini ortaya koymayı hedeflemiştir. Yaptığı çalışmada nitel araştırma desenlerinden doküman analizi kullanarak YÖK Tez'den ulaştığı 358 tezi incelemiştir.

Önal ve Maden (2021) yılında yaptıkları çalışmada 2015-2019 yılları arasında yer alan Türkçe eğitimi alanı ile ilgili doktora ve yüksek lisans tezlerinin araştırma yönelimlerini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizinin kullanıldığı bu çalışmada 730 adet yüksek lisans ve 109 adet doktora olmak üzere 839 tezin eğilimini belirlemişlerdir.

Bozkurt ve Uzun (2015) yılında yaptıkları çalışmada Türkçenin eğitimi-öğretimi alanında Türkiye’de sistematik olarak yapılan uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan bildirilerdeki yönelimlerin raporlaştırılmasını amaçlamışlardır. Yaptıkları bu çalışma doküman inceleme tekniğinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Çalışmalarında Türkçenin eğitimi-öğretimiyle ilgili 837 ve alan dışı konularda 686 olmak üzere 1523 bildiriye içerik analizi tekniğini kullanarak analiz etmişlerdir.

Ünal ve Özer (2014) yılında yaptıkları çalışmada dinleme becerisi ile ilgili çalışmaları incelemişlerdir; çalışmada 14 doktora tezi, 73 yüksek lisans tezi ile makale, bildiri ve kitaplar üzerinde analiz yapılmıştır.

Şeref’in (2019) yılında yaptığı çalışmada ise Türkçe öğretiminde şiirin kullanımı ve şiir öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerle ilgili bir analiz yapılmıştır.

Dönmez ve Gündoğdu (2016), yılında yaptıkları çalışmada 2000-2016 yılları arasında yayımlanan Türkçe öğretim programıyla ilgili makale ve tezlerin incelemesini yapmışlardır.

Boyacı ve Demirkol (2018) yılında yaptığı çalışmalarında Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerini özet, başlık, konu ve künyeleri yönünden ele alıp alana yönelik tespitler ortaya koymuşlardır.

Girmen, Kaya ve Bayrak (2010), Türkçe eğitiminde alanında yaşanan sorunları 2006-2010 yıllarında yapılan lisansüstü tezlere bağlı olarak saptamaya çalışmıştır. Lisansüstü tezlerin ilk okuma ve yazma, ders kitapları, yazılı anlatım, okuduğunu anlama, alanlarında ağırlık gösterdiğini ifade ederek sözlü anlatım, görsel okuma ve sunu, dinlediğini anlama, ölçme ve değerlendirme alanlarının ihmal edildiği belirlenmiştir.

Coşkun, Özçakmak ve Balcı (2012), yılında yapmış oldukları makale araştırmasında 1981-2010 yılları arasında Türkçe eğitimi alanında yapılmış olan lisansüstü tezleri konularına, hedef kitleye, yapıldığı yıllara, türüne, üniversitelere ve enstitülere göre sınıflandırarak bir eğilim çerçevesi çizmişlerdir. Yapılan bu çalışmada tezlerin %84’ünün yüksek lisans ve %15’inin doktora tezi olduğu tespit edilmiş, sosyal bilimler enstitülerinin bünyesinde yapılan araştırmaların eğitim bilimleri enstitülerinin bünyesinde yapılan

araştırmalara göre nicelik olarak daha fazla tez yapıldığı saptanmıştır. En fazla tezin sırasıyla Gazi Üniversitesi, Ankara ve Hacettepe Üniversitelerinde yapıldığı belirlenmiştir.

zakmak (2017), yılında yaptığı bir diğer araştırmada 2011–2015 yılları arasında Türkçe eğitimi alanında yapılan tezleri incelemiş ve lisansüstü araştırmalardaki yeni yönelimleri saptamıştır. Bu çalışmada önceki çalışmasıyla tutarlı olan yüksek lisans tez sayısının doktora tezlerinin sayısından çok daha fazla olduğu sonucu tespit edilmiştir. En fazla tezin Gazi, Atatürk, Çanakkale Onsekiz Mart, Dokuz Eylül ve Ankara niversitelerinde yapıldığı saptanmıştır. zakmak (2017), daha önce yapmış olduğu araştırmadan farklı olarak eğitim bilimleri enstitülerinde yapılan tezlerin sosyal bilimler enstitülerinde yapılan tezlere oranla daha fazla yapıldığı bulgusuna ulaşarak eğilimin eğitim bilimleri enstitülerine ynelindiğini belirlemiştir. zakmak, yaptığı araştırmada tezlerde en fazla rağbet edilen konuların; okuma eğitimi, yazma eğitimi, yöntem ve teknikler, ders kitapları ve yabancı dil olarak Türkçe ğretimi olduğunu belirlemiş; daha sonra yapmış olduğu araştırmada tespit ettiği konulardan ocuk edebiyatının sırasını yabancı dil olarak Türkçe ğretiminin aldığını belirlemiştir.

Türkben (2018), yılında yaptığı araştırmada yabancı dil olarak Türkçe ğretimi ile ilgili 1985–2017 yılları arasında araştırılan 280 lisansüstü teze ilgili genel bilgilere yer verilen doküman analiz yönteminin kullanıldığı bir çalışma yapmıştır.

şahin, Kana ve Varışoğlu (2013), yılında yapmış oldukları araştırmada 2000-2011 yıllarında Türkçe eğitimi alanında yapılmış olan tezlerin yöntemlerinin, konularının, incelemelerde yararlanılan veri toplama araçlarının, veri analiz yöntemlerinin ve örneklem özelliklerinin eğilimini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Bu araştırmada saptanan 62 doktora ve 490 yüksek lisans tezini “Türkçe Eğitimi Tezlerini Sınıflama Formu (TETSF)” kullanarak içerik analizi ile incelemişlerdir. Yaptıkları bu araştırmada tezlerin büyük bir kısmının eğitim yönünün noksan olduğunu saptamışlar ve tezlerde dört ana dil becerisiyle ilgili konuları diğer konulara göre niceliksel olarak daha az yer verildiğini saptamışlardır. Tezlerin yöntem kısmında da bazı hataların olduğu bulgusuna ulaşmışlardır.

Kan (2017), yılında nitel desenlerden durum çalışmasını kullandığı bu araştırmada akademik yazma alanında yapılan bütün tezleri (29 tane yüksek lisans tezini ve 19 doktora tezini) türlü değişkenler açısından incelemiştir. Verilerin analiz edilmesinde betimsel analiz, toplanmasında ise doküman tekniği kullanılmıştır. Tezlerin tamamlandığı programlara

bakıldığında çoğunluğun İngiliz dili eğitimi programında tamamlandığı, bununla beraber daha azının Türkçenin eğitimi ve öğretimiyle Türk dili ve edebiyatı eğitimi programlarında tamamlandığı saptanmıştır.

Sevim ve İşcan (2012), olgu bilim deseni kullanılan bu çalışmada Türkçe eğitimi sahasında yazılmış yüksek lisans tezlerinde anahtar kelime olarak geçen sözcükleri incelemek ve tematik olarak sınıflandırmak amaçlanmıştır. Araştırma, 2005-2010 yılları arasında Türkçe eğitimi alanında yazılmış 335 yüksek lisans tezi üzerinde tamamlanmıştır. 'Doküman incelemesi tekniği' veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda Türkçe eğitimi alanında yazılmış olan yüksek lisans tezlerinin sadece temel dil becerileriyle ilgili olmadığı; öğretmen yeterliliği, edebiyat, ders kitabı inceleme, çocuk edebiyatı konularında da çalışmalar yapıldığı tespit edilmiştir. Temel dil beceriyle alakalı yüksek lisans tezleri incelendiğinde çalışmaların okuma ve yazma alanlarında ağırlık kazandığı, konuşma ve dinleme alanlarının ise ihmal edildiği saptanmıştır.

Doğan ve Özçakmak (2014), yılındaki araştırmalarında meta analiz yöntemiyle dinleme becerisi üzerine yapılan lisansüstü tezleri inceleyerek dinleme becerisiyle ilgili çalışmaların yetersizliğini ortaya koymuştur.

Çiçek (2019), nitel bir araştırma olan bu çalışmada Türkiye'de ilk okuma yazma sahasında hazırlanmış olan 92 yüksek lisans ve 16 doktora tezi içerik analiziyle incelemiştir. Verilerin derlenmesinde doküman incelemesi, analiz edilmesinde ise içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. İncelenen çalışmalar yapıldığı yıla, kullanılan araştırma yöntemi ve modeline, lisansüstü düzeye, verilerin toplanmasında kullanılan yöntem ve araçlara, veri analiz tekniklerine ve konularına göre incelenmiş, bulgular frekans ve yüzde dağılımları verilerek sunulmuştur. Yapılan araştırma neticesinde Türkiye'de ilk okuma ve yazma ile ilgili lisansüstü tezlerin 2006 yılında artmaya başladığı ve çoğunlukla yüksek lisans düzeyinde yapıldığı görülmüştür. Çalışmalarda daha çok tarama modelinin ve nicel araştırma yönteminin kullanıldığı saptanmıştır. İncelenen tezlerde en sık kullanılan veri toplama yönteminin görüşme, veri toplama aracının ise anket olduğu tespit edilmiştir. Veri analiz teknikleri incelendiğinde ise ağırlıklı olarak parametrik testlerin ve betimsel istatistik verilerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Ceran, Aydın ve Onarıcıoğlu (2018) yılında yaptıkları araştırmada okuma eğitimi üzerine yapılan tezlerin eğilimini belirlemeye çalışmıştır. Bu doğrultuda YÖK Tez'den

ulaştıkları 317 tez çalışmasını, “Okuma Becerisi ile İlgili Lisansüstü Tezleri İnceleme Formu”nu kullanarak kullanılan desen, yapıldığı yıl, programın türü (yüksek lisans/ doktora), konu, üniversite çalışma grubu ve bölüm, bakımından incelemiştir. Çalışmalarında veri analiz yöntemi olarak içerik analizini kullanmışlar, elde edilen verileri ise SPSS programı aracılığıyla kodlamışlar, verilerin analiz edilmesinde nicel betimsel analiz yöntemlerinden frekans ve yüzde kullanmışlardır. Araştırmanın neticesine bakıldığında tezin en çok yapıldığı yılın 2013 olduğu (%13,2), tezlerin ekseriyetle yüksek lisans düzeyinde (% 79,8) yapıldığı, örneklem olarak ilkökul ve ortaokul öğrencilerinin (% 61,5) seçildiği, nicel yöntemden (% 69,4) daha fazla yararlandığı, temel eğitimde (% 38) okuma becerileri alanı üzerine daha fazla tez tamamlandığı, konu olarak en fazla “okuma yöntem ve tekniklerinin (% 16,4) ele alındığı ve Gazi Üniversitesi’nde hazırlanan okumaya yönelik tezlerin (% 16,7) diğer üniversitelere oranla daha fazla olduğunu tespit etmişlerdir.

Değirmenci ve Gündoğmuş (2018), yaptıkları araştırmada Türkiye’de 2013- 2017 yıllarında okuduğunu anlama üzerine eğilen sınıf öğretmenliği bölümünde yapılan lisansüstü tezlerini incelemeyi amaçlamışlardır. Bu bağlamda YÖK Tez’den erişimi sağlanan 35 lisansüstü tezi ele almışlardır. Yaptıkları bu çalışmada nitel araştırma deseni, yöntem olarak doküman incelemesi tercih edilmiştir. Araştırmanın amacı çizgisinde; tez yazarlarının cinsiyetine, tezlerin türüne, yayınlandığı yıla, tezlerin yapılmış olduğu üniversiteye, tezlerde kullanılan araştırma yöntemine, uygulamanın yapıldığı hedef kitleye ve sayısına göre ele alınmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizini kullanmışlardır. Araştırmada kadın yazarlarının sayısının erkek yazarların sayısından daha çok olduğu; araştırmayı en çok 2014 yılında yapılan tezlerin oluşturduğu ve yüksek lisans tezlerinin daha çok olduğu; doktora tezinin en fazla Gazi Üniversitesi’nde olduğuna; yüksek lisans tezinin en çok Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi’nde olduğuna ve tezlerin türleri dikkate alınmaması kaydıyla en çok çalışmanın Gazi Üniversitesi’nde yapıldığı; doktora tezlerinde ise en fazla karma yöntemin, yüksek lisans tezlerindeyse en fazla nicel yöntemlerin tercih edildiği; tez türünün dikkate alınmaması kaydıyla en çok nicel yöntemin kullanıldığı; çalışmaların örneklemelerinin ise 1., 2., 3., 4. ve 5. sınıf öğrencileri; öğretmenler, akademisyenler, lisansüstü tezler ile makaleler olduğu; bununla birlikte çalışmaların örneklemelerinin en fazla 5. sınıf öğrenciler arasında olduğu, en az ise akademisyenler arasında olduğu saptanmıştır.

Turan, Sevim ve Tunagür (2018) yılındaki çalışmalarında ise doktora tezlerinin özet bölümlerine odaklanmışlardır. Bu durumda bu çalışmanın hedefi Uluslararası Sınıf Eğitimi Sempozyumu (USOS)'nda sunulmuş olan Türkçe eğitimiyle ilgili bildiri özetlerindeki akademik yazımla ilgili sorunlarını ortaya çıkarmak ve çözüm önerileri ortaya koymaktır. Çalışmanın evrenini Uluslararası Sınıf Eğitimi Sempozyumuna gönderilmiş olan bildiriler, örneklemini ise 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında sunulmuş olan bütün Türkçe eğitimi ile ilgili bildiriler oluşturmaktadır. Bu bakımdan 2016 yılından 93, 2017 yılından 34, 2018 yılından 62 ve 2019 yılından 77 özet, toplamda ise 266 çalışmanın özeti incelemeye alınmıştır. Çalışmanın ilk bölümünü meydana getiren anahtar kelime tercihi ve yazımında yapılan hatalar için doküman analizi tekniği uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesi aşamasında betimsel istatistik tercih edilmiştir.

Karadağ (2014), verileri doküman incelemesi yoluyla elde edilen bu araştırmanın amacı; okuma tutumları, alışkanlığı, ilgisi ve ile alakalı ilköğretim seviyesinde yapılmış olan lisansüstü tezlerin mukayeseli bir analizini yaparak mevcut durumu ortaya tespit etmektir. Araştırma verileri 2000-2012 yılları arasında ilköğretim düzeyinde yapılan lisansüstü tezlerle ve YOK (Ulusal Tez Merkezi) ve ProQuest (Dissertations and Theses) veri tabanlarından ulaşılan veriler ile sınırlıdır. Araştırmanın verileri içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırma bulgularından ulaşılan neticelere göre; Türkiye'de yapılan araştırmaların genellikle yüksek lisans seviyesinde tamamlandığı ve tarama modelinde gerçekleştirildiği, yapılmış tezlerin büyük çoğunluğunda veri toplama aracı olarak anket, başarı testi ve tutum ölçeği kullanıldığı, örneklem olarak çoğunlukla ilköğretim 4. ve 5. sınıf seviyelerinde çalışmaların yapıldığı tespit edilmiştir.

Aydın (2020) doküman incelemesi ve içerik analizinin kullanıldığı bu çalışmada Türkiye'de 1997-2019 yıllarında eleştirel okuma ile ilgili yapılmış olan yüksek lisans ve doktora tezleri incelenerek lisansüstü seviyedeki araştırmaların eğilimlerinin saptanması hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda, tezler veri toplama araçları, yayımlandığı yıl, örneklem özellikleri, yöntem, veri analiz teknikleri ve konu alanları açısından değerlendirilmiştir. Araştırma 1997-2019 yılları arasında sınırlandırılmış olup bu yıllar arasında YÖK'te mevcut olan ve tam metin şeklinde ulaşılabilen tezler çalışma kapsamına dahil edilmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin neticelerine bakıldığında; Türkiye'de eleştirel okuma ile alakalı yapılan çalışmaların geneli yüksek lisans seviyesinde kalmıştır. Tezlerin geneli Gazi Üniversitesinde tamamlanmıştır. Tezlerin çoğunluğunda ortaokul

öğrencileri ile birlikte çalışıldığı, deneysel çalışmalar olduğu, tezlerde çoğunlukla anket ya da likert tipi ölçeklerin tercih edildiği, T-testi ve ANOVA analizi istatistiklerinin tercih edildiği tespit edilmiştir.

Tok ve Potur (2015) yılında yazma eğitimi alanında 2010–2014 yılları arasında yapılan 126 yüksek lisans tezini, 38 doktora tezini ve ulusal, uluslararası bilimsel dergilerde yayımlanan 127 makaleyi incelemiş yazma eğitimi alanındaki akademik çalışmaların eğilimini saptamıştır.

Cin Şeker (2020), yaptıkları bu çalışmada Türkçe eğitimi alanında yapılan dinleme ve konuşma becerisini konu edinen lisansüstü tezlerin anahtar kelimeleri üzerine bir araştırma yapmışlardır. Bu çalışmada nitel araştırma deseni ve doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmada dinleme becerisine yönelik 38 yüksek lisans tezi 10 doktora tezi olmak üzere toplam 48 lisansüstü teze ulaşılmıştır.

Şeref ve Karagöz (2020) yılında yaptıkları çalışmalarında bibliyometrik analiz tekniği ile yabancılara Türkçe eğitimi alanında yapılmış olan 267 lisansüstü tezi inceleyerek atıf analizini ortaya koymaya çalışmışlardır.

Büyükikiz (2014) yılında yaptığı bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında 1981-2012 yıllarında hazırlanmış olan lisansüstü tezleri; türüne, yapıldığı yıllara, konularına, türüne, kullanılan yöntem ve çalışılan dil becerilerine göre sınıflandırarak değerlendirmeyi amaçlamıştır. Yapılan incelemenin neticesinde 147 lisansüstü tez (125 yüksek lisans, 22 doktora) saptanmıştır.

Şeref (2019) yılında yaptığı çalışmasında Türkçe öğretiminde şiirin kullanımı ile alakalı lisansüstü tezlerin öğrenim kademelerine, üniversitelere ve konularına göre durumunu belirlemek amacıyla 35 yüksek lisans ve doktora tezi üzerinde çalışma yapmıştır.

Şahin, Başbayrak ve Çiftçi (2020), yılındaki çalışmalarında teknoloji destekli Türkçe eğitimi tezlerinin eğilimini belirlemek amacıyla teknolojinin kullanımına yönelik YÖKTEZ bünyesinde taranan tezlerin; konu alanları, kaynak sayılarına göre eğilimleri, tezlerde kullanılan veri toplama araçları, yöntemleri, veri analiz yöntemleri, örneklem özellikleri gibi başlıklar incelenerek ele alınan bu tezlerin eğilimini tespit etmişlerdir. Bu kapsamda 4 doktora ve 20 yüksek lisans tezini inceleyerek betimsel analizini yapmışlardır. Bu araştırmanın elde edilen verilere göre tezlerde araştırma suali olarak en fazla 1 tane soruya yer verildiği saptanmıştır, araştırmacıların tezlerinde en çok 51-100 aralığında kaynak

kullanmayı seçtikleri belirlenmiştir. Bununla beraber en fazla tezin 2017 yılında yazıldığı saptanmıştır. Araştırılan tezlerde en çok betimsel çalışmanın yapıldığını tespit etmişlerdir.

Direkçi, Akbulut ve Şimşek (2020) ve Batur ve Akdeniz'in (2020) yılında değerler eğitimi alanında yapılan tezler üzerine inceleme yapmışlardır. Araştırmaların çoğunlukla bir edebi eserde yer verilen değerlerin belirlenmesi üstüne yoğunlaştığını görülmüş yardımseverlik, çalışkanlık, sevgi, saygı, dürüstlük, dostluk gibi değerlerin önde olduğu saptanmıştır.

Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013), yılında yaptıkları bu çalışmada, Türkiye'de SSCI ve ULAKBİM Sosyal Bilimler veri tabanları tarafından taranan dergilerdeki 2000-2011 yılları arasında yayımlanan Türkçe eğitimi alanındaki araştırmaların, araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarının, yöntemlerinin, konu alanlarının, veri analiz yöntemlerinin ve örneklem özelliklerinin eğilimini tespit etmektir. Amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen 44 dergideki Türkçe eğitimiyle ilgili 558 makaleyi Türkçe eğitimi Yayın Sınıflama Formu (TEYSF) kullanarak incelemişler ve birden çok beceri alanını içine alan "karma beceri alanları" başlığı altındaki incelemelerle "okuma eğitimi" üzerine yapılan incelemelerin diğer konulara göre ağırlıkta olduğunu saptamışlardır. Çalışmalarında içerik analizi yöntemi kullanmışlar ve verileri SPSS 16.0 programı kullanarak analiz etmişlerdir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre makale yöntemi bakımından "tarama" modelindeki çalışmaların ağırlıkta olduğu, en fazla "nicel araştırma" yöntemlerinden yararlandığı, verilerin en fazla "doküman ve anketler yardımıyla elde edildiği, veri analiz yöntemleri arasında da "betimsel analiz'in çok kullanıldığını belirlenmişlerdir.

Biçer (2017), yılında yaptığı araştırmasının amacı 2010-2016 yılları arasında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış makalelerin araştırma eğilimini belirlemek olduğu görülmektedir. Doküman incelemesi tekniğinin kullanıldığı bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili makaleler incelenmiştir. 2010-2016 yılları arasında yapılmış toplamda 191 tane makale araştırma kapsamına alınıp incelenmiştir. İncelemeye alınan makaleler "YTÖ Yayın Sınıflama Formu" kullanılarak incelenmiştir. Bu forma işlenen makalelerin yazar sayısı, yayın yılı, konusu, örnekleme, deseni/yöntemi, veri toplama araçları ve verilerin analizi başlıkları altında incelemeler yapılmıştır. Yapılan bu incelemelerde ise içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. Forma işlenen veriler SPSS programına aktarılmış ve istatistiki hesaplamalar yapılmıştır. Araştırma neticesinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle alakalı incelemelerin ağırlıkla nitel desene göre yapıldığı; veri

toplama aracının, örnekleminin ve veri analiz tekniğinin de bu bağlamda şekillendiği saptanmıştır.

Gökçen ve Arslan (2019), yılında yaptıkları çalışmanın amacı WoS tarafından taranan bilimsel dergilerde Türkçe eğitimi sahasında yayınlanmış olan çalışmalarını incelemek olduğunu belirtmişlerdir. Bu alanda yapılmış olan çalışmaların içeriklerini kavramak üzere araştırmada teknik olarak doküman analizi tekniği ve atıf analizi yöntemleri aracılığıyla veriler elde edilmiştir. Araştırmada WoS akademik veri tabanında kayıtlı olan Türkçe eğitimi üzerine 128 çalışmayı incelenmişler ve yapılan analiz sonucunda elde edilen bulgular tablolar hâlinde gösterilmiştir. Elde ettikleri verilere göre Türkçe eğitimi araştırmaları üzerinde en fazla tartışılan ve incelenen konular, makalelere destek veren ülke ve kurumlar, makalelere en fazla katkı sağlayan yazarlar ve bu alanda daha çok hangi dil ile yayın yapıldığı, yazarlar tarafından en çok kullanılan anahtar kelimelerin ne olduğu ile alakalı bilgilere ulaşmışlardır.

Demir (2021) yılında yaptığı çalışmada Türkiye’de 1997-2020 yıllarında Türkçe eğitimi sahasında hazırlanmış olan doktora ve yüksek lisans tezlerini incelemiştir. Bu bağlamda araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezler hazırlandığı yıl, türü, üniversite, yapıldığı enstitü gibi betimsel özelliklerinin yanı sıra tez danışmanı ve jüri üyelerinin bilim alanları, h-indeks ve atıf sayıları ile başka yükseköğretim kurumlarından gelip jüriye katılan bilim insanlarının dağılımlarını incelemiştir. Yaptığı çalışmanın örneklemini 169 doktora tezi ve 866 yüksek lisans oluşturmaktadır. Tezler nitel araştırmaya uygun olan bir şekilde incelenmiştir. Araştırmacının geliştirdiği bu tezler “Lisansüstü Tez, Danışman ve Jüri İnceleme Formu” kullanılarak analiz edilmiştir. Toplanan verilerin çözümlenmesinde bulguların sistemli ve açık bir biçimde betimlenerek yorum katıldığı betimsel analiz tekniğinden faydalanılmıştır. Bulgular frekans, yüzde, grafik, tabloları vasıtası ile sunularak tartışılmıştır. Araştırma neticesinde toplanan bulgulara göre yüksek lisans tezlerinin bütün zamanlarda doktora tezlerinden çok olduğuna, doktora tezlerinin yüzde olarak artış gösterdiği ve lisansüstü tezlerin nicel anlamda yükseliş gösterdiği saptanmıştır. Tezlerin en fazla Gazi, Atatürk, Çanakkale Onsekiz Mart, Dokuz Eylül ve Bolu Abant İzzet Baysal üniversitelerinde hazırlandığını belirlemiştir. Yapılan tezlerde eğitim bilimleri enstitülerinin oranı %64,64 iken sosyal bilimlerin oranının %34,30 olduğunu belirlemiştir. Yüksek lisans tezlerine doktor öğretim üyesi/yardımcı doçent doktor, doktora tezlerine ise profesör doktor unvanına sahip akademisyenlerin daha fazla danışmanlık yaptığını belirlemiştir. Bu

durumun yüksek lisans ve doktora jürilerinde de benzer olduğunu tespit etmiştir. Tezlere danışmanlık yapan ve savunma jürilerinde bulunan akademisyenlerin bilim alanlarında ilk sırayı Türkçe eğitimi almasına karşın Türk dili, yeni Türk edebiyatı, klasik Türk edebiyatı, Türk halk bilimi, çağdaş Türk lehçeleri ve edebiyatları gibi filoloji temel alanının etkisinin yoğun olduğunu saptamıştır. Danışmanlık ve jüri üyelik sayıları bakımından üst sıralarda olan bilim insanlarının h-indeks ve atıf sayısı gibi performans parametrelerinin yüksek olduğunu belirlemiştir.

Türkiye’deki eğitim dergilerinde 2005 ve 2009 yılları arasında SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarınca dizinlenen 2115 makaleyi konu alanları, türleri, yöntemleri, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri, örneklem özelliklerinin eğiliminin hangi yönde olduğunu tespit etmeye çalışmışlardır (Göktaş, Hasançebi, Varışoğlu, Akçay, Bayrak, Baran ve Sözbilir, 2010). Bütün bunlarla beraber Türkiye’de bilimsel olarak araştırma yönelimlerini saptamaya yönelik farklı birçok disiplinlerde oldukça çok çalışma yapılmıştır:

Alper ve Gülbahar (2009), yaptıkları çalışmada şunu amaçlamışlardır: Türkiye’de son üç yıl içerisinde “Öğretim teknolojileri” konusunda yapılan çalışmalarla ilgili bir içerik analizi ortaya koymak. Bu amaç doğrultusunda öğretim teknolojileri konusyla alakalı olması muhtemel en çok yayının yapıldığı fikrinden yola çıkılarak, beş derginin son üç yıl içerisindeki bütün makaleler, belirli ölçütler kapsamında taranmıştır.

1999-2007 yıllarında eğitim yönetimi alanında yayınlanan 13 tane ampirik eğitim yönetimi dergisinden rastgele seçilen 449 makalenin yazar, yöntem, konu, literatür, analiz ünitesi, sayfa sayısı, kullanılan kaynak sayısı gibi değişkenler bakımından analiz edilerek alandaki en geniş kapsamlı araştırma olarak, eğitim yönetimi alanındaki çalışmaların durumunu ortaya koyarak, gelecek çalışmalara ışık tutmak hedeflenmiştir (Aypay, Çoruk, Yazgan, vd. 2010).

Bacanak ve Karamustafaoğlu (2011), doküman analizini kullandıkları bu çalışmada Türkiye merkezli yalnızca elektronik ortamda yayınlanan ve ücretsiz erişim sağlanabilen elektronik dergilerde 2004-2010 yıllarında fen eğitimi alanında yayınlanan makaleleri saptamayı ve bu çalışmalarda kullanılan yöntemler hakkında araştırmacılara bilgi vermeyi hedeflemişlerdir.

Baki ve Güven (2011), yaptıkları çalışmada Türkiye’de matematik alanında tamamlanan doktora ve yüksek lisans çalışmalarındaki eğilimi ortaya koymayı

hedeflemişlerdir. Buna yönelik olarak YÖK'teki Ulusal Tez Merkezi, Proquest veri tabanı ve Üniversitelerin kütüphanelerini taramışlar toplamda 284 yüksek lisans ve doktora tezini incelemeye almışlardır.

Göktaş, Hasaebi, Varışoğlu, Akçay, Bayrak, Varan ve Sözbilir (2012a), çalışmalarında Türkiye'deki eğitim dergilerinde yer alan SSCI ve ULAKBİM veri tabanlarınca dizinlenen 2005-2009 yılları arasında yayımlanan eğitim araştırmalarının yöntemleri, türleri, araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları, konu alanları, veri analiz yöntemleri ve örneklem özellikleri bakımından eğiliminin hangi yöne doğru olduğunu saptamayı amaçlamışlardır.

Göktaş, Küçük, Aydemir, Telli, Arpacık, Yıldırım ve Reisoğlu (2012b), yaptıkları çalışmada; Türkiye adresli SSCI kapsamındaki dergilerde yayınlanan eğitim teknolojileri araştırmalarının; yöntemsel taraflarını inceleyerek genel eğilimini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Bu doğrultuda, SSCI kapsamındaki 32 uluslararası dergide 2000-2009 yıllarında eğitim teknolojileri konusunda yayınlanmış Türkiye'de yayımlanan 460 makaleyi, içerik analizi yöntemiyle incelemişlerdir.

Aydın, Erdağ ve Sarier (2010), yaptıkları bu çalışmanın amacını, eğitim yönetimi alanında araştırma konusu olarak seçilmiş olan problemleri saptamak olarak belirlemişlerdir. Çalışmada eğitim yönetimi ile ilgili tercih edilen konuların ne olduğu mukayeseli olarak (Amerika, İngiltere, Kanada, Avustralya -Türkiye) belirlemeye çalışmışlardır. Bu bakımdan, eğitim yönetimi alanında 2004– 2008 yıllarında Türkiye'de ve dört ülkede (Amerika, İngiltere, Kanada ve Avustralya) yayınlanan makaleleri yöntem, konu ve sonuçlar bakımından mukayese ederek değerlendirmişlerdir.

Balcı ve Apaydın (2009), bu çalışmada Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi'nde 2000- 2006 (dahil) yıllarında yayımlanan örneklemine yansız olarak seçtikleri 20 ampirik araştırma makalelerini yöntemsel açıdan değerlendirmeyi amaçlamışlardır.

Sert, Kurtoğlu, Akıncı ve Seferoğlu (2012), yılında yaptıkları çalışmalarında son yıllarda öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecinde teknolojiden faydalanma durumlarının ele alındığı çalışmaları inceleyerek bir içerik analizi araştırması yapmayı amaçlamışlardır.

Bozkaya, Erdem-Aydın ve Genç-Kumtepe (2012), bu çalışmanın genel amacını, son dört yılda (2008-2011) eğitim teknolojisi çalışmalarının eğilimin neler olduğunu incelemek, yoğunlaştığı konuları ve araştırma yöntemlerini saptamak olarak belirlemişlerdir.

Karadağ (2009a), nitel araştırma yönteminin kullanıldığı ve durum çalışması modelinin benimsendiği bu çalışmanın amacını, Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik dağılımlarının saptanması olarak belirlemiştir.

Çiltaş, Güler ve Sözbilir (2012), bu çalışmada, 1987-2009 yılları arasında web üzerinde erişilen 32 farklı dergide yayımlanan Türk araştırmacıların matematik eğitimi alanında yaptıkları 359 makalenin içerik analizinin yapılması amaçlanmıştır.

Erdem (2011), Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yayımlanan, Ulak bilim ulusal index tarafından dizinlenen, 2005-2006 yıllarında yayımlanan makalelerde nasıl araştırmalar yapıldığı, hangi araştırma modelinin kullanıldığı, ne tür örneklem seçildiği, veri toplama araçlarının ve veri analiz yöntemlerinin ne olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır.

Erdoğan, Marcinkowski ve Ok (2009), Türkiye’de K-8 sınıflarında yürütülen ve 1997-2007 yılları arasında yayımlanan çevre eğitimi araştırmasını (EER) incelemeyi amaçlamıştır.

Arık ve Türkmen (2009), 2008 yılında içerik analizini kullanarak yaptıkları çalışmada Türkiye’de yayımlanmakta olan ve Social Science Citation Index (SSCI)’de taranan Eğitim Bilimleriyle alakalı dergilerde bulunan makalelerin nicelik ve niteliğine göre değerlendirmeyi amaçlamışlardır.

Sözbilir ve Kutu (2008), Türkiye’de eğitim araştırmalarını yayımlayan 28 farklı dergiden fen eğitimiyle alakalı 413 makale konuları, araştırma yöntemleri/tasarımı ve veri analiz prosedürlerinin durumunu ve eğilimini belirlemek amaçlanmıştır.

Gülbahar ve Alper (2009), bu araştırma Türkiye’de yapılan “öğretim teknolojileri” alanı ile alakalı en fazla yayın yapılmış olan beş derginin son üç yıldaki bütün makaleleri belirli kriterlere göre inceleyerek bir içerik analizi gerçekleştirmek amacıyla yapılmıştır.

İncekara (2009), yapılan çalışma, milletlerarası sahada hazırlanan coğrafya çalışmaları esasında Türkiye’de yapılmış olan coğrafya eğitimi çalışmalarının şu anki durumu ve eğilimine işaret etmekle beraber bu çalışmaların geleceklerinin belirlenmesine yönelik öneriler sunmayı hedeflemektedir.

Seçer, Ay, Ozan ve Yılmaz (2012), betimsel bir çalışma olup doküman incelemesinin kullanıldığı bu araştırmacının amacı 2007-2011 yıllarında rehberlik ve psikolojik danışma alanında yapılan bilimsel araştırmalardaki eğilimi saptamaktır.

Ulutaş ve Ubuz (2008), 129 makalenin incelendiği bu çalışmanın ereği, 2000–2006 yıllarında Eğitim Araştırmaları Dergisi, İlköğretim Online E-Dergi, TED Eğitim ve Bilim Dergisi ve Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi’nde matematik eğitimi alanında yayımlanan çalışmaları incelemek, Türkiye’de matematik eğitimiyle alakalı yapılmış olan araştırmalarının genel hâliyle ilgili bir çerçeve belirlemektir.

Uzunboylu ve Özçınar (2009), 1990–2008 yıllarında bilgisayar destekli dil öğrenimi ile alakalı araştırma ve eğilimleri saptamak bu çalışmanın amacı olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda bilgisayar destekli dil öğrenme çalışmaları; yayın yılı, yayın dili, doküman tipi, yazarlar, yayımlandığı kaynak, yıllara göre atıf durumu eğilimi, sıklıkla kullanılan anahtar kelimeler ve en fazla atıf yapılan eserler açısından incelemeye alınmıştır.

Altın (2004), tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmada, Ankara, Gazi ve Hacettepe Üniversitesi'nin Eğitim Bilimleri -Sosyal Bilimler Enstitüleri'nde, son yirmi yılda Eğitim Programları ve Öğretim alanında yapılmış (1985-2002) lisans üstü tezlerin analiz edilmesi amaçlanmıştır.

Altınkurt (2007), tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmanın amacı, Türkiye’de 1990 yılından bu yana YÖKTEZ üzerinden erişilebilen sanat eğitimi ile ilgili tezlerin değerlendirilmesidir.

Aydın ve Uysal (2011), betimsel modelin kullanıldığı bu bildirinin amacı eğitim yönetimi alanında 2003-2008 yıllarında yurt dışında ve Türkiye’de hazırlanmış olan Doktora tezlerinin yöntem, konu ve bulgular bakımından karşılaştırarak değerlendirilmesidir.

Bıkmaz, Aksoy, Tatar, Atak-Altınyüzük (2010), içerik analizinin kullanıldığı bu çalışmanın ereği, Eğitim Programları ve Öğretim (EPÖ) alanında yapılan doktora tezlerini farklı değişkenlere göre analiz etmektir. Bu amaçla, Türkiye’de 2009 yılına kadar EPÖ alanında yapılmış 358 doktora tezi incelenmiştir. Doktora tezleri konu, üniversite, desen tezin yapıldığı yıl, vb. farklı değişkene göre analiz edilmiştir.

Çalık, Ünal, Coştu ve Karataş (2008), doküman analizinin kullanıldığı 444 adet doktora ve yüksek lisan tezlerinin yer aldığı bu çalışmanın amacı, Türkçe fen eğitimindeki eğilimin tespit edilmesidir.

Elbir ve Bağcı (2012), meta-analiz yöntemi kullanılarak toplam 39 doktora ve yüksek lisans tezinin incelendiği bu çalışmanın amacı 1997–2012 tarihleri arasında okuma eğitimi

ile ilgili yapılmış olan tez çalışmalarının değerlendirilmesini yapmak ve okuma eğitimiyle alakalı çalışma yapılabilecek konuların var mı, yok mu olduğunu saptamaktır.

Erdoğmuş ve Çağiltay (2009), bu çalışmada Türkiye’de bilgisayar ve öğretim teknolojileri alanında yüksek lisans ve doktora bölümlerinin var olduğu bütün üniversitelerin yayınladığı yüksek lisans ve doktora tezleri incelemeye alınmıştır. Araştırmalar neticesinde 248 yüksek lisans ve doktora tezi ele alınmış ve bu tezler kullandıkları yöntem, veri toplama araçları, araştırma çevreleri, örneklem oluşturma teknikleri ve araştırma konuları bakımından incelenmiş ve kategorize edilmiştir. Araştırmanın ereği eğitim teknolojileri alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinde örneklem, konu ve yöntem açısından eğilimi belirlemektir.

Fazlıoğulları ve Kurul (2012), bu çalışma 1986-2007 yıllarında hazırlanmış 1083 doktora tezini işlediği temalar, benimsediği bilimsel araştırma paradigmaları, araştırma yöntemlerini içerik analizi ile incelemeyi, eğitim alanı ve özelde eğitim bilimlerinin, eğitimsel gerçekliğin araştırılması ve ortaya koyulmasında, paradigmatik, araştırma yöntemleri ve tematik eğilimler bakımından betimlenmesini amaçlamaktadır.

İnceoğlu (2009), tarama modelinin kullanıldığı araştırmanın esas amacı matematik öğretimi ve matematik eğitimi alanında yapılmış olan lisansüstü tezlerin değerlendirmesini yapmaktır.

Oruç ve Ulusoy (2008), içerik analizi yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, Türkiye’de 2000–2007 yılları arasında sosyal bilgiler öğretimiyle alakalı hazırlanan yüksek lisans tezleri incelenmiş ve yapılan tezlerle ilgili tenkitlere ve saptamalara yer verilmiştir.

Saracaloğlu ve Dursun (2010), nitel araştırma desenleri içerisinde yer alan durum deseninin kullanıldığı bu araştırmanın amacı, eğitim programları ve öğretim alanında mezun olan ve öğrenim gören öğrencilerin EPÖ alanına dair görüşlerinin incelenmesidir.

Şimşek, Özdamar, Becit, Kılıçer, Akbulut ve Yıldırım (2008), bu çalışmada, Türkiye’deki beş büyük üniversitede (Ortadoğu Teknik, Anadolu, Ankara, Hacettepe ve Marmara Üniversitesi) son on yıl içerisinde eğitim teknolojisi ile alakalı hazırlanmış olan 64 doktora tezinin genel bir değerlendirmesi yapılmıştır.

Tarman, Güven ve Aktaşlı (2011), nitel araştırma desenlerinden tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmada Türkiye'deki üniversitelerde sosyal bilgiler eğitimi alanında

yapılmış olan doktora tezleri incelenmiştir. Yapılan bu çalışmanın ereği doktora tezlerinin birbirlerine olan etkilerini, benzer olan konular üstüne çalışma yapmış olan araştırmacıların yapılmış olan başka araştırmalardan ne derecede haberdar olduklarını saptamaktır. Bunun yanı sıra araştırmacıların farkındalık düzeyleriyle beraber tezlerin genel amaçlarının ne olduğunu saptamak ve yapılmış olan tezlerin ne kadarlık bir oranının akademik yayına dönüştürüldüklerini ortaya çıkarmak da çalışmanın amaçlarından olduğunu söylemek mümkündür. Bu doğrultuda YÖKTEZ üzerinden ulaşılan 40 doktora tezi ele alınmış ve incelenmiştir.

Tavşancıl, Gözen-Çıtak ve Kezer (2011), doküman incelemesi yöntemi kullanılan bu araştırmanın ereği ölçme ve değerlendirme lisansüstü programı olan Türkiye'deki devlet üniversiteleri (Abant İzzet Baysal, Ankara, Hacettepe ve Mersin Üniversitesi) çatısında 2000-2009 yıllarında hazırlanmış olan 90 yüksek lisans ve 21 doktora tezi özetlerinin, Amerikan Psikologlar Derneği (American Psychological Association-APA) tarafından belirlenmiş olan kriterler de göz önüne alınarak belirlenmiş olan şekilsel ve içeriğe özgü kategoriler bakımından incelenmesidir.

Topsakal, Çalık ve Çavuş (2012), bu çalışmanın amacı, Türk biyoloji eğitimi çalışmalarının hangi eğilimi gösterdiğini belirlemektir. Bu amaca ulaşmak için araştırmacılar, Yükseköğretim Kurulu'nun çevrimiçi veri tabanlarını ve Türk üniversitelerinin web sitelerindeki lisansüstü tezlerin açık erişim arşivlerini incelemişler ve son olarak, yıl, araştırma ilgi alanı, araştırma yöntemi ve örneklem özelliklerine göre analiz edilmek üzere toplam 138 lisansüstü tez ortaya çıkarmışlardır.

Ukşul (2016) yılında yaptığı çalışmada Türkiye'de eğitim alanında ölçme ve değerlendirme alanında yapılan akademik yayınları bibliyometrik tekniklerle incelemiş, yazar/atıf korelasyonunu ve alandaki yayın üretiminin sayısını ve kalitesini artırabilecek olanakların üretilmesine fayda verecek bulguların ortaya çıkarılmasını amaçlamıştır.

Gül (2019) yılında yaptığı çalışmada 1989-2017 yılları aralığında Türkiye'de yapılan eleştirel okumayla alakalı makale, kitap ve tez çalışmalarını incelemiştir. Açıklamalı bibliyografya ile alanda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara, bilgilere daha rahat ulaşabilme ve zaman bakımından tasarruf sağlayacağını düşünmüştür.

Teke (2020) yılında yaptığı çalışmada 1962-2018 yıllarında Türkiye'de doğrudan Türkçe dil bilgisi öğretimi üzerine yazılmış tez, makale, kitap bölümü ve kitap çalışmalarının

tasvirî (açıklamalı) bibliyografyasını yapmayı ve bibliyometrik analizini çıkarmayı amaçlamıştır.

Yurdakul (2021) yaptığı araştırmada, WoS veri tabanında yayınlanan fen eğitimi makalelerinin bibliyometrik özelliklerinin incelemeyi amaçlamıştır.

Kılıç (2021) yılında yaptığı çalışmada çevrim içi(online) eğitiminin, son zamanlarda teknolojik araç ve gereçlerin eğitim malzemesi olarak kullanımının artmasına dikkat çekmiş ve çok önemli bir kavram olduğunu belirtmiştir. Bunun için yapılan bu çalışmanın amacını bilhassa eğitim araştırmalarında çevrim içi konu alanını inceleyerek bibliyometrik profilini ortaya koymak olduğunu belirtmiştir.

Erdem (2009) çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili yapılmış olan çalışmaları; tarihî kaynaklar ve çağdaş kaynaklar adı altında bir araya getirmiştir. “Tarihî kaynaklarda Kâşgarlı Mahmud’un Dîvânu Lugâti’t-Türk adlı eseriyle toplam dokuz kaynağa yer verilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretime dair eski tarihî kaynaklar XI. yüzyıl ile XVI. yüzyılları kapsamaktadır. Çağdaş kaynaklar arasında makaleler, tezler, kitaplar, sempozyum ve seminer bildirimleri yer almaktadır”. Erdem çalışmasında yer verdiği kaynaklar hakkında kısa bilgiler vererek kaynakların içeriği hakkında araştırmacıları bilgilendirmiştir.

Göçer ve Moğul, (2011) yaptıkları çalışmada Dîvânu Lugâti’t-Türk’ten 2011 yılına değin yapılan Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili araştırmaları, ele almış ve alanda yaşanan sorunlara çözüm önerileri getirmeyi amaç edinmiştir. Bununla birlikte Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanının, farklı bir disiplin olarak görülmesi gerekliliğinin üzerinde durmuş ve bu alanda kullanılacak olan bir eğitim programının yapılmasının zorunluluğunu dile getirmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde görev alacak eğitim insanlarının her açıdan bilgili, donanımlı olmasına ve verilen eğitimlerin çağdaş akademik ve bilim dünyasına benzer ilerlemesine önem verilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin geleneksel yöntemlerin dışına çıkılarak çağdaş yöntem ve tekniklerle öğretilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Göçer, Tabak ve Coşkun (2012) yılında yaptıkları çalışmalarında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında araştırma yapan kurum, kuruluş ve kişilerden bahsetmişlerdir. 2012 yılına değin bu alanla alakalı yapılan çalışmaları tez, makale, kitap ve bildirimler

biçiminde dizmişlerdir. Yaptıkları çalışmada bu alanda çalışıp araştırma yapmak isteyen araştırmacılara faydalanabilecekleri toplu bir ürün ortaya koymayı hedef belirlemişlerdir.

Kahrıman, Dağtaş, Çapoğlu ve Ateşal'ın (2013) çalışmalarında kaynakça denemesinde 2013 yılına değin Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile alakalı olarak yapılan çalışmalar “Yabancı dil olarak Türkçe öğretime ilişkin hazırlanan tezler, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili hazırlanan makaleler, yabancı dil olarak Türkçe öğretime ilişkin seminer ve sempozyum bildirileri, yabancılara Türkçe öğreten kitaplar,” alt başlıklarında sunulmuştur. Bu çalışma araştırmacılara ve yabancı dil olarak Türkçe öğrenecek olan yabancılara yol göstermekte ve yapılmış çalışmalara bütüncül bir bakış açısı getirmektedir.

Göçer, Çaylı, Çavuş'un (2016) tarafından yapılan kaynakça denemesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile alakalı 2013- 2015 yılları arasındaki çalışmaları derlemeyi amaçlamıştır. Alanyazına katkı sunması için tez, makale, kitaplar vb. akademik yayınlar araştırmacıların faydasına sunulmuştur.

Erdem, Gün, Şengül ve Özkan (2015) yılında yaptıkları çalışmalarında 2000-2014 yıllarında yayınlanan ulusal ve uluslararası dergilerde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılmış 160 bilimsel makalenin anahtar kelimelerinin ne sıklıkta kullanıldığını belirlemeye ve çalışmaların hangi alanda ağırlık kazandığını saptamaya çalışmışlardır.

Aktaş ve Uzuner-Yurt (2015) Türkçe eğitimi alanında çalışılmış makalelerin özet bölümlerini bilimsel muhtevası bakımından ele almışlardır. 2004-2013 yıllarında yayımlanan 724 adet makale değerlendirilmiştir. Tarama modeli tekniği kullanılmış örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme ile analizi yapılan makaleler uzman görüşleri alınarak hazırlanan Türkçe eğitimi Makalesi Özet Analiz Formu'na göre değerlendirilmiştir. Araştırma neticesinde Türkçe eğitimi alanında yapılan makale özetlerinin genelini amaç ve sonuç haricinde bilgi vermediği saptanmıştır. Bununla birlikte özetler kısımlarında yöntem bölümüne değinilmediği, bulgulardan, sonuç ve önerilerden bahsedilmediğine dikkat çekilmiştir.

Taş ve Okur (2015) yapıları araştırmalarında yükseköğretim seviyesinde Türkçe eğitimi ve öğretimiyle alakalı yapılmış olan araştırmaları ele almışlardır. Bu çalışmanın alt başlıkları şu şekilde sıralanmıştır: Okuma becerisi üzerine yapılan çalışmalar, yazma becerisi üzerine yapılmış olan çalışmalar, sözcük öğretimi üzerine yapılmış olan çalışmalar, dinleme

becerisi üzerine yapılmış olan çalışmalar, söz dizimi ile sınıf kuralları ve noktalama üzerine yapılmış olan çalışmalar, konuşma becerisi üzerine yapılmış olan çalışmalar.

Mert (2002), çalışmasında 190 makale, 132 lisansüstü tez, 34 bildiriye ve 72 kitaba yer ayırmıştır. Bu lisansüstü tezlerin içerisinde 19 tanesi yabancı dil olarak Türkçe eğitimi alanında hazırlanmıştır. Çalışmanın kapsamını Türkçenin yabancı dil olarak eğitimi, anadili olarak eğitimi ve Türk lehçe ve şivelerini konuşanlara eğitimi başlıklarından oluşturulmuştur.

Sevim ve Özdemir-Erem (2012) yılında yaptıkları çalışmalarında Türkçe eğitimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin özet ve başlık kısımlarını tenkit etmişlerdir. Araştırmada Türkçe eğitimi ana bilim dallarında yapılan 128 adet yüksek lisans tezi ele alınmıştır. Tez başlığı ve özet kısmı APA'ya göre nasıl olmalıdır bilgileri verilmiş ve 128 tezin başlıklarıyla özetleri değerlendirmeye alınmıştır. Araştırma neticesinde tezlerin başlık kısımlarının APA açısından uygun olduğu fakat özet kısımlarının yeterli olmadığı saptanmıştır.

Coşkun, Özçakmak, Balcı (2012) çalışmalarında Türkçe eğitimi alanında 1981-2010 yılları arasında yapılan lisansüstü tezleri hedef kitesine, türüne, yapıldığı yıla, üniversitelere, enstitülere ve konulara göre sınıflandırarak bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirmişlerdir. Çalışmalarında 141 kavram, ana bilim dalı, tez yazarı ve danışman isimleri ile YÖK (Yüksek Öğretim Kurumu)'ün Ulusal Tez Merkezinde yapılan tarama sonucu belirlenen tezler üçlü kodlama yöntemi ile kayıt altına alınmıştır. Araştırmada belirlenen tezlerin %84,2'si yüksek lisans, %15,8'i doktora tezlerinden oluşmuştur. 2006-2010 yılları arasında yazılan tez sayısı 1981-2005 yılları arasında yapılanlardan daha fazladır. Yapılan tezlerin en çok ilköğretim I. ve II. kademe ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Türkçe eğitimi alanında 10'dan fazla tez yazan 27 üniversite saptanmıştır. Tezlerin %70,1'i sosyal bilimler enstitülerinde, %25,6'sı eğitim bilimleri enstitülerinde, %4,2'sinin diğer enstitülerde yapıldığı sonucuna varılmıştır. Çalışmada en fazla çalışılan konular beş başlıkta toplanmıştır. Ders kitapları, çocuk edebiyatı, yöntem ve teknikler, okuma eğitimi, yazma eğitimi. Bu sınıflandırma sonucunda tezlerin belli konular üzerinde yoğunlaştığı ve birbirine yakın genel konulara sıkça yer verildiği görülmüştür. Bütün bunlara ek olarak bibliyometri konulu daha birçok araştırma yapılmıştır (Bozca, 2022; Kurt, 2019; Tanrıverdi, 2021; Aydemir, 2021; Yıldırım, 2021; Erdoğan, 2020; Çalışkan, 2021, Karaboğa, 2019; Yıldırım Kırbaç, 2022; Alkaya,2019).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu kısımda araştırmanın kuramsal çerçevesi ile alakalı başlıklara yer verilmiştir.

2.1. Dil Nedir?

Dil, çok fonksiyonlu, farklı yönlerden bakıldığında çeşitli özellikleri beliren, gizemi günümüzde de tam anlamıyla çözülemeyen gizemli bir varlıktır. İnsan, toplum ve bu ikisinden farklı düşünölemeyecek olan sanat, bilim, teknik vb. gibi bütün alanlarla ilgi kuran ek olarak onları meydana getiren kuruma dil denir (Aksan 1997). Bir başka ifadeyle, “insan fikirlerini, felsefi ve bilimsel incelemeleri, insanın edebiyat alanındaki birikimlerini ele alarak nesilden nesile geçmesine aracılık eden dildir (Mengüşoğlu, 1988). Kişilerin hayattaki değerini ve yerini ve belirleyen, insanın insan olmasını sağlayan vasıfların en başında dil gelir. İnsanların hislerini, fikirlerini, arzularını bütün incelikleriyle ortaya koymasına, hayatını sürdürebilmesine olanak tanır. Dil, varlığı, var olanları bilip tanımada önemli bir yol göstericidir. Var olanlara işleme, bilinmeyi bulma, bilinir hâle getirme ve bilinenler çatısı altına taşıma dilin sayesinde. Esasında var olanlar doğal bir düzen içerisinde yer almaktadır (cinsler- türler şeklinde). Bilme ve tanıma, bilinmeyi, tanınmayı bulup bu tabii denge içindeki yerini göstermektir. İşte bu şekilde yapılan bilinmeyenin-var olanın genel özelliklerini belirlemedir. Bilinmenin en alt düzeyde ve mecburi koşulu budur. Öte yandan var olanları temsil eden, isimlendirerek bilinir hâle koyan dilin sözcükleri de böyle bir düzen içerisinde (Tozlu, 2019). Dil kişiler arasında iletişimi sağlayıp anlaşmaya köprü olan en önemli öğedir. İnsan ilk olarak kendi dilinin içinde dünyaya gelir ve bundan sonra kendi var olma çevresini yaratır. Dil, bireyin varlık çevresinin sestem yazıya ve vücut lisanına dönüşmüş biçimidir. Toplumların hepsi ve onu var kılan kişiler, içinde bulunduğu dil çevresinde kimlik edinir. Bu bakımdan dil, eskiden süregelen değerlerin, düşünce yapısı ile psikolojinin, birey ve toplumun dışavurumudur. Şahin (2014: 828). Ulus kavramının da ortaya çıkmasına vesile olan esas temel öge dildir. Dil konusunda yapılmış oldukça fazla araştırmalar mevcuttur. Fakat bütün bu araştırmalara rağmen

günümüzde dil kavramının alanına giren ‘‘ana dil ve ana dili ‘‘ terimleri birbiriyle karıştırılmakta ve birbirinin yerine kullanılmaktadır.

2.1.1. Ana Dil Nedir?

‘‘Ana dil’’ terimindeki ana kelimesi anne manasında kullanılmayıp, temel, kaynak, asıl, esas hatta ortak manalarında kullanılmıştır. Bundan dolayı ‘‘ana dil’’ terimi için muhtevasında farklı dilleri kapsayan temel dil, birden çok dile kaynaklık eden dil, birkaç dilin aslını ve kökenini meydana getiren dil tanımını yapmak mümkündür. Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlükte (2005: 93) ‘‘ana dil’’ terimi: ‘‘Kendisinden, başka lehçeler veya diller türemiş olan dil.’’ olarak geçmektedir. Dil Bilim Terimleri Sözlüğünde ‘‘ana dil’’ terimi için: ‘‘Farklı diller türemesini sağlamış olan eski dil.’’ denilmektedir. Gramer Terimleri Sözlüğünde: ‘‘Günümüzde ses ve şekil yapısı ile anlam açısından kendi aralarında az çok farklılıkları olan lehçelerin ya da dillerin, çıkış noktası açısından çok eski bilinmeyen bir geçmişte bir oldukları ortak dil: Ana Türkçe, Ana Altayca, Ana Moğolca, Roman dillerinin temeli Latince gibi.’’ (Korkmaz (1992: 8). Vardar (1988: 20) ‘‘ana dil’’ terimini: ‘‘Bir ya da birden çok dilin kaynak olarak çıktığı dil olarak ifade ediyor. Topaloğlu (1989: 24) ‘‘ana dil’’ terimi için: ‘‘Akraba oldukları varsayılan dillerin esasını, kaynağını meydana getiren dildir. Altay dili; Moğolca, Türkçe, Mançu-Tunguzcanın ana dili kabul edilir. Latince, Roman dillerine göre bir ana dildir’’ demektedir. Ergin (2000: 9) Türkçenin ana dil olduğunu: ‘‘Ural-Altay dil ailesinin Altay koluna mensup diller içinde şu diller vardır: Moğolca, Mançuca, Türkçe.’’ Sözleriyle vurgu yapmaktadır. Ayrıca Ergin’e (2000: 15-26) göre ilk yazılı biçimini Orhun Abidelerinde görmüş olduğumuz Türkçe tarih süresince Asya ve Avrupa’da yaşayan Türk Boyları, Devletleri ve Kavimleri tarafından kullanılan Kuzey Türkçe, Eski Türkçe, Doğu Türkçe, Azeri Türkçesi, Batı Türkçe, Türkiye Türkçesi, Osmanlı Türkçesi gibi dillere kaynaklık etmiştir. Bir başka deyişle Türkçe; Azerice, Oğuzca, Özbekçe, Uygurca, Çağatayca gibi dillerin kaynak dilidir. Gencan (1997: 34) Dilbilgisi kitabında Türkçenin Ural-Altay dil ailesinin Altay kolundan geldiğini ifade ediyor aynı zamanda Türkçeyi Ana Türkçe olarak isimlendiriyor. Ana Türkçeden günümüze kadar gelmiş olan dillerin bütününe Türk dilleri adını veriyor. Ana Türkçe içindeki dilleri de Çağatayca (Özbekçe), Uygurca, Göktürkçe, Kıpçakça, Azerice ve Anadolu Türkçesi vb. olarak saymaktadır. Hengirmen (1999: 25) ise ‘‘ana dil’’ teriminin tanımını ‘‘birden fazla dile kaynaklık eden dil, akraba

dillerin türemiş olduğu dil” olarak vermektedir. Birden fazla dilin ortak niteliklerinin yer almış olduğu eski dil.” olarak ifade etmektedir. Almanca” Hauptsprache (ana dil)” teriminin tanımı Wiki sözlükte: “1) Eski dil anlayışına göre kendisinden farklı dillerin gelişip türediği önemli dillerden biri, 2) Çok dilli olan bir alanda ayrıca önemli olan, öne plana çıkan dil, 3) Çok dilli bir insanın fikirlerini, kendisini doğru ifade edebildiği dil.” biçiminde yer tutmaktadır. “Ana dil” tanımlarını Batılı kaynaklardaki ve Türkçe kaynaklardaki anlam olarak kıyasladığımızda birbirlerine çok benzeyen anlamlar içerdiğini söylemek mümkündür. Yapılan bu tanımlardan hareketle “ana dil”: 1. Kaynak dil olarak, muhtevasında birden çok dil barındırabilir, 2. Köklü, eski bir dil olarak bazı dillerin kendisinden türediği ölü dil olarak söylemek olasıdır.

2.1.2. Ana Dili Nedir?

“Ana dili” terimindeki ana kelimesi direkt olarak anneyle alakalı olduğundan en özet tanımıyla, bireyin annesinden öğrenmiş olduğu dil manasındadır. Eğer daha da kapsamlı manada bir tanım yapılırsa da “ana dili” için kişinin annesinden, ailesinden, doğup büyüdüğü sosyal çevresinden tabii yolla ilk edinmiş olduğu, en iyi şekilde kullandığı ve inceliklerine hâkim olduğu dil olarak tanımlamak mümkündür. Korkmaz (1992:8): “Bireylerin içinde büyüdüğü aile ve bağlı olduğu toplum çevresinden öğrendiği, kendisi ile çevresi arasındaki ilişkilerde en kuvvetli bağı yaratan dil”. Vardar (1988: 20)” Bireyin ailede ve içinde yetiştiği toplumda öğrendiği ilk dildir.” Topaloğlu (1989: 24) “Bireyin evvela annesinden ve başka aile üyelerinden, daha sonra da içinde bulunduğu sosyal çevreden öğrendiği, kendisiyle çevresi arasındaki iletişimi köprü olan dil” olarak ifade etmektedir. Aksan (1990:81) ‘Ana dili’ tanımını “İlk olarak anneden ve yakın aile etrafından, ikinci olarak da ilişkide olduğu çevrelerden edinilen, kişinin bilinçaltına inen ve kişilerin toplumla en kuvvetli bağlarını oluşturan dil olarak ifade etmektedir. İsminden de anlaşılacağı üzere bu dilin anne ile ilgisi, azımsanamayacak niteliktedir. Bununla beraber bazı bilginler, anadili teriminde annenin asıl olarak alınmaması gerektiği görüşüne sahiptirler. Fakat bu bilginlerin de anadili ifadeleriyle yakın çevreye değer verdikleri görülmekte ve ananın da bu çevrenin temel noktası olarak düşünülmesi tabidir.” Biçiminde yapmaktadır. Demircan (1990: 14) “ana dili” terimini, bireyin etrafıyla olan bağlantılarında edindiği iletişim biçimini işleyerek, yaşamın birkaç yılında öğrendiği dil, birinci olarak tanımlamaktadır. Koç (1992: 28) ana dilini, ilk olarak

anneden ve bulunduğu yakın çevreden, daha sonra da daha fazla çevreden ve ulusal imkânlarda faydalanarak öğrenilen dil olarak ifade etmektedir. Bununla beraber her Türkün bireyinin ana dilinin Türkçe olduğunu ifade etmektedir. Yapılan bu tabir kâğıt üzerinde doğru olarak görünse bile daha sonra açıklanacak sebeplerden ötürü tam olarak doğru değildir. Almanca “Muttersprache (ana dili)” kavramının tanımının yapıldığı Almanca Wahrig (1980):2613) adlı sözlükte: “Çocukluk döneminden itibaren öğrenilmiş olan dil.”, yine ek olarak Almanca Duden adlı Sözlükte (1985:453): “Çocukluk zamanındayken öğrenilmiş olan dil, ilk olarak kullanılan dil, birinci dil.” Olarak yer tutmaktadır. Oomen-Welke (2007: 578), Bausch/Christ/Krumm (2007) üçlüsünün Yabancı Dil Öğretimi El Kitabı’nda (Handbuch Fremdsprachenunterricht) yer tutan “Ana Dili ve Yabancı Dil Öğretimi (Muttersprachen- und Fremdsprachenunterricht)” adlı makalesinde “ana dili” terimini “bireyin birinci dili, yani konuşup düşündüğü dil, tabii bir şekilde edindiği ve inceliklerine en çok hâkim olduğu dil” olarak ifade edilmektedir. Yapılan tüm bu tanımlamalardan anlaşılacağı üzere Türkçedeki “ana dili” ve “ana dil” terimleri arasındaki karışıklık ve yanlış ve birbirlerinin yerine kullanım yalnızca “ana” kelimesinin Batı dillerinden değişik olarak hem “anne” hem de “temel, asıl, esas” manasına gelmesinden kaynaklanmaktadır. “Ana dilde yapılan eğitim, bütün vatandaşların kendi ana dilini bilmesi, ana dilin ayrıntılarını, kurallarını bilmesi bireylerin kendi ana dillerinde eğitim haklarının olması” gibi tabirler son dönemlerde oldukça duyulmaktadır. Türkiye’de de bu tabirleri birbirlerinin yerine kullanılar oldukça fazladır. Türkiye’de yaşayan farklı bir etnik kökene mensup topluluklar “ana dilde eğitim” istediklerini belirttiklerinde biz her ne kadar onların ilk doğdukları anda edindikleri dilde eğitim istediklerini anlasak da aslında kullandıkları ifade doğru değildir. Doğru ifadenin ise “ana dilinde eğitim” olması gerekmektedir.

2.2. Bibliyometri Nedir?

Bilgi kaynaklarında niceliksel metotlara yer verilmesi yöntemi kabul edilen bibliyometri alanında yapılan ilk çalışmalar her ne kadar 1920’li yıllardan daha önce başlamış olsa da bibliyometri terimi 1969 senesinde Pritchard tarafından; “kitaplar ile iletişim alanlarına istatistiki ve matematiksel tekniklerin uygulanması” biçiminde ifade edilerek erken devirde kullanılan “istatistiksel bibliyografi” kavramının yerini tutmuştur. Bibliyometri, bilimsel ürünlerin farklı verilerinin niceliksel analizler ve istatistiki işlemler

yoluyla irdelenmesine hizmet etmektedir. Araştırmacılar tarafından belirli bir yılda yayımlanan makale sayılarının belirlenmesi ve herhangi bir makalenin kendisinden daha sonra gelen akademik ürünleri nasıl etki ettiğini ortaya koymak amacıyla bibliyografik analiz kullanılır ve bu durum atıf analizi yapılması yönünde değerlendirici olabilmektedir (McBurney ve Novak, 2002). Schrader (1981) yılında ise bibliyometrinin teriminin tanımını daha çok basitleştirerek “kayıt altına alınan akademik ürünler üzerine bilimsel çalışma” olarak yapmaktadır. Bibliyometri, akademik araştırmaların, yazar, atıf yapılan yazar, atıf yapılan kaynaklar, konu vb. verilerin istatistiki incelenmesi ile alakadar olmakta, ele alınan istatistiki neticeler ışığında belli başlı bir alana ait genel yapının meydana çıkartılmasını olası kılmaktadır. Bibliyometrik tekniklerden yararlanılarak belirli bir alanda, belirli ülkelerde çalışılmış olan konu adları ve bu konular üzerinde araştırma yapan yazarlar, yazarlar arasındaki ortak iş birliği, üzerinde çok ya da az araştırma yapılan konu başlıklarının belirlenebilmesi mümkün olmaktadır. Araştırma yapılan yayınlarının sayısal analizini yaparak akademik ürünlerin değerlendirilmesi ereğiyle kullanılan bibliyometrinin cevabını sorguladığı birkaç başlık arasında; bilimin belli başlı disiplinlerine hangi ülkelerin ne oranda katkıda bulunduğu, hangi ülkelerde hangi yazarlar ne düzeyde katkı sağlamıştır, bilim dünyasının belirli disiplinlerine hangi dil daha fazla hakimdir, bilimin belirli alanlarında hangi çeşit dokümanlar daha çok kullanılmıştır, bilimin belirli alanlarına katkıda bulunan yazarlar ne kadar oranda katkı sunmuştur, dergiler, tezler, makaleler ne düzeyde dağılım göstermiştir, bibliyometrik araştırmalar bilgi sistemleri ve kütüphanelere ne biçimde fayda sağlamaktadır gibi başlıklar vardır (Wallace, 1989, s. 10-11). Birçok tanımları yapılan bibliyometri araştırmaları; çalışmalarını kolaylaştırdığı, belli başlı alanlarda birbirinden değişik araştırmalar arasında ilgi kurarak korelasyon, regresyon gibi istatistiki yöntemler ve faktör analizinin yapılmasına imkân tanıdığı için araştırmacılarca tercih edilmektedir (Subramanyam, 1982, s. 35). Daha geniş ve daha kapsamlı bir tanımla yapılacak olduğunda, bibliyometri; kitap, makale, basılı dergi gibi bilimsel yayınların ülke, kurum, konu, yazar, atıf, alan vb. bilgilerinin matematiksel ve istatistiki vasıtalarla sayısal analizinin yapılmasında kullanılan ve konuya, alana, ilgili disipline, ülkelere, kurumlara, yazarlara, yazarlar arasında olan işbirliğine ilişkin birkaç ipucu veren teknikler bütünü olarak tanımlanabilmektedir (Al ve Tonta, 2007; American Library Association, 1983; Bellis, 2009; Broadus, 1987; Diodato, 1994; Osareh, 1996; Sengupta, 1990; Zan, 2012).

2.2.1. Bibliyometrinin Dünyadaki Tarihsel Gelişimi Nedir?

Uygulama ve kullanımı 1890'lı yıllara kadar dayanmasına karşın bibliyometri terimi son zamanlarda yeni kullanılmaktadır (Osareh, 1996, s. 149). Bibliyometri terimi önceden istatistiki bibliyografi olarak adlandırılan bir kavram olmuştur. İstatistiki bibliyografi terimi ise ilk defa Wyndham Hulme adlı kişi tarafından 1922 yılında Cambridge Üniversitesi'nde vermiş olduğu dersler esnasında kullanılmıştır. Bununla birlikte Hulme tarafından bibliyografi terimini bir disipline ait bilgileri toplamak olarak değerlendirilmiştir (Hulme, 1923, s. 9). Matematiksel işlemlerin ve istatistiki tekniklerin kitaplar ile başka iletişimlerin olduğu yerlerde uygulanması olarak adlandırılan bibliyometri kavramı ilk defa 1969 yılında kullanılmıştır. Literatürde yapılan taramaların neticesinde bu terimin daha önceden kullanılmadığı görülmektedir. Üstelik bu kavram bir şüpheyle ele alınmasına karşın, biyometri, siyentometri ve ekonometri kavramları ile çok yakın bağlantılar kurmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri (ABD); soğuk savaş zamanlarında, Sovyetler Birliği'ne olan üste çıkma uğraşları neticesinde araştırma geliştirme ve bilimsel sıçrama uğraşlarına önem vermiş ve sonuç olarak bibliyometri gelişim göstermiştir. 1972 yılında ilk kez Ulusal Bilim Vakfı (NSF) tarafından mühendislik ve bilim göstergeleri isimli bildiri yayınlanmıştır. Buna ek olarak bu vakıf ABD'nin bilim dünyasındaki güçlü ve zayıf olan taraflarının ülkenin milli amaçları istikametinde değerlendirilmesini sağlamıştır. Bu bildirden neticesinde bibliyometri disiplini bilim politikası meydana getirme çalışmalarında önemli bir düzeye gelmiştir. Değişik kurum ve kuruluşlardan birçok bilim insanı birleşerek bibliyometri vasıtasıyla bilimin ölçülmesi ve değerlendirilmesi çalışmaları yapmış ve bu çalışmalar sanayileşmiş batı ülkeleriyle beraber, Doğu Avrupa'ya hatta Hindistan'a değin yayılım göstermiştir. Bununla beraber Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü'nün (OECD) 1989 yılında yayınlamış olduğu bildiri de bilim analizinde bibliyometri kullanımını bölüm olarak eklemesi kavramının alanyazında yer etmesi oldukça önemlidir (Ukşul, 2016, s. 10).

2.2.2. Türkiye’de Bibliyometrinin Tarihsel Gelişimi Nedir?

Avrupa ve Amerika’ya göre Türkiye’de yapılan bibliyometrik çalışmalar çok sonraları başlayabilmiştir. Dünyada akademik ve bilgi birikiminin istikrarlı bir şekilde çoğalmasını sağlayan basılı eserler, dolayısı ile matbaalardır. Türkiye’deki ilk matbu ürün Avrupa’dan çok uzun yıllar sonrasında belirlediği görülmektedir. Vankulu Lügati Osmanlı Türkçesinin ilk matbaası olarak bilinen İbrahim Müteferrika matbaasında 1729 yılında ancak basılabildiği (Çetinkaya, 2011). Türkiye’de kurulan ilk ulusal kütüphaneyse tekrar Avrupa’dan 200 yıl kadar sonra 1946 yılında kurulabilmiştir. Türkiye’de makaleler bibliyografyası 1952 yılına kadar ancak hazırlanabilmiştir. Kütüphane olmadan matbaanın bir değeri olmayacağı gibi bibliyografya olmadan her ikisinden de tam verim alınması doğru değildir (Mercanlıgil, 1955; Millî Kütüphane, 1952). Bu sebeple Türkiye’de bibliyometri çalışmaları Avrupa’dan daha sonra yapılmış ve bibliyometri diyebileceğimiz ilk çalışma ancak 1970’te ortaya konmuştur. Özinönü (1970)’nin yaptığı bu çalışmada Türkiye’nin farklı alanlarında bilimsel verimlilik ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Bu çalışmayı sonra İnönü’nün (1971) ve Birgül, Gürsey ve İnönü’nün (1973) yılında yaptığı çalışmaları takip etmiştir (Al, 2008). Türkiye’de bibliyometri çalışmalarının artış sağladığı dönem 1990’lı yılların ortalarına tekâbül etmektedir. 1993 yılında Türkiye Bilimler Akademisi’nin (TÜBA) oluşturulması ve bu kurumun sosyal ve fen bilimleri alanında yapılacak çalışmaları desteklemesi ile TÜBİTAK’ın Türkiye Bilim ve Teknoloji Politikası 1993-2003 kararları sayesinde indeksli dergilere giren yayınlara yaptığı teşvikler neticesinde Türkiye’de bilimsel yayın miktarı artmıştır. Buna paralel olarak Türkiye’nin bilimsel yayın başarılarını ölçen bibliyometri çalışmaları oldukça artış göstermiştir (Yavan, 2005). Bununla birlikte Yükseköğretim Kurumu’nun (YÖK) 2000 yılında yürürlüğe koyduğu Doçentlik Sınav Yönetmeliğiyle mühendislik ve tıp gibi alanlarda doçent olabilme şartı olarak yurtdışı yayın yapmayı mecburi hâle getirmesi ve merkezi doçentlik sınavlarında yurtdışı yayınlara ağırlık vermesi ülkede atıf indekslerine giren bilimsel yayınların ve bu bilimsel yayınları değerlendiren bibliyometrik çalışmaların miktarının artmasını sağlamıştır (Ak ve Gülmez, 2006). Türkiye’de bibliyometrik araştırmalar kurumsal olarak ulusal anlamda ilk kez ULAKBİM tarafından yapılmış (Demirel vd., 2007) ve bugüne kadar istikrarlı bir şekilde ülkenin bilim alanındaki bibliyometrik durumu rapor hâlinde ortaya koyulmuştur.

2.3. Bilimsel Araştırma Nedir?

Bilim dünyasına katkı vermek maksadıyla, planlı ve sistematik bir biçimde, bilgilerin bir araya toplanması, açıklanması ve değerlendirilmesi sonucunda yapılmış olan araştırmalara bilimsel araştırma, araştırmayı yapana da araştırmacı denmektedir. Bilimsel araştırmalarla daha az örneklemeden elde edilen veriler evrene mal edilerek tanılama, tedavi ve uygulamaların güvenilir olması için yeni bilgilere ulaşılır. Araştırma yapacak kişi ilk önce hangi konuda araştırma yapacağını belirlemeli, planlamasını ona göre yapmalı, yöntem ve tekniğini belirlemelidir. Helsinki bildirisinde “Gönüllü denekler üzerindeki tıbbi çalışmaların ilk amacı; hastalıkların sebeplerini, nasıl geliştiğini ve etkilerinin ne olduğunu anlamak, korumacı, teşhis koyucu ve iyileştirici girişimleri (yöntem, işlem ve tedaviler) iletme, İspatlanmış en iyi girişimler dahi araştırmacıların çalışmalarlarıyla etkinlik, verimlilik, güvenilirlik, erişilebilirlik ve kalite açısından, devamlı değerlendirmeye alınmalıdır.” denilmektedir (KAD, 2016). Bilimsel araştırmalarda sualler ve bu suallere verilen cevap yöntemleriyle karşılaşılan engeller birbirinden farklı olabilir fakat genel olarak tasarımı ve yapı aynı olmaktadır (Bekiroğlu, 2022). Bilimsel araştırma, kategorize edilmiş ve aralarında ilgi kurulmuş, doğruluğunu denemek için deneyler kullanılmış, sistematik ve düzenli bir biçimde ulaşılan bilimsel bilgi üretme süreçlerine denir (Daşdemir, 2016, s. 29). Başka bir ifadeyle, “bilimsel araştırma; insanların ne görmüş olduğunu görüp onlar gibi düşünmemektir” (Anonim, Akt., Büyükoztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2020). Bilimsel araştırmalarda şu amaçlar gözetilmektedir; problemin çözülmesini sağlamak, yeni ürün çıkarmak, yeni yöntem veya yeni teknoloji bulmak, yeni bir bilgi çıkarmak, ekonomik yarar gözetmek. Bu amaçlardan hareketle bilimsel araştırma adımları işletilirken araştırmacıların üzerinde durması gereken bazı esas ilkeler vardır: Araştırma yapmak için belli düzeyde uzmanlığa ve genel bir araştırma bilgisine ihtiyaç duyulur. Uzmanlık ve araştırma bilgisi düzeyindeki bu özelliklerin toplanması maksadıyla alınmış olan eğitime araştırma eğitimi denilmektedir. Bir araştırma eğitiminin esasında; bilimsel

yöntem ve teknikler ile onu işletebilmek için gerekli bütün teknik bilgiler, beceriler ve tutumları öğrenip sergilemek vardır (Karasar, 1998, s. 46).

2.4. Literatür Taraması Nedir?

Literatür taraması, araştırmacının alakadar olduğu konuya ya da probleme dair bilgi ve belgeleri bulmaya, araştırmaya kuramsal bir ciddiyet kazandırmaya ve araştırmacının çalışmasına benzer çalışmaların sonuçlarını görmeye yardımcı olur. Araştırılacak olan konuya ilişkin daha önceden yapılmış çalışmaları incelemek problemin daha önceden yapılan çalışmalarla sonuçlanıp sonuçlanmadığını görmeyi sağlar. Bununla birlikte araştırmanın nasıl ilerletileceğine ilişkin yol haritası çıkarmamıza, araştırma süresince kullanılacak olan veri toplama araçlarını netleştirmeye yardımcı olur. Araştırma neticesinde toplanan sonuçları diğer araştırmalardan elde edilen bulgu ve sonuçlarla mukayese etmeye benzer ya da farklı yönlerini ortaya koymaya yardımcı olur. Yapılacak olan araştırmanın başlangıç noktası literatür taramasıdır. Araştırmanın problemi ile ilgili daha önceden yapılan görgül ve kuramsal çalışmalar gözden geçirilerek belirlenir, muhtevası ve neticeleri özetlenir. Araştırmanın problemi ile ilgili var olan bilgileri göstermek ve tavsiye edilen çalışmanın niçin bu ön bilginin bir devamı şeklinde sonuç bulacağını anlamlı ve mantıklı bir şekilde göstermek literatür taraması ile mümkün olmaktadır. Ayrıntılı bir şekilde açıklaması yapılan tezler, kitaplar, makaleler, kongre ve sempozyumlar gibi bilimsel etkinliklerin yayınları, bireysel veya kurumsal raporlar, monografiler gözden geçirilir. Bu faaliyetler araştırmanın en başında en sonuna kadar var olan bir süreçtir (Büyüköztürk, vd., 2020).

2.5. Eğilim Nedir?

Eğilim, “Herhangi bir şeyi istemeye, sevmeye veya yapmaya içsel olarak yönelme, temayül, meyil (TDK, 2009)” olarak ifade edilmektedir. Eğilimler, tutum ve davranışların oluşmasında çok önemli bir etkidir. Cüceloğlu (2012), tutumları, kişilerin göstermiş olduğu bazı eğilimlerin uzun soluklu devam etmesi sonucunda oluşan duyuşsal, bilişsel ve

davranışsal öğeleri barındıran bir inanç olarak ifade etmektedir. Eğilimlerin duygu, düşünce ve davranışlara temel oluşturan tutumların ilk aşaması olduğu bilinmektedir. Bir hareketin beceri hâline gelmesi için onun düşünce, duygu ve hayallerdeki eğilimiyle alakalı olup eğilimin değişmesi ile birlikte bireyin tutumunu, tutumun değişmesi ise davranışlarını değiştirebilmektedir. Eğilim araştırmaları, belirli olan araştırma evreninde zaman içinde ortaya çıkan değişimleri inceleyen çalışmalar olarak tanımlanabilmektedir. Eğilim araştırmasında araştırma evreninden seçilmiş olan değişik örneklem kümelerinden belli zaman aralıkları ile veriler bir araya getirilir. Örnek olarak nüfusun özelliklerini beş yılda bir inceleyen nüfus sayım işlemleri eğilim araştırmalarındandır. Eğilim araştırmasında, araştırmanın her yinelenmesinde değişik örneklem seçilse bile örneklem her zaman aynı olan araştırma evreninden seçilmektedir. Örneğin silahlara karşı olarak düzenlenen bir kampanya başlamadan iki ay önce yapılmış olan bir araştırmada örneklemlerin %60'ının silah taşımaya karşı olduğu tespit edilmiştir. Bir yıl süren bu kampanya tamamlandıktan sonra araştırma tekrar edilmiş ve evrende bir farklılaşma ortaya çıktığı saptanmıştır. Tekrar edilen araştırma sonuçlarına göre örneklemin %75'i silahlara karşı olduğunu tespit edilmiştir. Yapılan bu araştırmayı, eğilim araştırmalarına bir örnek olarak göstermek mümkündür. Bununla beraber, bu araştırma bize ne kadar insanın düşüncesini değiştirdiği ya da kampanya öncesinde silah kullanmaya karşı olanların fikirlerini değiştirip değiştirmediği hakkında bilgi içermez. Araştırmacı bu bilgileri de toplamak istiyorsa bir panel araştırması yapması lazımdır.

2.6. Tez Nedir?

Üniversitelerin lisansüstü eğitim, eğitim bilimleri veya sosyal bilimler enstitülerinde öğretim üyelerinin veya öğrencilerin hazırlayıp bazen bir sınav kurulu önünde savunmasını yaptıkları bilimsel eser (www.sozluk.gov.tr). Özetlenecek olursa tez; tartışmaya, iddiaya dayanarak bir fikir, öneri ileri atmaktır. Tez; araştırmaya karar verilmiş bir problem ya da bir konuya dair çözüm üretmek amacıyla araştırma deseni, araştırma yöntemi, veri toplama aracı ve veri analiz yöntemi belirli olan bir akademik yazma sürecini ortaya koymaya dönük sistemli, faydacı ve paylaşımına açık nitelikli çalışmalardır. Başka bir deyiş ile bilimsel bir savın bilimsel ve akademik ölçütlere göre ispat edilmesi amacıyla hazırlanan rapor olarak söylenebilir. Tezler lisans bitirme tezi, doktora tezleri ve yüksek lisans tezleri olmak üzere

üç başlıkta değerlendirilir. Lisans bitirme tezleri dört-beş yıllık lisans eğitiminin sonunda yazılan inceleme ve araştırma raporudur. Doktora tezleri ve yüksek lisans tezleri ise lisans eğitiminin bir üst kademesi olan lisansüstü eğitimin başarıyla tamamlanması için hazırlanıp sunulan, savunulan bir bilimsel araştırma raporlarıdır (Demir, 2021).

2.6.1. Lisansüstü Tezler

İçinde bulunup idrak ettiğimiz yirmi birinci yüzyılda, bilgi toplumunun meydana getirilmesinde üniversitelerin çok önemli konuma sahip olması düşünülmektedir (Özden ve Ergin, 2013). Bilginin ortaya koyulması ve ilerletilmesinde üniversitelerin önemi inkâr edilemez bir gerçektir. Bu sebeple üniversitelerin en nihai hedeflerinden biri dönemin gereklerine cevap verecek nitelikte kişiler yetiştirmek olarak açıklanabilir. Üniversitelerde görev yapan öğretim üyeleri bu misyonu üzerine almışlardır. Akademisyenler belirli alanlarda ve konularda bilimsel araştırma, inceleme yapabilecek öğrencileri eğitme görevini doktora ve yüksek lisans sürecinde gerçekleştirirler. Doktorayı ve yüksek lisansı kapsamına alan lisansüstü eğitimi, Özden ve Ergin (2013), üniversitelerde lisans düzeyini takip eden, yapılan araştırmalar ve incelemeler yoluyla bilimin ve gelecek kuşağın yetiştirilmesi ile ülkenin ileriye götürülmesine fayda sağlayan, planlı ve programlı bir şekilde yapılan eğitim olarak tanımlayarak bu eğitimin ne kadar önemli olduğunu belirtmektedir.

Lisansüstü eğitim, süreç içerisinde araştırmacının kapsamlı bir araştırma yaparak kendini geliştirmek, yeteneklerini ilerletmek kapsamlı bir rapor hazırlama becerisini kaydetmek olarak değerlendirilir. Doktora ve yüksek lisans eğitim süreci sonucunda öğrencilerin bir problemde ya da bir konudan yola çıkarak bilimsel bir çalışma hazırlaması ve sunması gerekmektedir. Öğrenciler tarafından hazırlanan bu çalışmalar öğrencilerin lisansüstü eğitim süreci boyunca aldığı eğitimi yansıtan raporlar başka bir ifadeyle lisansüstü tezler olarak kabul edilmektedir. Bu bakımdan hazırlanan ve savunması yapılan tezler, lisansüstü eğitimin en önemli parçasıdır (Bakioğlu ve Gürdal, 2001).

Yüksek lisans aşamasından sonra yapılan lisansüstü eğitimin bir parçası olan doktora eğitimi programları, dünya ölçeğinde bilimde en üst mertebeyi ifade etmektedir. Bu programlar, üniversitelerde öğretim üyeliği yardımcılığı basamağından öğretim üyeliği unvanına geçiş basamağını inşa etmektedir (Balcı, 2013). Doktora programı bir yüksek okul

veya fakültenin bir bölümünü tamamladıktan sonra, ekseriyetle o bilim dalında yapılan ve daha sonrasında doktor unvanı alınan lisansüstü öğrenim olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2021). Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nde doktora programı, öğrenciye bağımsız olarak araştırma yapma, bilimsel konuları veya problemleri, eldeki bilgileri geniş ve derin bir perspektiften irdeleyerek yorum yapma, analiz etme ve yeni bilgilere ulaşmak için gerekli bilgi ve becerileri kazandırır şeklinde ifade edilmektedir.

2.7. Tez Danışmanı

Üniversitelerin lisansüstü öğretim enstitülerinin çatısı altında yer alan yüksek lisans ve doktora programlarına kayıtlı öğrenciler ders dönemini bitirip tez aşamasına geldiklerinde kendilerini alışık olmadıkları bir hâl içinde bulmaktadırlar. Yüksek lisans veya doktora aşamasını başarı ile tamamlayıp diploma almak için zorlu bir çalışmaya başlama kararı vermek, tez öğrencisinin gündelik yaşam tarzına alışmak, yeni bir araştırma inceleme öğrencisi olarak enstitüde yer edinmek, iyi bir araştırmanın inceliklerini kapsamlı bir şekilde öğrenmek, danışmanla fikir alışverişinde bulunmak, belge kaydı tutmak, gelecek zamanda yapacakları işleri planlamak, zamanını yönetebilmek, tezini ilerletme sorumluluğunu almak farklı öğrenciler ile yardımlaşma içinde olmak, onlardan destek istemek ve destek vermek üzere işbirliğinde bulunmak, rapor yazmak, sunum yapmak, tezinde özgünlüğü yakalamaya çalışmak, yaratıcı düşünmek, kendi yeteneklerini farkında olup onları yönlendirebilmek, tezi hazırlayıp başarı ile savunmasını yapmak, mezuniyetten sonra ne yapacağına karar vermek ve benzeri konular ile ilgilenmeleri gerekmektedir (Pat, 1996). Bütün bu sebeplerden dolayı lisansüstü eğitim sürecinin başlangıcından sonuna kadar öğrenciye yol gösteren ışık tutan bir danışmanın olması önem arz etmektedir. Tez danışmanı birikimlerini öğrencisiyle paylaşan, onu destekleyip yönlendiren; tez sürecinde noksan taraflarını nesnel bir biçimde göstererek öğrencinin kendisini geliştirip ilerletmesine destek veren öğretim üyeleridir. Öğretim üyelerinin görev tanımları içinde karşı karşıya kaldıkları en zor ve karmaşık iş, tezlere danışmanlık yapmaktır. Bu durumdaki bir öğretim üyesinin, yeterli bir araştırmacı olması oldukça önemlidir, Etkili ve verimli bir danışman olabilmek için etkili ve verimli bir araştırmacı olmak lazımdır (Brown ve Atkins, 1991).

Akademik danışmanlar; öğrencilerin sosyal olmalarına, lisansüstü tecrübelerinin kalitesinin çoğalmasına, konferanslarda, seminerlerde ya da kongrelerde sunumlar yapmasına, yayınlara, projelere ve disiplinli toplumun bir üyesi olmalarına katkı vermekte, aynı zamanda öğrenciye yardımcı olmakta ve öğrencinin kendine olan güvenine destek vermektedir. Tez danışmanları öğrenciye lisansüstü eğitimde kılavuzluk yaparak onun akademik olarak kendisini geliştirmesine fayda sağlamaktadır. Danışman öğretim üyeleri yalnızca eğitim programlarını planlayıp programlayan ve uygulamaya koyan değil aynı zamanda öğrencilere rehberlik yaparak örnek olan insanlardır. Lisansüstü eğitimi nihai hedefe ulaştıran tez çalışmalarında tez öğrencisine akademik anlamda gerekli olan kılavuzluğu yaparak tezin daha doğru, verimli ve etkili bir şekilde tamamlanmasına yardımcı olmaktadır (Kapucu, Aypay ve Apaydın 2014). Akademik kariyere yeni başlayan, doktora ve yüksek lisans tezlerini hazırlayan araştıranların bilimsel bir davranış ve tutum kazanabilmesi, araştırma yöntem ve teknikleri hususunda yeteri kadar bilgi ve beceriyi edinmesinde danışmanların rolü göz ardı edilemez ve tezin araştırmada olması gereken niteliklere sahip olmasında danışman öğretim üyelerinin sorumluluğu vardır (Işıkoğlu, 1994).

2.8. Türkiye’de Lisansüstü Eğitimin Tarihsel Gelişimi

Eğitim asırlardır insanlık için en temel gereksinimlerden birisi olmuştur. Ülkelerinde iyi eğitim almış kişileri barındıran ülkeler nüfusları az dahi olsa eğitim almamış veya eğitimi yeterli düzeyde olmayan fazla nüfusa sahip ülkelere oldukça etkili bir yere sahiptir. Teknolojinin bu kadar hızlı gelişmesi, her alanda ataklar olması; eğitim alanını da gerekli ve zorunlu gelişmelere ve ilerlemelere doğru sürüklemiştir. Bununla birlikte eğitime ve araştırmaya ayrılan kaynaklar da artış göstermiştir. Bu koşullar ülkelerin zorunlu eğitim sürelerini uzatmış, yüksek öğretim fırsatlarını da arttırmıştır. Kişilerdeki kendini geliştirme isteği lisansüstü eğitime olan alakayı arttırmıştır (Bozan, 2012). Geç kalınma, Türkiye’nin yüksek öğretim tarihine bakıldığında ilk dikkat çeken husustur. Yüksek öğretim eğitimi veren kurumlar uzun süre Türkiye’nin 3-5 büyük şehrinden dışarı çıkamamıştır. Lisansüstü eğitimin geçmişini kavrayabilmek için ilk olarak Türkiye’de lisans eğitiminin geçmişine bakmak gerekir. Cumhuriyetin ilk zamanlarında Osmanlı Devleti zamanından kalan iki üniversiteye ancak 1946 yılında Ankara Üniversitesi’nin kurulması ile beraber bir üçüncüsü

ilave edilmiştir. Üniversiteler İstanbul ve Ankara'nın dışına 1950'li yıllarda çıkmış fakat Anadolu'da kurulması oldukça zaman almıştır. Üniversitelerin Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) çatısında bir araya geldikleri 1983 yılına gelindiğinde Türkiye'de yalnızca 27 üniversite vardır. Bu eksiklikleri telafi etmek için özel sektörün teşvik edilmesi lazımken, kıskanç bir biçimde özel sektörün bu alanda olmasına imkân verilmemiştir. Sonraki yıllarda ise sadece vakıflar eliyle yüksek öğretim kurumu açılmasına izin çıkabilmiştir. Günümüzde Türkiye'de 103 devlet, 65 vakıftan oluşmak üzere 168 üniversite vardır. Bu üniversitelerin yarısına yakınının son 10 yıl içinde kurulduğu dikkate alındığında, henüz alınması gereken çok yol olduğu anlaşılır. Türkiye'nin yüksek öğretimde ortalama olarak okullaşma oranı (%37) OECD ortalaması (%67) ile karşılaştırıldığında aradaki fark çok daha iyi görülebilir. Bu durum lisansüstü eğitimde de benzerlik göstermektedir. Sürecin lisansüstü eğitimin kurulup yaygınlaşmasında daha yavaş işlediği bir gerçektir. Lisansüstü eğitimin uygulama biçimine bakıldığında, Türkiye'de lisansüstü eğitim, 1970'li yıllara kadar 3-4 yıllık eğitimle tek kademeli olarak yalnızca doktora programı şeklinde uygulanmıştır. O dönemde doktora eğitimi usta-çırak ilişkisi biçiminde yürütülmektedir. Yüksek lisans eğitimi ise henüz programa alınmamıştır. Üniversitelerde formel bir lisansüstü eğitim programı olmadığı için, bu tür bir öğretim araştırma görevlisi (asistan) olmayan kişilere de kapalıdır. Bu program lisans öğrenimini bitirmiş ve akademik gelecek potansiyelinde olan kişiler arasından asistan adayı olarak belirlenenlere ayrılmaktadır. Ekseriyetle bir profesörün kılavuzluğu eşliğinde usta-çırak ilişkisi biçiminde ilerletilen süreç doktora teziyle tamamlanmaktadır. 1970-1982 arası dönemde lisansüstü eğitimde ABD model alınarak lisansüstü eğitim doktora ve yüksek lisans olarak seviyelendirilmiş olup tez hazırlama koşulu getirilmiştir. 1982'den sonraki dönemde yüksek lisans ve doktora eğitimi için enstitüler kurulmuş, enstitülerle beraber yüksek lisans ve doktora işleyişi lisansüstü eğitim-öğretim yönetmeliğine bağlanmıştır. Sonradan "yüksek lisans" koşulunun getirilmesi ile birlikte lisansüstü eğitim iki aşamalı bir yapıya bürünmüştür. 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 65. maddesi 13/b fıkrasına göre lisansüstü öğretim esaslarının üniversitelerarası kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesi karara bağlanmıştır.

2.8.1. Lisansüstü Eğitimde Mevcut Durum

Türkiye’de 1982 yılından sonra enstitülere devredilen lisansüstü öğretim daha önceleri fakültelerde yapılmaktaydı. 2547 Sayılı YÖK Kanunu 3/f maddesinde Enstitüler; “Üniversitelerde ya da fakültelerde birden çok benzer ve ilgili anabilim dallarında lisansüstü eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama yapan bir yüksek öğretim kurumu” olarak ifade edilm. Günümüzde yüksek öğretimin yapısında sosyal bilimler, fen bilimleri, sağlık bilimleri ve eğitim bilimleri ağırlıklı olmak üzere farklı alanlar için uzman yetiştiren enstitüler bulunmaktadır. Üniversitelerin ilgili fakültelerindeki bölümler bu enstitülerde anabilim dalları olarak yapılanmaktadır. Enstitülerde görev yapan öğretim üyelerinin kadroları fakültelerin bünyesinde olup enstitülerin müstakil öğretim üyesi kadroları bulunmamaktadır. Ekseriyetle enstitülerin müstakil binaları da olmadığı için, lisansüstü eğitim dersleri ilgili fakültelerde yapılmaktadır. Lisansüstü eğitim, lisans eğitime dayalı olan yüksek lisans ve doktora eğitimi ile sanat dallarında yapılan sanatta yeterlik çalışması ve tıpta uzmanlık eğitimlerini ifade eder. 2547 Sayılı Kanun’un 3/t Maddesinde lisansüstü eğitimin “yüksek lisans, doktora, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlik” kademelerine ayrıldığı belirtilmektedir. Türkiye’de lisansüstü eğitim 1982 yılından bu yana YÖK’e bağlı olarak yasada yer alan enstitüler eliyle yürütülmektedir. Yapılmış olan son düzenlemelerle birlikte yüksek lisans programı açmak için en az ikisi doçent olmak üzere 3 öğretim üyesi ve doktora programı açmak için asgari 2 profesör veya biri profesör ikisi doçent olmak üzere 5 öğretim üyesi şartı getirilmiş, ayrıca enstitüler arası müşterek program açma imkânı da sağlanmıştır (YÖK, 2010). Son olarak YÖK tarafından Bologna Süreciyle birlikte lisans eğitiminde olduğu gibi, lisansüstü eğitim için de Türkiye genelinde yeterliliklerin tanımı yapılmıştır. Yeterlilikler çerçevesi bilgi, beceri ve yetkinlikler seviyesinde lisansüstü öğrencilerin donanımlarını genel olarak tanımlamaktadır. Bilgi teorik ve uygulamalı olarak, beceriler kavramsal/bilişsel ve uygulamalı olarak, yetkinlikler ise bağımsız çalışabilme ve sorumluluk alma, öğrenme, iletişim ve alana özgü yetkinlikler olarak detaylandırılmıştır (YÖK, 2011).

2.9. Türkçe Eğitimi

Türkçe, Türk milletinin Cumhuriyet çatısı altında bir araya değin göçebe halkın kullandığı bir dil olagelmıştır. Bu döneme kadar Türkçe; Eski Türkçe (Orhon ve Uygur Türkçeleri), Karahanlı Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesi dönemlerinde oldukça sade ve yalın bir dil olarak konuşulmuştur. Türkçe; 15. yy. sonrası Farsça veya Arapçanın etkisi altında kalmış ve "Osmanlıca" adı altında doğal olamayan bir dil şekline geçmiştir. Yazı dili ise Farsça ve Arapçanın etkili olmasıyla doğallığını yitirmiştir (Topbaş 1998). Osmanlı zamanında eğitim veren kurumlarda Türkçe öğretimi, Tanzimat dönemiyle birlikte başlamıştır. Bu dönemde açılan rüştiyelerin eğitim programlarında ana dili olarak Türkçenin öğretilmesine oldukça yer verildiği bilinmektedir. Selim Sabit Efendi'nin 1874'te çıkardığı ve ilkökul kademesinde okutulacak derslerin öğretim tekniklerini açıklayan rehnuma-yı muallimin (öğretmenler kılavuzu) adlı kitapta Türkçe okuma ve yazma öğretilmesine önemli oranda yer vermiştir (Göğüş 1983). Türk dilinde bilim dili terimleri yapılmış, gazete ve edebiyat dilinde günlük konuşma diline yaklaşan bir sadeleşme başlamıştır. Bu gayretler devam ederken, başka taraftan Arapça kelimelerin tercih edilmesine, okullarda Türkçe derslerinde Farsça, Arapça kuralların öğretilmesine devam edilmiştir. Aydın insanlar Türkçe köklerden Türkçe eklerle kelime üretmeyi düşünememiş, Arapça köklerden sözcük üretme yolunu tercih etmişlerdir. Bu durum, Türklere Türkçe öğretilmesi gerekliliğinin henüz idrak edilmediğini göstermektedir. Maarif Nezareti, 1896'da çıkardığı bir genelgede bu durumun yanlışlığını belirterek "Türkçenin kendine has kuralları olduğu, bunların da bilinmesi ve öğretilmesi gerektiği..." konusunda ilgilileri uarmıştır. 1909'da geliştirilen programlarla güzel konuşma, imla, yazı, kitap okuma gibi bilgi ve beceri dersleriyle Türkçeye yer ayrılmıştır. 1911'de Sultaniye ortaöğretim kurumlarında dilin yapı ve anlam yönünden incelenmesi, güzel konuşmanın öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu ilgi ve çalışmalar daha sonra Türkçülük Akımı (Sonradan "Milli Edebiyat Akımı" denilmiştir.) niteliği kazanmıştır. Dilin Farsça ve Arapça kurallardan temizlenmesi gerektiği düşünülmüştür. Bu çıkış Türkçeyi hayli sadeleştirmiş ve özleştirmiştir. 1924'te yapılan programla Türk Edebiyatına eğilme gösterilmiş aynı zamanda okuma ve yazılı anlatım becerilerinin gelişimi önemli görülmüştür. Roman ve öykü türünde vatan ve ulus konuları işlenmiştir. Dili Türkçeleşmiş, konuları ulusal problemlerden ele alınan bu edebiyatın eserleri okullarda hemen benimsenmiştir. II. Meşrutiyet zamanında sınırlı da olsa bu gelişmeler devam etmiştir (Topbaş 1998). Cumhuriyet döneminde 3 Mart 1924 tarih ve 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat

(Öğretimin Birleştirilmesi) Kanunu ile bütün eğitim kurumlarında Farsça ve Arapça öğretime son verilmiş; eğitim, bilim dili olarak Türkçe benimsenmiştir. Türkçe öğretimi o zamanlarda ülke çapında başlatılan okuma-yazma seferberliği ile yalnız örgün eğitim kurumlarında değil, yaygın eğitim kurumlarında da oldukça önemli hâle gelmiştir ve 1928 yılında Türk harflerinin kabulü ile bugünkü Türkçe öğretiminin temelleri atılmıştır (Demirel 2006). 1929 yılında çıkarılan Türkçe öğretim programı, dil ve edebiyat öğretimini bir bütün olarak görülmüş ve Türkçe derslerinde takip edilecek yöntem konusunda açıklık getirilmiştir. 1931–1932 eğitim-öğretim döneminde Türkçe Programı 1931’de ortaokul programlarının yeniden düzenlenmesi sırasında Türkçe derslerinin sadece gramer konularında değişiklik yapılmıştır. Diğer bölümler 1929 yılında hazırlanmış olan programdaki şekliyle kalır (Özbay 2006). 1935 yılında Atatürk’ün, Türkçenin tekrar incelenip kuralları saptanıncaya kadar dil bilgisi konularının müfredattan çıkarılması yönündeki isteği doğrultusunda 1938 yılında hazırlanan "Ortaokul Programı"ndan dilbilgisi konuları çıkarılır. 1938 programı, 1931 yılında yayınlanan son tadilatın tekrar düzenlenmiş şeklidir. 1945 yılında hazırlanan program ve ders kitabı çalışmalarıyla Türkçe öğretiminde ilk ve ortaokul düzeylerinin birbirini tamamlamasına önem verilmiş, buna rağmen lise seviyesindeki edebiyat dersleri ise farklı düşünülmüştür. 1949 yılında hazırlanmış olan yeni "Ortaokul Programı"nda Türkçe öğretim programı değiştirilmiştir. Derslerin işlenmesi için ilk sınıfta 6, ikinci ve üçüncü sınıflarda dörder saat verilmiştir. Programda yer ayrılan yazı dersleri ise bu saatler içinde işlenebilecektir. 1949 programının ilk kısmında öncelikli olarak "Milli Eğitimin Amaçları" çizgisinde öğrencilerde kişisel, toplumsal, insan ilişkileri ve ekonomik yaşam açısından kazandırılacak özelliklere değinilmektedir. Ortaokullarda verilecek eğitim ve öğretim esasları ifade edilirken de ilk önce okulların ve eğitimin millilik özelliği üzerinde durulur. Her derste olduğu gibi Türkçe dersi de ilk olarak bu esaslar göz önünde bulundurularak işlenecektir. 1949 programının amaçlarına bakıldığında dört temel dil becerisi önde tutularak anlatım ve anlama çalışmalarının altının çizildiği görülmektedir. Metinler yoluyla öğrencilere dil sevgisinin aşılması, okuma alışkanlığının kazandırılması, milli duyguları ve milli yaşamı tanıma ve tanıtmaya gibi hedefler de ayrıca önemsenmiştir. Dört temel dil becerisinin yanı sıra dil ve imla çalışmaları da eklenen diğer başlıklardandır. Dil bilgisi, imla, yazma ve okuma gibi bölümlerin kolay uygulanması için yapıldığı ve bu bölümlerin bütün bir şekilde işlenmesinin gerekli olduğu ikazı bu programda da yapılır. Fakat önceki programlardan farklı olarak bu düşünce doğrultusunda, yazı dersi haricinde diğer başlıklar için ayrıca ders saatleri ayrılmaz. 1938 programında yer verilmeyen dil bilgisi

konuları bu programla birlikte tekrar düzenlenmiştir. Amaç "Türk dilinin yazma, konuşma ve okuma ile alakalı temel kurallarını sezdirip ana dilini kullanmakta güven kazandırabilmek" olarak belirlendiği "Dilbilgisi" kısmında, özellikle uygulama çalışmalarına önem verilmesi gerekliliği vurgulanır (Özbay 2006). 1957 yılında yapılan Türkçe programları şu anki uygulamaların temelini oluşturmaktadır ama hazırlığına 1962 yılında başlanıp 1968 yılında bitirilen ilkökullarda okutulan Türkçe ders programı olarak 1981 yılına değin uygulamada kalmıştır. 1981 programı ise, Türkiye'de uygulanmaya yeni başlanan çağdaş program geliştirme anlayışı ile hazırlanmıştır. Program özel ve genel amaçlar, öğrencilere kazandırılması gereken davranışlar, araç-gereç, yöntem ve ölçme-değerlendirme kısımlarından meydana gelmektedir. 1981 Türkçe programında dil öğretimiyle alakalı özel amaçlar ve davranışlar "anlatım", "yazı", "dil bilgisi", "anlama" alt başlıkları şeklinde ele alınmıştır. Anlamanın alt başlıkları dinleme ve izleme ile okuma ve anlama; anlatımın alt başlıkları ise sözlü ve yazılı anlatım olarak kategorize edilmiş; yazı ile dil bilgisi için herhangi bir sınıflamaya gidilmemiştir (MEB 1981). TTK 12.07.2004 tarih ve 118 sayılı kararı ile kabul edilen İlköğretim Türkçe Öğretim Programı 2005–2006 öğretim yılından bu yana uygulanmaya koyulmuştur (Demirel 2006). Sekiz yıllık ilköğretim sürecinde Türkçe öğretiminden beklenen amaçlar, öğrencinin okuma, konuşma, yazma dinleme/izleme becerilerini dilin kuralları çerçevesinde geliştirmesidir. Diğer bir düzeyi oluşturan ortaöğretim ise, Türkçenin olanakları çevresinde, tarihsel süreçte meydana gelen edebî dilin özelliklerini, gelişimini ve ürünlerini öğretmeyi amaçlar. Bu çerçeveden bakıldığında zaman ilköğretimin 6, 7 ve 8. sınıfları bir geçiş dönemi özelliği göstermektedir. Öğrenciler bu dönemde, 1–5. sınıflarda öğrendiklerini, düzeyine uygun olan dünya ve Türk edebiyatının gözde örnekleriyle geliştirir ve kendi mana dünyasını kurmaya başlar. Bundan ötürü 6– 8. Sınıflar Türkçe Dersi Öğretim Programı, devamlılık ile bütünlük dikkate alınarak hazır edilmiştir. Öğrencilerin edinmiş oldukları deneyimler ve birikimler üstüne yenilerini inşa etmeleri, önlerine çıkan sorunlara farklı ve özgün ve yaratıcı çözüm üretmeleri, bir topluluk veya grubun içinde birlikte çalışma şuur ve cesaretine ulaşmaları, tartışma ve üretme aktivitelerine katılım göstermeleri, alternatif araştırma teknikleri ve yöntemlerinden faydalanmaları, durumları ve olayları tecrübelerinden yola çıkarak doğru olarak anlamaları, disiplinler arası bir bakış kazanmaları Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın ana hedeflerini ortaya koymaktadır (MEB 2005).

Türkçe eğitiminde en önemli unsurların başında temel dil becerileri gelmektedir. Bunlar; dinleme, okuma (anlama becerileri) ve konuşma, yazma (anlatma becerileri) olarak

geçmektedir. Uygulamalarda ve öğretim sürecinde aynı beceriler için okuma anlama, dinleme anlama, sözlü ve yazılı anlatım gibi terimlerin kullanımı da tercih edilmektedir (Kavcar vd.;1998, s.56).

Türkçe dersi, yaşam boyu öğrencilerin kullanabilecekleri izleme/dinleme, okuma ve yazma, konuşmayla alakalı zihinsel ve dil becerileri kazanmaları ve bu becerileri kullanarak kendilerini sosyal ve bireysel açıdan geliştirmeleri, etkili iletişim sağlamaları, Türkçe sevgisiyle, istekli olarak yazma ve okuma alışkanlığı kazanmalarını sağlayacak bir biçimde beceri, bilgi ve değerleri kapsayan bir bütün olarak yapılandırılmıştır. Türkçe Dersi Öğretim Programı; dil yeterliliklerinin ve becerilerinin geliştirilmesini, diğer bütün alanlarda sosyal ve kişisel gelişme, öğrenme ile meslekî becerileri kazanmanın öncelikli koşulu olarak kabul etmektedir. Tematik yaklaşım temel alınarak hazırlanmış olan öğretim programında yazma ve okuma kazanımları metin içinde, metin dışında ve metinlerin arasında okuma yoluyla anlam oluşturmayı sağlayacak biçimde yapılandırılmıştır. Birinci sınıftan sekizinci sınıfa değin kazanımların aşama sırası ve yapısı, öğrencilerin temel dil becerilerinin yanında üst düzey bilişsel becerilerini geliştirmelerine katkı verecek biçimde düzenlenmiştir. Öğrencilerin gelişimsel durumları dikkate alınarak yazım kuralları ve dil bilgisiyle alakalı kazanımlar artış gösteren bir yoğunlukta ve aşamalı bir biçimde yapılandırılmıştır.

2.9.1. Dinleme Becerileri

Dinleme; anlamı olan konuşmaların, bilgilerin, kişinin veya başka kişilerin ya da farklı ses araçlarından işitilerek anlamlandırılması eylemidir. Dil-kulak-beyin üçlüsünün ilişkide olduğu zamanda dinleme eylemi gerçekleşir. Bu durumda sözlerin ve seslerin anlamlı olması gerekir. Dinlemenin olduğu her zaman “anlama” eylemi gerçekleşmemiş olabilir. Anlamanın ilk adımı dinlemedir. Dinlemek ve işitmek de aynı şeyler olarak değerlendirilmemelidir. İşitme irademiz dışında meydana gelebilir, dinleme eylemi ise belli bir amaca hizmet etmektedir. Konuşan kişilerin zihnindekiler, beyin tarafından verilmiş olan komutlarla ve konuşma organları vasıtasıyla dilin seslerine dönüştürülüp açığa çıktıktan sonra, dinleyen kişilerin işitme organları vasıtasıyla beynine varır; orada anlamlandırılarak konuşanın söylemek istediği düşüncenin ortaya çıkması sağlanmış olur (Aksan 1989, s58). “Dinleme, öğrenmenin ve iletişimin esas yoludur. İletişim esnasında, öğrenme olayının

gerçekleşebilmesi için, ‘kaynak’ aracılığıyla iletilerin ‘alıcı’ tarafından paylaşılması gerekmektedir. Kaynak eliyle söze çevrilen tutum, haber, bilgi, duygu ve düşüncelerin kavranması, anlamlandırılması ve de yorumlanması, bir takım beceri, bilgi ve alışkanlık gerektirmektedir (Sever 1995, s.15).” Kişilerin ana dili edinimi döneminde kazanmış olduğu dinleme becerisi, yabancı dil öğrenirken de duyduğu, seviyesine uygun sözcük, terim ve söz kalıplarını anlamasına fayda sağlayacaktır. Dinleme; konuşan bireyin ulaştırmak istediği iletiyi, pürüzsüz bir şekilde anlayabilme ve söz konusu uyarana karşı tepki verme eylemidir (Demirel 1999, s.35). Bireyler herhangi bir konuyu ya da bilgiyi anlamadan anlatma imkanına sahip olamadıkları için anlama eyleminin ana faktörü olan dinleme becerilerini arttırmak durumundadırlar (Ungan 2009, 135). Anlama becerilerinden bir diğeri olan okuma, her zaman yeterli düzeyde olmamaktadır. Bireyler arasındaki sözlü iletişim, toplumsal hayatta oldukça kullanılmakta, anlaşmanın oldukça önemli bir boyutunu meydana getirmektedir. Bu sebeple konuşma becerisinin önemli olduğu kadar dinleme becerisi de konuşmayı tamamlayan bir beceri olduğunu söylemek mümkündür.

2.9.2. Konuşma Becerileri

Duygu, düşünce, istek ve tasarımların sözle ifade edilmesine konuşma denir. Diğer bir ifadeyle bir konunun akılda planlandıktan sonra karşımızdaki alıcılara sözle iletilmesi eylemidir (Sever, 1995). Konuşma; bireyin bildiği dilde düşüncelerini, duygularını, gözlemlerini, kanaatlerini ve tasarımlarını seviyesine uygun bir kelime dağarcığı ile söz varlığını meydana getiren öğeleri ya da konuşma organlarını kullanarak ifade etmesi işidir. “Konuşma; kişilerin insanî ilişkilerini devam ettirebilmesi için, en çok ihtiyaç duyduğu ve faydalandığı önemli dil etkinliğidir. Kişilerin aralarındaki iletişimin büyük kısmı konuşma aracılığıyla oluşur. Bu duruma göre konuşma; duygu ve düşüncelerin, dil vasıtasıyla iletilmesi şeklinde ifade edilebilir (Aktaş ve Gündüz, 2001).” Çok eskiden beri, konuşma eylemi insanla beraber anılmaktadır. İnsan olmanın en belirleyici faktörlerinden biri de insanın konuşabilme yeteneğidir (Temizyürek, Erdem ve Temizkan, 2011). İnsan düşüncelerini konuşma yoluyla diğer kişilere aktarma ihtiyacı duyar. Konuşmaya dair ilk eğitim, bilinçsiz bir şekilde aile ortamında verilmektedir. Fakat, aile ortamında verilen sistemli olmayan eğitim, konuşma becerisinin geliştirilebilmesi için yeterli düzeyde değildir. Etkili ve güzel konuşma becerisi, toplumsal hayatta başarıya ulaşma noktasında bireylere

her daim yardımcı olabilmektedir. Bu sebeple eğitim ortamlarında sistematik bir şekilde bu hedefle çalışmalar yapılması gerekmektedir.

2.9.3. Okuma Becerileri

Dil öğretiminin en temel öğelerinden biri okuma becerisidir. Okuma, “kelimelerin duyu organları yoluyla algılanması, yorumlanmasına dönük zihnî bir süreçtir (Sever, 1995, s.16). Okuma, görsel ve yazının vermek istediği iletiyi algı ve düşüncenin değerlendirilmesi gibi fizyolojik ve zihnî taraflara sahip karmaşık bir alandır. Görme, hatırlama ve seslendirme; okuma aktivitesinin temelini meydana getirir. (Sever, 1995, s.16).” Dört esas dil becerilerinden olan okuma, her şeyden evvel bir anlama eylemidir. Okuma ile ilgili yapılan tanımlarında bilhassa anlamının altını çizildiği bilinmektedir. Harris ve Sipay (1981, 10) okuma eylemini yazı dilinin anlamlı olarak yorumlanması süreci biçiminde düşünür. Tinker ve McCullough (1968, 8), okuma eylemini önceki yaşamışlıklarla oluşturulan anlamların basılı ve yazılı tanıma, algılama ve hatırlamaya olan etkisine parmak basar. Okumak; insanın daha iyi düşünmesini, daha iyi yargılamasını, iyi tat almasını sağlamaktadır. Kişilerin tüm kültürel deneyimleri karşısında tenkit eden bir bakışla durabilmek, okuma sayesinde kazanılır (Yıldız 2000, 107).

2.9.4. Yazma Becerileri

Yazının bulunması ile birlikte kuşakların ve toplumların arasındaki bilgi ve kültür iletimi oldukça kolay ve etkili bir duruma gelmiştir (Coşkun 2009, 50). Yazma; özetle, kurallarına uygun bir biçimde, bir bütün olarak metin oluşturma becerisi şeklinde ifade edilebilir. Bu becerinin belirli ilkeler ve yöntemler içerisinde hedef kitleye kazandırılması maksadıyla verilmekte olan eğitime yazma eğitimi denir (Çeçen 2011, 127- 128). Yazının sınırı çizilemeyen gücüyle bireylerin belleklerini karşılaştırmak, insanın hanesine eksi bir yazılmasına sebep vermektedir. Dinleme ve konuşma becerileri aile ortamında bir yere kadar gelişmekte oysa yazma becerisinin sistemli bir eğitim ortamında öğrenilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bu sebeple eğitim döneminin ilk kademesinden beri başlayan yazma eğitimi, gelecek zamanlarda insanlar için müspet neticelerin oluşmasına fayda

sunmaktadır. Yazılı anlatım planlı, tertipli ve hedefe kilitli düşünme alışkanlığı edinilmesini sağlamaktadır. Yazma eyleminin düşünceyle ilişkisini göz ardı edilemez. İyi düşünen insanlar güzel yazar, kendini doğru ifade eder, başkalarına iyi anlatır. “Yazma ve belagat insan zihninin ortaya koyduğu etkinliklerden bir kaçıdır. Yazılı anlatım sadece yazma kurallarını öğretmek demek değildir (Aktaş ve Gündüz, 2001, s.57-58).

2.9.5. Dil Bilgisi Öğretimi

Dilin sesleri, bunların yapıları, cümle olarak dizilmeleri, sözcük türleri ve cümle içinde ne işe yaradıkları, çekimleriyle alakalı bütün kuralları inceleyen bilim dalına dil bilgisi denilmektedir (Demirel 1999, 73). Bu bilim dalının bulguları, Türkçe öğretimine katkı sağlamaktadır. Öğretim ile ilgili olarak dil bilgisinin doğru yazma ve konuşmaya ek olarak doğru düşünmeye de katkı sunduğunu söylemek mümkündür (Kavcar, Oğuzkan ve Sever 2005, 74). Şu zamana değin dil bilgisi konuları, ortaokul kısmında Türkçe dersinin içinde, ortaöğretim kademesinde ise bazen ayrı, bağımsız bir ders, bazen de edebiyat dersinin içinde işlenegelmiştir (Karahana 2009, 24). Şu anki dil bilgisi öğretiminde benimsenen görüş, öğrencilere kuralları öğretmekten öte kuralları sezdirmek ve dil becerilerinin sistemli bir şekilde ilerlemesini yapmaktır. Bu durumda, Türkçe derslerinde dil becerilerini bütüncü bir parçası olarak dil bilgisi öğretimine yer ayrılmaktadır.

2.9.6. İlk Okuma ve Yazma Öğretimi

Genel hâliyle bilinen okuma ve yazma öğretimi ile ilk okuma ve yazma öğretimi farklılık göstermektedir. “İlk okuma, ilk yazma öğretiminin ereği, öğrenciye tüm hayatınca faydalanacağı okuma-yazmanın esas becerilerini kavratmaktır” (Demirel 1999, 66). Okumanın yazmanın nasıl koşullar sağlandığında daha verimli hâle geldiğini münakaşa etmek ilk okuma yazma öğretiminin temel hedefidir. Ses temelli öğretim-cümle temelli öğretim yöntemleri, bu bağlamda oldukça inceleme konusu yapılmaktadır. Öğretim

yöntemleriyle ilk okuma, yazma öğretimindeki ilişkiye dair incelemeler mevcuttur. İlkokul kademesi, kişilerin eğitim hayatının temelidir. İlkokul kademesi; ilk okuma ve yazma süreciyle akademik hayatın başlangıcını ve de temelini oluşturmaktadır. İlk okuma ve yazma yeterliliği Türkçe derslerinin içerisinde öğrenciye kazandırılmaya çalışılmaktadır (Aktürk ve Mentiş-Taş, 2011; Belet ve Yaşar, 2007).

2.9.7. Çocuk Edebiyatı

Çocuk edebiyatı; çocukların anlama düzeylerine ve dil gelişimlerine uygun, ihtiyaçlarını öncelik veren bir anlayışla, çocuklara hayat ve birey hakikatini sanatsal içerikli dilsel ve görsel mesajlarla sunan, onların düşünce ve duygu dünyalarında etkiler uyandıran yapıtların genel adı şeklinde tanımlayabilmek mümkündür (Sever 2007, 41). “Çocuğa göre edebiyat” adlandırmasıyla açıklanabilen çocuk edebiyatı, Türkçe eğitiminin paydaşları çocuklar olması sebebiyle, Türkçe eğitiminin ilk olarak materyalleri arasında yer bulmaktadır. Bu nedenle bir araştırma konusu gibi incelenmelidir. Çocuk edebiyatı, asıl temeli çocuk ve çocukluk olan; çocuğun ilgi, algı, duygu, dikkat, hayal ve düşünce dünyası ile uyumlu; çocukların bakışını ve çocuk gerçekliğini ortaya koyan; dilde, ölçüde, düşüncede ve karakterlerde içeriği yalın bir şekilde ve samimi gerçekleştiren; çocuğa okuma noktasında alışkanlık kazandırmasının yanında, sanat, edebiyat ve estetik bakımından gelişmesine fayda sunan, çocukları duyarlı bir şekilde yetişkinlik dönemine hazırlayan edebiyattır (Şirin, 2007: 16). Daha özet bir tanımın yapılması mümkündür. Çocuk edebiyatı; sınırları çizilemeyen çocuk ve çocukluk olan, çocuklarla alakalı edebiyat değeri üstlenen bir ara dönem edebiyatı olduğu söylenebilir (Şirin, 2012: 32).

2.10. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi

İnsanlar çağlar boyunca etkileşimde olduğu milletlerin dillerini gerek siyasi gerek ekonomik(ticari), gerekse dini etkenlerden dolayı öğrenmeyi ve kendi dillerini de öğretmeyi

amaç edinmişlerdir. “Yabancı dil bilmek, bir dünyayı, yabancı bir kültürü de kavramak demektir” (Bölükbaş ve Keskin, 2010: 228).

Türkçenin uluslararası alanda tanınırlığının artış göstermesiyle Türkçenin yabancılara öğretimi hız kazanmıştır. Türkçe öğretimi yurt içinde üniversitelerin veya başka kurum ve kuruluşların yabancılara Türkçe öğretim birimleri/ merkezleri tarafından, büyük ölçüde de eğitim fakültelerinin Türkçe eğitimi bölümleri tarafından idare edilmektedir (Alyılmaz, 2010: 729). Yurt dışındaysa Türk Kültür Merkezleri, üniversitelerin bünyesinde Türk dili ve edebiyatı bölümleri, elçiliklere bağlı olan Türkçe Öğretim Merkezleri Türkçe öğretim kurumlarını oluşturmaktadır ve son zamanlarda bu görevi Yunus Emre Enstitüsü üstlenmektedir (Er, Biçer ve Bozkırlı, 2012: 52).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi Göktürk dönemine kadar dayanmaktadır. Orhun hitabelerinde Türkçenin yabancılar tarafından öğrenildiğiyle ilgili bilgilere ulaşılmaktadır. İlk başta Çinliler olmak üzere Tibet, Soğd ve Bizans gibi Türklerin ilişki kurduğu milletler arasında Türkçeyi öğrenmiş olan kişilerin var olduğu bilinmektedir. (Kök)Türklerin döneminde birçok devletle diplomatik düzeyde ilişkiler olduğundan Türkçeyi öğrenmiş olan kişilerin olması da tabiidir. Orhun hitabelerinde Çinli ulakların sık sık (Kök)Türk ülkesine gelmesi ve Çin’in (Kök)Türklerle kurduğu yakın ticari, siyasi ve ekonomik ilişkiler, Çin’de Türkçe bilen kişilerin olabilme ihtimalini göstermektedir. Bununla beraber Kül Tigin ve Bilge Kağan Yazıtlarının bir kısmının Çince yazılmış olması Çinlilerle Türklerin arasında kurulan ilişkileri anlatması açısından değerlidir (Alyılmaz, 2005).

Uygurlar döneminde de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin izlerine ulaşmak mümkündür. Uygurlar sonradan Böğü Kağan’ın Çin’den getirdiği rahipler sayesinde Manihaizm dinini benimsemeye başlamışlardır. Bu rahiplerin Manihaizm dininin öğretilerini öğretebilmeleri için öncelikle Uygurların dilini öğrenmeleri gerekmektedir. Uygurlar dönemine göre kültürel ve bilimsel alanda oldukça ileri konumdaydılar. Cengiz Han’ın zamanında Uygur yazıcılarının devletin yönetiminde görevli oldukları ve resmî yazışmalarda aktif rol üstlendikleri bilinmektedir. O dönemde Moğol devletinin kendilerine ait alfabeleri olmadığından yazıyı Uygur yazıcılarından öğrenmiş olabilecekleri düşünülmektedir. Bu durum bir bakıma, Uygurların yabancı dil olarak Türkçe öğretimi noktasında deneyimli olduklarını da gözler önüne sermektedir (Caferoğlu, 1984; Onan, 2003). Tämür Han ile Qaişan Han’ın (Moğol imparatorları) hocalığını yapan Aşığ Tämür’ün imparatorlara Uygur Türkçesi öğrettiği ile ilgili T’u Chi’ye ait bir metin bulunmaktadır

(Ögel, 2002: 95). Ayrıca Mängü Tigin kendisine ait olan yerde Uygur yazısını öğretmiştir. Qubilai Han henüz şehzadeyken onun derslerini takip ederek Uygur Türkçesini öğrenmiştir (Ögel, 2002: 172).

Karahanlı döneminde de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin devam ettiği görülmektedir. Kaşgarlı Mahmud'un yazdığı Divanü Lügati't-Türk, Türkçenin yabancılara öğretimi konusundaki ilk yazılı eserdir. Kaşgarlı Mahmut bu eserini Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla Arapça olarak kaleme almıştır ancak Kaşgarlı Mahmud'un kullanmış olduğu örnekler Türkçedir. Türklerin o zamanlarda artış gösteren askerî ve siyasi gücü Arapların Türkçe öğrenmeye ihtiyaç duymasını sağlamıştır. Bu eserde Türkçenin Arapçayla at başı gittiği, zenginlikte ve kullanımda Arapçadan geride olmadığı da tespit edilmiştir. Kaşgarlı Mahmud, Türkçenin hayal ettiği gibi büyük bir cihan dili olmasını arzu etmektedir. Onun düşüncesine göre herkes Türk dilini öğrenmeli ve Türkçe konuşmalıdır (Kitapçı, 1995: 126).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle alakalı çalışmalar, Osmanlı döneminde devşirme yöntemi ile Yeniçeri Ocağına getirilen Hristiyan çocuklarına Türkçe öğretilmesiyle başladığını söylemek mümkündür. Balkanlar'a açıldıktan sonra savaşlar sonucunda tutsak alınan Hristiyanların bir bölümünün, isteyerek Müslümanlığa geçerek Türkçe öğrendikleri görülmektedir. Balkan diyarlarında yaşayan yerel halktan Türkçe öğrenenlerin oranı da az değildir (Karal, 2001: 31). Avrupa'da yabancı dil olarak Türkçenin öğrenimi zamanla sosyal-politik ve ekonomik gelişmelere bağlı olarak artış göstermiştir. Avrupa devletlerinin üç kıtaya dağılmış Osmanlı İmparatorluğuyla elçilikleri vasıtasıyla ilerlettiği ticari ve diplomatik ilişkiler, bu elçiliklerde görev yapan kişiler ve tercümanlar tarafından Türkçenin öğrenimini mecburi kılmaktaydı. Osmanlı Devleti ile her türlü ilişkilerini arttırmak isteyen Avrupa devletleri de Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesini önemli görmüşlerdir (Timur Ağıldere, 2010: 694). 13. ve 20. yy. arası İtalyan edebiyatında Türk imgesinin çokça kullanılması Türklerle kurulan ilişkileri ve bu ilişkiler sonucunda yaşanan kültürel etkileşimi göstermektedir (Gürol, 1987). Floransa kentinin İstanbul balyosluğunda yazman olarak görev yapmış olan bir Filippo Argeiti, 1533 yılında İtalyan tüccarlara yardımcı olmak maksadıyla konuşma kılavuzu ve sözlük niteliğinde bir eser hazırlamıştır. Ayrıca Messinalı İtalyan Jesuit papazı Pietro Ferraguto, 1611 yılında Türkiye'de bulunan veya Türkiye'ye gelecek olan Jesuit papazlarına dil kılavuzu olarak bir kitap hazırlamıştır (Dilâçar, 1989: 198-199). Yalnızca İtalya'da değil Avrupa'nın birçok

farklı ülkesinde Türkçe öğrenme ve öğretmek için gayretleri görmek mümkündür. Almanya'da 1612 yılında Türkçenin ilk gramerini yazan Stuttgartlı Hieronymus Megiser çağın en güçlü devleti olan Türkiye'nin resmî dilini öğrenmiş, öğrendikten sonra yazdığı gramer kitabını üniversite kütüphanelerine aktarmış, kendisi de Leipzig Üniversitesinde Avrupa'nın ilk Türkoloji profesörü olarak bu dili öğrencilerine okutmuştur (Dilâçar, 1989: 210). Venedik Cumhuriyeti doğu dilleri ve bilhassa Türkçe bilen tercümanlar yetiştirmek maksadıyla 1551 yılında İstanbul'daki elçiliğinin bünyesinde ilk dil oğlanları (İt. giovani della lingua) okulunu kurmuştur. Venedik Cumhuriyeti'nin İstanbul'daki dil oğlanları okulu örneğini, 1669 yılında Fransa, 1754 yılında Avusturya, 1766 yılında Polonya ve son olarak 1814 yılında İngiltere izlemiştir (Timur Ağıldere, 2010: 695). Rusya'da ise yakın doğu siyasetinin getirmiş olduğu bir gerek olarak Türkçeyi bilen tercümanlar yetiştirilmeye başlanmış ve I. Petro Bilimler Akademisi (1724-1725) kurulmuştur. Bu akademinin bünyesinde şarkiyat ve Türkoloji çalışmalarına ayrı bir önem verilmiştir. Moskova, Kazan ve Harkov Üniversitelerinde kurulan Doğu Dilleri Kürsüleri içerisinde de Türkoloji'yle alakalı değerli çalışmalar yapılmıştır (Açık, 2011: 603).

Cumhuriyet döneminde ise Türk Dili Tetkik Cemiyetinin kurulmasıyla birlikte Türk diline daha çok değer verilmiş ve Türkçenin öğretimi de artış göstermiştir. Cumhuriyet döneminde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi farklı üniversitelerin öncülüğünde gelişmiştir. Boğaziçi ve Ankara Üniversitesi bu aktivitelerin öncülüğünü yapmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine öncülük eden bu kurumlar yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile alakalı ilk kaynakların hazırlanmasında etkili olmuşlardır (Erdem, 2009: 890). Ankara Üniversitesi TÖMER, 1984 yılında Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten ilk kurum olma özelliğine sahiptir. TÖMER tarafından Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi noktasında programlar hazırlanıp yöntemler geliştirilerek yurt içindeki ve yurt dışındaki farklı kurum ve kuruluşlarla iş birliğine dayalı bilimsel çalışmalar yapılmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini bilimsel bir yaklaşımla ele alan TÖMER Türkçe Birimi; alanında uzman, çoğu yüksek lisans ve doktora eğitimini tamamlamış, yabancı dil öğretim teknikleri konusunda tecrübeli ve aktif bir kadroyla ilk günden beri aynı heyecan ve sorumluk bilinciyle dil eğitimine devam etmektedir.

Son yıllarda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi noktasında etkili çalışmalar yapan Yunus Emre Enstitüsü ise yurt içinde açmış olduğu yaz okullarıyla çeşitli ülkelerden gelen

yabancı öğrenci ve yetişkinlere Türkçe öğretim etkinlikleri düzenlemekte yurt dışında da bu alanla alakalı önemli çalışmalar yürütmektedir (Göçer ve Moğul, 2011: 801).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın deseni, araştırmanın yöntemi, verileri toplama aracı, veri toplama süreci ve verilerin analizi hakkında bilgiler sunulmuştur.

3.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırmanın araştırma deseni nitel desen olarak belirlenmiştir. Araştıranlar için çalışmalarında hangi desenden faydalanacaklarını karar vermek esas problemlerden biridir. Hangi araştırma desenine göre çalışmayı ilerleteceğimiz neyi araştıracağımız ile doğrudan ilgilidir. Ulaşılmak istenen amaçlar belirli olan araştırma desenlerinin ve araştırma yöntemlerinin seçilmesini gerektirir. Nitel araştırmalar sosyolojik ve psikolojik durumlarda nicel yöntemlerden daha geniş ve derinlemesine bilgi verir. Nitel araştırmalar eski ve geleneksel yöntemlerin cevap veremediği, yetersiz kaldığı olgu ve olayları açıklamak için önem arz etmektedir. Fakat şu gerçekliği de söylemek gerek: Nitel araştırmalar nicel araştırmalara kıyasla daha iyi ya da daha bilimsel gibi mukayese etmek doğru değildir. Çünkü her ikisinin de kendi içinde iyi yanları ve yetersiz yanları vardır. Araştırmalarda önemli olan doğru yöntemi belirlemek ya da her ikisinden de doğru ve gerektiği şekilde yararlanmaktır (Frankel ve Devers, 2000; Silverman, 1998). Nitel araştırma deseninin herkesin hemfikir olduğu bir açıklamasını, bir tanımını yapmak oldukça zordur. Bu deseni kullanarak ürün ortaya koyan çoğu yazar da böyle bir açıklama yapmaktan özellikle uzak durmuşlardır. Bunun sebebini ise şöyle açıklamak mümkündür: Bu desen adeta bir şemsiye gibi birden çok kavramı kapsamaktadır ve bu kavramlar da farklı disiplinlerle yakından ilişkilidir.” Kuram geliştirme, betimsel araştırma, eylem araştırması, durum araştırması ve içerik analizi” bu kavramlardan bazılarıdır. Bütün yönelimleri, yöntemleri, teknikleri, özellikleri ve süreçleri içinde barındıran bir tanım yapmak zor olsa da “nitel araştırma”, doküman analizi, görüşme ve gözlem gibi nitel veri toplama tekniklerinden yararlandığı, olguların ve olayların tabii ortamda gerçek bir şekilde ve bir bütün olarak ortaya çıkarılan bir sürecin takip edildiği bir araştırma deseni olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2020, s. 40-41). Nitel araştırmalarda istatistikî verilerden ziyade bilgilerin daha ayrıntılı bir

şekilde ele alınarak araştırma sorularının incelenmesi gereklidir. Nitel desenden yararlanılan çalışmalarda araştırılan konu hakkında kapsamlı bir kavramayı yakalama isteği söz konusudur (Karataş, 2015).

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmanın yöntemi tarama yöntemi olarak belirlenmiştir. Geniş toplulukların düşüncelerini ve özelliklerini betimlemeyi amaçlayan incelemeler tarama araştırmalarıdır.’’ Ne, nerede, hangi sıklıkta, ne zaman, nasıl, hangi düzeyde’’ gibi soruların cevap bulması gereken incelemelerde tarama araştırmaları yol gösterici olmaktadır (Wellington, 2006). Araştırmaların konusuyla alakalı hâlihazırda olan bir durumu fotoğraf çeker gibi betimlemek tarama araştırmalarının amaçlarındandır. Bu doğrultuda bu amaç doğrultusunda tarama araştırmalarında geniş yelpazeden araştıran tarafından ele alınan cevap seçeneklerinden yararlanılarak bilgi elde edilir (Frankel ve Wallen, 2006). Tarama türü kullanılarak yapılan araştırmalarda ölçülen değişkenler arasındaki ilişkiler incelenebilir. Evrenin var olan özellikleri arasındaki ilişkilerin tasvirinde de bu tür araştırmalar kullanılabilir. Nitel araştırmalarda kullanılan görüşme ve gözlem yöntemleri tarama türü araştırmalarında da kullanılabilir. Nitel araştırmalarda araştırmanın konusu katılımcıların bakış açısıyla incelenirken tarama türü araştırmalarında araştırmanın konusu araştırmacının bakış açısıyla irdelenir (Gay, Mills ve Airasian, 2006).

Doküman incelemesi yöntemi incelenmesi hedeflenen konular, olgu ve olgular ile alakalı bilgileri içeren yazılı belge ya da bilgilerin analiz edilmesini kapsamaktadır. Nitel desenli araştırmalarda bu yöntem (doküman analizi) tek başına kullanılan bir veri elde etme yöntemi olacağı gibi farklı türde veri elde etme yöntemleriyle beraber de kullanılabilir (Forster, 1995). Özel mektuplar, itiraflar, günlükler gibi kişisel belge olarak nitelediğimiz dokümanların haricinde magazin, kitaplar, dergiler, yazılı basın ve periyodik yazılı kaynaklar da doküman analizi yöntemi kullanılarak incelenebilir (Bailey, 1982). Dokümanlar nitel desenli araştırmalarda verimli ve etkili bir şekilde kullanılması önemli olan bilgi kaynaklarıdır. Bunun gibi araştırmalarda araştıran kişi ihtiyaç duyduğu bilgileri görüşme ya da gözlem yapmaya gerek duymadan sağlayabilir. Bu bağlamda bu yöntem (Doküman analizi) araştıran kişiye paradan ve zamandan tasarruf etmeyi sağlar (Yıldırım ve

Şimşek, 2020, s. 190). Doküman analizi yöntemi, özel veya resmi kayıtların bir araya getirilmesi, sistemli olarak irdelenmesi ve değerlendirilmesinde faydalanılan bir tekniktir. Bu tekniğe gerek duyulmasının en açık iki sebebi bulunmaktadır. Bu sebepler, verilerin toplanmasında çokluğun sağlanması ve farklı teknikler yoluyla araştırmanın mümkün olmamasıdır (Ekiz, 2003: 70). Karasar tarafından belgesel tarama adıyla adlandırıldığı doküman analizi yönteminin iki çeşiti vardır. Bunlar içerik çözümlemesi ve genel taramadır. İçerik çözümlemesi belli bir yazının, dokümanın, kitabın belirli niteliklerini sayısallaştırma yoluyla belirleme hedefiyle yapılır (Karasar, 2005).

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın kapsamında taranarak incelemeye alınan tezlerden “Türkçe Eğitimi Yayın Sınıflama Formu” kullanılarak veriler toplanmış ve bu form ile elde edilen veriler analiz edilmiştir. Formu geliştiren kişiye e posta yoluyla mesaj atılmış ve kişinin izin vermesinden sonra form bu tez için kullanılmaya başlanmıştır. İzin alındıktan sonra araştırmacı ve tez danışmanı tarafından 20 tez üzerinden değerlendirmeler yapılarak form üzerinde eklemeler ve çıkarmalar (izin dahilindedir) yapılmış ve üç uzman görüşüne tabi tutularak forma son hâli verilmiştir. Formun son hâli ise Ek 1’de verilmiştir. Kullanılan bu form sekiz bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde tezin künyesi (tezin numarası, tezin adı, danışmanın adı, tezin yapıldığı yıl, tezin türü, kaynak sayısı, araştırma sorusu sayısı, tezin yapıldığı üniversite ve enstitü) gibi bilgiler yer almaktadır.

İkinci bölümde tezin türü (deneysel çalışma, betimsel çalışma, eylem araştırması, yöntem çalışması, kuramsal çalışma, alanyazın derleme, mesleki çalışma vb.) bilgiler yer almaktadır.

Üçüncü bölümde tezin alanı (okuma -yazma-dinleme-konuşma eğitimi, dilbilgisi ve dilbilgisi üzerine araştırmalar, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, çocuk edebiyatı vb.) bilgiler yer almaktadır.

Dördüncü bölümde tezin konusu (öğrenme, öğretim, öğretmen eğitimi, öğretim teknik ve yöntemleri, tutum/ilgi/durum belirleme, eğitim-öğretim sorunları, ders kitabı

inceleme, ölçme değerlendirme, ölçek test geliştirme, program / müfredat çalışmaları) gibi bilgiler yer almaktadır.

Beşinci bölümde tezin yöntemi (nicel yöntemler, nitel yöntemler, karma yöntemler ve alanyazın) gibi bilgiler yer almaktadır.

Altıncı bölümde veri toplama araçları (gözlem, görüşme, başarı testleri, tutum/algı/kişilik veya yetenek testleri, anket, doküman, alternatif araçlar, diğer) gibi bilgiler yer almaktadır.

Yedinci bölümde örneklem (örneklem düzeyi, örneklem sayısı, örneklem seçim şekli) gibi bilgiler yer almaktadır.

Sekizinci bölümde ise veri analiz yöntemleri [nicel veri analizleri (betimsel ve kestirimsel), nitel veri analizleri] yer almaktadır.

Bu çalışmada kullanılan veri toplama araçları ile daha önce yapılan araştırmalar ise şu şekildedir: 1987-2009 yıllarında matematik alanında 32 ayrı dergide ulaşılabilen 359 makale içerik analizi ile incelenmiştir (Çiltaş, Güler ve Sözbilir, 2010). Sınıflama formunun kullanıldığı diğer çalışmalar ise şu şekildedir: Çalık ve Sözbilir, 2014; Gül ve Sözbilir, 2015; Kızılaslan, Sözbilir ve Yaşar, 2012; Sözbilir, Gül, Okçu, Yazıcı, Kızılaslan, Zorluoğlu, Atilla, 2015; Sözbilir, Akilli, Yaşar ve Dede, 2016; Sözbilir, Kutu ve Yaşar, 2012.

Yapılan bu araştırmada programlardaki tezleri inceleme sürecinde “Türk dili bilim dalı, Türk dili ve edebiyatı bilim dalı” programlarındaki tezlerin; tezin yöntemi kısmına değinmedikleri için bu programlardaki tezler analiz edilirken yöntem kısmı ile ilgili veriler elde edilememiştir.

3.4. Çalışma Materyali

Yapılan bu çalışmada Türkçe eğitimi ile ilgili tezleri barındırdığı düşünülen farklı programlardaki (bilim dalı) Türkçe eğitimi ile ilgili tezler taranmış ve bu tezlerin betimsel özellikleri derinlemesine incelemeye alınmıştır. Çalışmanın veri setini YÖK Tez Merkezi “Detaylı Arama” bölümünde dokuz farklı programın bilim dalında listelenen tezler

oluşturmaktadır. Bazı programlarda aynısı olan başka programların verileri ile birleştirilerek değerlendirilmeye alınmıştır.

3.5. Veri Toplama Süreci

Bu araştırmada YÖKTEZ üzerinden ulaşılan toplamda 9042 tez incelenmiş bu tezlerden Türkçe eğitimi ile doğrudan ilgili olan 1197 tez değerlendirmeye alınarak forma işlenmiştir. 01.09.2021 tarihinden 31.12.2021 tarihi aralığı değerlendirmeye alınan bu dokuz programdaki tezler ile ilgili bilgiler şu şekildedir: Okul öncesi bilim dalı programında toplamda 705 tez taranmıştır. Bu tezlerden Türkçe eğitimi ile ilgili olan 46 tane tez değerlendirmeye alınmıştır. Sınıf eğitimi bilim dalında ise toplamda 645 tez taranmıştır. Bu tezlerden Türkçe eğitimi ile alakalı olan 301 tez değerlendirmeye alınmıştır. Yapılan inceleme sonucunda 6 tane teze ulaşım izni verilmediği görölmüş ve bu tezler listeden çıkarılmıştır. Türk dili bilim dalında ise toplamda 1040 tez taranmıştır. Bu tezlerden Türkçe eğitimi ile alakalı olan 243 tez değerlendirmeye alınmıştır. Yapılan inceleme sonucunda 2 tane teze ulaşım izni verilmediği görölmüş ve bu tezler listeden çıkarılmıştır. Türk dili ve edebiyatı bilim dalında ise toplamda 652 tez taranmıştır. Bu tezlerden Türkçe eğitimi ile alakalı olan 59 tez değerlendirmeye alınmıştır. Yapılan inceleme sonucunda 1 tane teze ulaşım izni verilmediği görölmüş ve bu tezler listeden çıkarılmıştır. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında ise toplamda 170 tez taranmıştır. Bu tezlerden Türkçe eğitimi ile alakalı olan 88 tez değerlendirmeye alınmıştır. Türkçe öğretmenliği bilim dalında ise toplamda 290 tez taranmış ve değerlendirmeye alınmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında ise toplamda 215 tez taranmıştır. Bu tezlerden Türkçe eğitimi ile alakalı olan 171 tez değerlendirmeye alınmıştır. Yapılan inceleme sonucunda 3 tane teze ulaşım izni verilmediği görölmüş ve bu tezler listeden çıkarılmıştır. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında alakalı 7 tez değerlendirmeye alınmıştır. Eski Türk dili bilim dalında ise alakalı 4 tez değerlendirmeye alınmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Bu araştırmanın verilerini analiz etmek için betimsel analiz ve içerik analizi tekniği birlikte kullanılmıştır. İnsanın hareketlerini ve tabiatını belirleme üzerinde doğrudan olmayan yollarla analiz yapmaya yarayan bir teknik olarak içerik analizini açıklamak mümkündür. Bu analiz özellikle sosyal bilimler alanının sıklıkla tercih ettiği tekniklerden biridir. Bu analiz tekniği, kodlamaları belirli kurallara göre belirlenmiş olan bir metnin bazı kelimelerinin daha küçük parçalar hâlinde özetlenebildiği sistemli ve tekrar edilebilir bir analiz türü olarak tanımlanabilir. Bir iletinin belirli özelliklerinin nesnel ve sistemli bir şekilde bilinmesine yönelik çıkarımlarda bulunulan bir teknik olarak fayda sağlar. İçerik analizi tekniği metin ya da metin kümelerinden oluşan bir havuzun içindeki belirli sözcüklerin veya kavramların var olduğunu saptamak hedefiyle yapılır. Araştırmacılar bu sözcük ve kavramların varlığını ne anlama geldiklerini ve ilişkilerinin ne olduğunu belirler ve analizini yaparak metinlerdeki iletiye dair çıkarımlarda bulunurlar (Büyüköztürk ve diğerleri, 2020). Belirli ölçütlere bağlı gerçekleştirilen kodlamalar vasıtasıyla belli bir metindeki bazı kelimelerin daha küçük içerik kategorileriyle özetinin yapıldığı, sistemli, tekrar edilebilir bir teknik olarak görülen içerik analizinde belgenin ve metnin incelenmesi gereklidir. Bundan sonra bu veriler kategorilere ayrılır, üst ve alt sınıflandırmalar ortaya konur (Sönmez ve Alacapınar, 2011). İçerik analizi sadece metinlerin üzerinde kullanmaya yarayan bir teknik değildir. Talebelerin çizdiği resimleri gibi görsel materyallerin, televizyondaki programların, çekimlerinin araştırılmasında da kullanılmaktadır. Metin denilince akla sadece mektuplar, kitaplar, kitapların bölümleri, tarihi belgeler ya da gazeteler gelmemelidir. Yapılan görüşmeler münazaralar, söyleşiler, konuşmalar ve tiyatro gösterileri bu tekniği kullanarak incelemeleri yapılabilir. Bu analiz kişilerin, takımların, kurum ve kuruluşların ilgilerinin saptanmasında ve tanımının yapılmasında kullanımda kolaylık sağlayan bir analiz tekniğidir. Dahası içerik analizi tekniği yoluyla insanların ve grupların, neye inandıkları, tutumlarının ne olduğu, neye değer verdikleri ve düşüncelerinin ne olduğu ortaya konulabilir (Stemler, 2001). İçerik analizinin esas amacı elde edilen verilerin açıklanmasının yapılabileceği ilişkilere ve kavramlara ulaşılmasıdır. Betimsel analizde özeti ve yorumu yapılan veri setleri içerik analizinde daha derinlemesine bir işleme tutulur ve betimsel yaklaşımı kullanarak gözden kaçırdığımız temalar ve kavramlar bu analizin neticesinde keşfedilir. Betimsel analizde ise toplanan veriler, daha öncesinden belirlenen konulara göre özeti ve yorumu yapılır. Elde edilen veriler araştırma suallerinin ortaya

koyduğu konulara göre düzenlemesi sağlanabileceği gibi gözlem ve görüşme sürecinde faydalanan sualler ve boyutlar göz önünde bulundurulurak da sunulabilir. Betimsel analiz türünde gözlenen ya da görüşmesi yapılan kişilerin fikirlerinin dikkat çekici bir şekilde sunmak amacıyla doğrudan yapılan alıntılara oldukça yer verilir. Betimsel analizin amacı toplanan veri setlerini düzene sokulup yorumu yapılmış bir şekilde okuyuculara sunmaktır. Bu hedefle toplanan veri setleri öncelikli olarak sistemli ve net bir şekilde betimlenir. Daha sonra bu betimlemelerin açıklanması ve çıkarımları yapılır, sebep-sonuç ilişkileri irdelenir ve bazı neticelere varılır (Yıldırım ve şimşek, 2020). Bu yöntemle gazete, kitap, roman, rapor, tarihsel doküman, dergi ve mektup gibi hemen hemen bilumum iletişim araçlarını analiz edebilme imkânı vardır. Ekiplerin, bireylerin, kurumların ilgilerinin tanımlanmasında ve belirlenmesinde kullanılan bir tekniktir (Stemler, 2001; Cohen, Manion ve Morrison, 1994). alık ve Sözbilir (2014), betimsel analiz; belirli bir tema üzerinde yapılan incelemelerin ele alınıp eğiliminin ve araştırma neticelerini tanımlayıcı bir şekilde değerlendirilmesini kapsayan sistemli çalışmalardır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırmanın bu bölümünde araştırmadan elde edilen nitel ve nicel verilerden elde edilen bulgular tablolar ve şekiller hâlinde sunulmuştur.

4.1. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin danışman eğilimi

Tablo 1

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin danışman eğilimi

Bilim Dalları	Dr.Öğr. Üyesi		Doç.Dr.		Prof.Dr.	
Okul Öncesi Bilim Dalı	F: 16	%:34.78	F: 18	%:39.13	F:12	%:26.08
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı	F:127	%:43.05	F:105	%:35.56	F:63	%:21.35
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı	F: 46	%: 27.38	F:64	%:38.09	F:58	%:34.52
Türk Dili Bilim Dalı	F: 50	%: 20.74	F: 51	%:21.16	F:140	%:58.09
Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı	F: 16	%: 27.58	F: 7	%:12.06	F:35	%:60.34
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı	F: 29	%: 32.95	F: 19	%:21.59	F:40	%:45.45
Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı	F:101	%:34.82	F:110	%: 37.93	F: 79	%: 27.24
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı	F:0	%:0	F:2	%: 28.57	F:5	%:71.42
Eski Türk Dili Bilim Dalı	F:2	%:5	F: 1	%: 25	F: 1	%:25

Tablo 1 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin eğilimi görülmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalında tezlere en fazla danışmanlık yapan doçent doktor, ikinci olarak doktor öğretim üyesi ve son olarak da profesör doktor unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Sınıf eğitimi bilim dalında tezlere en fazla danışmanlık

yapan doktor öğretim üyesi, ikinci olarak doçent doktor ve son olarak da profesör doktor unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki tezlere en fazla danışmanlık yapan doçent doktor, ikinci olarak profesör doktor ve son olarak da doktor öğretim üyesi unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Türk dili bilim dalındaki tezlere en fazla danışmanlık yapan profesör doktor, ikinci olarak doçent doktor ve son olarak da doktor öğretim üyesi unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Türk dili ve edebiyatı bilim dalındaki tezlere en fazla danışmanlık yapan profesör doktor, ikinci olarak doktor öğretim üyesi ve son olarak da doçent doktor unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki tezlere en fazla danışmanlık yapan profesör doktor, ikinci olarak doktor öğretim üyesi ve son olarak da doçent doktor unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki tezlere en fazla danışmanlık yapan doçent doktor, ikinci olarak doktor öğretim üyesi ve son olarak da profesör doktor unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalındaki tezlere en fazla danışmanlık yapan profesör doktor ikinci olarak doçent doktor unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Eski Türk dili bilim dalındaki tezlere en fazla danışmanlık yapan doktor öğretim üyesi, ikinci olarak doçent doktor ve profesör doktor unvanına sahip akademisyenler olmuştur.

4.2. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin yıllara göre eğilimi

Tablo 2

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin yıllara göre eğilimi

Bilim Dalları	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Okul Öncesi Bilim Dalı	F:5	F:4	F:7	F:4	F:6	F:3	F:3	F:2	F:4	F:3	F:5
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı	F:17	F:9	F:9	F:16	F:10	F:5	F:21	F:28	F:83	F:35	F:13
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı	F:5	F:5	F:6	F:10	F:16	F:9	F:19	F:21	F:43	F:20	F:14
Türk Dili Bilim Dalı	F:10	F:3	F:8	F:6	F:6	F:33	F:16	F:24	F:58	F:23	F:10
Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı	F:1	F:1	F:2	F:2	F:3	F:4	F:6	F:6	F:14	F:2	F:14
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı	F:10	F:6	F:3	F:5	F:4	F:5	F:3	F:6	F:9	F:3	F:3
Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı	F:34	F:24	F:16	F:27	F:25	F:20	F:32	F:31	F:31	F:11	F:16
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı	F:0	F:0	F:0	F:0	F:0	F:0	F:0	F:00	F:1	F:0	F:6
Eski Türk Dili Bilim Dalı	2009 F:1	2010 F:1	F:0	F:0	F:1	F:0	F:0	F:1	F:0	F:0	F:0

Tablo 2 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin yıllara göre eğilimi görülmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2013, 2015, 2011 ve 2021 yıllarında yapıldığı görülmektedir. Sınıf

eğitimi bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2019, 2020, 2018 ve 2017 yıllarında yapıldığı görölmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2019, 2018, 2020 ve 2017 yıllarında yapıldığı görölmektedir. Türk dili bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2019, 2018, 2020 ve 2017 yıllarında yapıldığı görölmektedir. Türk dili ve edebiyatı bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2019, 2021, 2017 ve 2018 yıllarında yapıldığı görölmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2011, 2019,2012 ve 2018 yıllarında yapıldığı görölmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2011, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında yapıldığı görölmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2021 ve 2019 yıllarında yapıldığı görölmektedir. Eski Türk dili bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2009, 2010, 2015 ve 2018 yıllarında yapıldığı görölmektedir.

4.3. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi

Tablo 3

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi

Bilim Dalları	0-100	101-150	151-200	201-250	251-300	301-350	351-400	400-1000	1000+	
Okul Öncesi Bilim Dalı	F:9	F:16	F:10	F:0	F:4	F:4	F:3	F:0	F:0	
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı	F:40	F:123	F:60	F:36	F:8	F:11	F:4	F:7	F:0	
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı	F:22	F:58	F:32	F:19	F:10	F:10	F:9	F:9	F:0	
Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı	F:2	F:9	F:4	F:6	F:6	F:8	F:5	F:15	F:3	
Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı	F:24	F:62	F:28	F:18	F:27	F:23	F:40	F:29	F:0	
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı	F:3	F:0	F:3	F:0	F:1	F:00	F:	F:0	F:0	
Eski Türk Dili Bilim Dalı	F:	F:	F:	F:	F:1	F:2	F:0	F:3	F:0	
Türk Dili Bilim Dalı	0-250	251-500	501-750	751-1000	1001-1250	1251-1500	1751-2000	2000+		
	F:89	F:87	F:16	F:28	F:18	F:1	F:1	F:1		
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı	0-100	101-150	151-200	201-250	251-300	301-350	351-400	400-499	500-599	1000 ve üstü
	F:8	F:15	F:9	F:10	F:11	F:9	F:8	F:9	F:4	F:5

Tablo 3 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi görülmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 101-150, 151-200 ve 0-100 sayfa

aralığında olduğu gör÷lmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 101-150, 151-200 ve 0-100 sayfa aralığında olduğu gör÷lmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 101-150, 151-200 ve 0-100 sayfa aralığında olduğu gör÷lmektedir. Türk dili ve edebiyatı bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 400-1000, 101-150 ve 301-350 sayfa aralığında olduğu gör÷lmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 351-400, 101-150 ve 400-1000 sayfa aralığında olduğu gör÷lmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 0-100, 151-200 ve 251-300 sayfa aralığında olduğu gör÷lmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 400-1000, 301-350 ve 251-300 sayfa aralığında olduğu gör÷lmektedir. Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 0-250, 251-500 ve 751-1000 sayfa aralığında olduğu gör÷lmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 101-150, 251-300 ve 201-250 sayfa aralığında olduğu gör÷lmektedir.

4.4. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin türüne göre eğilimi

Tablo 4

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin türüne göre eğilimi

Bilim Dalları	Yüksek lisans		Doktora	
Okul Öncesi Bilim Dalı	F: 33	%: 67	F:13	%:33
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı	F: 232	%: 79	F: 63	%: 21
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı	F: 136	%: 81	F: 32	%: 19
Türk Dili Bilim Dalı	F: 184	%: 76	F: 57	%: 24
Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı	F: 44	%: 76	F: 14	%: 24
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı	F: 58	%: 66	F: 30	%: 34
Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı	F: 225	%: 78	F: 65	%: 22
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı	F: 7	%: 100	F: 0	%: 0
Eski Türk Dili Bilim Dalı	F: 1	%: 25	F: 3	%: 75

Tablo 4 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin türüne göre eğilimi görülmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi

tezlerinin en fazla %67 yüksek lisans ve %33 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %79 yüksek lisans ve %21 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %81 yüksek lisans ve %19 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %76 yüksek lisans ve %24 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %76 yüksek lisans ve %24 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %66 yüksek lisans ve %34 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %78 yüksek lisans ve %22 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %100 yüksek lisans türünde hazırlandığı görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %25 yüksek lisans ve %75 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir.

4.5. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi

Tablo 5

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi

Bilim Dalları	0-100	101-150	151-200	201-250	251-300	301-350	351-400	400 üstü
Okul Öncesi Bilim Dah	F: 8	F: 16	F: 9	F: 6	F: 3	F: 4	F:0	F: 0
Sınıf Eğitimi Bilim Dah	F:105	F: 72	F: 39	F: 17	F: 15	F: 10	F:12	F: 15
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dah	F: 91	F: 28	F: 14	F: 8	F: 6	F: 10	F: 11	F: 0
Türk Dili Bilim Dah	F: 29	F: 37	F: 45	F: 31	F: 28	F: 24	F: 26	F: 21
Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dah	F: 41	F: 5	F: 5	F: 4	F: 2	F: 1	F: 0	F: 0
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dah	F: 40	F: 13	F: 10	F: 11	F: 6	F: 6	F: 2	F: 2
Türkçe Öğretmenliği Bilim Dah	F:140	F: 65	F: 33	F: 21	F: 6	F: 13	F: 6	F: 4
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçenin Öğretimi Bilim Dah	F: 5	F: 2	F: 0	F: 0	F: 0	F: 0	F: 0	F: 0
Eski Türk Dili Bilim Dah	F: 1	F: 0	F: 1	F: 0	F: 0	F: 1	F: 0	F: 1

Tablo 5 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi görülmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 101-150, 151-200 ve 0-100 kaynak aralığında olduğu görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 0-100, 101-150 ve 151-200 kaynak aralığında olduğu görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 0-100, 101-150 ve 151-200 kaynak aralığında olduğu görülmektedir. Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 151-200, 101-150 ve 201-250 kaynak aralığında olduğu görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 0-100, 101-150 ve 151-200 kaynak aralığında olduğu görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 0-100, 101-150 ve 201-250 kaynak aralığında olduğu görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 0-100, 101-150 ve 151-200 aralığında kaynak olduğu görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 0-100 ve 101-150 kaynak aralığında olduğu görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 0-100, 151-200, 301-350 ve 400 üstü kaynak aralığında olduğu görülmektedir.

4.6. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısına göre eğilimi

Tablo 6

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısına göre eğilimi

Bilim Dalları	0-3	4-6	7-9	10-12	13-15	15 üstü
Okul Öncesi Bilim Dalı	F:9	F:18	F:7	F:5	F:4	F:3
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı	F:78	F:97	F:61	F:22	F:17	F:9
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı	F:55	F:50	F:21	F:18	F:15	F:9
Türk Dili Bilim Dalı	F:95	F:79	F:36	F:18	F:9	F:4
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı	F:35	F:15	F:14	F:13	F:6	F:5
Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı	F:98	F:78	F:49	F:20	F:9	F:11
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı	F:2	F:2	F:1	F:0	F:0	F:0

Tablo 6 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısına göre eğilimi görülmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısı sırasıyla en fazla 4-6, 0-3 ve 7-9 araştırma

sorusu aralığındadır. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısı sırasıyla en fazla 4-6, 0-3 ve 7-9 araştırma sorusu aralığındadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısı sırasıyla en fazla 0-3, 4-6 ve 7-9 araştırma sorusu aralığındadır. Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısı sırasıyla en fazla 0-3, 4-6 ve 7-9 araştırma sorusu aralığındadır. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısı sırasıyla en fazla 0-3, 4-6 ve 7-9 araştırma sorusu aralığındadır. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısı sırasıyla en fazla 0-3, 4-6 ve 7-9 araştırma sorusu aralığındadır. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısı sırasıyla en fazla 0-3, 4-6 ve 7-9 araştırma sorusu aralığındadır.

4.7. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin üniversitelere göre eğilimi

Tablo 7

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin üniversitelere göre eğilimi

Bilim Dalları	1.	2.	3.	4.
Okul Öncesi Bilim Dalı	Gazi Üniversitesi	Pamukkale Üniversitesi	Hacettepe Üniversitesi	Dumlupınar Üniversitesi
	F: 10 %:20.83	F:10 %:20.83	F:9 %:18.75	F:3 %:6.25
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı	Gazi Üniversitesi	Uşak Üniversitesi	Marmara Üniversitesi	N. Erbakan Üniversitesi
	F:34 %:11.64	F:15 %:5.15	F:15 %:5.15	F:13 %:4.45
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı	Hacettepe Üniversitesi	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	9 Eylül Üniversitesi	H. Bektaş Veli Üniversitesi
	F:35 %:20.83	F:28 %:16.16	F:24 %:14.28	F:17 %:10.11
Türk Dili Bilim Dalı	Sakarya Üniversitesi	İstanbul Üniversitesi	Marmara Üniversitesi	Gazi Üniversitesi
	F:32 %:13.27	F:19 %:7.88	F:15 %:6.22	F:14 %:5.80

Tablo 7'nin devamı

Türk Dili ve Edebiyatı	İstanbul Kültür Üniversitesi	Kocaeli Üniversitesi	İstanbul Aydın Üniversitesi	Beykent Üniversitesi
Bilim Dalı	F:10 %:16.39	F:10 %:16.39	F:6 %:9.83	F:4 %:6.55
Türk Dili ve Edebiyatı	Gazi Üniversitesi	9 Eylül Üniversitesi	Atatürk Üniversitesi	Marmara Üniversitesi
Öğretmenliği Bilim	F:15 %:17.04	F:13 %:14.77	F:12 %:13.63	F:12 %:13.63
Türkçe Öğretmenliği	9 Eylül Üniversitesi	Marmara Üniversitesi	Gazi Üniversitesi	İnönü Üniversitesi
Bilim Dalı	F:79 %:27.43	F:45 %:15.62	F:36 %:12.5	F:26 %:9.02
Yurt Dışındaki Türk	Gazi	Hacettepe	Akdeniz	Sakarya
Çocuklarına Türkçenin	Üniversitesi	Üniversitesi	Üniversitesi	Üniversitesi
Öğretimi Bilim Dalı	F:2 %:33.33	F:2 %:33.33	F:1 %:16.66	F:1 %:16.66
Eski Türk Dili Bilim	Fırat	F:0 %:0	F:0 %:0	F:0 %:0
Dalı	Üniversitesi F:4 %:100			

Tablo 7 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin üniversitelere göre eğilimi görülmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla Gazi, Pamukkale ve Hacettepe, Dumlupınar Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla Gazi, Uşak, Marmara ve N. Erbakan Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla Hacettepe, Çanakkale, 9 Eylül ve H. Bektaş Veli Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla Sakarya, İstanbul, Marmara ve Gazi Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla İstanbul Kültür, Kocaeli, İstanbul Aydın ve Beykent Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla Gazi, 9 Eylül, Atatürk ve Marmara Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla 9 Eylül, Marmara, Gazi ve İnönü Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla Gazi, Hacettepe,

Akdeniz ve Sakarya Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler en fazla Fırat Üniversitesinde hazırlandığı görülmektedir.

4.8. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin enstitülere göre eğilimi

Tablo 8

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin enstitülere göre eğilimi

Bilim Dalları	Eğitim Bilimleri		Sosyal Bilimler		Lisansüstü Eğitim		Türkiyat Araştırmaları	
Okul Öncesi Bilim Dalı	F:29	:%63	F:10	:%22	F:7	:%15	F:0	:%0
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı	F:177	:%61	F:96	:%33	F:18	:%6	F:0	:%0
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı	F:82	:%49	F:45	:%27	F:6	:%3	F:35	:%21
Türk Dili Bilim Dalı	F:0	:%0	F:166	:%69	F:10	:%4	F:65	:%27
Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı	F:0	:%0	F:47	:%81	F:11	:%19	F:0	:%0
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı	F:59	:%67	F:29	:%33	F:0	:%0	F:0	:%0
Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı	F:229	:%90	F:22	:%9	F:0	:%0	F:4	:%1
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı	F:7	:%100	F:0	:%0	F:0	:%0	F:0	:%0
Eski Türk Dili Bilim Dalı	F:0	:%0	F:4	:%100	F:0	:%0	F:0	:%0

Tablo 8 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin enstitülere göre eğilimi görülmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre sırasıyla en fazla %63 eğitim bilimleri, %22 sosyal bilimler ve %15 lisansüstü eğitim enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre sırasıyla en fazla %61 eğitim bilimleri, %33 sosyal bilimler ve %6 lisansüstü eğitim enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre sırasıyla en fazla %49 eğitim bilimleri, %27 sosyal bilimler, %21 Türkiyat araştırmaları ve %3 lisansüstü eğitim enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre sırasıyla en fazla %69 sosyal bilimler, %27 Türkiyat araştırmaları ve %4 lisansüstü eğitim enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre sırasıyla en fazla %81 sosyal bilimler ve %19 lisansüstü eğitim enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre sırasıyla en fazla %67 eğitim bilimleri ve %33 sosyal bilimler enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre sırasıyla en fazla %90 eğitim bilimleri, %9 sosyal bilimler ve %1 Türkiyat araştırmaları enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre en fazla %100 eğitim bilimleri enstitüsünde hazırlandığı görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler enstitüsüne göre en fazla %100 sosyal bilimler enstitüsünde hazırlandığı görülmektedir.

4.9. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma türüne göre eğilimi

Tablo 9

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma türüne göre eğilimi

Bilim Dalları	Betimsel araştırma	Deneysel araştırma	Eylem araştırması	Değerlendirme Çalışmaları	Alanyazın
Okul Öncesi Bilim Dalı	F:16	F:22	F:8	F:0	F:0
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı	F:155	F:89	F:23	F:11	F:6
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı	F:106	F:27	F:21	F:14	F:0
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı	F:53	F:16	F:14	F:5	F:0
Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı	F:212	F:55	F:15	F:3	F:1
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı	F:6	F:0	F:0	F:0	F:1

Tablo 9 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma türüne göre eğilimi görülmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri araştırma türüne göre sırasıyla en fazla deneysel, betimsel ve eylem araştırması türünde hazırlandığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri araştırma türüne göre sırasıyla en fazla betimsel, deneysel ve eylem araştırması türünde hazırlandığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri araştırma türüne göre sırasıyla en fazla betimsel, deneysel ve eylem araştırması türünde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri araştırma türüne göre sırasıyla en fazla betimsel, deneysel ve eylem araştırması türünde hazırlandığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri araştırma türüne göre sırasıyla en fazla betimsel, deneysel ve eylem araştırması türünde hazırlandığı görülmektedir. Yurt

dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri araştırma türüne göre sırasıyla en fazla betimsel araştırma ve alanyazın araştırması türünde hazırlandığı görülmektedir.

4.10. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin alanına göre eğilimi

Tablo 10

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin alanına göre eğilimi

Bilim Dalları				
Okul Öncesi Bilim Dalı	Okuma Becerileri	Erken Okuryazarlık	Dil Gelişimi	Yazma Becerileri
	F:13 %:28.26	F:9 %:19.56	F:8 %:17.39	F:7 %:15.21
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı	Okuma Becerileri	Yazma Becerileri	Dilbilgisi	Dinleme Becerileri
	F:124 %:41.89	F:55 %:18.58	F:29 %:9.79	F:14 %:4.72
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi	Konuşma Becerileri	Yazma Becerileri	Dilbilgisi
	F:110 %:62.5	F:16 %:9.09	F:15 %:8.52	F:11 %:6.25
Türk Dili Bilim Dalı	Dilbilgisi	Söz Varlığı	Dil İncelemeleri	Sözlük
	F:98 %:37.26	F:65 %:24.71	F:34 %:12.92	F:32 %:12.16
Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı	Dilbilgisi	Söz Varlığı	Sözlük	Dil İncelemeleri
	F:20 %:34.48	F:14 %:24.13	F:14 %:24.13	F:7 %:12.06
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı	Dilbilgisi	Söz Varlığı	Yazma Becerileri	Okuma Becerileri
	F:32 %:36.36	F:14 %:15.90	F:10 %:11.36	F:9 %:10.22
Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı	Okuma Becerileri	Yazma Becerileri	Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi	Dilbilgisi
	F:40 %:13.88	F:39 %:13.54	F:34 %:11.80	F:32 %:11.11

Tablo 10'un devamı

	Türkçe Öğretimi	Değerler Eğitimi
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı	F:6 %:85.71	F:1 %:14.28
Eski Türk Dili Bilim Dalı	Dilbilgisi F:3 %:75	Söz Varlığı F: 1 %:25

Tablo 10 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin alanına göre eğilimi görülmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “okuma becerileri, erken okuryazarlık, dil gelişimi ve yazma becerileri” alanında yapıldığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “okuma becerileri, yazma becerileri, dilbilgisi ve dinleme becerileri” alanında yapıldığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, konuşma becerileri, yazma becerileri ve dilbilgisi’ alanında yapıldığı görülmektedir. Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘dilbilgisi, söz varlığı, dil incelemeleri ve sözlük’ alanında yapıldığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘dilbilgisi, söz varlığı, sözlük ve dil incelemeleri’ alanında yapıldığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘dilbilgisi, söz varlığı, yazma becerileri ve okuma becerileri’ alanında yapıldığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “okuma becerileri, yazma becerileri, Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve dilbilgisi” alanında yapıldığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘Türkçe öğretimi ve değerler eğitimi’ alanında yapıldığı görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “dilbilgisi ve söz varlığı” alanında yapıldığı görülmektedir.

4.11. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin konusuna göre eğilimi

Tablo 11

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin konusuna göre eğilimi

Bilim Dalları									
Okul Öncesi Bilim Dalı	Tutum/İlgi/Durum	Öğretim		Eğitim- öğretim	Program				
	Belirleme			Teknolojileri	Müfredat		Çalışmaları		
	F:23 %:50	F:13	%:28.26	F:6	F:2		%:4.34		
				%:13.04					
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı	Tutum/İlgi/Durum	Öğretim		Ders Kitabı İnceleme	Eğitim-öğretim				
	Belirleme				Sorunları				
	F:98	F:6		F:54	F:19				
	%:31.92	%:21.17		%:17.58	%:6.18				
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı	Tutum/İlgi/Durum	Ders Kitabı İnceleme		Eğitim- öğretim	Öğretim				
	Belirleme			Teknolojileri					
	F:60	F:34		F:26	F:23				
	%:33.33	%:18.18		%:14.44	%:12.77				
Türk Dili Bilim Dalı	Tutum/İlgi/Durum	Öğretim		Ders Kitabı İnceleme	Öğrenme				
	Belirleme			F:39					
	F:65 %:26.97	F:41	%:17.01	%:16.18	F:33		%:13.69		
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı	Tutum/İlgi/Durum	Öğretim		Ders Kitabı İnceleme	Öğrenme				
	Belirleme								
	F:29	F:19		F:10	F:9				
	%:31.86	%:20.87		%:10.98	%:9.89				
Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı	Tutum/İlgi/Durum	Ders Kitabı İnceleme		Eğitim- öğretim	Kitap İnceleme				
	Belirleme			Teknikleri					
	F:129	F:39		F:39	F:38				
	%:39.81	%:12.03		%:12.03	%:11.72				

Tablo 11'in devamı

Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı	Tutum/İlgi/Durum Belirleme	Ders Kitabı İnceleme	Öğretim	Eğitim-öğretim Teknolojileri
	F:4 %:36.36	F:4 %:36.36	F:2 %:18.18	F:1 %:9.09

Tablo 11 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin konusuna göre eğilimi gösterilmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “tutum/ilgi/durum belirleme, öğretim, eğitim-öğretim teknolojileri ve program müfredat çalışmaları” konusunda yapıldığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “tutum/ilgi/durum belirleme, öğretim, ders kitabı inceleme ve eğitim-öğretim sorunları” konusunda yapıldığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “tutum/ilgi/durum belirleme, ders kitabı inceleme, eğitim-öğretim teknolojileri ve öğretim” konusunda yapıldığı görülmektedir. Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “tutum/ilgi/durum belirleme, öğretim, ders kitabı inceleme ve öğrenme” konusunda yapıldığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “tutum/ilgi/durum belirleme, öğretim, ders kitabı inceleme ve öğrenme” konusunda yapıldığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “tutum/ilgi/durum belirleme, ders kitabı inceleme, eğitim-öğretim teknikleri ve kitap inceleme” konusunda yapıldığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “tutum/ilgi/durum belirleme, ders kitabı inceleme, öğretim ve eğitim-öğretim teknolojileri” konusunda yapıldığı görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde en fazla “tutum/ilgi/durum belirleme” konusunda yapıldığı görülmektedir.

4.12. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin yöntemine göre eğilimi

Tablo 12

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin yöntemine göre eğilimi

Bilim Dalları	1.	2.	3.	4
Okul Öncesi	Nicel-Yarı	Nicel-	Nicel-	Nitel-Betimsel
Bilim Dalı	Deneysel	Korelasyonel	Betimsel	Analiz
	F:8 %:17.39	F:7 %:15.21	F:5 %:10.86	F:4 %:8.69
Sınıf Eğitimi	Nitel Tarama	Nicel-Yarı	Doküman	Nitel-Örnek
Bilim Dalı		Deneysel	Analizi	Olay
	F:49 %:15.90	F:45 %:14.61	F:37 %:12.01	F:20 %:6.49
Yabancı Dil	Doküman Analizi	Nitel Tarama	Nitel-	Nicel-Yarı
Olarak Türkçe			Betimsel	Deneysel
Öğretimi Bilim	F:43 %:25.59	F:36 %:21.42	Analiz	F:13 %:7.73
Dalı			F:14 %:8.33	
Türk Dili ve	Doküman Analizi	Nitel-Örnek Olay	Nitel Tarama	Nicel-Yarı
Edebiyatı				Deneysel
Öğretmenliği	F:28 %:31.11	F:10 %:11.11	F:9 %:10	F:8 %:8.88
Bilim Dalı				
Türkçe	Doküman Analizi	Nitel Tarama	Nicel-Yarı	Nitel-Betimsel
Öğretmenliği			Deneysel	Analiz
Bilim Dalı	F:87 %:27.70	F:85 %:27.07	F:45 %:14.33	F:25 %:7.96
Yurt Dışındaki	Nitel-Doküman	Nitel-Betimsel	Nicel-Tarama	Nitel-Durum
Türk Çocuklarına	Analizi	Analiz		Araştırması
Türkçenin				
Öğretimi Bilim	F:2 %:25	F:2 %:25	F:2 %:25	F:2 %:25
Dalı				
Eski Türk Dili	Nitel-Doküman	Nitel-Betimsel	F:0 %:0	F:0 %:0
Bilim Dalı	Analizi	Analiz		
	F:3 %:75	F:1 %:25		

Tablo 12 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin yönetime göre eğilimi gösterilmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “nicel-yarı deneysel, nicel-korelasyonel, nicel-betimsel ve nitel-betimsel analiz” yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “nitel-tarama, nicel-yarı deneysel, doküman analizi ve nitel-örnek olay” yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “doküman analizi, nitel-tarama, nitel-betimsel analiz, nicel-yarı deneysel” yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “doküman analizi, nitel-örnek olay, nitel-tarama ve nicel-yarı deneysel” yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “doküman analizi, nitel-tarama, nicel-yarı deneysel ve nitel-betimsel analiz, yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “doküman analizi, nitel-betimsel analiz, nicel-tarama ve nitel-durum araştırması yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “doküman analizi ve nitel-betimsel analiz” yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir.

4.13. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi

Tablo 13

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi

Bilim Dalları	1.	2.	3.	4.
Okul Öncesi	Alternatif Araçlar	Yarı Yapılandırılmış	Diğer	Doküman
Bilim Dalı	F:19 %:32.20	F:8 %:13.55	F:7 %:11.86	F:6 %:10.16
Sınıf Eğitimi	Yarı	Doküman	Alternatif Araçlar	Diğer
Bilim Dalı	Yapılandırılmış F:69 %:16.82	F:65 %:15.85	F:59 %:14.39	F:42 %:10.24

Tablo 13'ün devamı

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı	Doküman F:56 %:33.33	Yarı Yapılandırılmış F:21 %:12.5	Anket-Likert F:21 %:12.5	Alternatif Araçlar F:14 %:8.33
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı	Doküman F:34 %:35.05	Yarı Yapılandırılmış F:9 %:9.27	Tutum/algı/kişilik testleri-Likert F:7 %:7.21	Anket-Likert F:6 %:6.18
Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı	Doküman F:135 %:30.89	Tutum/algı/kişilik testleri-Likert F:56 %:12.81	Yarı Yapılandırılmış F:49 %:11.21	Alternatif Araçlar F:47 %:10.75
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı	Yarı Yapılandırılmış F:4 %:44.44	Yapılandırılmamış F:2 %:22.22	Doküman F:2 %:22.22	Tutum/algı/kişilik testleri-Likert F:1 %:11.11
Eski Türk Dili Bilim Dalı	Doküman F:3 %:75	Yarı Yapılandırılmış F:1 %:25		

Tablo 13 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi gösterilmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri veri toplama araçlarına göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “alternatif araçlar, yarı yapılandırılmış görüşme, diğer ve doküman ” araçlarıyla verilerin toplandığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri veri toplama araçlarına göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “yarı yapılandırılmış görüşme, doküman, alternatif araçlar ve diğer ” araçlarıyla verilerin toplandığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri veri toplama araçlarına göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “ doküman, yarı yapılandırılmış görüşme, anket-likert ve alternatif araçlar ” araçlarıyla verilerin toplandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri veri toplama araçlarına göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “ doküman, yarı yapılandırılmış görüşme, tutum/algı/kişilik testleri-likert anket-likert ” araçlarıyla verilerin toplandığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri veri toplama araçlarına göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla “ doküman, tutum/algı/kişilik testleri-likert, yarı yapılandırılmış görüşme ve alternatif araçlar ” araçlarıyla verilerin toplandığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin

öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri veri toplama araçlarına göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘yarı yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmamış görüşme, doküman ve tutum/algı/kişilik testleri-likert ‘‘ araçlarıyla verilerin toplandığı görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri veri toplama araçlarına göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘ doküman ve yarı yapılandırılmış görüşme ‘‘ araçlarıyla verilerin toplandığı görülmektedir.

4.14. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem özelliklerine göre eğilimi

Tablo 14

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem özelliklerine göre eğilimi

Bilim Dalları	Örneklem Düzeyi			Örneklem Sayısı			Örneklem Seçim Şekli		
Okul Öncesi Bilim Dalı	Okul Öncesi	Veliler	Öğretmenler	31-100	11-30	101-300	Amaca Uygun	Rastgele	Kolay Ulaşılabilir
	F:24 %:52.17	F:8 %:17.39	F:7 %:15.21	F:17 %:36.95	F:10 %:21.73	F:9 %:19.56	F:22 %:47.8	F:13 %:28.26	F:8 %:17.39
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı	İlkokul	Öğretmenler	Diğer	31-100	1-10	11-30	Amaca Uygun	Kolay Ulaşılabilir	Rastgele
	F:164 %:56.74	F:54 %:18.68	F:42 %:14.53	F:91 %:31.48	F:55 %:19.03	F:47 %:16.2	F:192 %:66.43	F:41 %:14.18	F:40 %:13.84
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı	Yabancı Öğrenciler	Lisans (Diğer)	Lisansüstü	1-10	31-100	11-30	Amaca Uygun	Rastgele	Kolay Ulaşılabilir
	F:91 %:54.16	F:26 %:15.47	F:14 %:8.33	F:62 %:36.90	F:35 %:20.83	F:31 %:18.45	F:99 %:58.9	F:32 %:19.04	F:26 %:15.47
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı	Ortaöğretim	Diğer	Lisans (Eğitim Fakültesi)	1-10	11-30	31-100	Amaca Uygun	Evrenin Tamamı	Rastgele
	F:36 %:40.90	F:18 %:20.4	F:11 %:12.5	F:27 %:30.68	F:21 %:23.86	F:19 %:21.59	F:28 %:31.8	F:24 %:27.27	F:20 %:22.72

Tablo 14'ün devamı

Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı	Diğer	Ortaokul	Öğretmenler	1-10	31-100	11-30	Amaca Uygun	Kolay Ulaşılabilir	Rastgele
	F:125	F:84	F:26	F:91	F:88	F:47	F:194	F:45	F:41
	%:43.40	%:29.16	%:9.02	%:31.59	%:30.55	%:16.31	%:67.3	%:15.62	%:14.23
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı	Yurt Dışındaki Çocukları	Türk	Öğretmenler	31-100	11-30	1-10	Amaca Uygun	Evrenin Tamamı	
	F:7	F:3	F:2	F:2	F:6	F:1	F:6	F:1	
	%:87.5	%:50	%:25	%:25	%:85.71	%:12.5	%:14.28	%:14.28	

Tablo 14 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem özelliklerine göre eğilimi gösterilmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalında hazırlanan tezler örneklem özelliklerine göre değerlendirildiğinde örneklem düzeyi olarak sırasıyla en fazla ‘okul öncesi, veliler ve öğretmenler’ örneklem sayısı olarak sırasıyla en fazla ‘31-100, 11-30 ve 101-300’ örneklem seçim şekli olarak ise ‘amaca uygun, rastgele ve kolay ulaşılabilir’ örneklemelerinin kullanıldığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan tezler örneklem özelliklerine göre değerlendirildiğinde örneklem düzeyi olarak sırasıyla en fazla ‘ilkokul, öğretmenler ve diğer’ örneklem sayısı olarak sırasıyla en fazla ‘31-100, 1-10 ve 11-30’ örneklem seçim şekli olarak ise ‘amaca uygun, kolay ulaşılabilir ve rastgele’ örneklemelerinin kullanıldığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler örneklem özelliklerine göre değerlendirildiğinde örneklem düzeyi olarak sırasıyla en fazla ‘yabancı öğrenciler, lisans (diğer) ve lisansüstü’ örneklem sayısı olarak sırasıyla en fazla ‘1-10, 31-100 ve 11-30’ örneklem seçim şekli olarak ise ‘amaca uygun, rastgele ve kolay ulaşılabilir’ örneklemelerinin kullanıldığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler örneklem özelliklerine göre değerlendirildiğinde örneklem düzeyi olarak sırasıyla en fazla ‘ortaöğretim, diğer ve lisan (eğitim fakültesi)’ örneklem sayısı olarak sırasıyla en fazla ‘1-10, 11-30 ve 31-100’ örneklem seçim şekli olarak ise ‘amaca uygun, evrenin tamamı ve rastgele’ örneklemelerinin kullanıldığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler örneklem özelliklerine göre değerlendirildiğinde örneklem düzeyi olarak sırasıyla en fazla ‘diğer, ortaokul ve öğretmenler’ örneklem sayısı olarak sırasıyla en fazla ‘1-10, 31-100 ve 11-30’ örneklem seçim şekli olarak ise ‘amaca uygun, kolay ulaşılabilir ve rastgele’ örneklemelerinin kullanıldığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına

Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler örneklem özelliklerine göre değerlendirildiğinde örneklem düzeyi olarak sırasıyla en fazla ‘‘yurt dışındaki Türk çocukları, öğretmenler’’ örneklem sayısı olarak sırasıyla en fazla ‘‘31-100, 11-30 ve 1-10’’ örneklem seçim şekli olarak ise ‘‘amaca uygun, evrenin tamamı’’ örneklemelerinin kullanıldığı görülmektedir.

4.15. Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri analiz yöntemine göre eğilimi

Tablo 15

Farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri analiz yöntemine göre eğilimi

Bilim Dalları	1.	2.	3.	4.
Okul Öncesi	T-testi	Kolmogorov-	Anova/ancova	Frekans/yüzde
Bilim Dalı		Simirnov Testi		/çizelge
	F:10	F:10	F:8	F:8
	#:15.15	#:15.15	#:12.12	#:12.12
Sınıf Eğitimi	Frekans/yüzde	İçerik Analizi	T-testi	Anova/ancova
Bilim Dalı	/çizelge			
	F:109	F:91	F:77	F:58
	#:18.38	#:15.34	#:12.98	#:9.78
Yabancı Dil	İçerik	Frekans/yüzde	Betimsel Analiz	T-testi
Olarak Türkçe	Analizi	/çizelge		
Öğretimi Bilim	F:80	F:60	F:28	F:21
Dalı	#:29.85	#:22.38	#:10.44	#:7.83
Türk Dili ve	İçerik	Frekans/yüzde	T-testi	Anova/ancova
Edebiyatı	Analizi	/çizelge		
Öğretmenliği Bilim		F:24	F:16	F:15
Dalı	F:38	#:17.02	#:11.34	#:10.63
	#:26.95			
Türkçe	İçerik Analizi	Betimsel	Frekans/yüzde	T-testi
Öğretmenliği		Analiz	/çizelge	
Bilim Dalı	F:135	F:98	F:77	F:66
	#:22.99	#:16.69	#:13.11	#:11.24
Yurt Dışındaki Türk	İçerik Analizi		Betimsel Analiz	
Çocuklarına				
Türkçenin Öğretimi	F:7	#:87.5	F:1	#:12.5
Bilim Dalı				

Tablo 15 incelendiğinde farklı programlardaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri analiz yöntemlerine göre eğilimi gösterilmektedir. Buna göre okul öncesi bilim dalında hazırlanan

tezler veri analiz yöntemine göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla t-testi, Kolmogorov-simirnov testi, anova/ancova ve frekans/yüzde/çizelge veri analiz yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan tezler veri analiz yöntemine göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla frekans/yüzde/çizelge, içerik analizi, t-testi ve anova/ancova veri analiz yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler veri analiz yöntemine göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla içerik analizi, frekans/yüzde/çizelge, betimsel analiz ve t-testi veri analiz yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler veri analiz yöntemine göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla içerik analizi, frekans/yüzde/çizelge, t-testi ve anova/ancova veri analiz yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler veri analiz yöntemine göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla içerik analizi, betimsel analiz, frekans/yüzde/çizelge ve t-testi veri analiz yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler veri analiz yöntemine göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla içerik analizi ve betimsel analiz yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir.

4.16. Bilim Dallarına Göre Türkçe Eğitimi Tezlerinin Eğilimi

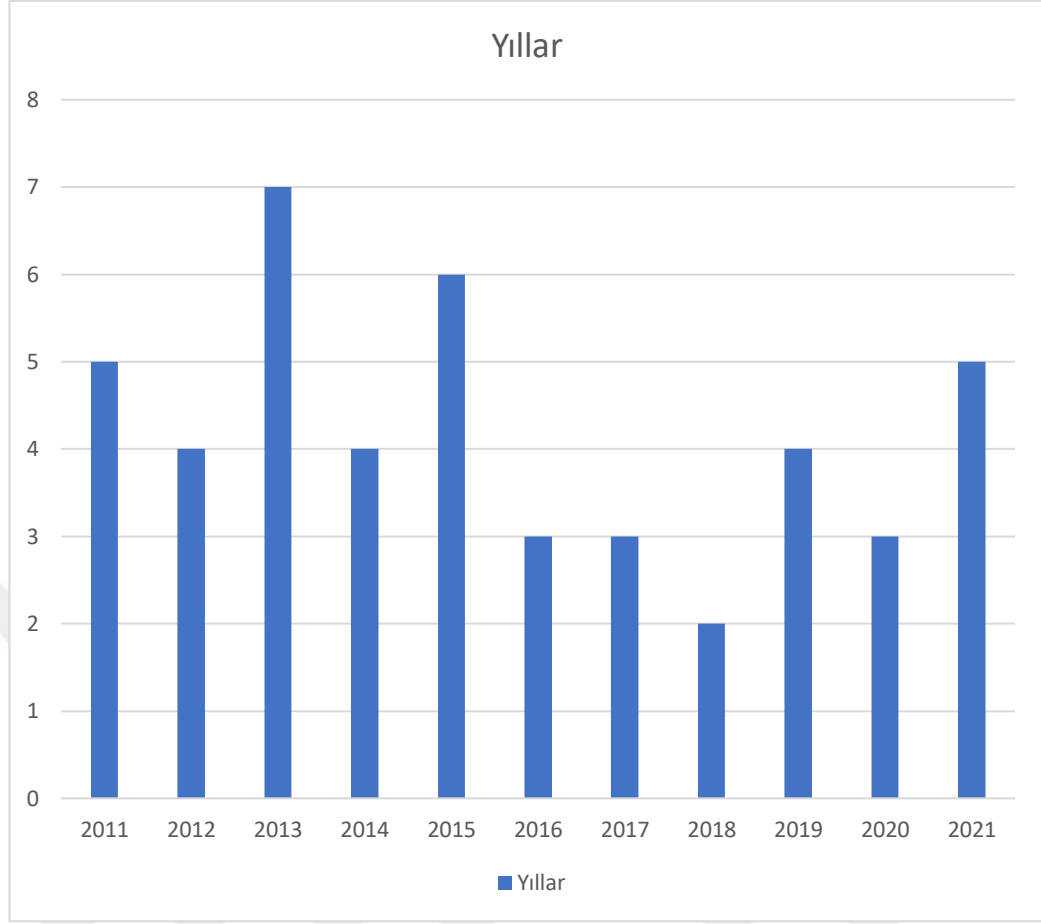
4.16.1. Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Eğilimleri

Tablo 16

Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin danışman eğilimi

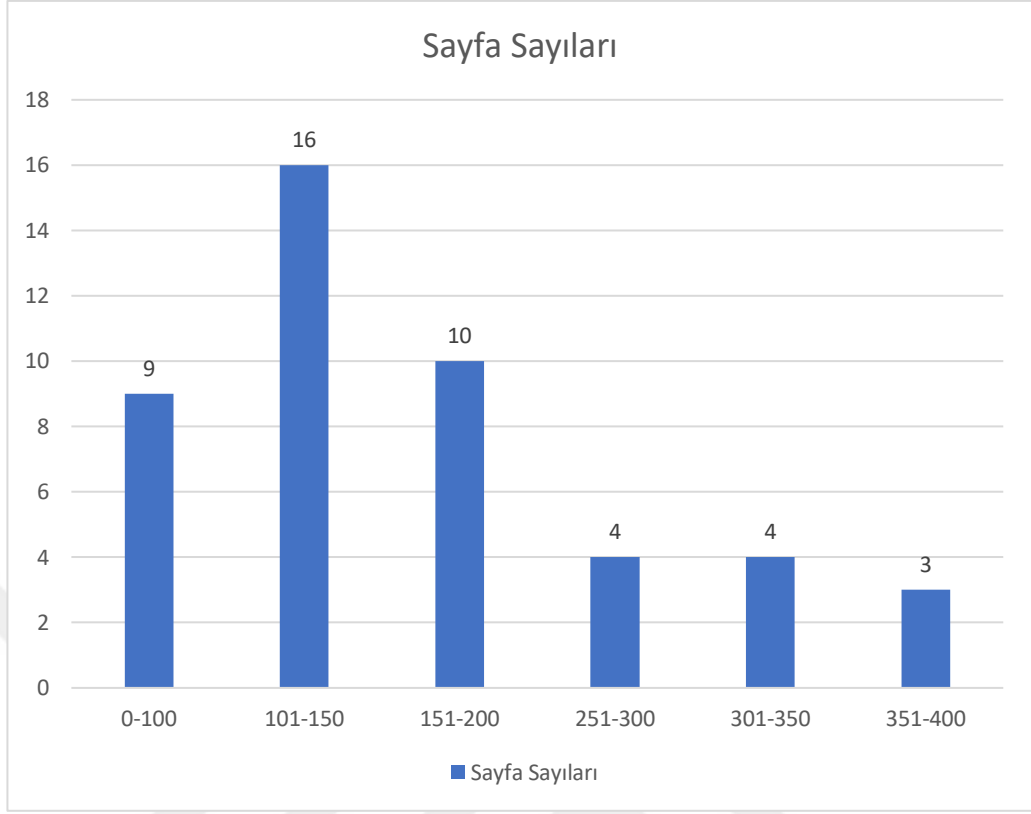
Danışman	F	%
Doç.Dr.	18	39.13
Prof.Dr.	12	26.08
Dr. Öğr. Üyesi	16	34.78
Toplam	46	100

Tablo 16 incelendiğinde okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerini ağırlıklı olarak %39,13 oranla doçent doktor unvanına sahip akademisyenler yaptırmıştır. Bu anabilim dalındaki diğer Türkçe eğitimi ile ilgili tezlerin danışmanlığını ikinci olarak %34,78 oranla doktor öğretim üyesi unvanına sahip akademisyenler yapmıştır. Bu sırayı %26,08 oranla profesör doktor unvanına sahip akademisyenler takip etmektedir.

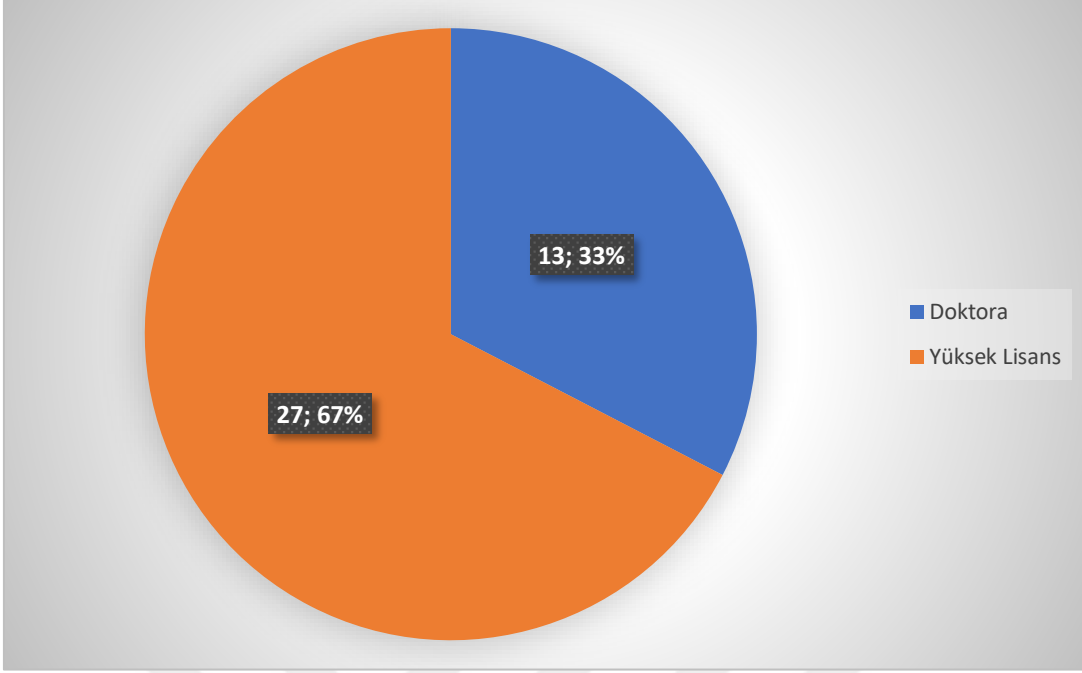
Şekil 1. Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin yıllara göre eğilimi

Şekil 1 incelendiğinde Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi ile ilgili tezler ağırlıklı olarak 2013 yılında hazırlanmıştır. Bu sırayı ikinci olarak 2015 yılında hazırlanan tezler, üçüncü olarak 2011 ve 2021 yılında hazırlanan tezler takip etmektedir.

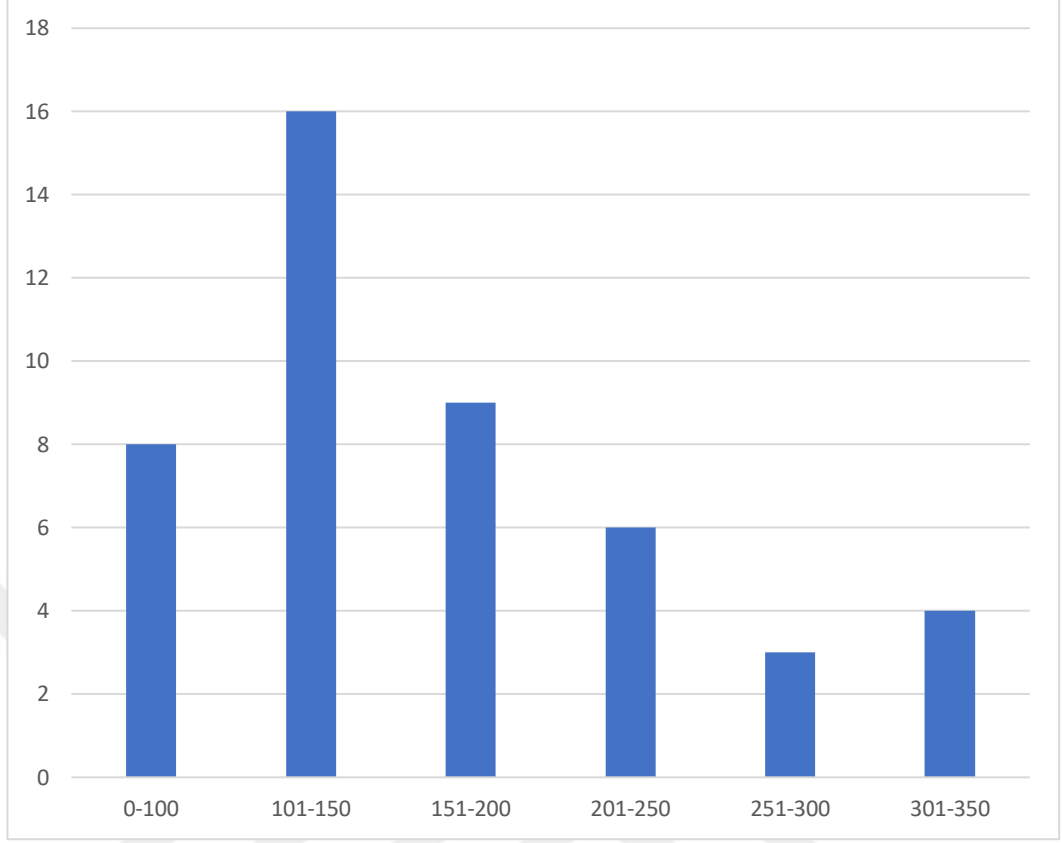
Şekil 2. Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi

Şekil 2 incelendiğinde okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerin sayfa sayıları en çok 101-150 sayfa aralığındadır. Bu bilim dalında hazırlanan tezlerin sayfa sayılarının aralıkları ağırlıklı olarak sırayla 151-200 ve 0-100 sayfa aralığındadır.

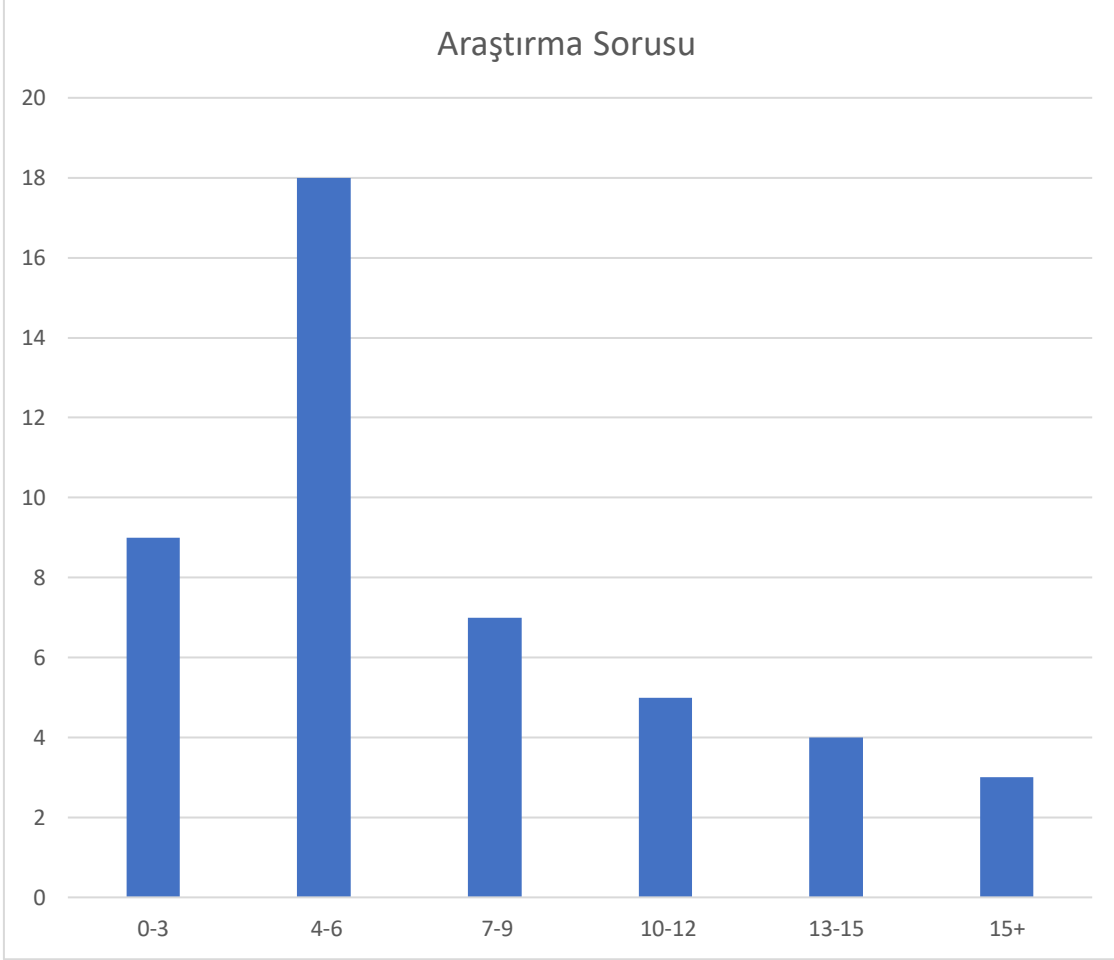
Şekil 3. Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin türüne göre eğilimi

Şekil 3 incelendiğinde okul öncesi eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en çok %67 oranıyla yüksek lisans kategorisindedir. Doktora tezleri ise %33'lük bir oranla ikinci sırada yer almaktadır.

Şekil 4. Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi

Şekil 4 incelendiğinde okul öncesi eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde yararlanan kaynak sayısı birinci olarak 101-150 aralığındadır. Bu bilim dalında yararlanan kaynak sayıları ikinci olarak 151-200 aralığındadır. Tezlerde kullanılan kaynak sayısı üçüncü olarak 0-100 aralığında olduğu görülmektedir.

Şekil 5. Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusuna göre eğilimi

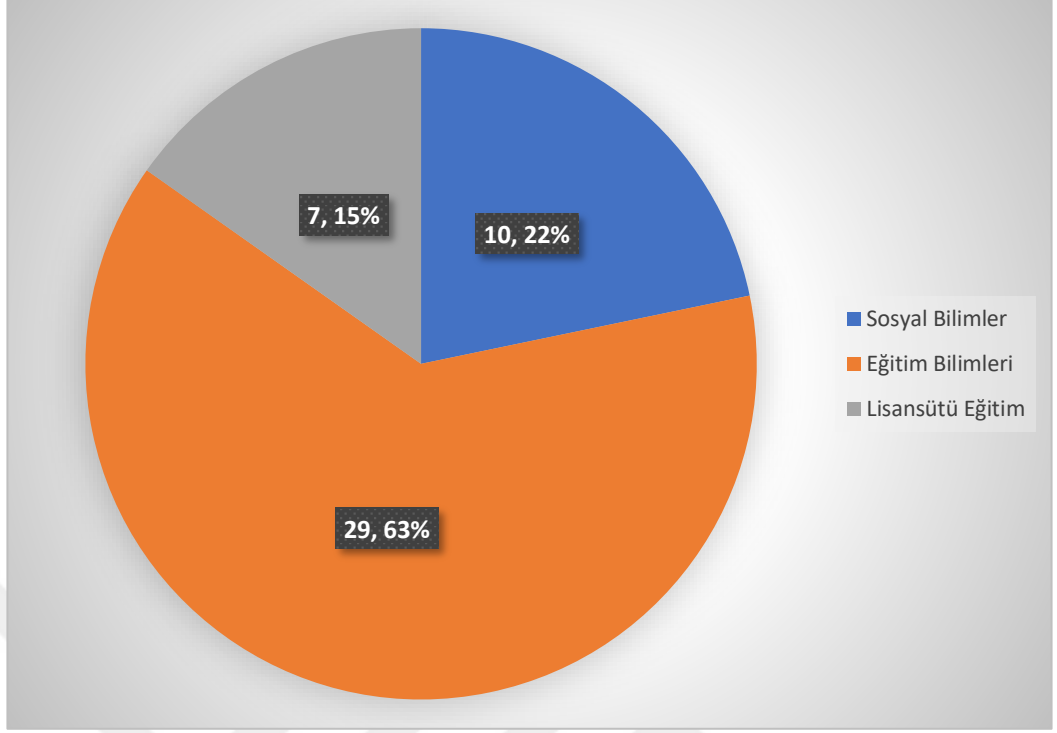
Şekil 5 incelendiğinde okul öncesi eğitimi Bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusuna göre eğilimi ağırlıklı olarak 4-6 araştırma sorusu aralığındadır. Bu bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde ikinci olarak 0-3 araştırma sorusu kullanılmış ve bu durumu üçüncü olarak 7-9 araştırma sorusu takip ettiği görülmektedir.

Tablo 17

Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin üniversitelere göre eğilimi

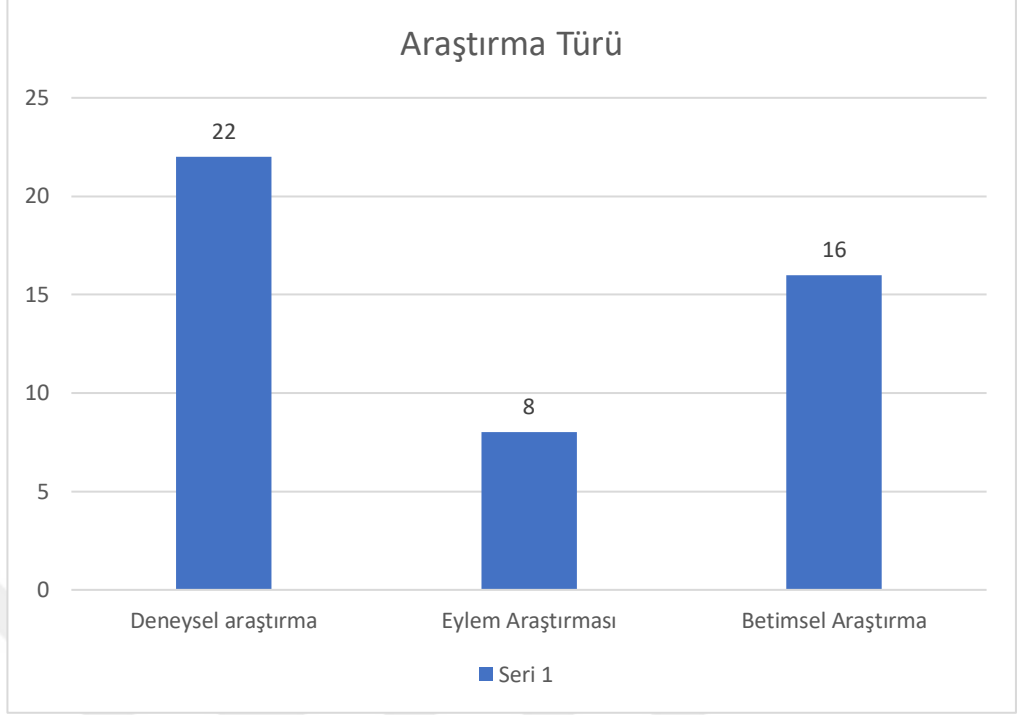
Tezin Yapıldığı Üniversiteler	F	%
Gazi Üniversitesi	10	20.83
Pamukkale Üniversitesi	10	20.83
Hacettepe Üniversitesi	9	18.75
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	3	6.25
İnönü Üniversitesi	3	6.25
Necmettin Erbakan Üniversitesi	3	6.25
Ankara Üniversitesi	3	6.25
Selçuk Üniversitesi	2	4.16
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2	4.16
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2	4.16
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	2.08
Toplam	48	100

Tablo 17 incelendiğinde okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin en çok %20,83 oranla Gazi Üniversitesi ve Pamukkale üniversitesi bünyesinde hazırlandığı görülmektedir. Bu bilim dalında hazırlan Türkçe eğitimi tezleri ikinci olarak %18 oranla Hacettepe Üniversitesinde bünyesinde hazırlandığı görülmektedir.

Şekil 6. Okul öncesi eğitim bilim dalındaki Türkçe eğitim tezlerinin enstitülere göre eğilimi

Şekil 6 incelendiğinde okul öncesi eğitim bilim dalındaki Türkçe eğitim tezlerinin enstitülere göre eğilimi ağırlıklı olarak %63 oranla eğitim bilimleri enstitüsündedir. Bu bilim dalında hazırlanan tezlerin enstitü ağırlığını ikinci olarak %22 sosyal bilimler enstitüsü, üçüncü olarak ise %15 lisansüstü Eğitim Enstitüsü almaktadır.

Şekil 7. Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma türüne göre eğilimi

Şekil 7 incelendiğinde okul öncesi eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en çok deneysel araştırma türünde hazırlanmıştır. Bu bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri ikinci olarak betimsel araştırma üçüncü olarak ise eylem araştırması türünde hazırlanmıştır.

Tablo 18

Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin alanına göre eğilimi

Tezin Alanı	F	%
Okuma Becerileri	13	28.26
Erken Okuryazarlık	9	19.56
Dil Gelişimi	8	17.39
Yazma Becerileri	7	15.21
Dinleme Becerileri	3	6.52
Konuşma Becerileri	3	6.52
Diğer	3	6.52
Toplam	46	100

Tablo 18’te okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin alanına göre eğilimine bakıldığında, alana göre eğilimin en çok %28,26’lık bir oranla okuma becerileri alanında olduğu görülmektedir. Bu bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin alanı ikinci olarak % 19,56 oranıyla erken okuryazarlık olduğu görülmektedir. Bu durumu üçüncü olarak %17,39 oranıyla dil Gelişimi takip etmektedir. Konuşma ve dinleme becerilerini kapsayan tezlerin ağırlığının bu anabilim dalında daha az yer aldığı görülmektedir.

Tablo 19

Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin konusuna göre eğilimi

Tezin Konusu	F	%
Tutum/İlgi/Durum Belirleme	23	50
Öğretim	13	28.26
Eğitim-Öğretim Teknolojileri	6	13.04
Program Müfredat Çalışmaları	2	4.34
Ders Kitabı İnceleme	1	2.17
Ölçme Değerlendirme	1	2.17
Toplam	46	100

Tablo 19 incelendiğinde okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin konusuna göre eğilimi en çok %50 oranıyla tutum/ilgi/durum belirleme konusundadır. Bu bilim dalında hazırlanan tezlerin konusu ikinci olarak %28,26'lık bir oranla “öğretim” konusudur. Bu durumu %13,04 oranıyla eğitim-öğretim teknolojileri takip etmektedir.

Tablo 20

Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin yöntemine göre eğilimi

Tezin yöntemi	F	%	
Nicel	Yarı deneysel	8	17.39
	Korelasyonel	7	15.21
	Tarama	4	8.69
	Betimsel	5	10.86
	Tek denekli	3	6.52
	Nitel	Olgu bilimi	2
Örnek olay		3	6.52
Betimsel analiz		4	8.69
Doküman analizi		2	4.34
Tarama		3	6.52
Karma		Açıklayıcı	2
	Keşfedici	2	4.34
	Çeşitleme	1	2.17
Toplam	46	100	

Tablo 20 incelendiğinde okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin yöntemine göre eğilimi en çok %17,39 oranla nicel yöntemlerden yarı deneysel yöntemdir. Bu bilim dalında Türkçe eğitimi ile ilgili tezler hazırlanırken kullanılan yöntem ikinci olarak %15,21 oranıyla nicel yöntemlerden Korelasyonel yöntemdir. Bu durumu nicel-betimsel teknik takip etmektedir. Bu bilim dalında nitel yöntemlerden olgu bilimi, örnek olay doküman analizi vb. teknikleri daha az tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 21

Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi

Veri toplama araçları		F	%
Anket	Açık uçlu	1	1.69
	Çoktan seçmeli	2	3.38
	Likert	4	6.77
Tutum/algı ve kişilik testler	Açık uçlu	1	1.69
	Çoktan seçmeli	1	1.69
	Likert	4	6.77
Başarı testleri	Açık uçlu	1	1.69
	Çoktan seçmeli	1	1.69
	Diğer	1	1.69
Görüşme	Yarı yapılandırılmış	8	13.55
Gözlem	Katılımcı	3	5.08
Doküman analizi		6	10.16
Alternatif araçlar		19	32.20
Diğer		7	11.86
Toplam		59	100

Tablo 21 incelendiğinde Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi görülmektedir. Bu bilim dalında tercih edilen en fazla veri toplama aracı %32,20 oranıyla alternatif araçlardır. Bu bilim dalında hazırlanan tezlerin tercih edilen ikinci veri toplama aracı ise %13,55 oranıyla yarı yapılandırılmış görüşme formlarıdır. Bu durumu üçüncü olarak %11,86'lık bir oranla "diğer" olarak adlandırılan- araştırmacının kendi oluşturduğu veri toplama araçları- veri toplama araçları takip etmektedir.

Tablo 22

Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem düzeyine göre eğilimi

Örneklem Düzeyi	F		Örneklem Sayısı	F		Örneklem Seçim Şekli	F	
		%			%			%
Okul Öncesi	24	52.17	1-10	5	10.86	Rastgele	13	28.26
İlkokul	5	10.86	11-30	10	21.73	Kolay Ulaşılabilir	8	17.39
Öğretmenler	7	15.21	31-100	17	36.95	Amaca Uygun	22	47.82
Veliler	8	17.39	101-300	9	19.56	Evrenin Tamamı	3	6.52
Diğer	2	4.34	301-1000	5	10.86			
Toplam	46	100		46	100		46	100

Tablo 22 incelendiğinde okulöncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem grubu en çok %52,17 oranla okul öncesi öğrencileridir. Bu bilim dalında örneklem olarak belirlenen ikinci örneklem grubu ise %17,39 oranıyla velilerdir. Öğretmenlerin ise %15,21 oranla üçüncü olarak tercih edilen örneklem grubu olduğu görülmektedir. Bu bilim dalında kullanılan tezlerin örneklem sayısı en çok %36,95 oranıyla 31-100 aralığındaki örneklem oluşturmuştur. 11-30 aralığında yer alan örneklem ise %21,73 oranıyla en çok kullanılan ikinci örneklem aralığıdır. %19,56'lık bir oranla 101-300 aralığında bulunan örneklem ise bu bilim dalında tercih edilen üçüncü örneklem sayısı aralığıdır. Örneklem seçim şeklinde ise en çok %47,82 oranıyla amaca uygun örneklem tercih edilmiştir. Bu durumu %28,26'lık bir orana sahip olan rastgele örneklem takip etmektedir. Üçüncü olarak tercih edilen örneklem seçim yolu ise %17,39 orana sahip kolay ulaşılabilir örneklemidir. Evrenin tamamını kapsayacak örneklem seçimi ise daha az tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 23

Okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri analizine göre eğilimi

Veri analiz yöntemleri		F	%
Nicel	Frekans/yüzde/çizelge	8	12.12
	Betimsel		
	Ortalama/standart sapma	3	4.54
	Grafikle ve tablo gösterimi	3	4.54
	Kestirimsel		
	Korelasyonel	5	7.57
	T-testi	10	15.15
	Anova/ancova	8	12.12
	Regresyon (gerileyici)	1	1.51
	Nitel		
İçerik analizi	6	9.09	
Betimsel analiz	1	1.51	
Kolmogorov-simironov testi	10	15.15	
Mann-whitney u testi	2	3.03	
Ki kare testi	3	4.54	
Kruskal wallis testi	5	7.57	
Shapiro-wilk testi	1	1.51	
Toplam	66	100	

Tablo 23 incelendiğinde okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri analizine göre eğilimi görülmektedir. En çok tercih edilen veri analiz tekniği %15,15 oranıyla nicel-t testi ve Non-Parametrik testlerden Kolmogorov-simironov testidir. Bu ana bilim dalında kullanılan veri analiz yöntemleri ikinci olarak nicel yöntemlerden anova ve frekans/yüzde/çizelgedir. Nitel yöntemlerden içerik analizi tekniğinin ise en çok tercih edilen üçüncü teknik olduğu görülmektedir.

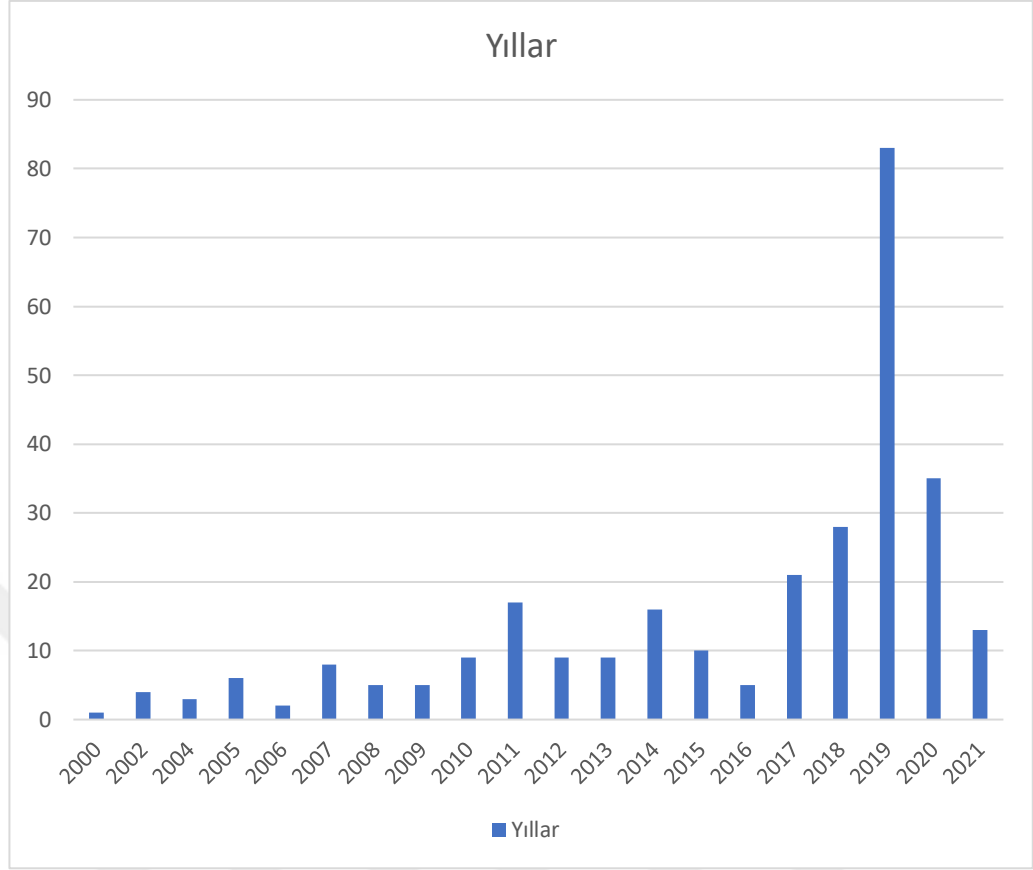
4.16.2. Sınıf Eğitimi Bilim Dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Eğilimleri

Tablo 24

Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin danışman eğilimi

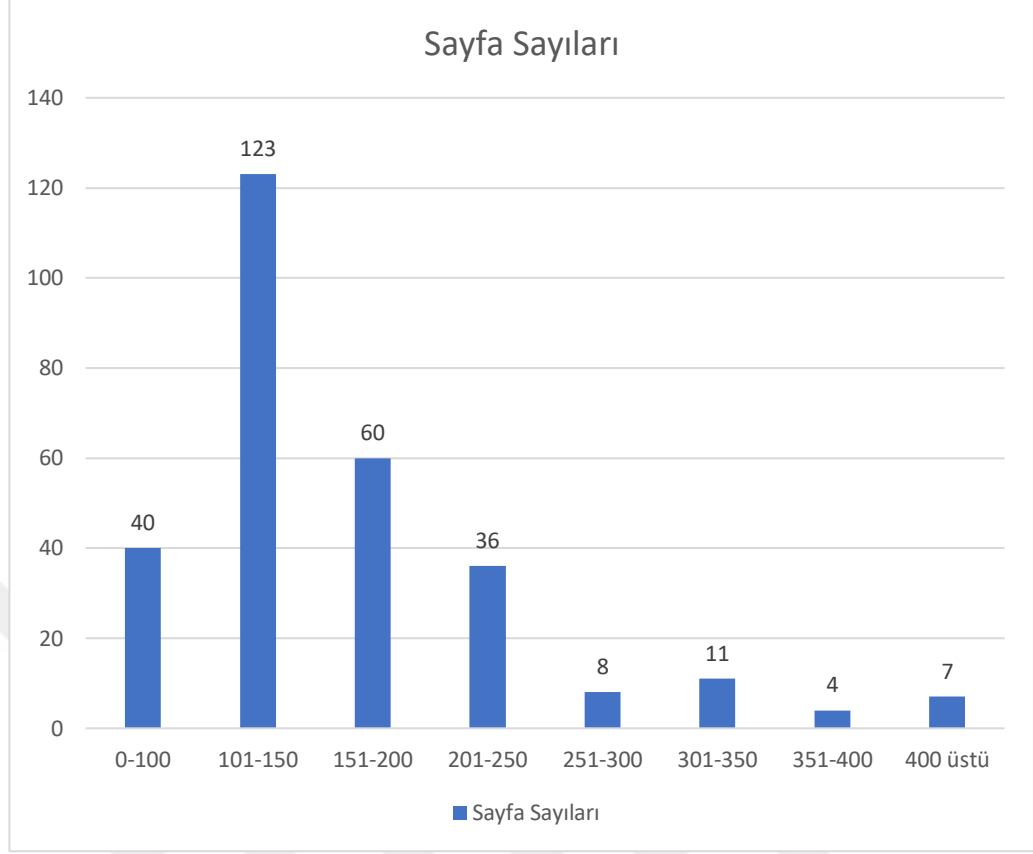
Danışman	F	%
Doç.Dr.	105	35.56
Prof.Dr.	63	21.35
Dr. Öğr. Üyesi	127	43.05
Toplam	295	100

Tablo 24 incelendiğinde sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin hazırlanmasında en çok danışmanlık eden akademisyen unvanının %43,05’lik bir oranla doktor öğretim üyesi olduğu görülmektedir. Bu alanda hazırlanan tezlere ikinci olarak %35,56 oranıyla doçent doktor unvanına sahip akademisyenler danışmanlık ettiği görülmektedir. Bu durumu %21,35 oranla profesör doktor takip etmektedir.

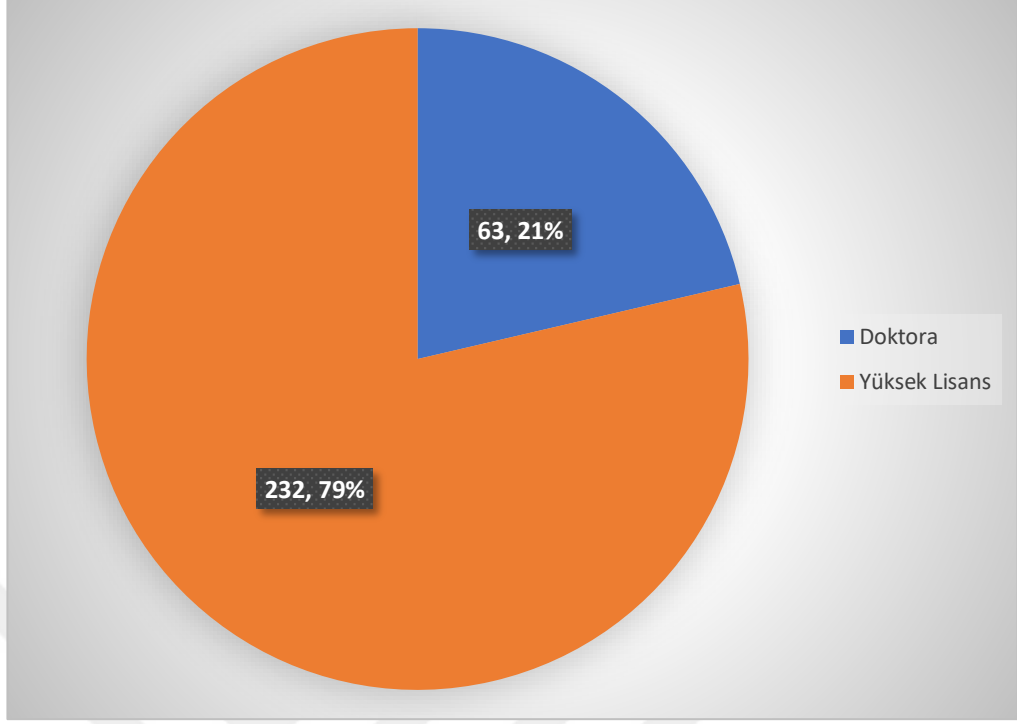
Şekil 8. Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin yıllara göre eğilimi

Şekil 8 incelendiğinde sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin yıllara göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında Türkçe eğitimi ile ilgili en çok tezin hazırlandığı yıl 2019 yılıdır. Bu alanda hazırlanan tezlerin ağırlığı ikinci olarak 2020 yılına aittir. Bu alanda hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerin ağırlıklı olarak hazırlandığı üçüncü yılın ise 2018 olduğu görülmektedir.

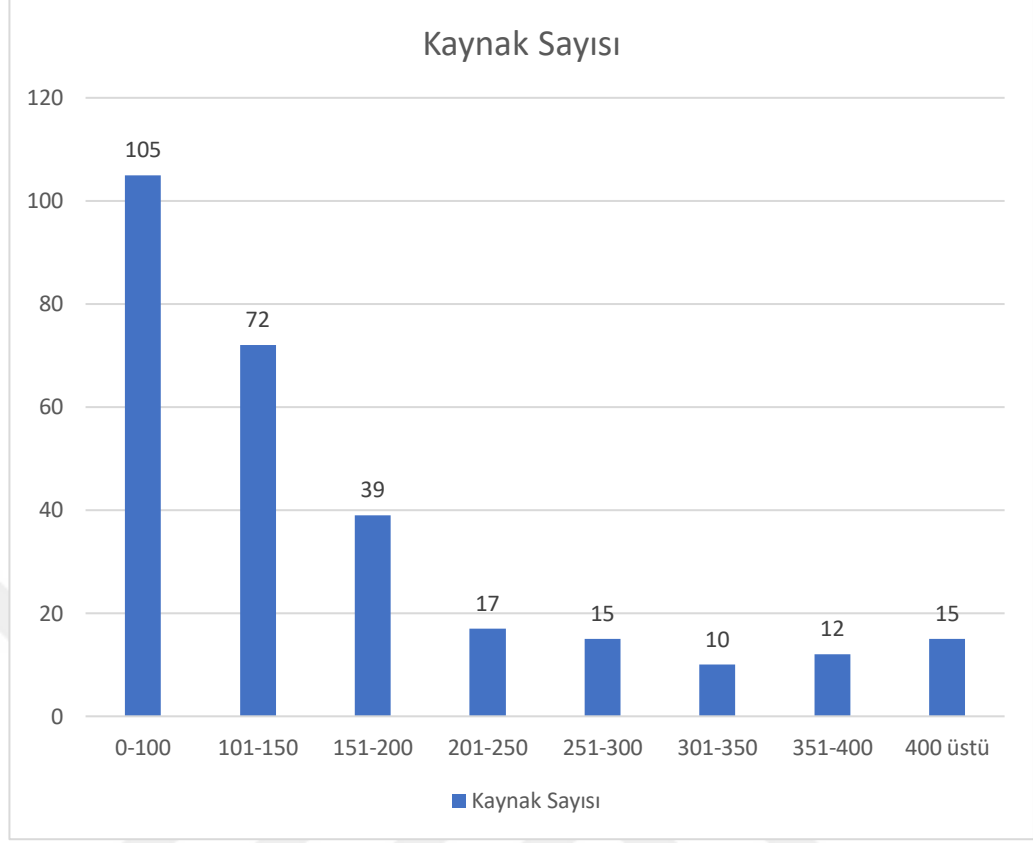
Şekil 9. Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi

Şekil 9 incelendiğinde sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu alanda yapılan tezlerin sayfa sayısı aralığı en çok 101-150 sayfa aralığındadır. Bu ana bilim dalında yapılan tezlerin sayfa sayısı ikinci olarak 151-200 sayfa aralığında, üçüncü olarak ise 0-100 sayfa aralığındadır.

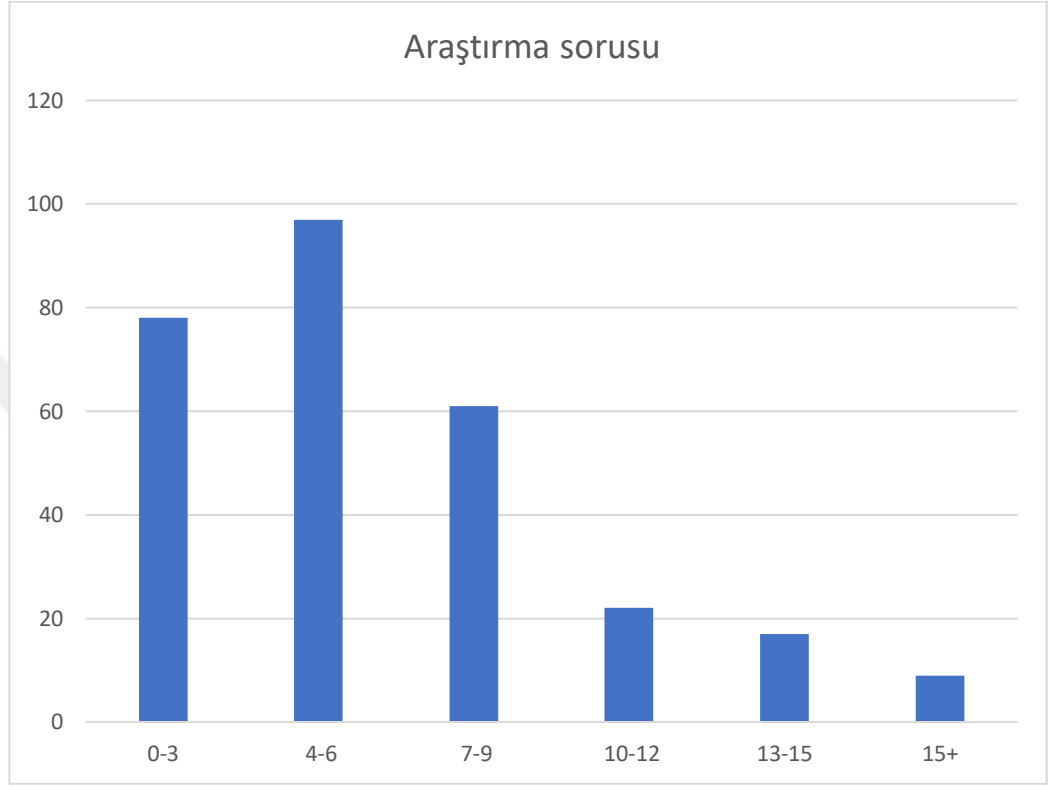
Şekil 10. Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin türüne göre eğilimi

Şekil 10 incelendiğinde sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin türüne göre eğilimi görülmektedir. Bu alanda yapılan tezlerin ağırlıklı türü %79 oranla yüksek lisans kategorisindedir. İkinci olarak ise %21’lik bir yüzde ile doktora tezlerinin yapıldığı görülmektedir.

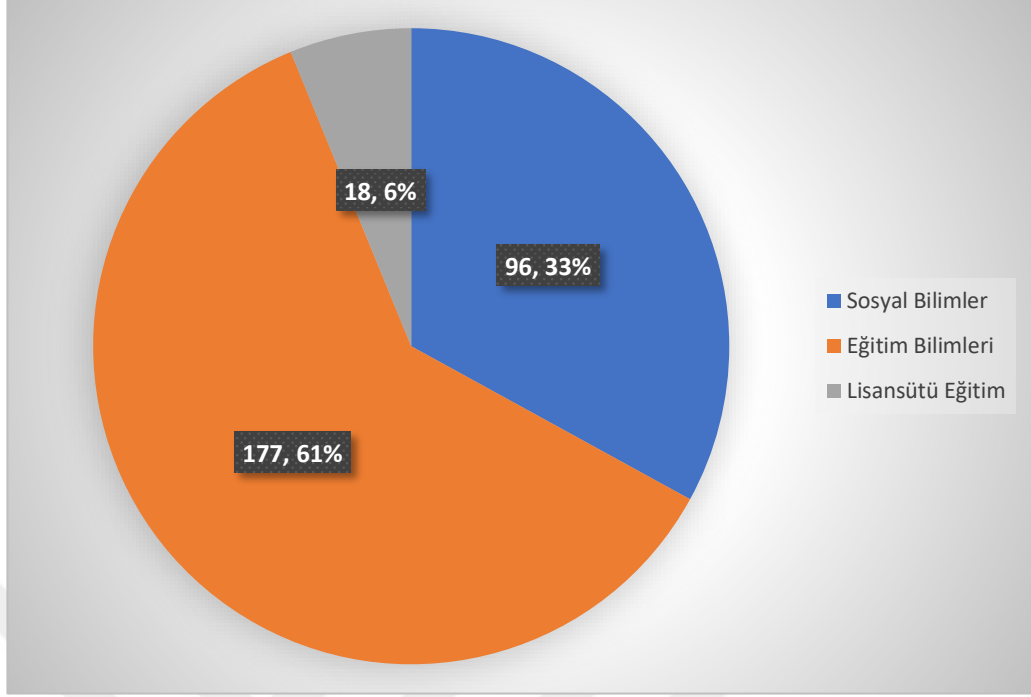
Şekil 11. Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi

Şekil 11 incelendiğinde sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezleri hazırlanırken en fazla 0-100 aralığında kaynaktan yararlanıldığı görülmektedir. Bu alanda hazırlanan tezleri ikinci olarak 101-150 kaynaktan oluşan tezler takip etmektedir. Üçüncü olarak ise 151-200 aralığındaki kaynak sayısından oluşan tezlerden yararlanıldığı görülmektedir.

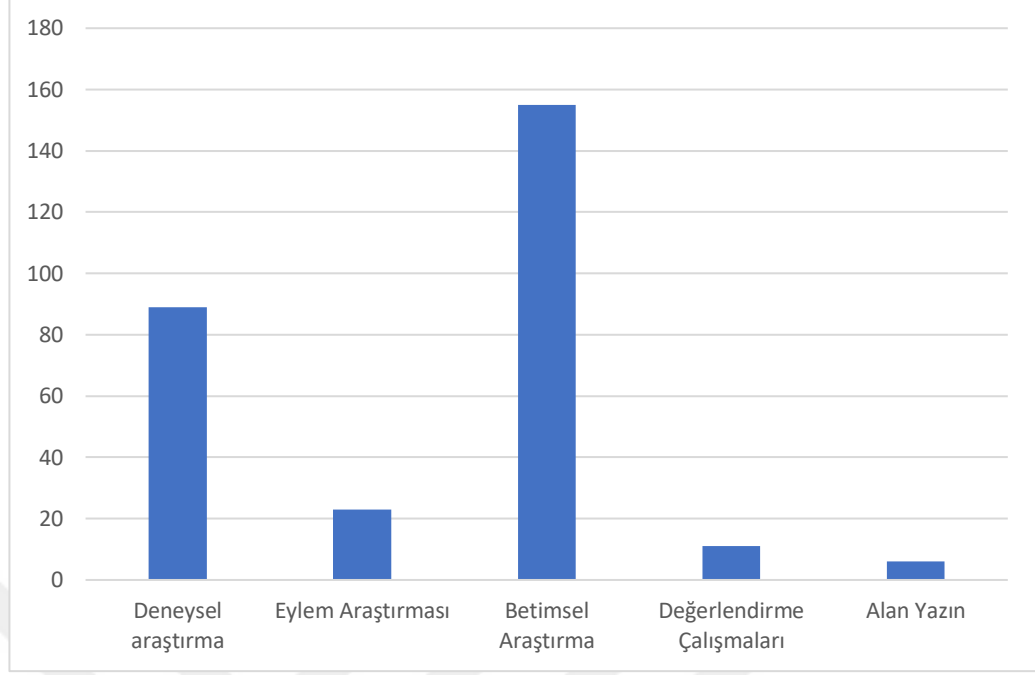
Şekil 12. Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusuna göre eğilimi

Şekil 12 incelendiğinde sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusuna göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu bilim dalında en çok hazırlanan tezler 4-6 araştırma sorusundan oluşmaktadır. Bu alanda hazırlanan tezlerin araştırma soruları ikinci olarak 0-3 aralığındadır. Bu durumu üçüncü olarak 7-9 aralığındaki araştırma soruları takip etmektedir.

Şekil 13. Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin enstitülere göre eğilimi

Şekil 13 incelendiğinde sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin enstitülere göre eğilimi görülmektedir. Bu alanda yapılan tezler en çok %61'lik bir oranla eğitim bilimleri enstitüsünde hazırlanmıştır. Bu ana bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin ikinci çoğunluğu %33 sosyal bilimler enstitüsünde hazırlanmıştır. Bu durumu üçüncü olarak %6 lisansüstü eğitim enstitüsünde hazırlanan tezler takip etmektedir.

Şekil 14. Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma türüne göre eğilimi

Şekil 14 incelendiğinde sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en çok betimsel araştırma türündedir. Bu alandaki tezler hazırlanırken ikinci olarak en çok deneysel araştırmalar tercih edilmiştir. Bu durumu üçüncü olarak eylem araştırmaları takip ettiği görülmektedir.

Tablo 25

Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin alanına göre eğilimi

Tezin Alanı	F	%
Okuma Becerileri	124	41,89
Yazma Becerileri	55	18,58
Dilbilgisi	29	9,79
Dinleme Becerileri	14	4,72
Konuşma Becerileri	10	3,37
Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi	4	1,35
İlk okuma yazma	5	1,68
Karma Dil Becerileri	7	2,36
Türkçe Öğretimi	15	5,06
Çocuk Edebiyatı	11	3,71
Diğer	22	7,43
Toplam	296	100

Tablo 25 incelendiğinde sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin alanına göre eğilimi görülmektedir. Hazırlanan tezler en çok %41,89 ile okuma becerileri alanında yer almaktadır. Yazma becerileri alanı ise %18,58 oranla ikinci sırada yer almaktadır. Bu durumu %9,79'luk bir oranla dilbilgisi takip ettiği görülmektedir.

Tablo 26

Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin konusuna göre eğilimi

Tezin Konusu	F	%
Tutum/İlgi/Durum Belirleme	98	31,92
Öğretim	65	21,17
Ders Kitabı İnceleme	54	17,58
Eğitim Öğretim Sorunları	19	6,18
Program müfredat Çalışmaları	15	4,88
Değerler Eğitimi	15	4,88
Ölçme Değerlendirme	15	4,88
Eğitim-öğretim teknolojileri	13	4,23
Öğrenme	10	3,25
Diğer	2	0,65
Öğretmen Eğitimi	1	0,32
Toplam	307	100

Tablo 26 incelendiğinde Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin konusuna göre eğilimi görülmektedir. Bu alanda hazırlanan tezler en çok %31,92'lik bir oranla tutum/ilgi/durum belirlemeyi konu olarak seçmişlerdir. Seçilen konuların ağırlığı ikinci olarak en çok %21,17 oranla öğretim konusundadır. Bu durumu üçüncü olarak %17,58 oranla ders kitabı inceleme konusu takip etmektedir.

Tablo 27

Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin üniversitelere göre eğilimi

Tezin Yapıldığı Üniversite	F	%
Gazi Üniversitesi	34	11,64
Uşak Üniversitesi	15	5,13
Marmara Üniversitesi	15	5,13
Necmettin Erbakan Üniversitesi	13	4,45
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	11	3,76
Selçuk Üniversitesi	11	3,76
Pamukkale Üniversitesi	10	3,42
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	9	3,08
Osmangazi Üniversitesi	9	3,08
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	9	3,08
Bartın Üniversitesi	8	2,73
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	7	2,39
Anadolu Üniversitesi	7	2,39
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	7	2,39
9 Eylül Üniversitesi	6	2,05
Karadeniz Teknik Üniversitesi	6	2,05
Fırat Üniversitesi	6	2,05
İstanbul Aydın Üniversitesi	6	2,05
Kırıkkale Üniversitesi	6	2,05
Trabzon Üniversitesi	6	2,05
İnönü Üniversitesi	6	2,05
Düzce Üniversitesi	5	1,71
Atatürk Üniversitesi	5	1,71

Tablo 27'nin devamı

Sakarya Üniversitesi	5	1,71
Amasya Üniversitesi	5	1,71
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	5	1,71
Bayburt Üniversitesi	5	1,71
Yozgat Bozok Üniversitesi	5	1,71
Dicle Üniversitesi	5	1,71
Aksaray Üniversitesi	4	1,36
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	3	1,02
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	3	1,02
Ahi Evran Üniversitesi	3	1,02
Hacettepe Üniversitesi	3	1,02
Trakya Üniversitesi	3	1,02
Erzincan Üniversitesi	3	1,02
Mersin Üniversitesi	3	1,02
Yıldız Teknik Üniversitesi	2	0,68
Celal Bayar Üniversitesi	2	0,68
Mersin Üniversitesi	2	0,68
Ege Üniversitesi	2	0,68
Çukurova Üniversitesi	2	0,68
Kocaeli Üniversitesi	2	0,68
Bolu İzzet Baysal Üniversitesi	1	0,34
Giresun Üniversitesi	1	0,34
Ordu Üniversitesi	1	0,34
Toplam	292	100

Tablo 27 incelendiğinde sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin üniversitelere göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında en çok Türkçe eğitimi tezlerinin hazırlandığı üniversite %11,64 oranla Gazi Üniversitesidir. Bu durumu ikinci olarak %5,13'lük bir oranla Uşak ve Marmara Üniversitesi takip etmektedir. Necmettin Erbakan Üniversitesi ise %4,45'lik bir yüzde ile bu anabilim dalında Türkçe eğitimi tezlerinin en çok hazırlandığı üçüncü üniversite olduğu görülmektedir.

Tablo 28

Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin yönetime göre eğilimi

Tezin yöntemi	F	%	
Nicel	Yarı deneysel	45	14,61
	Zayıf deneysel	17	5,51
	Korelasyonel	17	5,51
	Betimsel	18	5,84
	Tek denekli	12	3,89
	Tarama	15	4,87
Nitel	Olgu bilimi	17	5,51
	Örnek olay	20	6,49
	Betimsel analiz	17	5,51
	Doküman analizi	37	12,01
	Tarama	49	15,90
Karma	Açıklayıcı	20	6,49
	Keşfedici	12	3,89
	Çeşitleme	9	2,92
Alanyazın	3	0,97	
Toplam	308	100	

Tablo 28 incelendiğinde sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezleri hazırlanırken en çok tercih edilen yöntem %15,90 oranıyla nitel-tarama yöntemidir. Bu durumu ikinci olarak %14,61 oranıyla nicel-yarı deneysel yöntem takip etmektedir. Nitel-doküman analizi yöntemi ise %12,01 oranla bu tezler hazırlanırken kullanılan üçüncü yöntem olduğu görülmektedir.

Tablo 29

Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi

Veri Toplama Araçları	F	%	
Anket	Açık Uçlu	18	4,39
	Çoktan Seçmeli	11	2,68
	Likert	20	4,87
	Diğer	10	2,43
Tutum/Algı ve Kişilik Testleri	Açık Uçlu	11	2,68
	Çoktan Seçmeli	9	2,19
	Likert	16	3,90
	Diğer	2	0,48
Başarı Testleri	Açık Uçlu	15	3,65
	Çoktan Seçmeli	14	3,41
	Likert	3	0,73
	Diğer	3	0,73
Görüşme	Yarı Yapılandırılmış	69	16,82
	Yapılandırılmış	5	1,21
	Yapılandırılmamış	4	0,97
Gözlem	Katılımcı	34	8,29
Doküman Analizi		65	15,85
Alternatif araçlar		59	14,39
Diğer		42	10,24
Toplam		410	100

Tablo 29 incelendiğinde sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi görülmektedir. Bu tezler oluşturulurken en çok kullanılan veri toplama aracı %16,82 oran ile görüşme-yarı yapılandırılmış veri toplama aracıdır. Doküman analizi %15,85 oranıyla en çok tercih edilen ikinci veri toplama aracı olduğu görülmektedir. %14,39 oranıyla alternatif araçlar ise en çok tercih edilen üçüncü veri toplama aracıdır.

Tablo 30

Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem özelliklerine göre eğilimi

Örneklem Düzeyi	F	%	Örneklem Sayısı	F	%	Örneklem Seçim Şekli	F	%
İlkokul	164	56,74	1-10	55	19,03	Rastgele	40	13,84
Ortaokul	8	2,76	11-30	47	16,26	Kolay Ulaşılabilir	41	14,18
Öğretmenler	54	18,68	31-100	91	31,48	Amaca Uygun	192	66,43
Veliler	9	3,11	101-300	45	15,57	Evrenin Tamamı	16	5,53
Öğretim Üyeleri	1	0,34	301-1000	45	15,57			
Lisans (Eğitim Fakültesi)	6	2,07	1000'den Fazla	6	2,07			
Yöneticiler	5	1,73						
Diğer	42	14,53						
Toplam	289	100		289	100		289	100

Tablo 30 incelendiğinde sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin en çok tercih edilen örneklem düzeyi %56,74 ile ilkokul öğrencilerinin olduğu görülmektedir. Bu tezler hazırlanırken ikinci olarak kullanılan örneklem düzeyi ise %18,68 oranıyla öğretmenlerin olduğu tespit edilmiştir. Bu durumu %14,53'lük bir oranla "diğer" örneklem takip etmektedir. Bu tezlerin hazırlanmasında kullanılan en fazla örneklem sayısı %31,48 ile 31-100 aralığındaki örneklem sayıdır. 16,26 oranıyla 11-30 aralığında bulunan örneklem sayıları ikinci olarak tercih edildiği görülmektedir. Bu tezler hazırlanırken tercih edilen üçüncü örneklem sayısı ise %15,57'lik bir oranla 101-300 ve 301-100 aralığında bulunan örneklem sayıdır. Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezleri hazırlanırken en fazla tercih edilen örneklem seçim şekli %66,43 ile amaca uygun örneklem seçimi olduğu görülmektedir. Kolay ulaşılabilir örneklem seçimi ise %14,18'lik bir oranla

tercih edilen ikinci örneklem seçim şekli olmuştur. Bu durumu %13,84 oranıyla takip eden rastgele örneklem seçimi ise kullanılan üçüncü örneklem seçim şekli olduğu görülmektedir.

Tablo 31

Sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri analizine göre eğilimi

Veri analiz yöntemleri		F	%	
Nitel	Frekans/yüzde/çizelge	109	18,38	
	Betimsel	Ortalama/standart sapma	49	8,26
		Grafikle ve tablo gösterimi	19	3,20
		Korelasyonel	27	4,55
	Kestirimsel	T-testi	77	12,98
		Anova/ancova	58	9,78
		Regresyon(gerileyici)	7	1,18
		Diğer	3	0,50
		İçerik analizi	91	15,34
	Nitel	Betimsel analiz	56	9,44
Diğer		3	0,50	
Kolmogorov-simirnov testi		16	2,69	
Mann-whitney u testi	24	4,04		
Ki kare testi	17	2,86		
Spearman testi	4	0,67		
Shapiro wilk testi	6	1,01		
Kruskal wallis testi	15	2,52		
Wilcoxon işaretli sıralar testi	9	1,51		
Kendal w	1	0,16		
Microsoft office	2	0,33		
Toplam		593	100	

Tablo 31 incelendiğinde sınıf eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri analizine göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalındaki Türkçe eğitimi tezleri analiz edilirken en çok tercih edilen analiz %18,38 yüzdeye sahip olan frekans/yüzde/çizelge'dir. Bu tezlerin analizinde kullanılan ikinci analiz yöntemi ise

%15,34'lük orana sahip olan içerik analizi olduğu görülmektedir. Nicel-kestirimsel-t-testi analiz yöntemi ise %12,98 ile üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir.

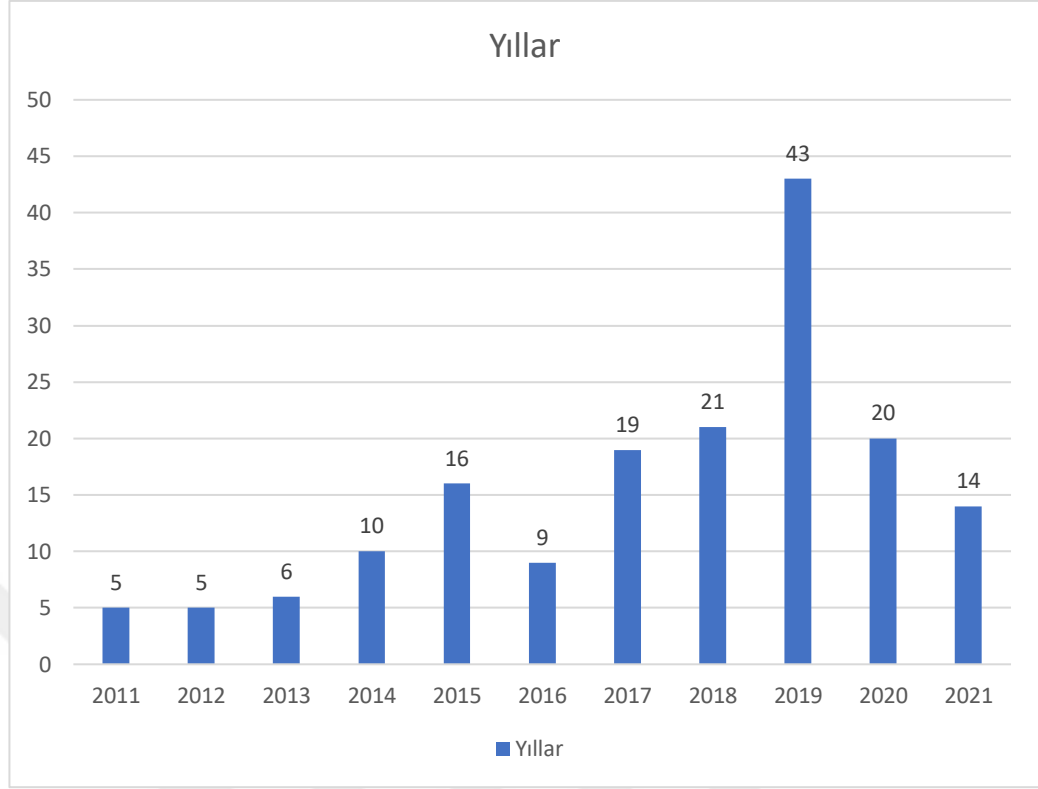
4.16.3. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Eğilimleri

Tablo 32

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin danışman eğilimi

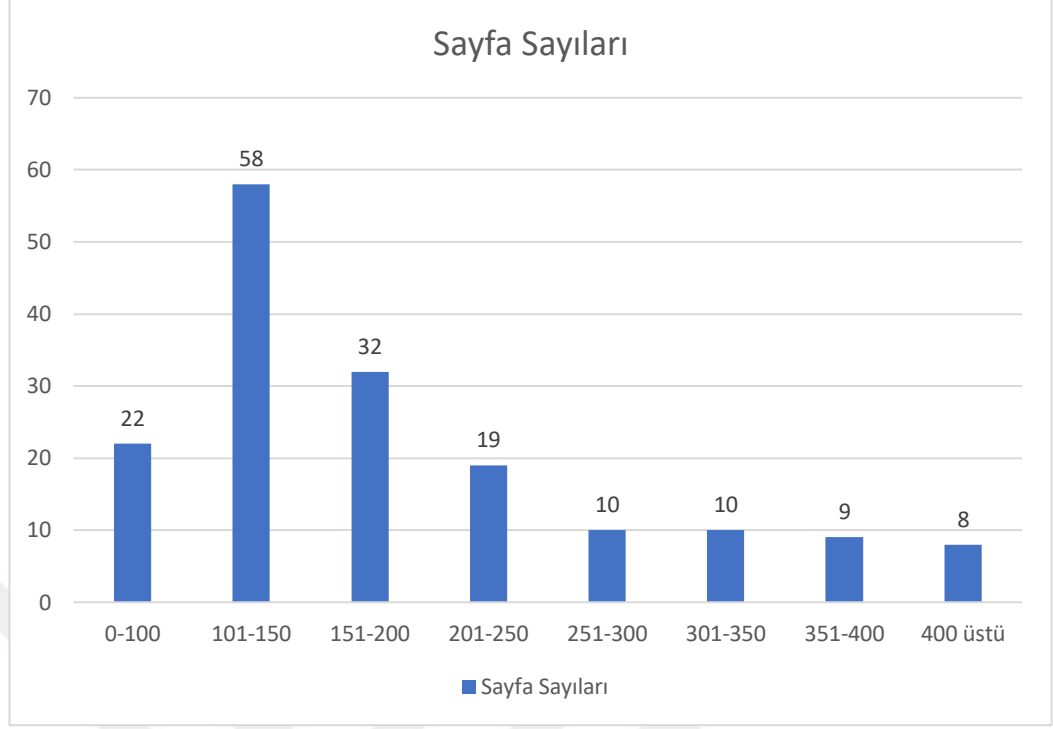
Danışman	F	%
Doç.Dr.	64	38.09
Prof.Dr.	58	34.52
Dr. Öğr. Üyesi	46	27.38
Toplam	168	100

Tablo 32 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin danışman eğilimi görülmektedir. Bu tabloya göre ana bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin hazırlanmasında en fazla %38,09 ile doçent doktor unvanına sahip öğretim üyeleri danışmanlık yapmıştır. Bu durumu %34,52 ile profesör doktor unvanına sahip öğretim üyeleri ikinci olarak takip etmektedir. Doktor öğretim üyesi unvanına sahip öğretim üyeleri ise %27,38 ile bu tezlere danışmanlık yapan üçüncü sırada olan öğretim üyeleridir.

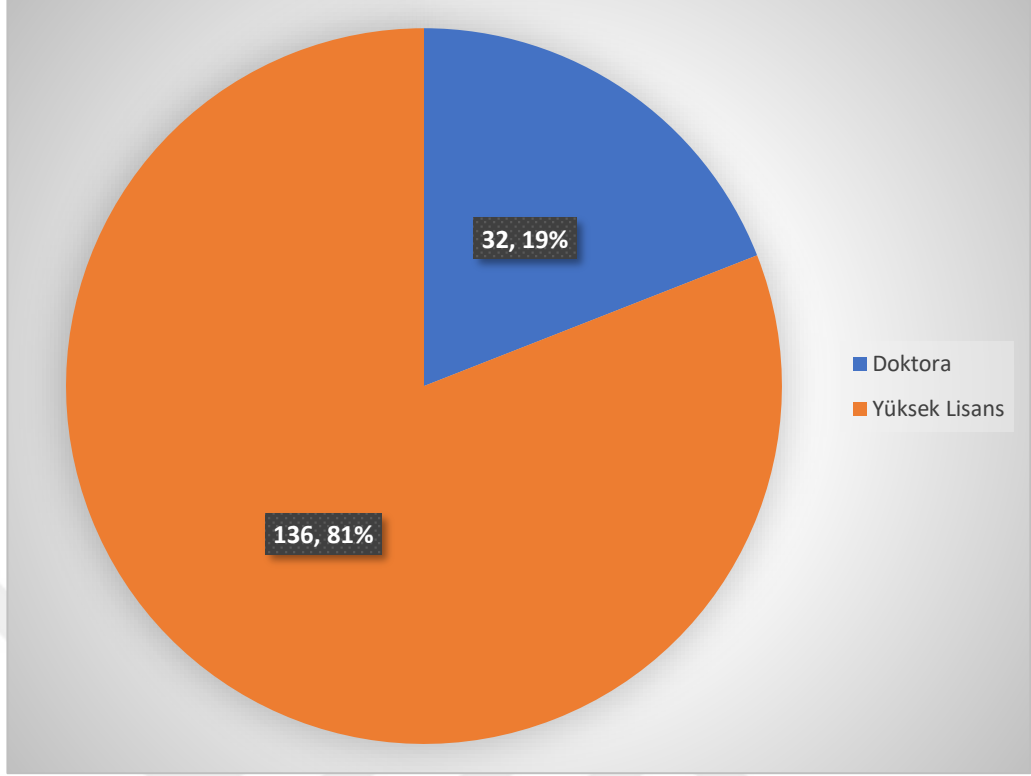
Şekil 15. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin yıllara göre eğilimi

Şekil 15 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin yıllara göre eğilimi gösterilmektedir. Bu şekle göre ana bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en fazla 2019 yılında hazırlanmıştır. Bu durumu ikinci olarak 2018 yılında hazırlanan tezler takip etmektedir. Üçüncü olarak ise 2020 yıllarında hazırlanan tezler takip etmektedir.

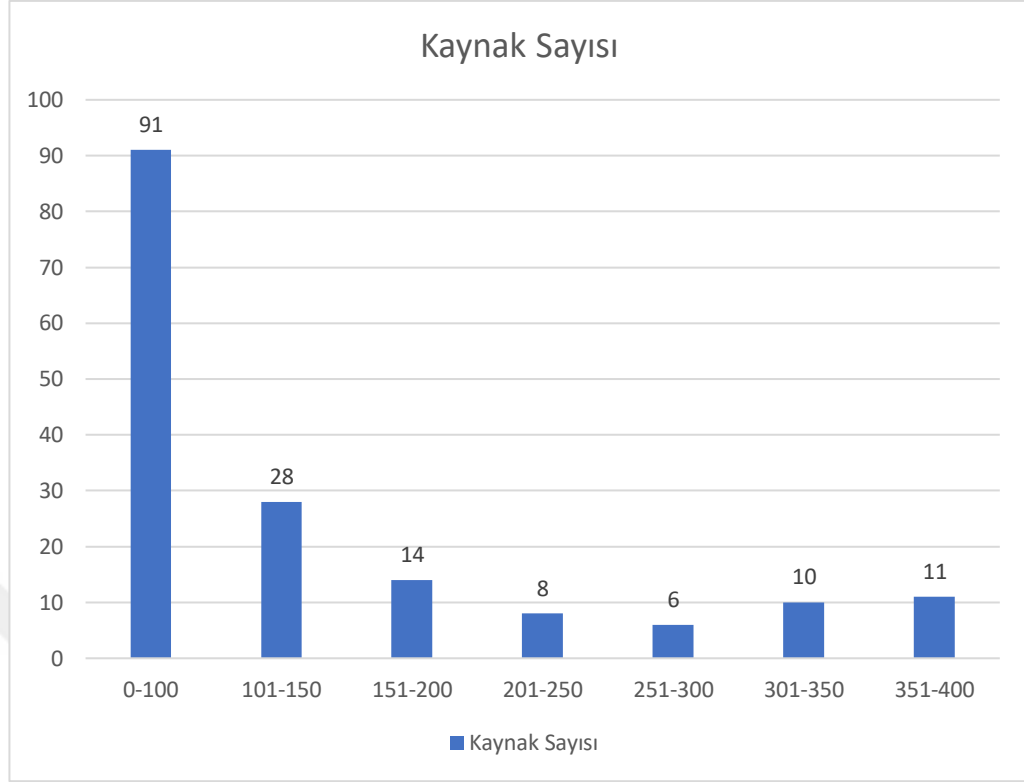
Şekil 16. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi

Şekil 16 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi görülmektedir. Bu ana bilim dalında Türkçe eğitimi tezleri en fazla 101-150 sayfa tutan tezlerden oluşmaktadır. 151-200 aralığındaki tezlerin ise bu durumu ikinci olarak takip ettiği görülmektedir. 0-100 sayfa aralığındaki tezler ise bu ana bilim dalında en fazla hazırlanan üçüncü sıradaki tezler olduğu görülmektedir.

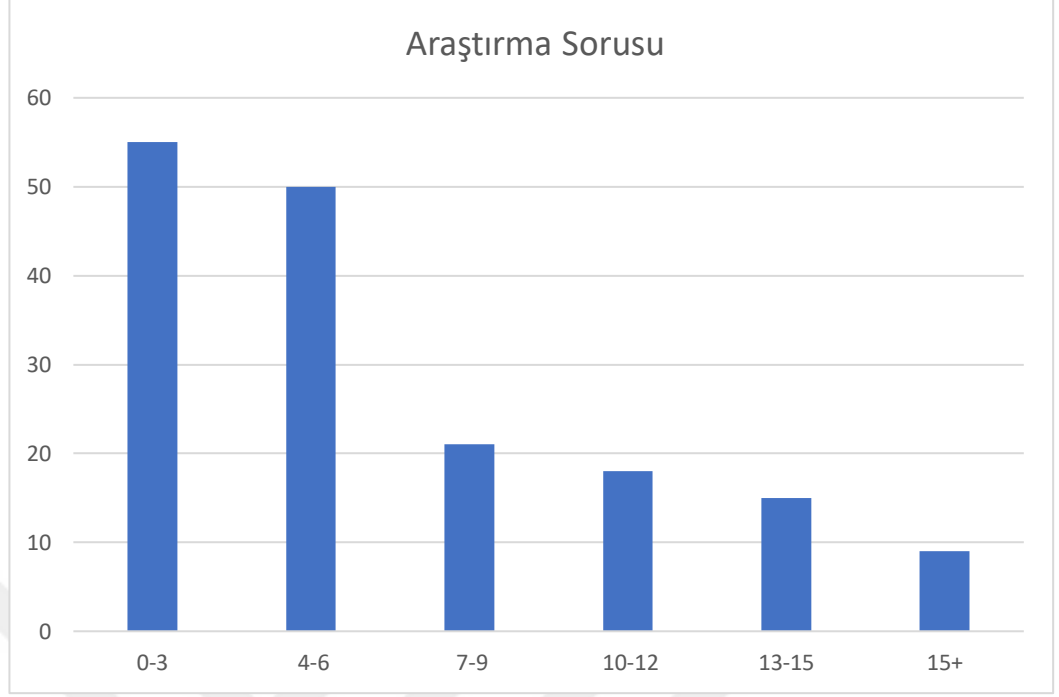
Şekil 17. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin türüne göre eğilimi

Şekil 17 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin türüne göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında en çok %81 oranla yüksek lisans türünde tezler hazırlanmıştır. %19'luk dilimde ise doktora tezlerinin yer aldığı görülmektedir.

Şekil 18. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi

Şekil 18 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi gösterilmiştir. Buna göre bu anabilim dalında hazırlanan tezlerde en çok 0-100 aralığında kaynak tercih edildiği görülmektedir. 101-150 aralığında olan kaynak sayıları bu tezlerde kullanılan ikinci aralık olduğu görülmektedir. 151-200 aralığındaki kaynak sayısı tezlerde kullanılan üçüncü aralık olarak görülmektedir.

Şekil 19. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusuna göre eğilimi

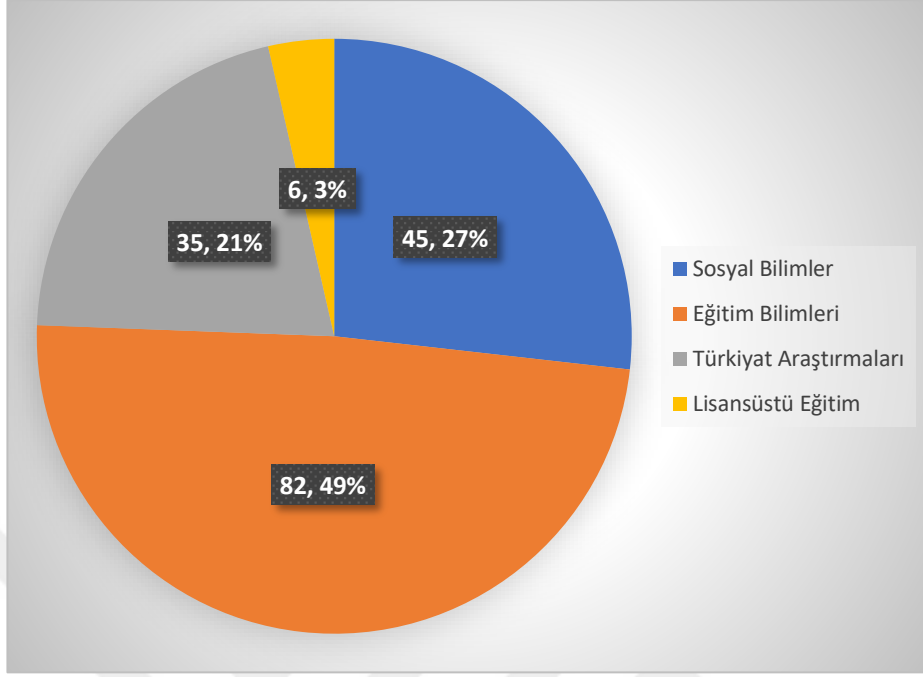
Şekil 19 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin araştırma sorusuna göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında yapılan Türkçe eğitimi tezleri en çok 0-3 arası araştırma sorusundan oluştuğu görülmektedir. Bu bilim dalında hazırlanan bu tezler ikinci olarak 4-6 araştırma sorusundan oluşmaktadır. Türkçe eğitimi tezlerini üçüncü olarak ise 7-9 soru aralığında hazırlanan tezlerin takip ettiği görülmektedir.

Tablo 33

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin üniversitelere göre eğilimi

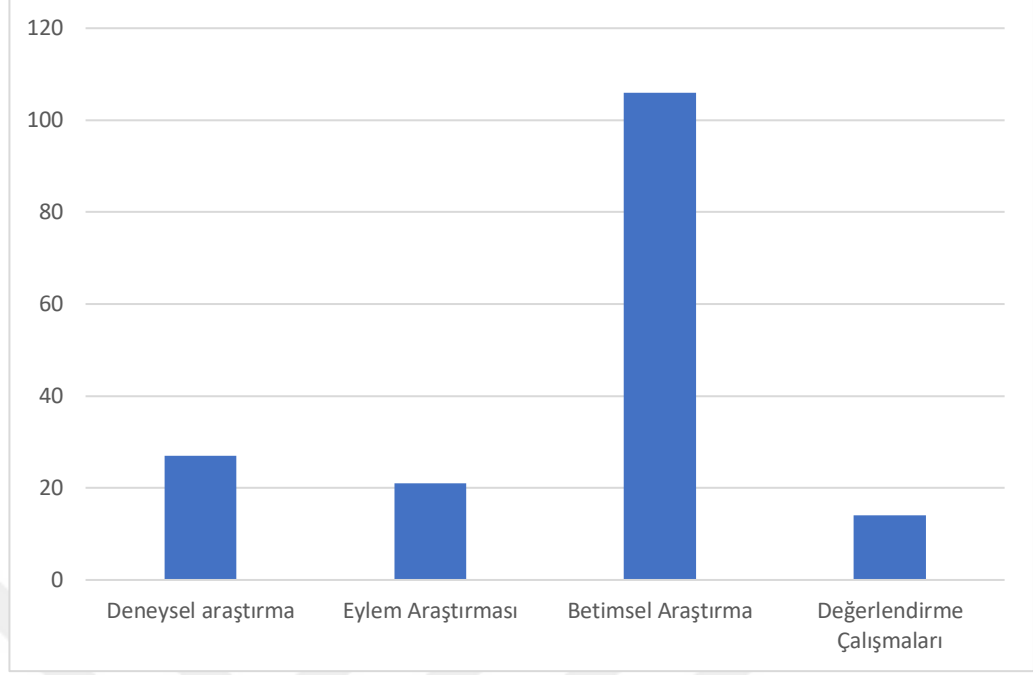
Tezin Yapıldığı Üniversite	F	%
Hacettepe Üniversitesi	35	20,83
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	28	16,66
9 Eylül Üniversitesi	24	14,28
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	17	10,11
İstanbul Üniversitesi	13	7,73
Sakarya Üniversitesi	12	7,14
Yıldız Teknik Üniversitesi	10	5,95
Gazi Üniversitesi	10	5,95
Ankara Üniversitesi	5	2,97
Uludağ Üniversitesi	3	1,78
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	3	1,78
Kocaeli Üniversitesi	3	1,78
Bolu İzzet Baysal Üniversitesi	2	1,19
Tokat Üniversitesi	2	1,19
Mersin Üniversitesi	1	0,59
Toplam	168	100

Tablo 33 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin üniversitelere göre eğilimi görülmektedir. Bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en fazla %20,83 yüzde Hacettepe Üniversitesinde hazırlanmıştır. %16,66 oranıyla Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi bu tezlerin en çok hazırlandığı ikinci üniversite olduğu görülmektedir. 9 Eylül Üniversitesi %14,28’lik bir oranla en fazla tezin yapıldığı üçüncü üniversite durumunda olduğu görülmektedir.

Şekil 20. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin enstitülere göre eğilimi

Şekil 20 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin enstitülere göre eğilimi görülmektedir. Bu şekle göre bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en çok %49 oranıyla eğitim bilimleri enstitülerinde hazırlanmıştır. %27'lik bir oranla sosyal bilimler enstitüleri tezlerin en fazla hazırlandığı ikinci enstitü konumunda olduğu görülmektedir. Türkiyat araştırmaları enstitüleri ise %21 oranla bu alanda hazırlanan tezlerin en fazla hazırlandığı üçüncü enstitü olarak yer almaktadır.

Şekil 21. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma türüne göre eğilimi

Şekil 21 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin araştırma türüne göre eğilimi görülmektedir. Buna göre yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en fazla betimsel araştırma türünde hazırlanmıştır. Bu durumu ikinci olarak deneysel araştırma tezleri, üçüncü olarak ise eylem araştırması tezleri takip ettiği görülmektedir.

Tablo 34

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin alanına göre eğilimi

Tezin Alanı	F	%
Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi	110	62,5
Konuşma Becerileri	16	9,09
Yazma Becerileri	15	8,52
Dilbilgisi	11	6,25
Söz Varlığı	11	6,25
Dinleme Becerileri	6	3,40
Okuma Becerileri	3	1,70
Karma Dil Becerileri	2	1,13
Diğer	2	1,13
Toplam	176	100

Tablo 34 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin alanına göre eğilimi görülmektedir. Bu tabloya göre bu anabilim dalında hazırlanan tezlerin %62,5'lik oran ile en fazla ‘‘ yabancı dil olarak Türkçe öğretimi’’ alanında yazılmıştır. ‘‘ konuşma becerileri %9,09 oranıyla bu anabilim dalında en fazla hazırlanan ikinci alan olduğu görülmektedir. ‘‘ yazma becerileri’’ alanı ise %8,52 oranıyla bu bilim dalında en çok yazılan üçüncü alan olduğu görülmektedir.

Tablo 35

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin konusuna göre eğilimi

Tezin konusu	F	%
Tutum/ilgi/durum belirleme	60	33,33
Ders kitabı inceleme	34	18,88
Eğitim öğretim teknolojileri	26	14,44
Öğretim	23	12,77
Ölçme değerlendirme	13	7,22
Öğrenme	9	5
Dil ihtiyaç analizi çalışmaları	9	5
Eğitim öğretim sorunları	5	2,77
Değerler eğitimi	1	0,55
Toplam	180	100

Tablo 35 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin konusuna göre eğilimi görülmektedir. Bu tabloya göre tutum/ilgi/durum belirleme konusu %33,33'lük yüzdeyle bu bilim dalında yazılan en fazla Türkçe eğitimi tezleri olduğu görülmektedir. ‘‘ ders kitabı inceleme’’ konusu ise bu anabilim dalında %18,88 oranla en fazla yazılan ikinci konu olduğu görülmektedir. Bu durumu ‘‘ eğitim öğretim sorunları ve ‘‘ eğitim öğretim teknolojileri’’ konuları %14,44 ile üçüncü konu olarak takip etmektedir.

Tablo 36

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin yöntemine göre eğilimi

Tezin yöntemi	F	%	
Nicel	Yarı deneysel	13	7,73
	Zayıf deneysel	5	2,97
	Korelasyonel	7	4,16
	Betimsel	6	3,57
	Tek denekli	5	2,97
Nitel	Olgu bilimi	7	4,16
	Örnek olay	9	5,35
	Betimsel analiz	14	8,33
	Doküman analizi	43	25,59
	Tarama	36	21,42
Karma	Açıklayıcı	12	7,14
	Keşfedici	5	2,97
	Çeşitleme	6	3,57
Toplam	168	100	

Tablo 36 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin yöntemine göre eğilimi görülmektedir. Bu anabilim dalındaki Türkçe eğitimi tezleri hazırlanırken en fazla kullanılan yöntem %25,59 ile nitel- doküman analizi yöntemi olduğu

görülmektedir. Bu durumu ise %21,42 ile nitel-tarama yöntemi takip etmektedir. %8,33'lük bir yüzde ile nitel- betimsel analiz yöntem takip etmektedir.

Tablo 37

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi

Veri toplama araçları		F	%
Anket	Açık uçlu	5	2,97
	Çoktan seçmeli	7	4,16
	Likert	21	12,5
Tutum/algı ve kişilik testleri	Açık uçlu	3	1,78
	Likert	12	7,14
Başarı testleri	Açık uçlu	6	3,57
	Çoktan seçmeli	5	2,97
	Likert	3	1,78
Görüşme	Yarı yapılandırılmış	21	12,5
	Yapılandırılmamış	5	2,97
	Grup odaklı	4	2,38
Gözlem	Katılımcı	6	3,57
Doküman analizi		56	33,33
Alternatif araçlar		14	8,33
Toplam		168	100

Tablo 37 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde en fazla tercih edilen veri analiz yöntemi %33,33 oranla ‘doküman analizidir. Bu durumu %12,5 ile ‘görüşme-yarı yapılandırılmış’ ve ‘anket-likert’ veri toplama aracı takip etmektedir. %8,33 yüzde ile ‘alternatif araçlar’ veri toplama aracı üçüncü olarak tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 38

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem özelliklerine göre eğilimi

Örneklem Düzeyi	F	%	Örneklem Sayısı	F	%	Örneklem	F	%
						Seçim Şekli		
Yabancı								
Uyruklu Öğrenciler	91	54,16	1-10	62	36,90	Rastgele	32	19,04
Lisans (Diğer)	26	15,47	11-30	31	18,45	Kolay Ulaşılabilir	26	15,47
Öğretim Üyeleri	16	9,52	31-100	35	20,83	Amaca Uygun	99	58,92
Lisansüstü	14	8,33	101-300	25	14,88	Evrenin Tamamı	11	6,54
Lisans (Eğitim Fakültesi)	6	3,57	301-1000	8	4,76			
Öğretmenler	9	5,35	Belirtilmemiş	7	4,16			
Yöneticiler	6	3,57						
Toplam	168	100		168	100		168	100

Tablo 38 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin örneklem düzeyine göre eğilimi görülmektedir. Bu tabloya göre Türkçe eğitimi tezleri hazırlanırken en fazla tercih edilen örneklem düzeyi %54,16 oranla yabancı uyruklu öğrenciler olduğu görülmektedir. Bu durumu %15,47 ile “ lisans (diğer)” örneklemini ikinci olarak takip etmektedir. “ öğretim üyeleri “örneklemini ise %9,52 oranla üçüncü tercih edilen örneklem grubu olduğu görülmektedir. Bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem sayısına bakıldığında ise en fazla tercih edilen örneklem sayı aralığı %36,90 oranla 1-10 aralığındaki örneklem sayılarıdır. Bu durumu %20,83 oranla 31-100

aralığındaki örneklem sayıları takip etmektedir. 11-30 aralığındaki örneklem sayıları ise %18,45 ile üçüncü tercih edilen örneklem aralığı olduğu görülmektedir. Bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem seçim şekline bakıldığında en fazla tercih edilen örneklem seçim şeklinin %58,92 ile amaca uygun örneklem olduğu görülmektedir. Bu durumu %19,04 ile rastgele örneklem şekli takip etmektedir. Üçüncü olarak en çok tercih edilen örneklem seçimi ise %15,47 ile kolay ulaşılabilir örneklemidir.

Tablo 39

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri analizine göre eğilimi

Veri analiz yöntemleri		F	%	
Nitel	Frekans/yüzde/çizelge	60	22,38	
	Betimsel	Ortalama/standart sapma	10	3,73
	Grafikle ve tablo gösterimi	20	7,46	
	Kestirimsel	Korelasyonel	4	1,49
	T-testi	21	7,83	
	Anova/ancova	20	7,46	
	Regresyon	2	0,74	
	İçerik analizi	80	29,85	
	Nitel	Betimsel analiz	28	10,44
	Shapiro wilk testi	5	1,86	
Kolmogorov-simirnov testi	3	1,11		
Manwhitney u testi	4	1,49		
Ki- kare	3	1,11		
Kruskal wallis h.	2	0,74		
Wilcoxon işaretli sıralar testi	6	2,23		
Toplam	268	100		

Tablo 39 incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalı tezlerinin veri analizine göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde en fazla tercih edilen veri analiz yöntemi %29,85 ile nitel-içerik analizidir. Bu durumu %22,38 ile nicel-betimsel- frekans/yüzde/çizelge analiz yöntemi takip etmektedir. %7,83 yüzde ile nicel- t-testi üçüncü olarak tercih edilen veri analiz yöntemi olduğu görülmektedir

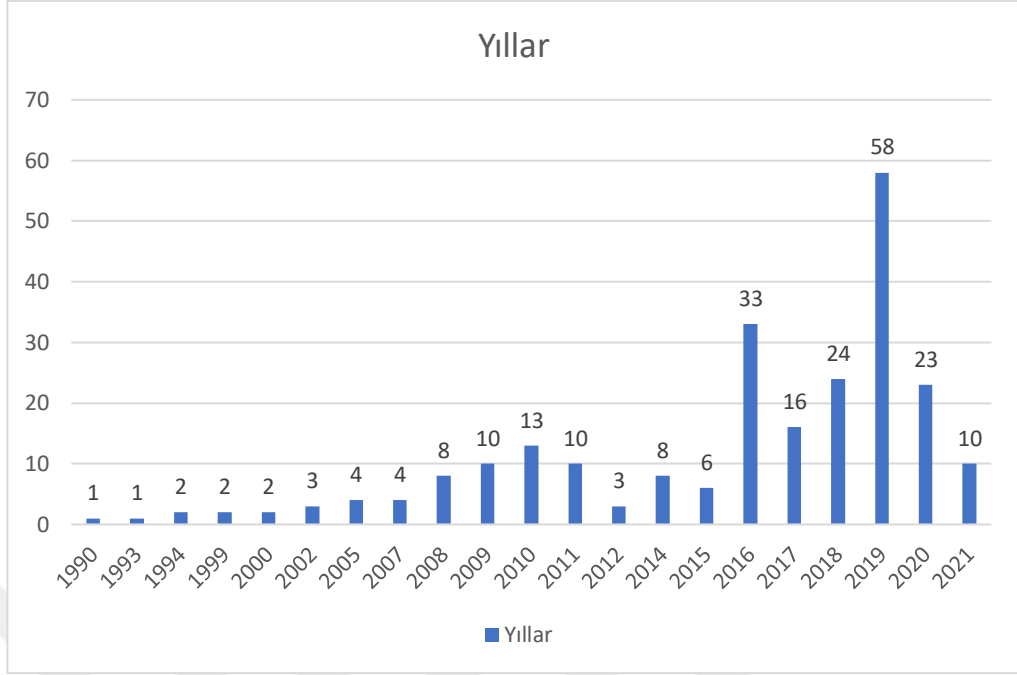
4.16.4. Türk Dili Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Eğilimleri

Tablo 40

Türk dili bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin danışmana eğilimi

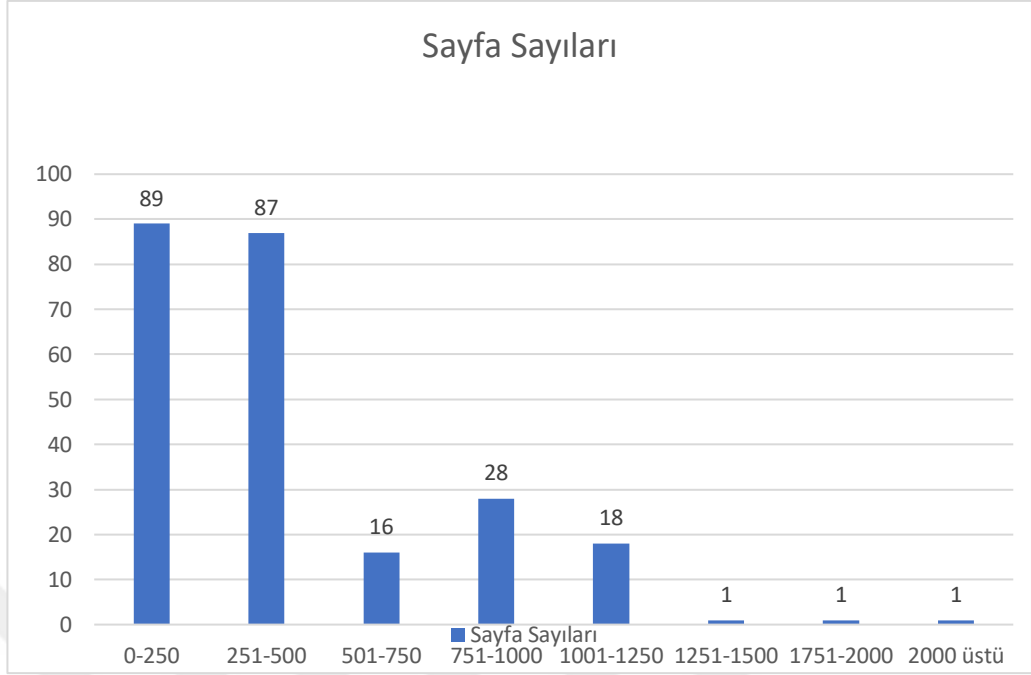
Danışman	F	%
Doç.Dr.	51	21,16
Prof.Dr.	140	58,09
Dr. Öğr. Üyesi	50	20,74
Toplam	241	100

Tablo 40 incelendiğinde Türk dili bilim dalı tezlerinin danışmana göre eğilimi görülmektedir. Bu tabloya göre anabilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin hazırlanmasında en fazla %58,09 ile profesör doktor unvanına sahip öğretim üyeleri danışmanlık yapmıştır. Bu durumu %21,16 ile doçent doktor unvanına sahip öğretim üyeleri ikinci olarak takip etmektedir. Doktor öğretim üyesi unvanına sahip öğretim üyeleri ise %20,74 ile bu tezlere danışmanlık yapan üçüncü sırada olan öğretim üyeleridir.

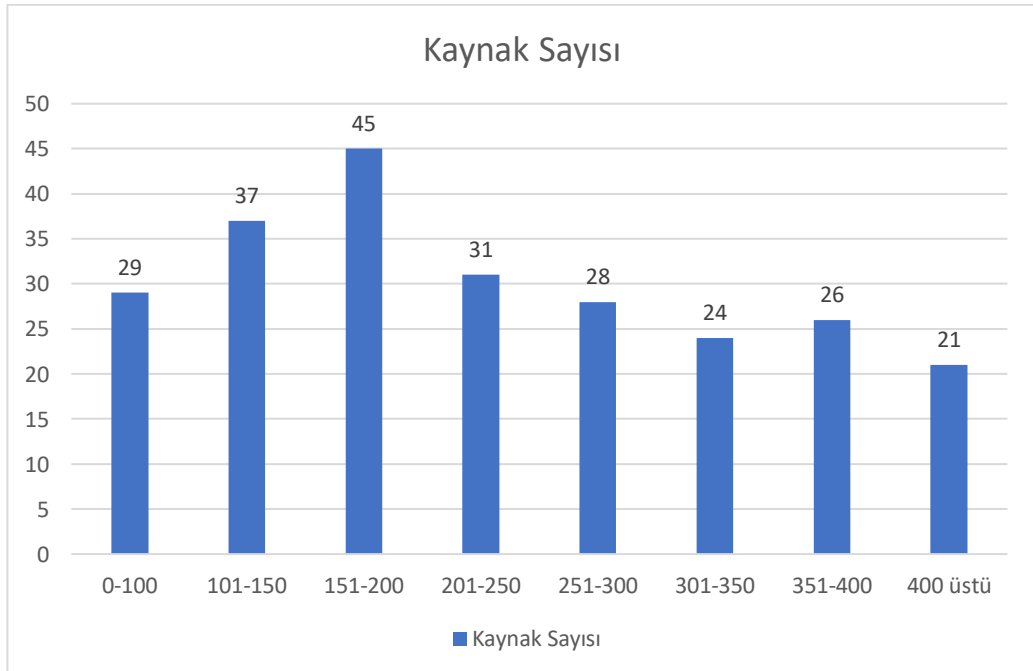
Şekil 22. Türk dili bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin yıllara göre eğilimi

Şekil 22 incelendiğinde Türk dili bilim dalı tezlerinin yıllara göre eğilimi görülmektedir. Bu şekle göre ana bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en fazla 2019 yılında hazırlanmıştır. Bu durumu ikinci olarak 2016 yılında hazırlanan tezler takip etmektedir. Üçüncü olarak ise 2018 yıllarında hazırlanan tezler takip etmektedir.

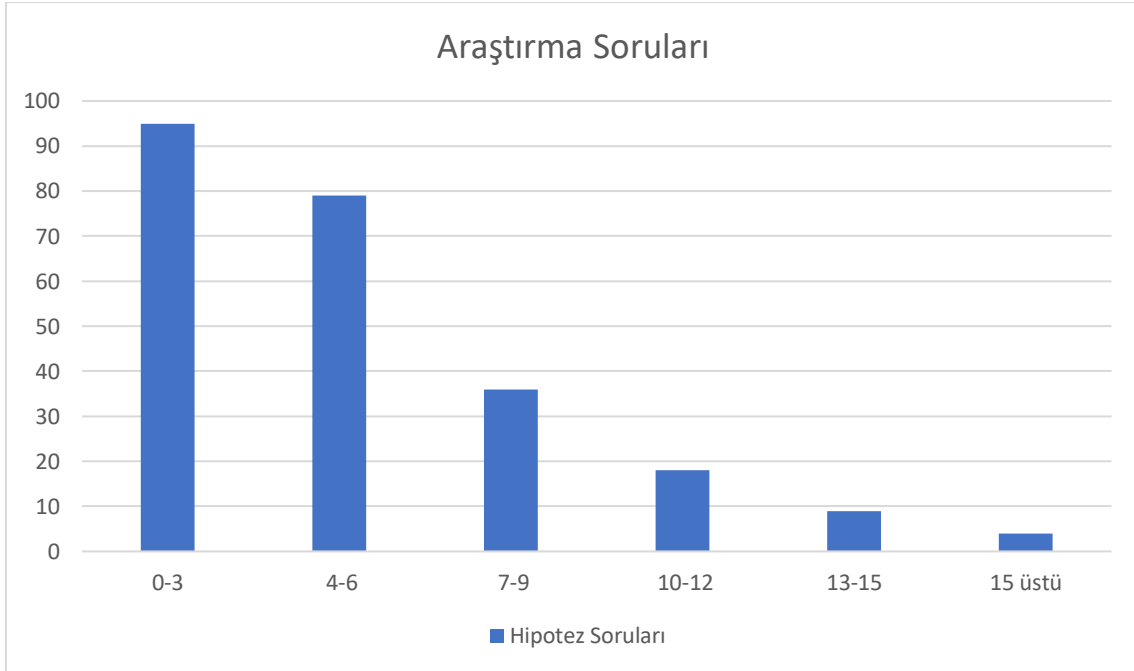
Şekil 23. Türk dili bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi

Şekil 23 incelendiğinde Türk dili bilim dalı tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi görülmektedir. Bu ana bilim dalında Türkçe eğitimi tezleri en fazla 0-250 sayfa tutan tezlerden oluşmaktadır. 251-500 aralığındaki tezlerin ise bu durumu ikinci olarak takip ettiği görülmektedir. 751-1000 sayfa aralığındaki tezler ise bu ana bilim dalında en fazla hazırlanan üçüncü sıradaki tezler olduğu görülmektedir.

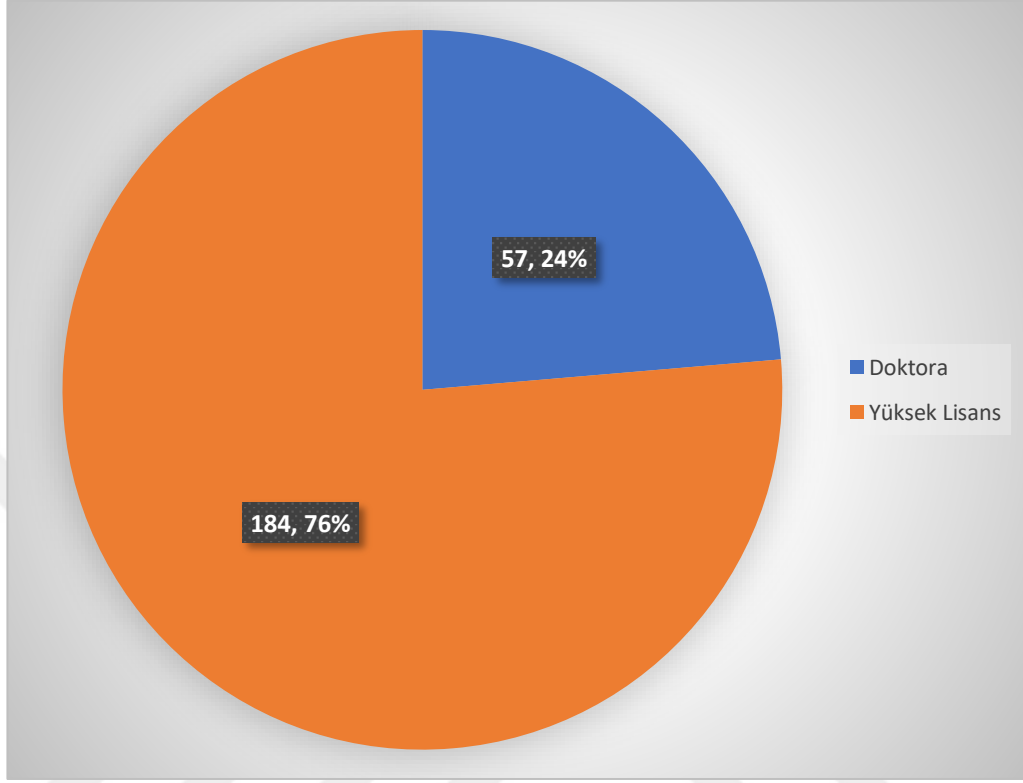
Şekil 24. Türk dili bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin kaynak sayılarına göre eğilimi

Şekil 24 incelendiğinde Türk dili bilim dalında yapılan Türkçe eğitimi tezleri en fazla 151-200 aralığında kaynaktan oluştuğu görülmektedir. Bu durumu ikinci olarak 101-150 aralığında kaynaktan oluşan tezler takip etmektedir. 201-250 aralığında kaynaktan oluşan tezler ise üçüncü durumdadır.

Şekil 25. Türk dili bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusuna göre eğilimi

Şekil 25 incelendiğinde Türk dili bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu eğilimi görülmektedir. Buna göre en fazla araştırma sorusundan oluşan tezler 0-3 aralığındadır. Bu durumu sırasıyla ikinci olarak 4-6 ve üçüncü olarak da 7-9 araştırma sorusundan oluşan tezler takip etmektedir.

Şekil 26. Türk dili bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin türüne göre eğilimi

Şekil 26 incelendiğinde Türk dili bilim dalı tezlerinin türüne göre dağılımları görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında en çok %76 oranla yüksek lisans türünde tezler hazırlanmıştır. %24'lük dilimde ise doktora tezlerinin yer aldığı görülmektedir.

Tablo 41

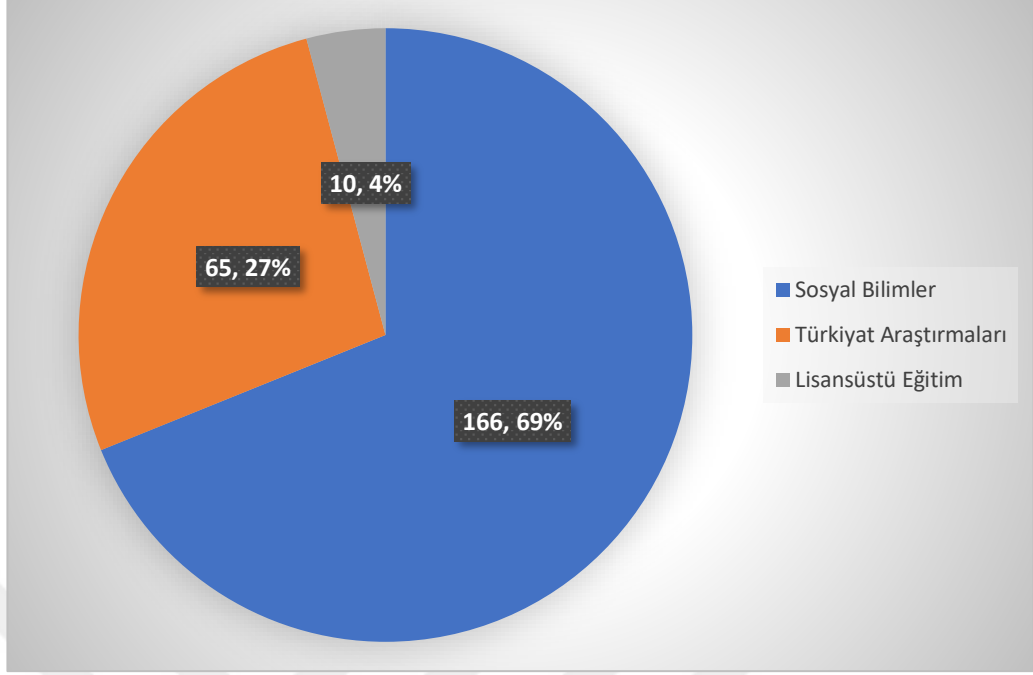
Türk dili bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin üniversitelere göre eğilimi

Tezin Yapıldığı Üniversiteler	F	%
Sakarya Üniversitesi	32	13,27
İstanbul Üniversitesi	19	7,88
Marmara Üniversitesi	15	6,22
Gazi Üniversitesi	14	5,80
Erciyes Üniversitesi	12	4,97
Van Yüzüncüyıl Üniversitesi	12	4,97
Hacettepe Üniversitesi	12	4,97
Pamukkale Üniversitesi	12	4,97
Hacı Bayram Veli Üniversitesi	9	3,73
Trakya Üniversitesi	9	3,73
Ege Üniversitesi	9	3,73
Karabük Üniversitesi	8	3,31
Ankara Üniversitesi	6	2,48
Yıldız Teknik Üniversitesi	6	2,48
Uludağ Üniversitesi	5	2,07
Bolu İzzet Baysal Üniversitesi	5	2,07
Kafkas Üniversitesi	5	2,07
Osmangazi Üniversitesi	4	1,65
Selçuk Üniversitesi	4	1,65
Cumhuriyet Üniversitesi	4	1,65
Atatürk Üniversitesi	4	1,65
Celal Bayar Üniversitesi	4	1,65
19 Mayıs Üniversitesi	3	1,65
Ardahan Üniversitesi	3	1,65
Dumlupınar Üniversitesi	3	1,65
Uşak Üniversitesi	2	0,82
Balıkesir Üniversitesi	2	0,82
Gaziantep Üniversitesi	2	0,82

Tablo 41'in devamı

Kocaeli Üniversitesi	2	0,82
Adıyaman Üniversitesi	1	0,41
Ordu Üniversitesi	1	0,41
Mardin Artuklu Üniversitesi	1	0,41
Fatih Üniversitesi	1	0,41
Çukurova Üniversitesi	1	0,41
Mersin Üniversitesi	1	0,41
Yozgat Bozok Üniversitesi	1	0,41
Fırat Üniversitesi	1	0,41
Gazi Osmanpaşa Üniversitesi	1	0,41
Ağrı Üniversitesi	1	0,41
Aksaray Üniversitesi	1	0,41
Çanakkale Üniversitesi	1	0,41
İstanbul Arel Üniversitesi	1	0,41
Düzce Üniversitesi	1	0,41
Toplam	241	100

Tablo 41 incelendiğinde Türk dili bilim dalı tezlerinin üniversitelere göre eğilimi görülmektedir. Bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en fazla % 13,27 yüzde ile Sakarya Üniversitesinde hazırlanmıştır. %7,88 oranıyla İstanbul Üniversitesi bu tezlerin en çok hazırlandığı ikinci üniversite olduğu görülmektedir. Marmara Üniversitesi %6,22'lik bir oranla en fazla tezin yapıldığı üçüncü üniversite durumunda olduğu görülmektedir.

Şekil 27. Türk dili bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin enstitülere göre eğilimi

Şekil 27 incelendiğinde Türk dili bilim dalı tezlerinin enstitülere göre eğilimi görülmektedir. Bu şekle göre bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en çok %69 oranıyla sosyal bilimler enstitülerinde hazırlanmıştır. %27'lik bir oranla Türkiyat araştırmaları enstitüleri tezlerin en fazla hazırlandığı ikinci enstitü konumunda olduğu görülmektedir. Üçüncü olarak ise %4 oranıyla lisansüstü eğitim enstitüleri tezlerin en çok hazırlandığı üçüncü enstitü konumunda olduğu görülmektedir.

Tablo 42

Türk dili bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin alanına göre eğilimi

Tezin Alanı	F	%
Dilbilgisi	98	37,26
Söz Varlığı	65	24,71
Dil İncelemeleri	34	12,92
Sözlük	32	12,16
Diğer	7	2,66
Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi	5	1,90
Toplam	263	100

Tablo 42 incelendiğinde Türk dili bilim dalı tezlerinin alanına göre dağılımları görülmektedir. Bu tabloya göre bu anabilim dalında hazırlanan tezlerin %37,26'lık oran ile en fazla " dilbilgisi" alanında yazıldığı görülmektedir. %24,71 oranıyla " söz varlığı" bu anabilim dalında en fazla hazırlanan ikinci alan olduğu görülmektedir. %20,30 oranıyla "dil incelemeleri" alanı ise bu bilim dalında en çok yazılan üçüncü alan olduğu görülmektedir.

Tablo 43

Türk dili bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin konuya göre eğilimi

Tezin Konusu	F	%
Tutum/ilgi/durum belirleme	65	26,97
Öğretim	41	17,01
Ders kitabı inceleme	39	16,18
Öğrenme	33	13,69
Eğitim öğretim teknolojileri	22	9,12
Ölçme değerlendirme	22	9,12
Eğitim öğretim sorunları	19	7,88
Toplam	241	

Tablo 43 incelendiğinde Türk dili bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin konularına göre eğilimi görülmektedir. Buna göre en fazla %26,97 oranıyla tutum/ilgi/durum belirleme konusunda ikinci olarak %17,01 öğretim konusunda ve üçüncü olarak da %16,18 oranla ders kitabı inceleme konusunda tezlerin hazırlandığı görülmektedir.

4.16.5. Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Eğilimi

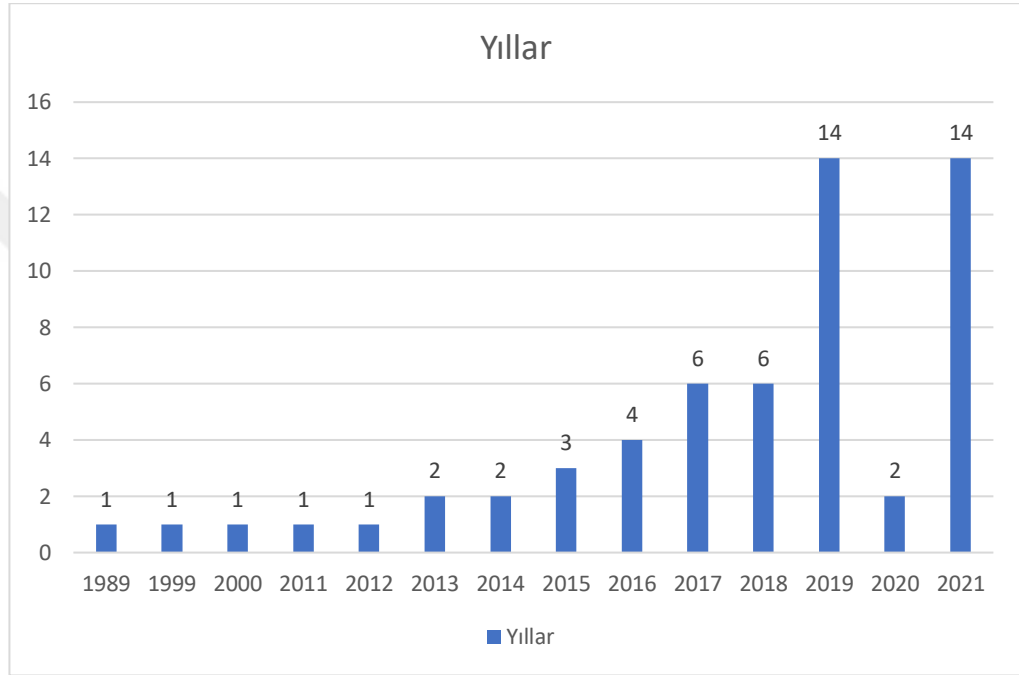
Tablo 44

Türk dili ve edebiyatı bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin danışman eğilimi

Danışman	F	%
Doç.Dr.	7	12,06
Prof.Dr.	35	60,34
Dr. Öğr. Üyesi	16	27,58
Toplam	58	100

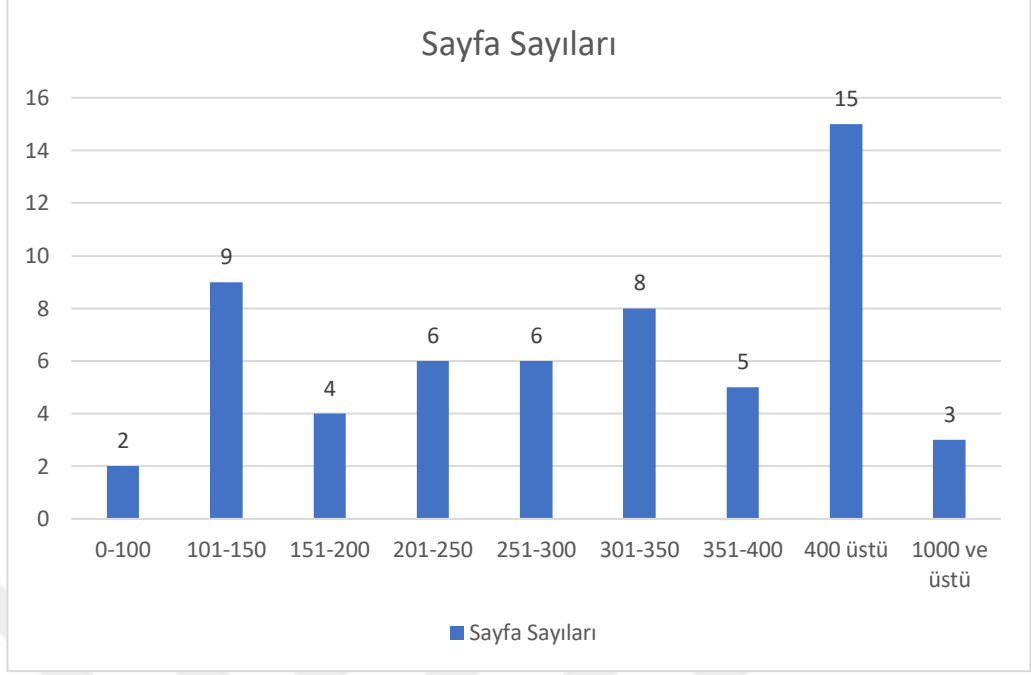
Tablo 44 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı bilim dalı tezlerinin danışman eğilimi görülmektedir. Bu tabloya göre anabilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin hazırlanmasında en fazla %60,34 ile profesör doktor unvanına sahip öğretim üyeleri danışmanlık yapmıştır. Bu durumu %27,58 ile doktor öğretim üyesi unvanına sahip öğretim

üyeri ikinci olarak takip etmektedir. Doçent doktor unvanına sahip öğretim üyeri ise %12,06 ile bu tezlere danışmanlık yapan üçüncü sırada olan öğretim üyeridir.

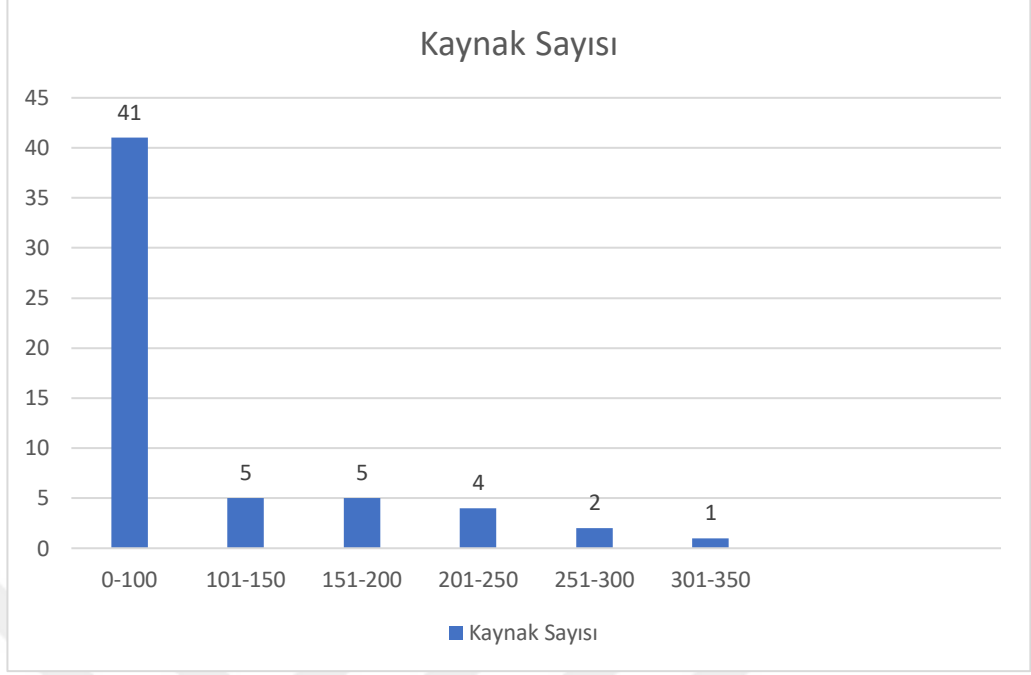
Şekil 28. Türk dili ve edebiyatı bilim dalı Türkçe eğitimi tezlerinin yıllara göre eğilimi

Şekil 28 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı bilim dalı tezlerinin yıllara göre eğilimi gösterilmektedir. Bu şekilde göre ana bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en fazla 2019 ve 2021 yılında hazırlanmıştır. Bu durumu ikinci olarak 2017-2018 yılında hazırlanan tezler takip etmektedir. Üçüncü olarak ise 2016 yıllarında hazırlanan tezler takip etmektedir.

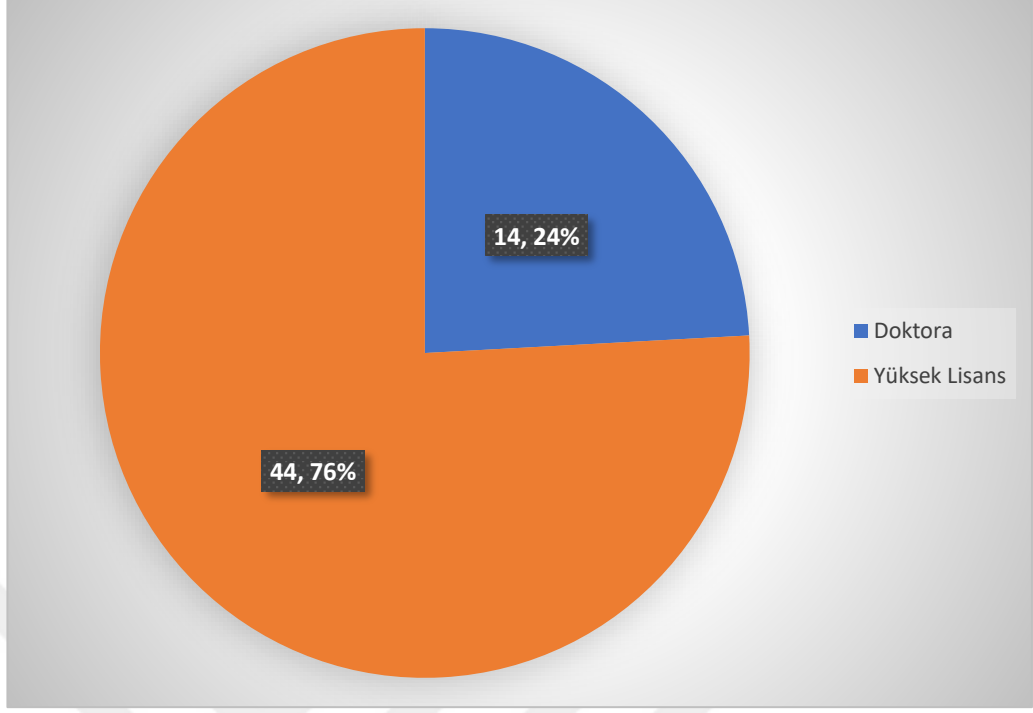
Şekil 29. Türk dili ve edebiyatı bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi

Şekil 29 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı bilim dalı tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi görülmektedir. Bu ana bilim dalında Türkçe eğitimi tezleri en fazla 400 üstü sayfa tutan tezlerden oluşmaktadır. 101-150 aralığındaki tezlerin ise bu durumu ikinci olarak takip ettiği görülmektedir. 301-350 sayfa aralığındaki tezler ise bu ana bilim dalında en fazla hazırlanan üçüncü sıradaki tezler olduğu görülmektedir.

Şekil 30. Türk dili ve edebiyatı bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi

Şekil 30 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi gösterilmektedir. Buna göre bu bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin kaynak aralığı sırası ile en fazla 0-100, 101-150, 151-200 ve 201-250 kaynak sayısı aralığında olduğu görülmektedir.

Şekil 31. Türk dili ve edebiyatı bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin türüne göre eğilimi

Şekil 31 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı bilim dalı tezlerinin türüne göre dağılımları görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında en çok %76 oranla yüksek lisans türünde tezler hazırlanmıştır. %24'lük dilimde ise doktora tezlerinin yer aldığı görülmektedir.

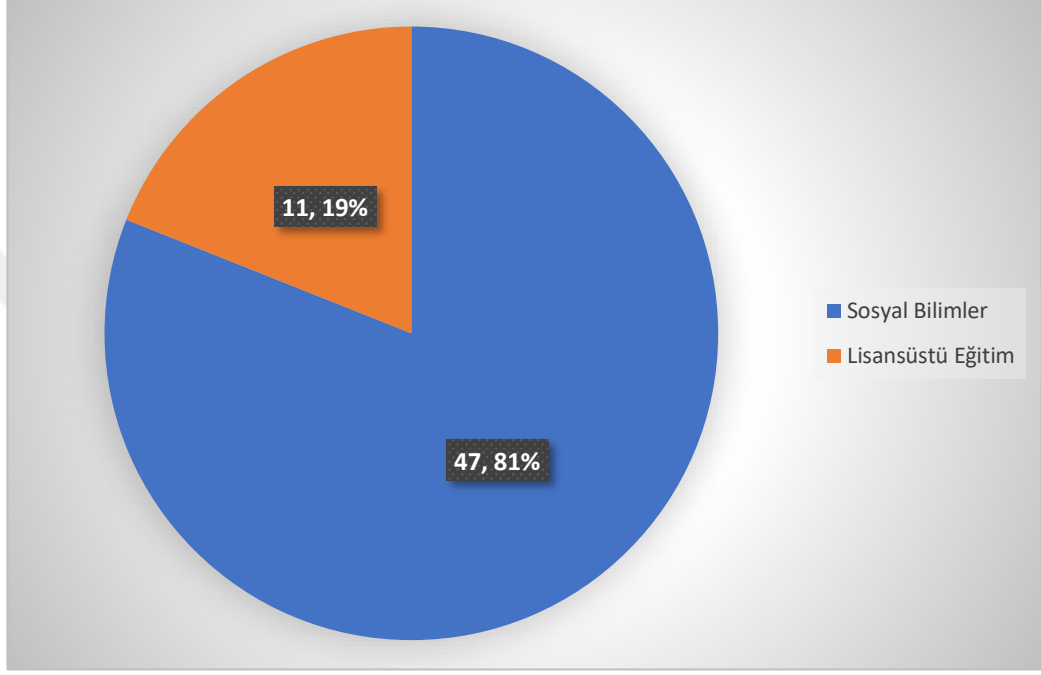
Tablo 45

Türk dili ve edebiyatı bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin üniversitelere göre eğilimi

Tezin Yapıldığı Üniversiteler	F	%
İstanbul Kültür Üniversitesi	10	16,39
Kocaeli Üniversitesi	10	16,39
İstanbul Aydın Üniversitesi	6	9,83
Beykent Üniversitesi	4	6,55
Bolu İzzet Baysal Üniversitesi	4	6,55
İstanbul Arel Üniversitesi	4	6,55
Osmaniye Üniversitesi	2	3,27
Sakarya Üniversitesi	2	3,27
Necmettin Erbakan Üniversitesi	2	3,27
Niğde Üniversitesi	2	3,27
Selçuk Üniversitesi	2	3,27
Bilecik Üniversitesi	2	3,27
Celal Bayar Üniversitesi	2	3,27
Cumhuriyet Üniversitesi	1	1,63
Bartın Üniversitesi	1	1,63
Gazi Üniversitesi	1	1,63
Hacı Bayram Veli Üniversitesi	1	1,63
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	1,63
Marmara Üniversitesi	1	1,63
9 Eylül Üniversitesi	1	1,63
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	1,63
İstanbul Üniversitesi	1	1,63
Toplam	61	100

Tablo 45 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı bilim dalı tezlerinin üniversitelere göre eğilimi görülmektedir. Bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en fazla %16,39 yüzde İstanbul Kültür Üniversitesi ve Kocaeli Üniversitesinde hazırlanmıştır. %9,83 oranıyla İstanbul Aydın Üniversitesi bu tezlerin en çok hazırlandığı ikinci üniversite olduğu görülmektedir. Beykent Üniversitesi, Bolu İzzet Baysal Üniversitesi ve İstanbul Arel

Üniversitesi %6,55'lik bir oranla en fazla tezin yapıldığı üçüncü üniversite durumunda olduğu görülmektedir.

Şekil 32. Türk dili ve edebiyatı bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin enstitülere göre eğilimi

Şekil 32 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı bilim dalı tezlerinin enstitülere göre eğilimi gösterilmiştir. Bu şekle göre bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en çok %81 oranıyla sosyal bilimler enstitülerinde hazırlanmıştır. %19'luk bir oranla lisansüstü eğitim enstitüleri tezlerin en fazla hazırlandığı ikinci enstitü konumunda olduğu görülmektedir.

Tablo 46

Türk dili ve edebiyatı bilim dalı Türkçe eğitimi tezlerinin alana göre eğilimi

Tezin Alanı	F	%
Dilbilgisi	20	34,48
Sözlük	14	24,13
Söz Varlığı	14	24,13
Dil İncelemeleri	7	12,06
Diğer	3	5,17
Toplam	58	100

Tablo 46 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı bilim dalı tezlerinin alana göre eğilimi gösterilmiştir. Bu tabloya göre bu anabilim dalında hazırlanan tezlerin %34,48’lik oran ile en fazla ‘‘ dilbilgisi’’ alanında yazılmıştır. %24,13 oranıyla ‘‘ söz varlığı’’ ve ‘‘sözlük’’ bu anabilim dalında en fazla hazırlanan ikinci alan olduğu görülmektedir. %12,06 oranıyla ‘‘dil incelemeleri’’ alanı ise bu bilim dalında en çok yazılan üçüncü alan olduğu görülmektedir.

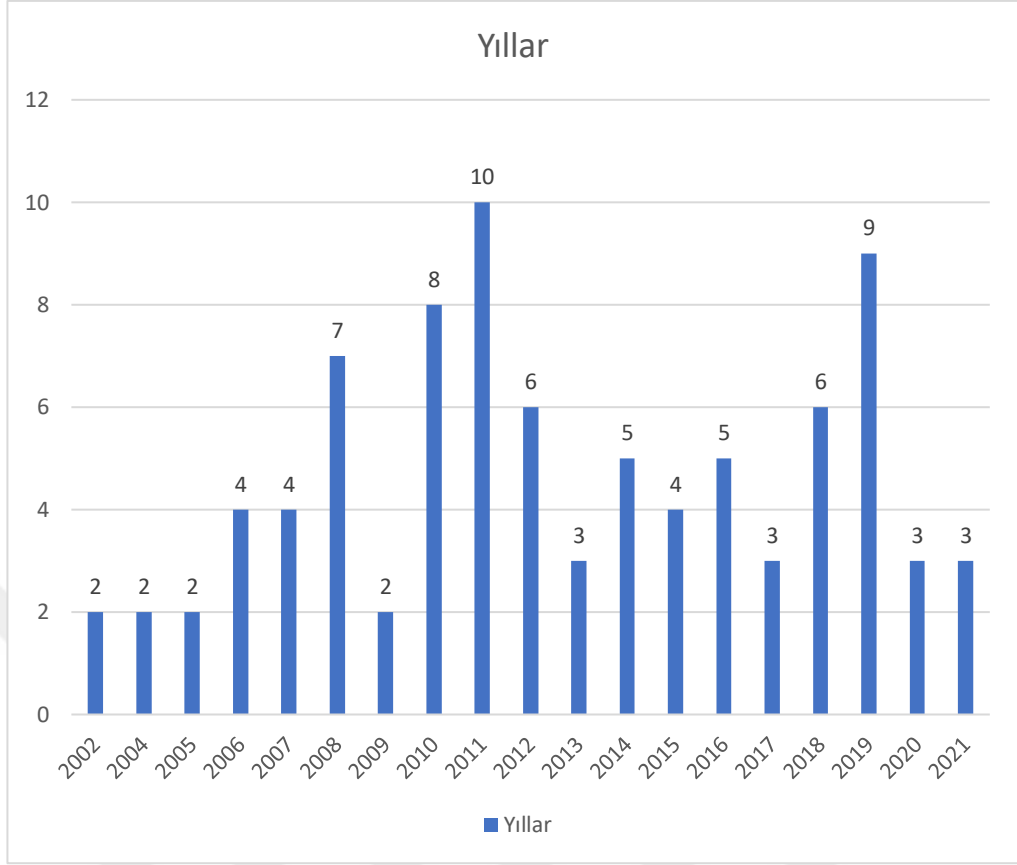
4.16.6. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe eğitimi Tezlerinin Eğilimleri

Tablo 47

Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin danışman eğilimi

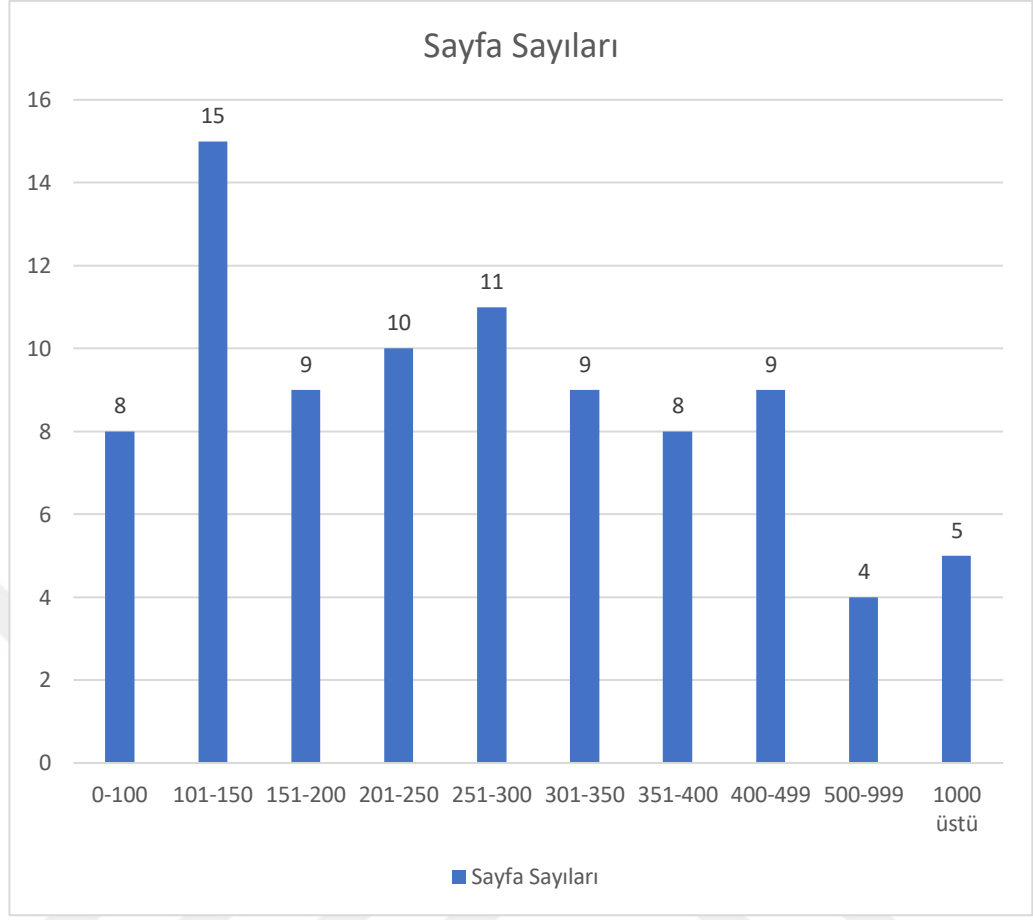
Danışman	F	%
Doç.Dr.	19	21,59
Prof.Dr.	40	45,45
Dr. Öğr. Üyesi	29	32,95
Toplam	88	100

Tablo 47 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin danışman eğilimi görülmektedir. Bu tabloya göre anabilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin hazırlanmasında en fazla %45,45 ile profesör doktor unvanına sahip öğretim üyeleri danışmanlık yapmıştır. Bu durumu %32,95 ile doktor öğretim üyesi unvanına sahip öğretim üyeleri ikinci olarak takip etmektedir. Doçent doktor unvanına sahip öğretim üyeleri ise %21,59 ile bu tezlere danışmanlık yapan üçüncü sırada olan öğretim üyeleridir.

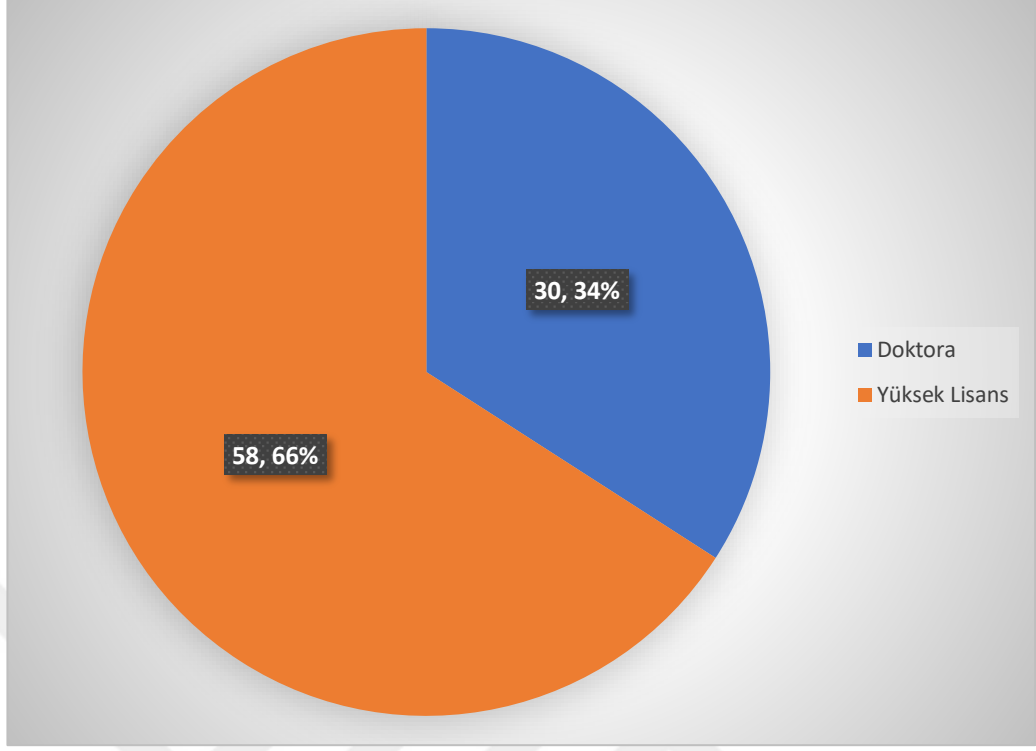
Şekil 33. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin yıllara göre eğilimi

Şekil 33 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin yıllara göre eğilimi görülmektedir. Bu şekle göre anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en fazla 2011 yılında hazırlanmıştır. Bu durumu ikinci olarak 2019 yılında hazırlanan tezler takip etmektedir. Üçüncü olarak ise 2010 yıllarında hazırlanan tezler takip etmektedir.

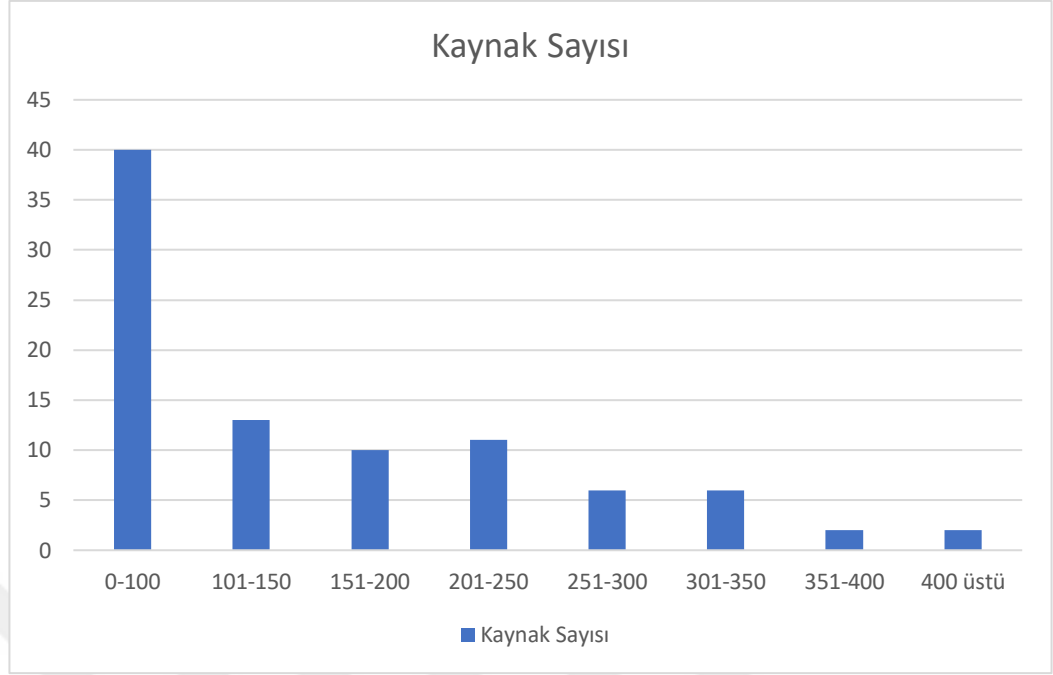
Şekil 34. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi

Şekil 34 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi görülmektedir. Bu ana bilim dalında Türkçe eğitimi tezleri en fazla 101-150 sayfa tutan tezlerden oluşmaktadır. 251-300 aralığındaki tezlerin ise bu durumu ikinci olarak takip ettiği görülmektedir. 201-250 sayfa aralığındaki tezler ise bu ana bilim dalında en fazla hazırlanan üçüncü sıradaki tezler olduğu görülmektedir.

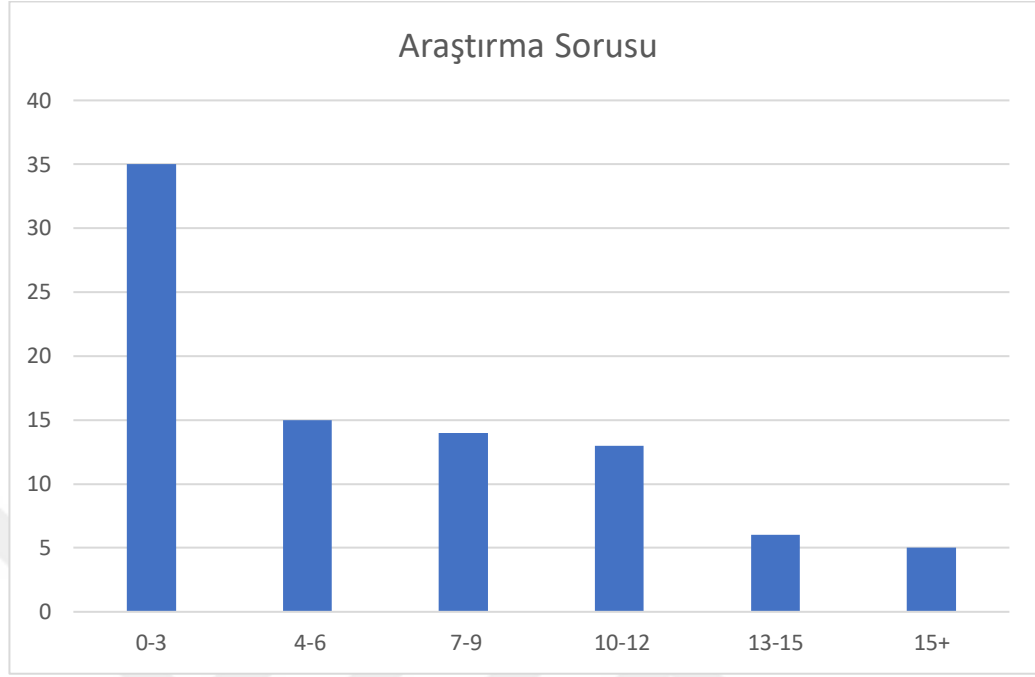
Şekil 35. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin türüne göre eğilimi

Şekil 35 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin türüne göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında en çok %66 oranla yüksek lisans türünde tezler hazırlanmıştır. %34'lük dilimde ise doktora tezlerinin yer aldığı görülmektedir.

Şekil 36. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi

Şekil 36 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında hazırlanan tezlerde en çok 0-100 aralığında kaynak tercih edildiği görülmektedir. 101-150 aralığında olan kaynak sayıları bu tezlerde kullanılan ikinci aralık olduğu görülmektedir. 201-250 aralığındaki kaynak sayısı tezlerde kullanılan üçüncü aralık olarak görülmektedir.

Şekil 37. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusuna göre eğilimi

Şekil 37 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin araştırma sorusuna göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında yapılan Türkçe eğitimi tezleri en çok 0-3 arası araştırma sorusundan oluştuğu görülmektedir. Bu bilim dalında hazırlanan bu tezler ikinci olarak 4-6 araştırma sorusundan oluşmaktadır. Türkçe eğitimi tezlerini üçüncü olarak ise 7-9 soru aralığında hazırlanan tezlerin takip ettiği görülmektedir.

Tablo 48

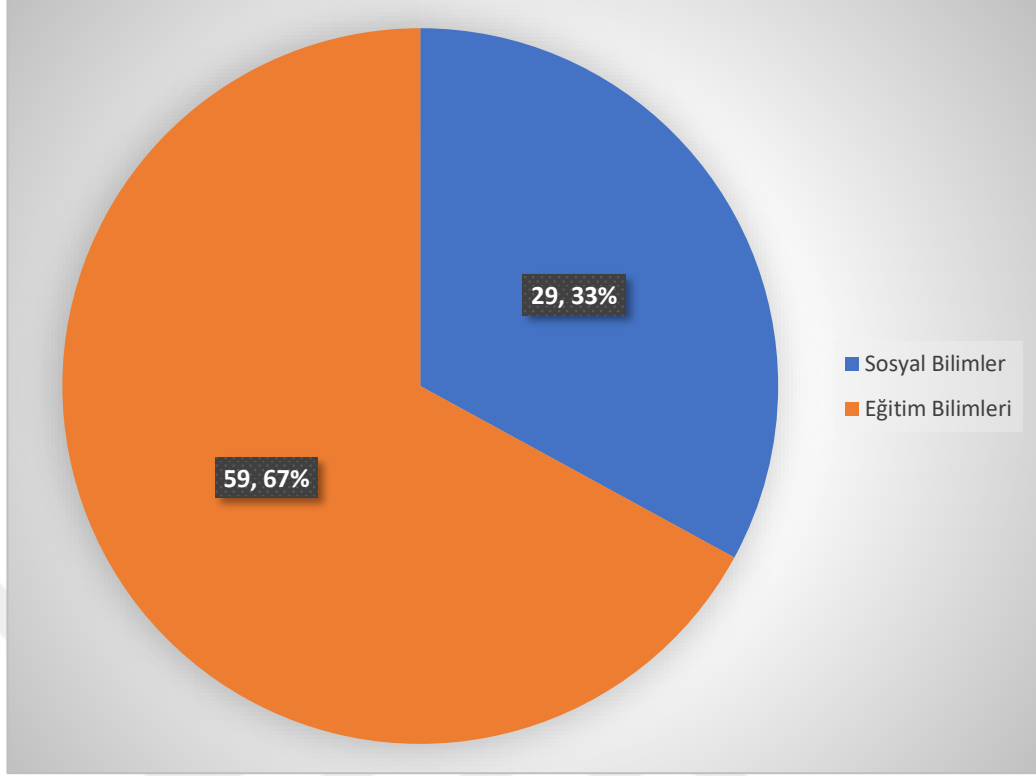
Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin üniversitelere göre eğilimi

Tezin Yapıldığı Üniversite	F	%
Gazi Üniversitesi	15	17,04
9 Eylül Üniversitesi	13	14,77
Atatürk Üniversitesi	12	13,63
Marmara Üniversitesi	12	13,63
Dicle Üniversitesi	6	6,81
Karadeniz Teknik Üniversitesi	5	5,68
Necmettin Erbakan Üniversitesi	5	5,68
Akdeniz Üniversitesi	4	4,54
Pamukkale Üniversitesi	1	1,13
Düzce Üniversitesi	1	1,13
Uludağ Üniversitesi	1	1,13
Fırat Üniversitesi	1	1,13
Ordu Üniversitesi	1	1,13
Bartın Üniversitesi	1	1,13
Osmangazi Üniversitesi	1	1,13
Sakarya Üniversitesi	1	1,13
Bayburt Üniversitesi	1	1,13
Gazi Osmanpaşa Üniversitesi	1	1,13

Tablo 48'in devamı

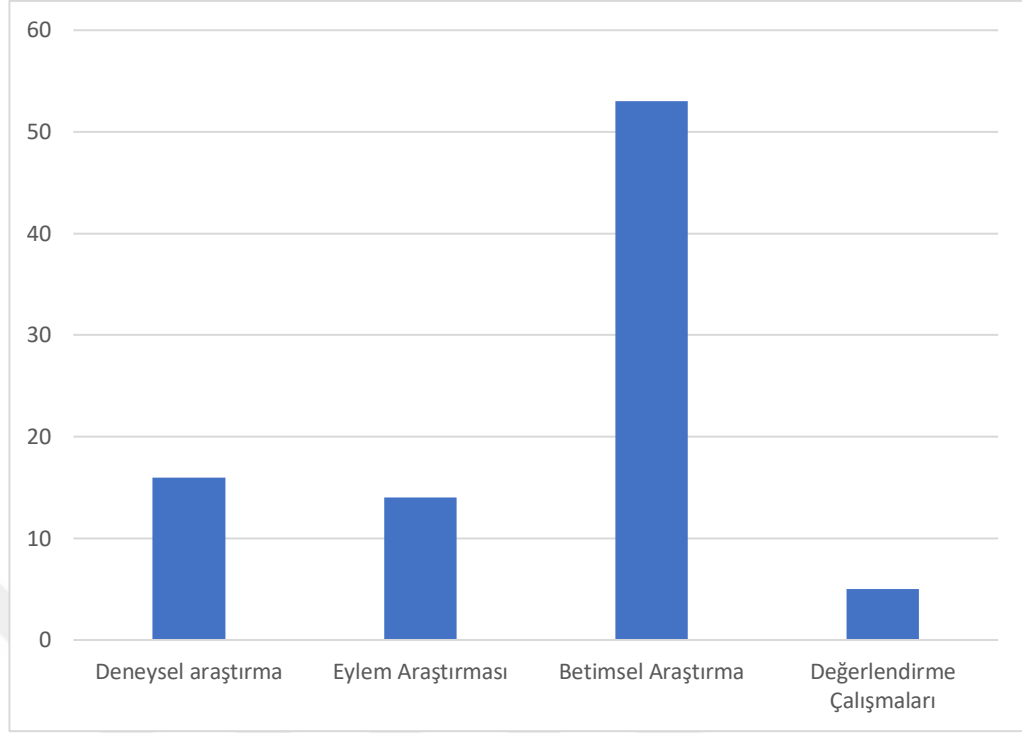
Uşak Üniversitesi	1	1,13
Amasya Üniversitesi	1	1,13
Yozgat Bozok Üniversitesi	1	1,13
İstanbul Aydın Üniversitesi	1	1,13
Erzincan Üniversitesi	1	1,13
Celal Bayar Üniversitesi	1	1,13
Toplam	88	100

Tablo 48 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin üniversitelere göre eğilimi görülmektedir. Bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en fazla % 17,04 yüzde Gazi Üniversitesinde hazırlanmıştır. % 14,77 oranıyla 9 Eylül Üniversitesi bu tezlerin en çok hazırlandığı ikinci üniversite olduğu görülmektedir. Atatürk ve Marmara Üniversitesi % 13,63 oranla en fazla tezin yapıldığı üçüncü üniversite durumunda olduğu görülmektedir.

Şekil 38. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitim tezlerinin enstitülere göre eğilimi

Şekil 38 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin enstitülere göre eğilimi görölmektedir. Bu şekle göre bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitim tezleri en çok %67 oranıyla eğitim bilimleri enstitülerinde hazırlanmıştır. %33'lük bir oranla sosyal bilimler enstitüleri tezlerin en fazla hazırlandığı ikinci enstitü konumunda olduğu görölmektedir.

Şekil 39. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma türüne göre eğilimi

Şekil 39 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin araştırma türüne göre eğilimi görülmektedir. Bu toplaya göre anabilim dalında hazırlanan tezlerin büyük bir çoğunluğu betimsel araştırma türünde hazırlanmıştır. Hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerini ikinci olarak deneysel araştırma türündeki tezler takip etmektedir. Üçüncü olarak ise eylem araştırması türünde hazırlanan tezler ağırlıktadır.

Tablo 49

Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin alana göre eğilimi

Tezin alanı	F	%
Dilbilgisi	32	36,36
Söz varlığı	14	15,90
Yazma Becerileri	10	11,36
Okuma becerileri	9	10,22
Türkçe öğretimi	9	10,22
Sözlük	6	6,81
Konuşma becerileri	5	5,68
Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi	2	2,27
Diğer	1	1,13
Toplam	88	100

Tablo 49 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin alana göre eğilimi görülmektedir. Bu tabloya göre bu anabilim dalında hazırlanan tezlerin %36,36'lık oran ile en fazla ‘‘ dilbilgisi’’ alanında yazılmıştır. %15,90 oranıyla ‘‘ söz varlığı’’ bu anabilim dalında en fazla hazırlanan ikinci alan olduğu görülmektedir. %11,36 oranıyla ‘‘yazma becerileri’’ alanı ise bu bilim dalında en çok yazılan üçüncü alan olduğu görülmektedir.

Tablo 50

Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin konuya göre eğilimi

Tezin konusu	F	%
Tutum/ilgi/durum belirleme	29	31,86
Öğretim	19	20,87
Ders kitabı inceleme	10	10,98
Öğrenme	9	9,89
Eğitim öğretim teknolojileri	8	8,79
Eğitim öğretim sorunları	8	8,79
Ölçme değerlendirme	5	5,49
Program müfredat çalışmaları	3	3,29
Toplam	91	100

Tablo 50 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin konusuna göre dağılımları görülmektedir. Bu tabloya göre tutum/ilgi/durum belirleme konusu %31,86'lık yüzdeyle bu bilim dalında yazılan en fazla Türkçe eğitimi tezleri olduğu görülmektedir. ‘‘ öğretim’’ konusu ise bu anabilim dalında %20,87 oranla en fazla yazılan ikinci konu olduğu görülmektedir. Bu durumu ‘ders kitabı inceleme’’ konuları %10,98 ile üçüncü konu olarak takip etmektedir.

Tablo 51

Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin yönetime göre eğilimi

Tezin yöntemi	F	%	
Nicel	Yarı deneysel	8	8,88
	Zayıf deneysel	5	5,55
	Korelasyonel	2	2,22
Nitel	Betimsel	11	12,22
	Olgu bilimi	4	4,44
	Örnek olay	10	11,11
	Doküman analizi	28	31,11
	Tarama	9	10
Karma	Açıklayıcı	7	7,77
	Keşfedici	5	5,55
	Çeşitleme	1	1,11
Toplam	90	100	

Tablo 51 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin yöntemine göre eğilimi görülmektedir. Bu anabilim dalındaki Türkçe eğitimi tezleri hazırlanırken en fazla kullanılan yöntem %31,11 ile nitel-doküman analizi yöntemi olduğu görülmektedir. Bu durumu ise %12,22 ile nitel- betimsel analiz yöntemi takip etmektedir. %11,11'lik bir yüzde ile nitel-örnek olay yöntemi takip etmektedir.

Tablo 52

Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi

Veri toplama araçları		F	%
Anket	Açık uçlu	3	3,09
	Çoktan seçmeli	4	4,12
	Likert	6	6,18
Tutum/algı ve kişilik testleri	Açık uçlu	4	4,12
	Likert	7	7,21
	Çoktan seçmeli	4	4,12
Başarı testleri	Açık uçlu	4	4,12
	Çoktan seçmeli	5	5,15
	Likert	3	3,09
Görüşme	Yarı yapılandırılmış	9	9,27
	Yapılandırılmamış	2	2,06
	Odak grup	1	1,03
Gözlem	Katılımcı	7	7,21
Doküman analizi		34	35,05
Alternatif araçlar		4	4,12
Toplam		97	100

Tablo 52 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde en fazla tercih edilen veri analiz yöntemi %35,05 oranla ‘‘doküman analizidir. Bu durumu %9,27 ile ‘‘ görüşme- yarı yapılandırılmış’’ veri toplama aracı takip etmektedir. %7,21 yüzde ile ‘tutum/algı ve kişilik testleri-likert ve gözlem-katılımcı veri toplama aracı üçüncü olarak tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 53

Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem özelliklerine göre eğilimi

Örneklem düzeyi	F	%	Örneklem sayısı	F	%	Örneklem seçim şekli	F	%
Ortaöğretim	36	40,90	1-10	27	30,68	Rastgele	20	22,72
Öğretim Üyeleri	6	6,81						
Ortaokul	3	3,40	11-30	21	23,86	Kolay ulaşılabilir	16	18,18
Lisans (eğitim fakültesi)	11	12,5	31-100	19	21,59	Amaca uygun	28	31,81
Öğretmenler	9	10,22	101-300	12	13,63			
Lisans (diğer)	2	2,27				Evrenin tamamı	24	27,27
Yöneticiler	2	2,27	301-1000	9	10,22			
Veliler	1	1,13						
Diğer	18	20,45						
Toplam	88	100		88	100		88	100

Tablo 53 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin örneklem düzeyine göre eğilimi görülmektedir. Bu tabloya göre Türkçe eğitimi tezleri hazırlanırken en fazla tercih edilen %40,90 ‘ortaöğretim’ örneklem düzeyi öğrencileri olduğu görülmektedir. Bu durumu %20,45 oranla ‘diğer’ örneklemini ikinci olarak takip etmektedir. ‘Lisans (eğitim fakültesi)’ örneklemini ise %12,5 oranla üçüncü tercih edilen örneklem grubu olduğu görülmektedir. Bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem sayısına bakıldığında ise en fazla tercih edilen örneklem sayı aralığı %30,68 oranla 1-10 aralığındaki örneklem sayılarıdır. Bu durumu %23,86 oranla 11-30 aralığındaki örneklem sayıları takip etmektedir. 31-100 aralığındaki örneklem sayıları ise %21,59 ile üçüncü tercih edilen örneklem aralığı olduğu görülmektedir. Bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem seçim şekline bakıldığında en fazla tercih

edilen örneklem seçim şeklinin %31,81 ile amaca uygun örnekleme olduğu görülmektedir. Bu durumu %27,27 ile evrenin tamamı örneklem şekli takip etmektedir. Üçüncü olarak en çok tercih edilen örneklem seçimi ise %22,72 ile rastgele örneklemdir.

Tablo 54

Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri analiz yöntemlerine göre eğilimi

Veri analiz yöntemleri			F	%
Nitel	Betimsel	Frekans/yüzde/çizelge	24	17,02
		Ortalama/standart sapma	11	7,80
		Grafikle ve tablo gösterimi	9	6,38
	Kestirimsel	Korelasyonel	6	4,25
		T-testi	16	11,34
		Anova/ancova	15	10,63
		Regresyon	2	1,41
Nitel	İçerik analizi	38	26,95	
	Betimsel analiz	13	9,21	
Kolmogorov-simirnov testi			2	1,41
Manwhitney u testi			3	2,12
Wilcoxon işaretli sıralar testi			2	1,41
Toplam			141	100

Tablo 54 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalı tezlerinin veri analiz yöntemlerine göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde en fazla tercih edilen veri analiz yöntemi %26,95 oranla nitel-içerik analizidir. Bu durumu %17,02 ile nicel- frekans/yüzde/çizelge analiz yöntemi takip etmektedir. %11,34 yüzde ile nicel-kestirimsel- t-testi üçüncü olarak tercih edildiği görülmektedir.

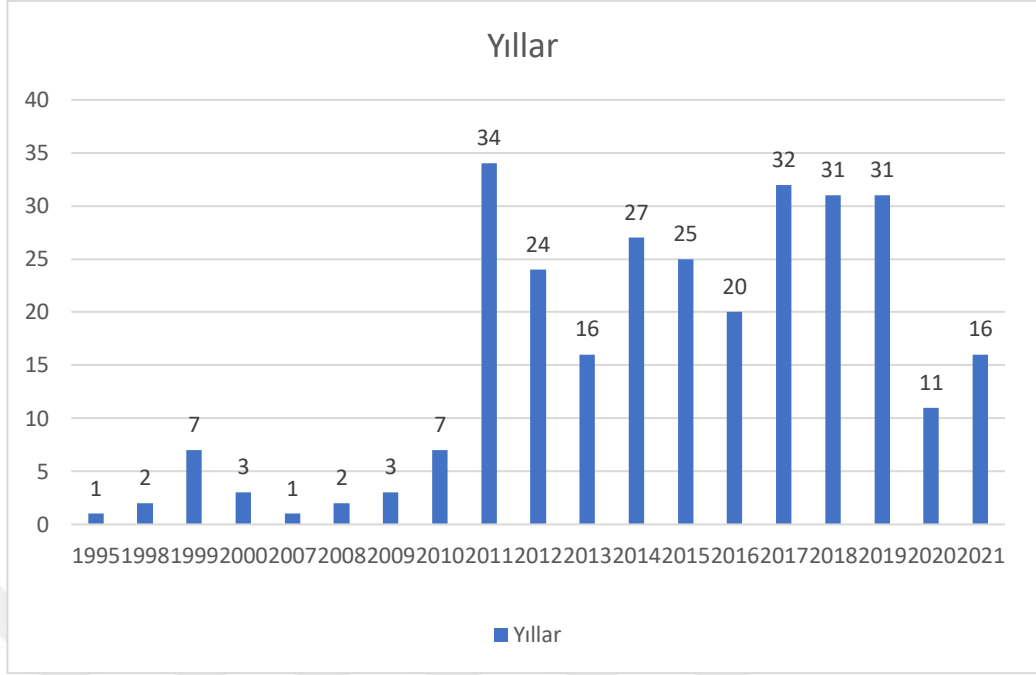
4.16.7. Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalındaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Eğilimleri

Tablo 55

Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin danışman eğilimi

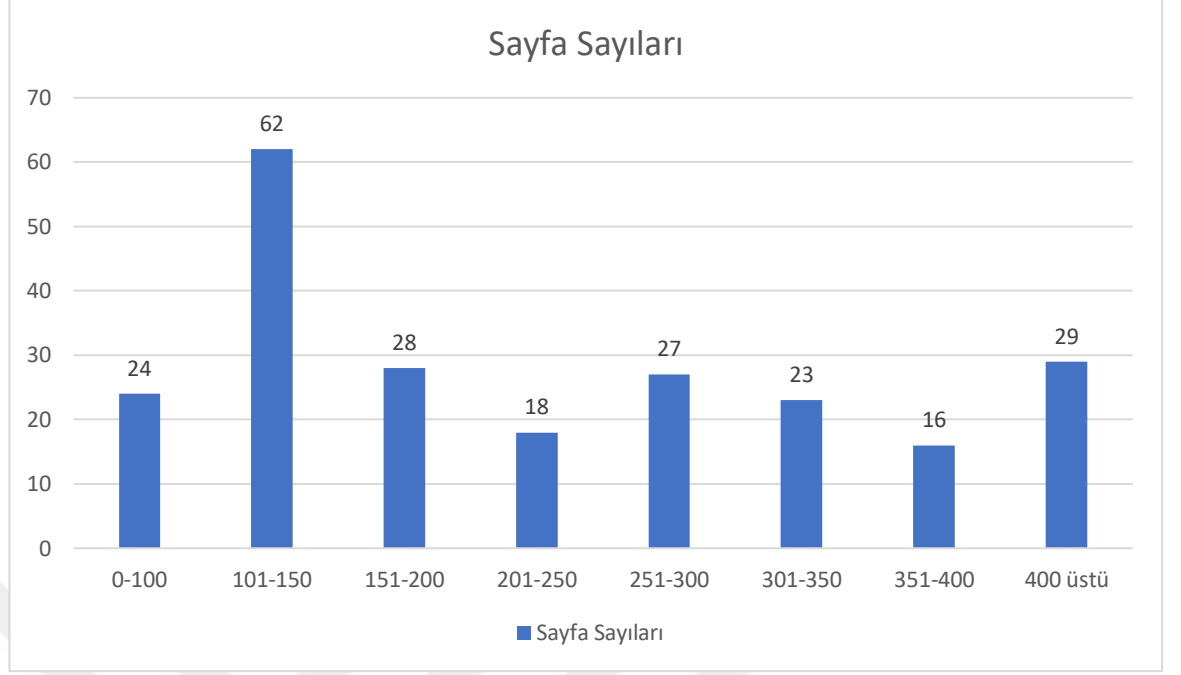
Danışman	F	%
Doç.Dr.	110	37,93
Prof.Dr.	79	27,24
Dr. Öğr. Üyesi	101	34,82
Toplam	290	100

Tablo 55 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki tezlerinin danışman eğilimi görülmektedir. Bu tabloya göre anabilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin hazırlanmasında en fazla %37,93 oranla doçent doktor unvanına sahip öğretim üyeleri danışmanlık yapmıştır. Bu durumu %34,82 ile doktor öğretim üyesi unvanına sahip öğretim üyeleri ikinci olarak takip etmektedir. Profesör doktor unvanına sahip öğretim üyeleri ise %27,24 ile bu tezlere danışmanlık yapan üçüncü sırada olan öğretim üyeleridir.

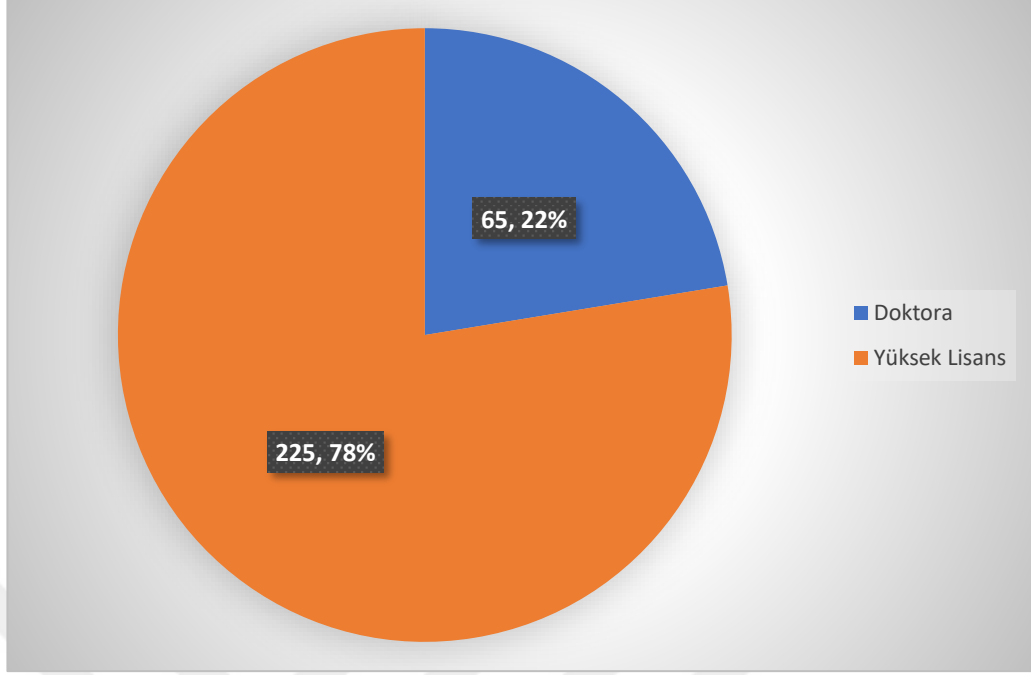
Şekil 40. Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin yıllara göre eğilimi

Şekil 40 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalı tezlerinin yıllara göre eğilimi görülmektedir. Bu şekle göre anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en fazla 2011 yılında hazırlanmıştır. Bu durumu ikinci olarak 2017 yılında hazırlanan tezler takip etmektedir. Üçüncü olarak ise 2018 yıllarında hazırlanan tezler takip etmektedir.

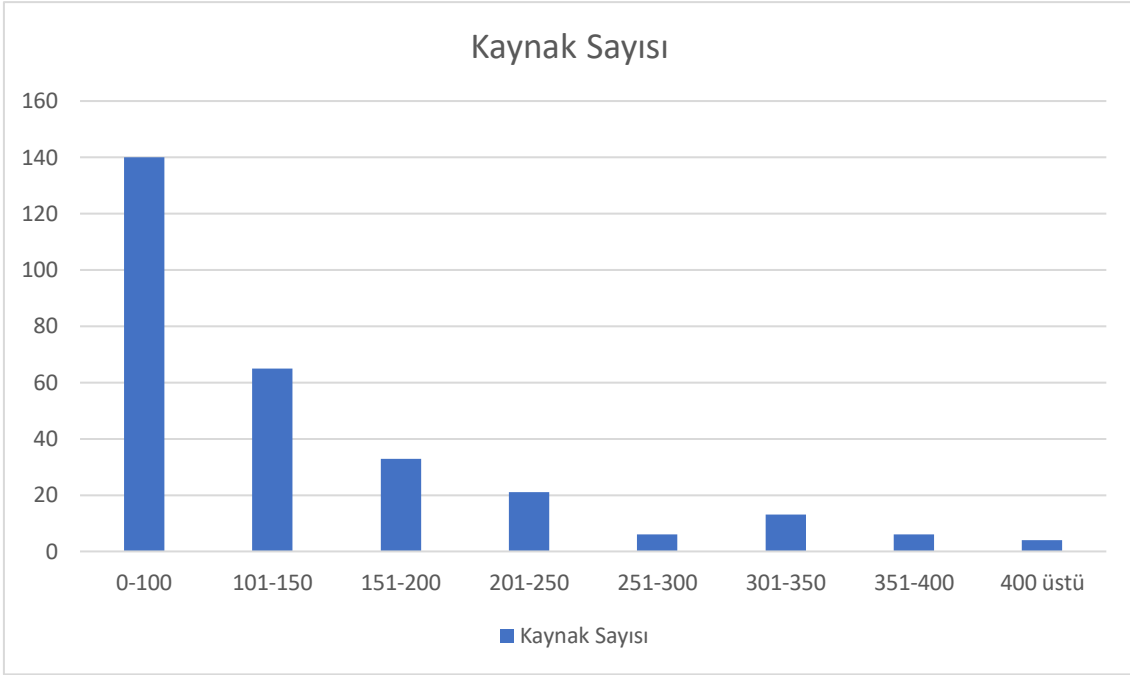
Şekil 41. Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi

Şekil 41 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalı tezlerinin sayfa sayılarına göre eğilimi görülmektedir. Bu ana bilim dalında Türkçe eğitimi tezleri en fazla 101-150 sayfa tutan tezlerden oluşmaktadır. 400 üstü aralığındaki tezlerin ise bu durumu ikinci olarak takip ettiği görülmektedir. 151-200 sayfa aralığındaki tezler ise bu ana bilim dalında en fazla hazırlanan üçüncü sıradaki tezler olduğu görülmektedir.

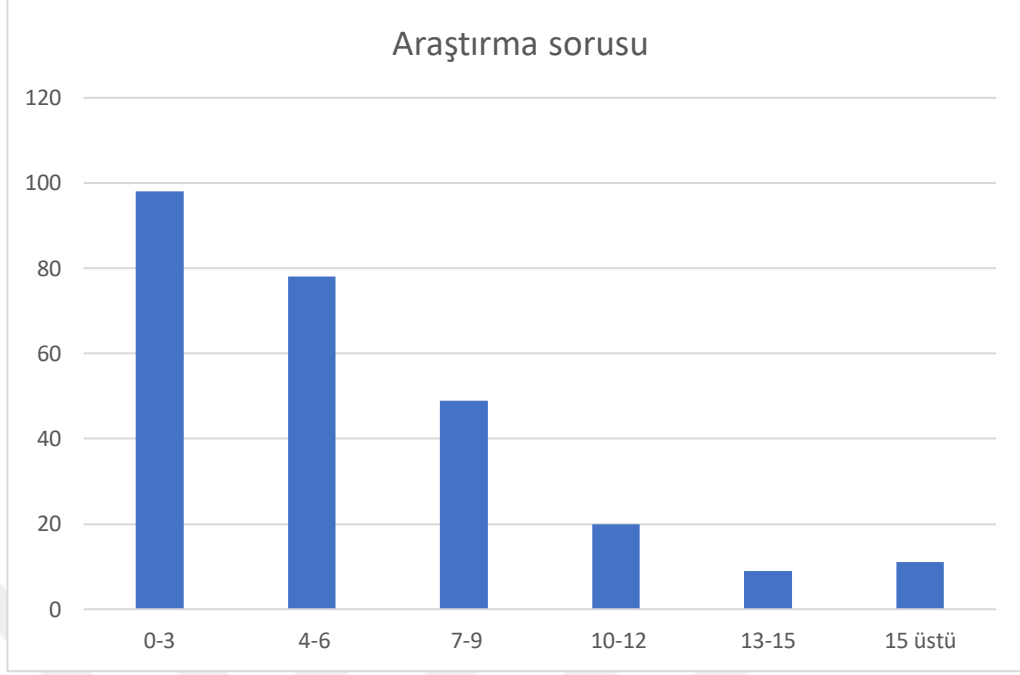
Şekil 42. Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin türüne göre eğilimi

Şekil 42 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalı tezlerinin türüne göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında en çok %78 oranla yüksek lisans türünde tezler hazırlanmıştır. %22'lik dilimde ise doktora tezlerinin yer aldığı görülmektedir.

Şekil 43. Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi

Şekil 43 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalı tezlerinin kaynak sayısına göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında hazırlanan tezlerde en çok 0-100 aralığında kaynak tercih edildiği görülmektedir. 101-150 aralığında olan kaynak sayıları bu tezlerde kullanılan ikinci aralık olduğu görülmektedir. 151-200 aralığındaki kaynak sayısı tezlerde kullanılan üçüncü aralık olarak görülmektedir.

Şekil 44. Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusuna göre eğilimi

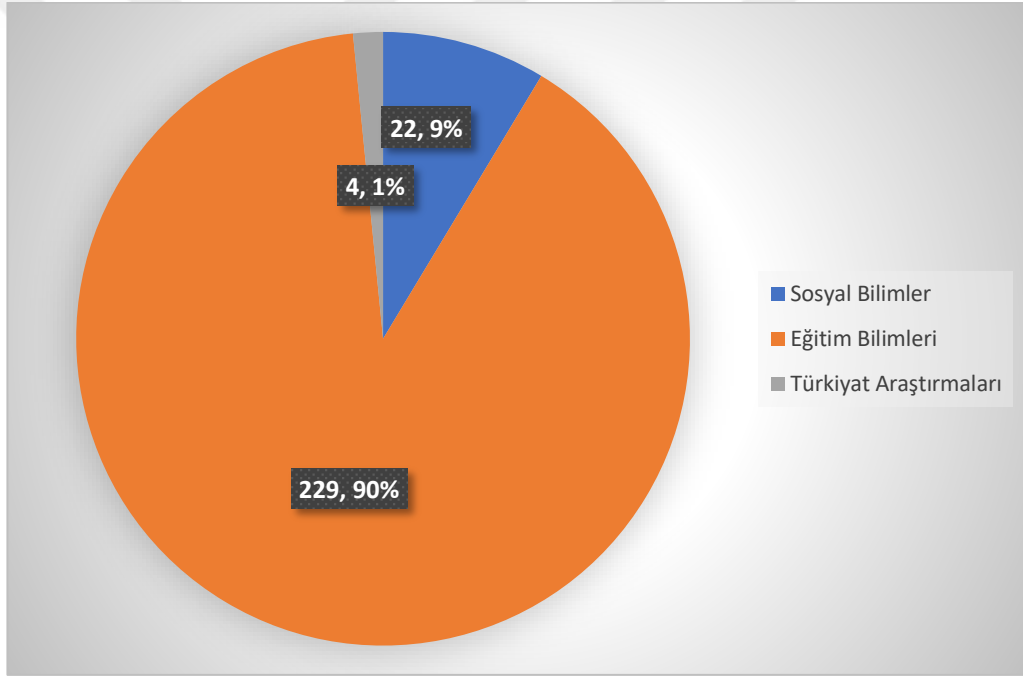
Şekil 44 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalı tezlerinin araştırma sorusuna göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında yapılan Türkçe eğitimi tezleri en çok 0-3 arası araştırma sorusundan oluştuğu görülmektedir. Bu bilim dalında hazırlanan bu tezler ikinci olarak 4-6 araştırma sorusundan oluşmaktadır. Türkçe eğitimi tezlerini üçüncü olarak ise 7-9 soru aralığında hazırlanan tezlerin takip ettiği görülmektedir.

Tablo 56

Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin üniversitelere göre eğilimi

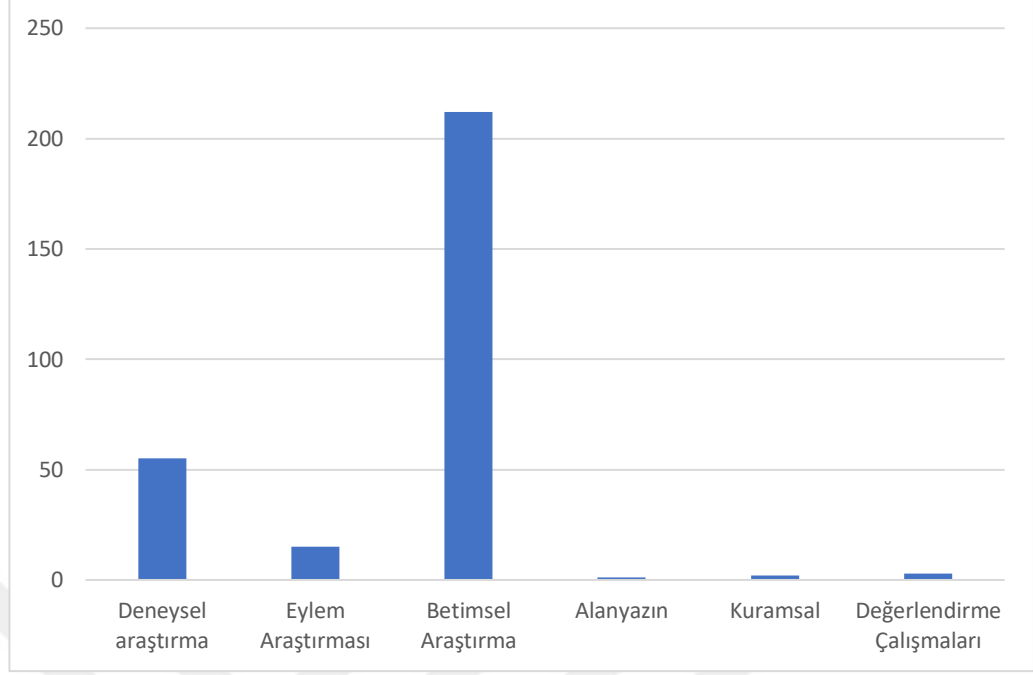
Tezin Yapıldığı Üniversite	F	%
9 Eylül Üniversitesi	79	27,43
Marmara Üniversitesi	45	15,62
Gazi Üniversitesi	36	12,5
İnönü Üniversitesi	26	9,02
Ankara Üniversitesi	24	8,33
Atatürk Üniversitesi	16	5,55
Kırıkkale Üniversitesi	14	4,86
Bolu Üniversitesi	7	2,43
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	5	1,73
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	5	1,73
Hacettepe Üniversitesi	3	1,04
Selçuk Üniversitesi	3	1,04
Osmangazi Üniversitesi	3	1,04
Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	3	1,04
Sakarya Üniversitesi	3	1,04
Başkent Üniversitesi	2	0,69
Erzincan Üniversitesi	2	0,69
Fırat Üniversitesi	2	0,69
Necmettin Erbakan Üniversitesi	2	0,69
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	0,34
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	0,34
Ankara Üniversitesi	1	0,34
Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	0,34
Kilis Üniversitesi	1	0,34
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	1	0,34
İstanbul Üniversitesi	1	0,34
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	0,34
Toplam	288	100

Tablo 56 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalı tezlerinin üniversitelere göre eğilimi görülmektedir. Bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en fazla %27,43 yüzde 9 Eylül Üniversitesi hazırlanmıştır. %15,62 oranla Marmara Üniversitesi bu tezlerin en çok hazırlandığı ikinci üniversite olduğu görülmektedir. Gazi Üniversitesi %12,05 bir oranla en fazla tezin yapıldığı üçüncü üniversite durumunda olduğu görülmektedir.

Şekil 45. Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin enstitülere göre eğilimi

Şekil 45 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalı tezlerinin enstitülere göre eğilimi görülmektedir. Bu şekilde göre bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri en çok %90 oranıyla eğitim Bilimleri enstitülerinde hazırlanmıştır. %9'luk bir oranla sosyal bilimler enstitüleri tezlerin en fazla hazırlandığı ikinci enstitü konumunda olduğu görülmektedir. Bu durumu %1 oranıyla Türkiyat araştırmaları enstitüleri takip etmektedir.

Şekil 46. Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma türüne göre eğilimi

Şekil 46 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalı tezlerinin araştırma türüne göre eğilimi görülmektedir. Bu toplaya göre anabilim dalında hazırlanan tezlerin büyük bir çoğunluğu betimsel araştırma türünde hazırlanmıştır. Hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerini ikinci olarak deneysel araştırma türündeki tezler takip etmektedir. Üçüncü olarak ise eylem araştırması türünde hazırlanan tezler ağırlıktadır.

Tablo 57

Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin alana göre eğilimi

Tezin Alanı	F	%
Okuma Becerileri	40	13,88
Yazma Becerileri	39	13,54
Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi	34	11,80
Dilbilgisi	32	11,11
Diğer	32	11,11
Çocuk Edebiyatı	31	10,76
Değerler Eğitimi	18	6,25
Söz Varlığı	16	5,55
Konuşma Becerileri	14	4,86
Türkçe Öğretimi	12	4,16
Dinleme Becerileri	9	3,12
Eğitsel İletiler	7	2,43
Karma Dil Becerileri	4	1,38
Toplam	288	100

Tablo 57 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalı tezlerinin alana göre eğilimi görülmektedir. Bu tabloya göre bu anabilim dalında hazırlanan tezlerin %13,88'lik oran ile en fazla ‘okuma becerileri’ alanında yazılmıştır. %13,54 oranıyla ‘yazma becerileri’ ise bu anabilim dalında en fazla hazırlanan ikinci alan olduğu görülmektedir. %11,80 oranıyla ‘yabancı dil olarak Türkçe öğretimi’ alanı ise bu bilim dalında en çok yazılan üçüncü alan olduğu görülmektedir.

Tablo 58

Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin konuya göre eğilimi

Tezin konusu	F	%
Tutum/ilgi/durum belirleme	129	39,81
Ders kitabı inceleme	39	12,03
Eğitim öğretim teknikleri	39	12,03
Kitap inceleme	38	11,72
Öğretim	30	9,25
Eğitim öğretim sorunları	8	2,46
Öğrenme	7	2,16
Eğitim öğretim teknolojileri	7	2,16
Program müfredat çalışmaları	7	2,16
Ölçme değerlendirme	7	2,16
Diğer	7	2,16
Dil ihtiyaç analizi	3	0,92
Değerler Eğitimi	3	0,24
Toplam	324	100

Tablo 58 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki tezlerin konu dağılımları görülmektedir. Bu tabloya göre tutum/ilgi/durum belirleme konusu %39,81'lik yüzdeyle bu bilim dalında yazılan en fazla Türkçe eğitimi tezleri olduğu görülmektedir. Ders kitabı inceleme ve eğitim öğretim teknikleri ise bu anabilim dalında %12,03 oranla en fazla yazılan ikinci konu olduğu görülmektedir. Bu durumu “ kitap inceleme” konuları %12,03 ile üçüncü konu olarak takip etmektedir.

Tablo 59

Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin yöneme göre eğilimi

Tezin yöntemi	F	%	
Nicel	Yarı deneysel	45	14,33
	Zayıf deneysel	2	0,63
	Tam deneysel	3	0,95
	Korelasyonel	14	4,45
Nitel	Olgu bilimi	7	2,22
	Örnek olay	20	3,36
	Doküman analizi	87	27,70
	Betimsel	25	7,96
	Tarama	85	27,07
	Tarihsel analiz	3	0,95
	Kültür analizi	2	0,63
Karma	Açıklayıcı	16	5,09
	Çeşitleme	3	0,95
	Keşfedici	2	0,63
Toplam	314	100	

Tablo 59 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalı tezlerinin yöntemine göre dağılımları görülmektedir. Bu anabilim dalındaki Türkçe eğitimi tezleri hazırlanırken en fazla kullanılan %27,70 ile nitel- doküman analizi yöntemi olduğu görülmektedir. Bu durumu ise %27,07 ile nitel- tarama yöntemi takip etmektedir. %14,33'lük bir yüzde ile nicel-yarı deneysel yöntemi takip etmektedir.

Tablo 60

Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi

Veri toplama araçları	F	%	
Anket	Açık uçlu	4	0,91
	Çoktan seçmeli	21	4,80
	Likert	26	5,94
Tutum/algi ve kişilik testleri	Açık uçlu	3	0,68
	Likert	56	12,81
	Çoktan seçmeli	5	1,14
Başarı testleri	Açık uçlu	26	5,94
	Çoktan seçmeli	36	8,23
	Likert	5	1,14
Görüşme	Yarı yapılandırılmış	49	11,21
	Yapılandırılmış	2	0,45
	Yapılandırılmamış	2	0,45
	Odak grup görüşmesi	3	0,68
Gözlem	Katılımcı	8	1,83
Doküman analizi		135	30,89
Alternatif araçlar		47	10,75
Diğer		9	2,05
Toplam		437	100

Tablo 60 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalı tezlerinin veri toplama araçlarına göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde en fazla tercih edilen veri analiz yöntemi %30,89 oranla ‘‘doküman analizidir. Bu durumu %12,81 ile ‘‘ tutum/algi ve kişilik testleri -likert’’ veri toplama aracı

takip etmektedir. %11,21 yüzde ile ‘‘görüşme-yarı yapılandırılmış’’ veri toplama aracı üçüncü olarak tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 61

Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem özelliklerine göre eğilimi

Örneklem Düzeyi	F	%	Örneklem Sayısı	F	%	Örneklem Seçim Şekli		
							F	%
Öğretmenler	26	9,02	1-10	91	31,59	Rastgele	41	14,23
İlkokul	5	1,73	11-30	47	16,31	Kolay Ulaşılabilir	45	15,62
Ortaokul	84	29,16	31-100	88	30,55	Amaca Uygun	194	67,36
Ortaöğretim	2	0,69	101-300	31	10,76	Evrenin Tamamı	8	2,77
Lisans (Eğitim Fakültesi)	23	7,98	301-1000	25	8,68			
Lisans (Diğer)	6	2,08	1000'den Fazla	6	2,08			
Lisansüstü Öğretim Üyeleri	4	1,38						
Veliler	10	3,47						
Diğer	3	1,04						
Diğer	125	43,40						
Toplam	288	100		288	100		288	100

Tablo 61 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalı tezlerinin örneklem düzeyine göre eğilimi görülmektedir. Bu tabloya göre Türkçe eğitimi tezleri hazırlanırken en fazla tercih edilen %43,40 “diğer” örneklem düzeyi öğrencileri olduğu görülmektedir. Bu durumu %29,16 oranla ortaokul örneklemini ikinci olarak takip etmektedir. “ Öğretmenler “ örneklemini ise %9,02 oranla üçüncü tercih edilen örneklem grubu olduğu görülmektedir. Bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem sayısına bakıldığında ise en fazla tercih edilen örneklem sayı aralığı %31,59 oranla 1-10 aralığındaki örneklem sayılarıdır. Bu durumu %30,55 oranla 31-100 aralığındaki örneklem sayıları takip etmektedir. 11-30 aralığındaki örneklem sayıları ise %16,31 ile üçüncü tercih edilen örneklem aralığı olduğu görülmektedir. Bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin örneklem seçim şekline bakıldığında en fazla tercih edilen örneklem seçim şeklinin %67,36 amaca uygun örneklemini olduğu görülmektedir. Bu durumu %15,62 ile kolay ulaşılabilir örneklem şekli takip etmektedir. Üçüncü olarak en çok tercih edilen rastgele örneklem seçimi ise % 14,23 ile örneklemdir.

Tablo 62

Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin veri analiz yöntemlerine göre eğilimi

Veri analiz yöntemleri		F	%
Nitel	Frekans/yüzde/çizelge	77	13,11
	Betimsel		
	Ortalama/standart sapma	32	5,45
	Grafikle ve tablo gösterimi	20	3,40
	Kestirimsel		
	Korelasyonel	7	1,19
	T-testi	66	11,24
	Anova/ancova	48	8,17
	Regresyon	7	1,19
	Nitel	İçerik analizi	135
Betimsel analiz		98	16,69
Diğer		3	0,51
Kolmogorov-simirnov testi	16	2,72	
Manwhitney u testi	26	4,42	
Spearman testi	4	0,68	
Ki kare testi	15	2,55	
Kendal w	2	0,34	
Kruskal wallis	8	1,36	
Shapiro wilk	9	1,53	
Wilcoxon işaretli sıralar	14	2,38	
Toplam	587	100	

Tablo 62 incelendiğinde Türkçe öğretmenliği bilim dalı tezlerinin veri analiz yöntemlerine göre eğilimi görülmektedir. Buna göre bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde en fazla tercih edilen veri analiz yöntemi %22,99 oranla nitel-içerik analizi veri analiz yöntemi olduğu görülmektedir. Bu durumu %16,69 ile nitel-betimsel analiz

yöntemi takip etmektedir. %13,11 yüzde ile nicel-betimsel- frekans/yüzde/çizelge üçüncü olarak tercih edildiği görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde farklı programlardaki Türkçe eğitimi sonuçları, bilim dallarına göre Türkçe eğitimi tezlerinin sonuçları, tartışma ve öneriler başlıklarına yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Türkiye’de farklı dokuz programdaki ‘‘Türkçe eğitimi’’ ile alakalı doktora ve yüksek lisans tezleri incelenerek yapılan bu çalışma, Türkçe eğitimi alanıyla ilgili sunulan tezleri derinlemesine incelemek, alanyazına genel bakış açısı sunmak, tezleri ve danışmanları bakımından yapılan bir değerlendirme niteliğindedir. Bu değerlendirmeye alandaki mevcut durum tanımlanarak araştırmaların genel eğilimi belirlenip bu bağlamda öneriler geliştirmek amacı gözetilmiştir. YÖK Tez Merkezinden elde edilen 920 yüksek lisans ve 277 doktora Türkçe eğitimi tezi; tezin künyesi (tezin numarası, tezin adı, danışmanın adı, tezin yapıldığı yıl, tezin türü, kaynak sayısı, araştırma sorusu sayısı, tezin yapıldığı üniversite ve enstitü), tezin türü (deneysel çalışma, betimsel çalışma, eylem araştırması, yöntem çalışması, kuramsal çalışma, alanyazın derleme, mesleki çalışma vb.), tezin alanı (okuma -yazma-dinleme-konuşma eğitimi, dilbilgisi ve dilbilgisi üzerine araştırmalar, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, çocuk edebiyatı vb.), tezin konusu (öğrenme, öğretim, öğretmen eğitimi, öğretim teknik ve yöntemleri, tutum/ilgi/durum belirleme, eğitim-öğretim sorunları, ders kitabı inceleme, ölçme değerlendirme, ölçek test geliştirme, program / müfredat çalışmaları), tezin yöntemi (nicel yöntemler, nitel yöntemler, karma yöntemler ve alanyazın), veri toplama araçları (gözlem, görüşme, başarı testleri, tutum/algı/kişilik veya yetenek testleri, anket, doküman, alternatif araçlar, diğer), örneklem (örneklem düzeyi, örneklem sayısı, örneklem seçim şekli), veri analiz yöntemleri [nicel veri analizleri (betimsel ve kestirimsel), nitel veri analizleri] ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Yapılan bu araştırmada tezlerin türlerine göre eğilimi incelendiğinde yüksek lisans tezlerinin %76,85; doktora tezlerinin ise %23,14 oranında çalışıldığı tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışma diğer çalışmalarla karşılaştırmalı olarak incelendiğinde tezlerin nicelik bakımından birbiriyle tam olarak örtüşmediği; fakat yapılan bütün çalışmalarda doktora tezlerinin yüksek lisans tezlerinden daha az olduğu tespit edilmiştir. İncelenen tez sayılarının birbiriyle örtüşmemesinin nedeni

tez taraması yapılırken tarih aralıklarının farklı şekilde filtrelenmesi ya da doğrudan Türkçe eğitimi ile ilgili tezlere odaklanmaktan kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

5.1.1. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Danışman Eğilimleri Sonuçları

Buna göre okul öncesi bilim dalında tezlere en fazla danışmanlık yapan doçent doktor, ikinci olarak doktor öğretim üyesi ve son olarak da profesör doktor unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Sınıf eğitimi bilim dalında tezlere en fazla danışmanlık yapan doktor öğretim üyesi, ikinci olarak doçent doktor ve son olarak da profesör doktor unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki tezlere en fazla danışmanlık yapan doçent doktor, ikinci olarak profesör doktor ve son olarak da doktor öğretim üyesi unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Türk dili bilim dalındaki tezlere en fazla danışmanlık yapan profesör doktor, ikinci olarak doçent doktor ve son olarak da doktor öğretim üyesi unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Türk dili ve edebiyatı bilim dalındaki tezlere en fazla danışmanlık yapan profesör doktor, ikinci olarak doktor öğretim üyesi ve son olarak da doçent doktor unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki tezlere en fazla danışmanlık yapan profesör doktor, ikinci olarak doktor öğretim üyesi ve son olarak da doçent doktor unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki tezlere en fazla danışmanlık yapan doçent doktor, ikinci olarak doktor öğretim üyesi ve son olarak da profesör doktor unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalındaki tezlere en fazla danışmanlık yapan profesör doktor ikinci olarak doçent doktor unvanına sahip akademisyenler olmuştur. Eski Türk dili bilim dalındaki tezlere en fazla danışmanlık yapan doktor öğretim üyesi, ikinci olarak doçent doktor ve profesör doktor unvanına sahip akademisyenler olmuştur.

5.1.2 Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yıllara Göre Eğilimi Sonuçları

Okul öncesi bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2013, 2015, 2011 ve 2021 yıllarında yapıldığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2019, 2020, 2018 ve 2017 yıllarında yapıldığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalındaki hazırlanan

Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2019, 2018, 2020 ve 2017 yıllarında yapıldığı görülmektedir. Türk dili bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2019, 2018, 2020 ve 2017 yıllarında yapıldığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2019, 2021, 2017 ve 2018 yıllarında yapıldığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2011, 2019,2012 ve 2018 yıllarında yapıldığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2011, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında yapıldığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2021 ve 2019 yıllarında yapıldığı görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalındaki hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırasıyla en fazla 2009, 2010, 2015 ve 2018 yıllarında yapıldığı görülmektedir.

5.1.3. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Sayfa Sayılarına Göre Eğilimi Sonuçları

Okul öncesi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 101-150, 151-200 ve 0-100 sayfa aralığında olduğu görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 101-150, 151-200 ve 0-100 sayfa aralığında olduğu görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 101-150, 151-200 ve 0-100 sayfa aralığında olduğu görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 400-1000, 101-150 ve 301-350 sayfa aralığında olduğu görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 351-400, 101-150 ve 400-1000 sayfa aralığında olduğu görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 0-100, 151-200 ve 251-300 sayfa aralığında olduğu görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 400-1000, 301-350 ve 251-300 sayfa aralığında olduğu görülmektedir. Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 0-250, 251-500 ve 751-1000 sayfa aralığında olduğu görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin sayfa sayıları sırasıyla en fazla 101-150, 251-300 ve 201-250 sayfa aralığında olduğu görülmektedir.

5.1.4. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Türüne Göre Eğilimi Sonuçları

Okul öncesi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %67 yüksek lisans ve %33 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %79 yüksek lisans ve %21 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %81 yüksek lisans ve %19 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %76 yüksek lisans ve %24 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %76 yüksek lisans ve %24 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %66 yüksek lisans ve %34 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %78 yüksek lisans ve %22 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %100 yüksek lisans türünde hazırlandığı görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin en fazla %25 yüksek lisans ve %75 doktora türünde hazırlandığı görülmektedir.

5.1.5. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Kaynak Sayısına Göre Eğilimi Sonuçları

Okul öncesi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 101-150, 151-200 ve 0-100 kaynak aralığında olduğu görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 0-100, 101-150 ve 151-200 kaynak aralığında olduğu görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 0-100, 101-150 ve 151-200 kaynak aralığında olduğu görülmektedir. Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 151-200, 101-150 ve 201-250 kaynak aralığında olduğu görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 0-100, 101-150 ve 151-200 kaynak aralığında olduğu görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 0-100, 101-

150 ve 201-250 kaynak aralığında olduğu görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 0-100, 101-150 ve 151-200 aralığında kaynak olduğu görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 0-100 ve 101-150 kaynak aralığında olduğu görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde kullanılan kaynak sayıları sırasıyla en fazla 0-100, 151-200, 301-350 ve 400 üstü kaynak aralığında olduğu görülmektedir.

5.1.6. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Araştırma Sorusuna Göre Eğilimi Sonuçları

Okul öncesi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısı sırasıyla en fazla 4-6, 0-3 ve 7-9 araştırma sorusu aralığındadır. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısı sırasıyla en fazla 4-6, 0-3 ve 7-9 araştırma sorusu aralığındadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısı sırasıyla en fazla 0-3, 4-6 ve 7-9 araştırma sorusu aralığındadır. Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısı sırasıyla en fazla 0-3, 4-6 ve 7-9 araştırma sorusu aralığındadır. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısı sırasıyla en fazla 0-3, 4-6 ve 7-9 araştırma sorusu aralığındadır. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısı sırasıyla en fazla 0-3, 4-6 ve 7-9 araştırma sorusu aralığındadır. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinin araştırma sorusu sayısı sırasıyla en fazla 0-3, 4-6 ve 7-9 araştırma sorusu aralığındadır.

5.1.7. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Üniversitelere Göre Eğilimi Sonuçları

Okul öncesi bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla Gazi, Pamukkale ve Hacettepe, Dumlupınar Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla Gazi, Uşak, Marmara ve N. Erbakan Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla Hacettepe, Çanakkale, 9 Eylül ve H. Bektaş Veli

Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla Sakarya, İstanbul, Marmara ve Gazi Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla İstanbul Kültür, Kocaeli, İstanbul Aydın ve Beykent Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla Gazi, 9 Eylül, Atatürk ve Marmara Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla 9 Eylül, Marmara, Gazi ve İnönü Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler sırasıyla en fazla Gazi, Hacettepe, Akdeniz ve Sakarya Üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler en fazla Fırat Üniversitesinde hazırlandığı görülmektedir.

5.1.8. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Enstitülere Göre Eğilimi Sonuçları

Okul öncesi bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre sırasıyla en fazla %63 eğitim bilimleri, %22 sosyal bilimler ve %15 lisansüstü eğitim enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre sırasıyla en fazla %61 eğitim bilimleri, %33 sosyal bilimler ve %6 lisansüstü eğitim enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre sırasıyla en fazla %49 eğitim bilimleri, %27 sosyal bilimler, %21 Türkiyat araştırmaları ve %3 lisansüstü eğitim enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre sırasıyla en fazla %69 sosyal bilimler, %27 Türkiyat araştırmaları ve %4 lisansüstü eğitim enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre sırasıyla en fazla %81 sosyal bilimler ve %19 lisansüstü eğitim enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre sırasıyla en fazla %67 eğitim bilimleri ve %33 sosyal bilimler enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre sırasıyla en fazla %90 eğitim bilimleri, %9 sosyal bilimler ve %1 Türkiyat araştırmaları enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler enstitülerine göre en fazla %100 eğitim bilimleri enstitüsünde hazırlandığı görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında

hazırlanan tezler enstitüsüne göre en fazla %100 sosyal bilimler enstitüsünde hazırlandığı görülmektedir.

5.1.9. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Araştırma Türüne Göre Eğilimi Sonuçları

Okul öncesi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri araştırma türüne göre sırasıyla en fazla deneysel, betimsel ve eylem araştırması türünde hazırlandığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri araştırma türüne göre sırasıyla en fazla betimsel, deneysel ve eylem araştırması türünde hazırlandığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri araştırma türüne göre sırasıyla en fazla betimsel, deneysel ve eylem araştırması türünde hazırlandığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri araştırma türüne göre sırasıyla en fazla betimsel, deneysel ve eylem araştırması türünde hazırlandığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri araştırma türüne göre sırasıyla en fazla betimsel, deneysel ve eylem araştırması türünde hazırlandığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri araştırma türüne göre sırasıyla en fazla betimsel araştırma ve alanyazın araştırması türünde hazırlandığı görülmektedir.

5.1.10. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Alanına Göre Eğilimi Sonuçları

Okul öncesi bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘okuma becerileri, erken okuryazarlık, dil gelişimi ve yazma becerileri’ alanında yapıldığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘okuma becerileri, yazma becerileri, dilbilgisi ve dinleme becerileri’ alanında yapıldığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, konuşma becerileri, yazma becerileri ve dilbilgisi’ alanında yapıldığı görülmektedir. Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla

‘dilbilgisi, söz varlığı, dil incelemeleri ve sözlük’’ alanında yapıldığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘dilbilgisi, söz varlığı, sözlük ve dil incelemeleri’’ alanında yapıldığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘dilbilgisi, söz varlığı, yazma becerileri ve okuma becerileri’’ alanında yapıldığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘okuma becerileri, yazma becerileri, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve dilbilgisi’’ alanında yapıldığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘Türkçe öğretimi ve değerler eğitimi’’ alanında yapıldığı görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler hazırlandığı alana göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘dilbilgisi ve söz varlığı’’ alanında yapıldığı görülmektedir.

5.1.11. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Konusuna Göre Eğilimi Sonuçları

Okul öncesi bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘tutum/ilgi/durum belirleme, öğretim, eğitim-öğretim teknolojileri ve program müfredat çalışmaları’’ konusunda yapıldığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘tutum/ilgi/durum belirleme, öğretim, ders kitabı inceleme ve eğitim-öğretim sorunları’’ konusunda yapıldığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘tutum/ilgi/durum belirleme, ders kitabı inceleme, eğitim-öğretim teknolojileri ve öğretim’’ konusunda yapıldığı görülmektedir. Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘tutum/ilgi/durum belirleme, öğretim, ders kitabı inceleme ve öğrenme’’ konusunda yapıldığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘tutum/ilgi/durum belirleme, öğretim, ders kitabı inceleme ve öğrenme’’ konusunda yapıldığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘tutum/ilgi/durum belirleme, ders kitabı inceleme, eğitim-öğretim teknikleri ve kitap inceleme’’ konusunda yapıldığı görülmektedir. Yurt

dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘tutum/ilgi/durum belirleme, ders kitabı inceleme, öğretim ve eğitim-öğretim teknolojileri’’ konusunda yapıldığı görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan tezler konusuna göre değerlendirildiğinde en fazla ‘‘tutum/ilgi/durum belirleme’’ konusunda yapıldığı görülmektedir.

5.1.12. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Yöntemine Göre Eğilimi Sonuçları

Okul öncesi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘nicel-yarı deneysel, nicel-korelasyonel, nicel-betimsel ve nitel-betimsel analiz’’ yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘nitel-tarama, nicel-yarı deneysel, doküman analizi ve nitel-örnek olay’’ yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘doküman analizi, nitel-tarama, nitel-betimsel analiz, nicel-yarı deneysel’’ yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘doküman analizi, nitel-örnek olay, nitel-tarama ve nicel-yarı deneysel’’ yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘doküman analizi, nitel-tarama, nicel-yarı deneysel ve nitel-betimsel analiz, yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘doküman analizi, nitel-betimsel analiz, nicel-tarama ve nitel-durum araştırması yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘doküman analizi ve nitel-betimsel analiz’’ yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir.

5.1.13. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Veri Toplama Araçlarına Göre Eğilimi Sonuçları

Okul öncesi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri veri toplama araçlarına göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘alternatif araçlar, yarı yapılandırılmış görüşme,

diğer ve doküman ‘‘ araçlarıyla verilerin toplandığı görölmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri veri toplama araçlarına göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘yarı yapılandırılmış görüşme, doküman, alternatif araçlar ve diğer ‘‘ araçlarıyla verilerin toplandığı görölmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri veri toplama araçlarına göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘ doküman, yarı yapılandırılmış görüşme, anket-likert ve alternatif araçlar ‘‘ araçlarıyla verilerin toplandığı görölmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri veri toplama araçlarına göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘ doküman, yarı yapılandırılmış görüşme, tutum/algı/kişilik testleri-likert anket-likert ‘‘ araçlarıyla verilerin toplandığı görölmektedir. Türkçe öğretmenliği bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri veri toplama araçlarına göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘ doküman, tutum/algı/kişilik testleri-likert, yarı yapılandırılmış görüşme ve alternatif araçlar ‘‘ araçlarıyla verilerin toplandığı görölmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri veri toplama araçlarına göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘yarı yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmamış görüşme, doküman ve tutum/algı/kişilik testleri-likert ‘‘ araçlarıyla verilerin toplandığı görölmektedir. Eski Türk dili bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri veri toplama araçlarına göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla ‘‘ doküman ve yarı yapılandırılmış görüşme ‘‘ araçlarıyla verilerin toplandığı görölmektedir.

5.1.14. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Örneklem Özelliklerine Göre Eğilimi Sonuçları

Okul öncesi bilim dalında hazırlanan tezler örneklem özelliklerine göre değerlendirildiğinde örneklem düzeyi olarak sırasıyla en fazla ‘‘okul öncesi, veliler ve öğretmenler’’ örneklem sayısı olarak sırasıyla en fazla ‘‘31-100, 11-30 ve 101-300’’ örneklem seçim şekli olarak ise ‘‘amaca uygun, rastgele ve kolay ulaşılabilir’’ örneklemelerinin kullanıldığı görölmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan tezler örneklem özelliklerine göre değerlendirildiğinde örneklem düzeyi olarak sırasıyla en fazla ‘‘ilkokul, öğretmenler ve diğer’’ örneklem sayısı olarak sırasıyla en fazla ‘‘31-100, 1-10 ve 11-30’’ örneklem seçim şekli olarak ise ‘‘amaca uygun, kolay ulaşılabilir ve rastgele’’ örneklemelerinin kullanıldığı görölmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler örneklem özelliklerine göre değerlendirildiğinde örneklem düzeyi

olarak sırasıyla en fazla ‘‘yabancı öğrenciler, lisans (diğer) ve lisansüstü’’ örneklem sayısı olarak sırasıyla en fazla ‘‘1-10, 31-100 ve 11-30’’ örneklem seçim şekli olarak ise ‘‘amaca uygun, rastgele ve kolay ulaşılabilir’’ örneklemelerinin kullanıldığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliğı bilim dalında hazırlanan tezler örneklem özelliklerine göre değerlendirildiğinde örneklem düzeyi olarak sırasıyla en fazla ‘‘ortaöğretim, diğer ve lisan (eğitim fakültesi)’’ örneklem sayısı olarak sırasıyla en fazla ‘‘1-10, 11-30 ve 31-100’’ örneklem seçim şekli olarak ise ‘‘amaca uygun, evrenin tamamı ve rastgele’’ örneklemelerinin kullanıldığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliğı bilim dalında hazırlanan tezler örneklem özelliklerine göre değerlendirildiğinde örneklem düzeyi olarak sırasıyla en fazla ‘‘diğer, ortaokul ve öğretmenler’’ örneklem sayısı olarak sırasıyla en fazla ‘‘1-10, 31-100 ve 11-30’’ örneklem seçim şekli olarak ise ‘‘amaca uygun, kolay ulaşılabilir ve rastgele’’ örneklemelerinin kullanıldığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler örneklem özelliklerine göre değerlendirildiğinde örneklem düzeyi olarak sırasıyla en fazla ‘‘Yurt dışındaki Türk çocukları, öğretmenler’’ örneklem sayısı olarak sırasıyla en fazla ‘‘31-100, 11-30 ve 1-10’’ örneklem seçim şekli olarak ise ‘‘amaca uygun, evrenin tamamı’’ örneklemelerinin kullanıldığı görülmektedir.

5.1.15. Farklı Programlardaki Türkçe Eğitimi Tezlerinin Veri Analiz Yöntemine Göre Eğilimi Sonuçları

Okul öncesi bilim dalında hazırlanan tezler veri analiz yöntemine göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla t-testi, Kolmogorov-simirnov testi, anova/ancova ve frekans/yüzde/çizelge veri analiz yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Sınıf eğitimi bilim dalında hazırlanan tezler veri analiz yöntemine göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla frekans/yüzde/çizelge, içerik analizi, t-testi ve anova/ancova veri analiz yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler veri analiz yöntemine göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla içerik analizi, frekans/yüzde/çizelge, betimsel analiz ve t-testi veri analiz yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Türk dili ve edebiyatı öğretmenliğı bilim dalında hazırlanan tezler veri analiz yöntemine göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla içerik analizi, frekans/yüzde/çizelge, t-testi ve anova/ancova veri analiz yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliğı bilim dalında hazırlanan tezler veri analiz yöntemine göre değerlendirildiğinde

sırasıyla en fazla içerik analizi, betimsel analiz, frekans/yüzde/çizelge ve t-testi veri analiz yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçenin öğretimi bilim dalında hazırlanan tezler veri analiz yöntemine göre değerlendirildiğinde sırasıyla en fazla içerik analizi ve betimsel analiz yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir.

5.1.16. Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı Sonuçları

Yapılan bu araştırmaya konu olan farklı programların sonuçlarına ayrı ayrı bakıldığında okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerine en fazla danışmanlık yapan öğretim üyesi %39,13 oranla doçent doktor olduğu görülmektedir. Doktor öğretim üyesi unvanına sahip akademisyenler ise %34,78 oran ile ikinci olarak en fazla tezi çalışması yaptırdıkları görülmektedir. Bu tezlere en az danışmanlık yapan öğretim üyesi ise %26,08 oranla Prof. Dr. olduğu görülmektedir. Bu anabilim dalındaki tezlerin yıllara göre eğilimine bakıldığında ise en fazla tezin sırasıyla 2013,2015,2021, 2011, 2012, 2014 ve 2019 yıllarında yapıldığı en az tezin ise 2018 yılında yapıldığı tespit edilmiştir. Bu tezlerin sayfa sayılarına bakıldığında en fazla tezin sırayla 101-150, 151-200 ve 0-100 sayfa olduğu görülmüştür. En az sayfa sayısına sahip tez aralığı ise 351-400 sayfa aralığıdır. Yapılan tezlerin türüne göre eğilimine bakıldığında yüksek lisans tezlerinin %67; doktora tezlerinin %33 orana sahip olduğu görülmüştür. Kaynak sayısına göre dağılıma bakıldığında en fazla tezlerin sırayla 101-150, 151-200 ve 0-100 kaynaktan oluştuğu görülmektedir. En az ise 251-300 aralığında kaynak tercih edilmiştir. Araştırma sorusu olarak bakıldığında bu bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerinde sırayla en fazla 4-6, 0-3 ve 7-9 arası araştırma sorusu yer almıştır. En az ise 15 üstü araştırma sorusu yer almıştır. Bu anabilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezleri sırayla en fazla %20,83 Gazi, %20,83 Pamukkale ve %18,75 Hacettepe Üniversitesinde hazırlanmıştır. En az tez ise Yıldız Teknik Üniversitesinde hazırlanmıştır. Enstitülere göre dağılıma bakıldığında en fazla %63 eğitim bilimleri ve %22 sosyal bilimler enstitülerinde hazırlanmıştır. En az ise %15 ile lisansüstü eğitim enstitülerinde hazırlanmıştır. Araştırma türüne göre eğilimine bakıldığında sırayla en fazla deneysel, betimsel ve eylem araştırması yapıldığı görülmüştür. Tezin alanına göre eğilimine bakıldığında en fazla %28,26 okuma becerileri, %19,56 oranla erken okuryazarlık ve %17,39 oranla dil gelişimi alanlarında tez hazırlanmıştır. En az tez ise dinleme, konuşma ve diğer alanlarında olduğu görülmektedir. Tezin konusuna göre eğilimine bakıldığında en

fazla %50 tutum/ilgi/durum belirleme, %28,26 öğretim, %13,04 eğitim-öğretim teknolojileri konulu tez hazırlandığı belirlenmiştir. En az ise ders kitabı inceleme ve ölçme değerlendirme konularında tez hazırlanmıştır. Tezin yöntemine göre eğilimine bakıldığında en fazla %17,39 nicel-yarı deneysel, %15,21 nicel-korelasyonel ve %10,86 nicel-betimsel yöntem tercih edildiği görülmüştür. En az ise karma-çeşitleme yönteminde tez hazırlanmıştır. Veri toplama araçlarına göre eğilimine bakıldığında %32,20 alternatif araçlar, %13,55 görüşme-yarı yapılandırılmış, %11,86 ‘diğer’ ve %10,16 doküman analizi veri toplama aracı tercih edildiği saptanmıştır. Örneklem özelliklerine göre eğilimine bakıldığında en fazla tercih edilen örneklem düzeyi %52,17 okul öncesi, %17,39 veliler ve %15,21 öğretmenler; en fazla tercih edilen örneklem sayısı %36,95 31-100 aralığı, %21,73 11-30 aralığı ve %19,56 101-300 aralığı olduğu görülmektedir. En az ise %10,86 ile 1-10 ve 301-1000 aralığı olduğu görülmektedir. En fazla tercih edilen örneklem seçim şekli %47,82 amaca uygun ve %28,26 rastgele örneklemdir. En az tercih edilen örneklem seçim şekli ise evrenin tamamı olduğu görülmektedir. Veri analizine göre eğilimine bakıldığında en fazla tercih edilen veri analiz yöntemi %15,15 nicel-kestirimsel-t testi ve Kolmogorov-simirnov testidir. %12,12 oranla nicel-betimsel- “frekans-yüzde-çizelge” ve nicel-kestirimsel- anova veri analiz yöntemi tercih edilmiştir. En az tercih edilen veri analiz yöntemi ise kestirimsel-regresyon ve Shapiro-wilk testi olduğu görülmektedir.

5.1.17. Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Sonuçları

Sınıf eğitimi bilim dalında Türkçe eğitimi ile ilgili tezlere en fazla danışmanlık yapan öğretim üyesi %43,05 Dr.Öğr. Üyesi, %35,56 Doç.Dr. ve %21,35 Prof. Dr. unvanına sahip akademisyenlerdir. Bu alanda en fazla tez 2019 yılında hazırlanmıştır. Bunu sırayla en fazla 2020, 2018 ve 2017 yıllarında hazırlanan tezler takip etmektedir. Bu bilim dalında hazırlanan tezlerin sayfa sayıları eğilimine bakıldığında sırayla en fazla 101-150, 151-200 ve 0-100 sayfa aralığında tez hazırlanmıştır. En az ise 351-400 sayfa sayısı aralığında tez hazırlandığı görülmektedir. Tezin türüne göre eğilimine bakıldığında en fazla %79 yüksek lisans ve %21 doktora tezi hazırlanmıştır. Tezin kaynak sayısına göre eğilimine bakıldığında sırayla en fazla 0-100, 101-150 ve 151-200 arasında kaynak kullanıldığı tespit edilmiştir. En az tercih edilen kaynak sayısı aralığı ise 301-350 aralığında olduğu görülmektedir. Araştırma sorularına göre eğilimine bakıldığında ise sırayla en fazla 4-6 araştırma sorusu, 0-3 araştırma

sorusu ve 7-9 araştırma sorusunun kullanıldığı belirlenmiştir. En az kullanılan araştırma sorusu sayısı ise 15 üstüdür. Tezlerin enstitülere göre eğilimine bakıldığında sırayla en fazla %61 eğitim bilimleri, %33 sosyal bilimler ve %6 lisansüstü eğitim enstitüsü bünyesinde hazırlandığı belirlenmiştir. Tezlerin araştırma türüne göre eğilimine bakıldığında tezler en fazla betimsel araştırma, deneysel araştırma ve eylem araştırması türünde hazırlanmıştır. En az ise değerlendirme çalışmaları ve alanyazın araştırma türünde tezler hazırlanmıştır. Tezin alanına göre eğilimine bakıldığında en fazla %41,89 oranıyla okuma becerileri, %18,58 yazma becerileri ve %9,79 dilbilgisi alanında tezler hazırlanmıştır. Tezin konusuna göre eğilimine bakıldığında %31,92 tutum/ilgi/durum belirleme, %21,17 öğretim ve %17,58 ders kitabı inceleme konularında tezler hazırlanmıştır. En az ise öğretmen eğitimi alanında tez hazırlanmıştır. Tezlerin üniversitelere göre eğilimine bakıldığında en fazla tez %11,64 Gazi Üniversitesi, %5,13 Uşak ve Marmara Üniversitesinde hazırlanmıştır. En az ise Giresun, Ordu ve Bolu İzzet Baysal Üniversitesinde hazırlanmıştır. Tezin yöntemine göre eğilimine bakıldığında tezler en fazla %15,90 nitel-tarama, %14,61 nicel-yarı deneysel ve %12,01 nitel-doküman analizi yönteminde hazırlanmıştır. En az ise karma-çeşitleme ve alanyazın yönteminde tezler hazırlanmıştır. Veri toplama araçlarına göre eğilimine bakıldığında tezler en fazla %16,82 görüşme-yarı yapılandırılmış, %15,85 doküman analizi ve %14,59 alternatif araçlar ve %10,24 ‘‘diğer’’ veri toplama yöntemi tercih edilmiştir. Örneklem özelliklerine göre incelendiğinde en fazla örneklem düzeyi %56,74 ilkokul, %18,68 öğretmenlerdir. Örneklem sayısına göre en fazla %31,48 31-100, %19,03 1-10 ve %16,26 11-30 aralığındadır. En az ise 100’den fazla örneklem sayısı tercih edilmiştir. Örneklem seçim şekline göre bakıldığında en fazla %66,43 amaca uygun, %14,18 kolay ulaşılabilir ve %13,84 rastgele örneklem tercih edilmiştir. En az kullanılan örneklem seçim şekli %5,53 evrenin tamamıdır. Veri analizine göre eğilimine bakıldığında en fazla %18,38 ‘‘nicel-betimsel ‘‘frekans/yüzde/çizelge’’, %15,34 nitel-içerik analizi ve %12,98 nicel-kestirimsel-t testi veri analiz yöntemi kullanılmıştır.

5.1.18. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalı Sonuçları

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bilim dalında hazırlanan Türkçe eğitimi tezlerine en fazla danışmanlık yapan öğretim üyesi %38,09 doçent doktor, %34,52 profesör doktor ve %27,38 doktor öğretim üyesi unvanına sahip akademisyenler danışmanlık

yapmıştır. Tezlerin yıllara göre eğilimine bakıldığında ise en fazla tezin sırasıyla 2019, 2018 ve 2020 yıllarında yapıldığı görülmüştür. Tezlerin sayfa sayılarına göre eğilimine bakıldığında sırasıyla en fazla 101-150, 151-200 ve 0-100 sayfa aralığında olduğu tespit edilmiştir. En az ise 400 üstü sayfa aralığına sahip tezler yer tutmaktadır. Tezlerin türüne göre eğilimine bakıldığında en fazla tezin %81 yüksek lisans ve %19 doktora tezi yapıldığı görülmüştür. Tezlerin kaynak sayısına göre eğilimine bakıldığında sırayla en fazla 0-100 kaynak, 101-150 kaynak ve 151- 200 kaynak olarak saptanmıştır. En az ise 251-300 kaynaktan oluştuğu görülmektedir. Araştırma sorularına göre eğilimine bakıldığında en fazla tezin sırasıyla 0-3 araştırma sorusu, 4-6 araştırma sorusu ve 7-9 araştırma sorusu olarak görülmüştür. En az ise 15 üstü kaynaktan oluşan tezlerin yer aldığı görülmektedir. Tezlerin üniversitelere göre eğilimine bakıldığında en fazla tezin %20,83 Hacettepe Üniversitesi, %16,66 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve %14,28 9 Eylül Üniversitesinde tezler hazırlanmıştır. Tezlerin enstitülere göre eğilimine bakıldığında en fazla tezin %49 eğitim bilimleri, %27 sosyal bilimler, %21 Türkiyat araştırmaları ve %3 lisansüstü eğitim enstitülerinde yapıldığı saptanmıştır. Tezlerin araştırma türüne göre eğilimine bakıldığında sırasıyla en fazla betimsel araştırma, deneysel araştırma ve eylem araştırması olarak görülmüştür. En az ise değerlendirme çalışmaları araştırma türünde tezler hazırlanmıştır. Tezlerin alana göre eğilimine bakıldığında en fazla %62,5 yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, %9,09 konuşma becerileri, %8,52 yazma becerileri alanında yapılmıştır. Tezlerin konularına göre eğilimine bakıldığında en fazla %33,33 tutum/ilgi/durum belirleme, %18,88 ders kitabı inceleme ve %14,44 eğitim-öğretim teknolojileri konularında yapılmıştır. Tezlerin yöntemine göre eğilimine bakıldığında en fazla tezin %25,29 nitel-doküman analizi, %21,42 nitel-tarama ve %8,33 nitel-betimsel analiz yöntemleri tercih edilmiştir. Tezlerin veri toplama araçlarına göre bakıldığında en fazla %33,33 doküman analizi, %12,5 ile anket-likert ve görüşme-yarı yapılandırılmış, %8,33 alternatif araçlar veri toplama araçları tercih edilmiştir. Örneklem özelliklerin göre bakıldığında, örneklem düzeyine göre en fazla %54,16 yabancı uyruklu öğrenciler, %15,47 lisans (diğer), %9,52 öğretim üyeleri tercih edilmiştir. En az tercih edilen örneklem grubu ise %3,57 ile lisans (eğitim fakültesi) ve yöneticiler olduğu görülmektedir. Örneklem sayısına göre bakıldığında tezler en fazla %36,90 1-10; %20,83 31-100; %18,45 11-30 örneklemden oluşmaktadır. En az tercih edilen örneklem sayısı aralığı ise 301-1000'dir. Örneklem seçim şekline göre bakıldığında ise en fazla %58,92 amaca uygun, %19,04 rastgele, %15,47 kolay ulaşılabilir örneklem seçimi tercih edilmiştir. En az tercih edilen örneklem seçim şekli de %6,54 ile evrenin tamamı

olarak görülmüştür. Tezlerin veri analiz yöntemine göre bakıldığında sırasıyla en fazla %29,85 nitel-içerik analizi, %22,38 nicel-betimsel-frekans/yüzde/çizelge, %10,44 nitel-betimsel analiz yöntemleri tercih edilmiştir.

5.1.19. Türk Dili Bilim Dalı Sonuçları

Türk dili bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerine en fazla %58,09 profesör doktor, %21,16 doçent doktor ve %20,74 doktor öğretim üyesi unvanına sahip akademisyenler danışmalık yapmıştır. Tezlerin yıllara göre eğilimine bakıldığında sırayla en fazla 2019, 2016 ve 2018 yıllarında yapılmıştır. Tezlerin sayfa sayılarına göre eğilimine bakıldığında tezler sırayla en fazla 0-250 sayfa, 251-500 sayfa ve 751-1000 sayfa aralığındaki tezlerden oluşmaktadır. Tezlerin kaynak sayılarına göre eğilimine bakıldığında ise en fazla kaynağın sırasıyla 151-200, 101-150 ve 201-250 kaynaktan oluştuğu görülmektedir. Tezlerin araştırma sorularına göre eğilimine bakıldığında sırayla en fazla 0-3, 4-6, 7-9 araştırma sorusundan oluştuğu görülmektedir. Tezlerin türüne göre eğilimine bakıldığında tezler en çok %76 yüksek lisans ve %24 doktora tezlerinden oluşmaktadır. Tezlerin üniversitelere göre eğilimine bakıldığında en fazla tezin %13,27 Sakarya Üniversitesi, %7,88 İstanbul Üniversitesi ve %6,22 Marmara Üniversitesinde hazırlandığı tespit edilmiştir. Tezlerin enstitülere göre eğilimine bakıldığında en fazla tezin %69 sosyal bilimler, %27 Türkiyat araştırmaları ve %4 lisansüstü eğitim bünyesinde hazırlandığı tespit edilmiştir. Tezlerin alana göre eğilimine bakıldığında en fazla %37,26 dilbilgisi, %24,71 söz varlığı ve %12,92 sözlük ve dil İncelemeleri alanlarında hazırlandığı tespit edilmiştir. Tezlerin konularına göre eğilimine bakıldığında %26,97 tutum/ilgi/durum belirleme, %17,01 öğretim, %16,18 ders kitabı inceleme ve %13,69 öğrenme konularında yapıldığı görülmektedir.

5.1.20. Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı Sonuçları

Türk dili ve edebiyatı bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerine en fazla %60,34 profesör doktor, %27,58 doktor öğretim üyesi ve %12,06 doçent doktor unvanına sahip akademisyenler tarafında danışmalık yapılmıştır. Tezlerin yıllara göre eğilimine bakıldığında en fazla tezin sırayla 2019, 2021, 2017 ve 2018 yıllarında yapılmıştır. Tezlerin

sayfa sayılarına göre eğilimine bakıldığında tezlerin sırayla en fazla 400 üstü, 101-150 ve 301-350 sayfa aralığında olduğu tespit edilmiştir. Tezlerin türüne göre eğilimine bakıldığında %76 yüksek lisans ve %24 doktora tezlerinden oluştuğu görülmüştür. Tezlerin üniversitelere göre eğilimine bakıldığında tezler en fazla %16,39 İstanbul Kültür ve Kocaeli Üniversitesi, %9,83 İstanbul Aydın Üniversitesi bünyesinde hazırlanmıştır. Tezlerin enstitülere göre eğilimine bakıldığında en fazla %81 sosyal bilimler ve %19 lisansüstü eğitim enstitülerinde hazırlandığı tespit edilmiştir. Tezlerin alanlara göre eğilimine bakıldığında en fazla tezin %34,48 dilbilgisi, %24,13 sözlük ve söz varlığı, %12,06 dil incelemeleri alanlarında yapıldığı görülmüştür.

5.1.21. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bilim Dalı Sonuçları

Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerine danışmalık yapan öğretim üyeleri incelendiğinde tezlere en fazla %45,45 profesör doktor, %32,95 doktor öğretim üyesi ve %21,59 doçent doktor unvanına sahip akademisyenler tarafından danışmanlık yapılmıştır. Tezlerin yıllara göre eğilimine bakıldığında en fazla tezin sırasıyla 2011, 2019, 2010 ve 2018 yıllarında yapıldığı görülmektedir. Tezler sayfa sayılarına göre incelendiğinde sırayla en fazla 101-150, 251-300, 201-250, 301-350 ve 400-499 sayfa aralığında olduğu tespit edilmiştir. Tezlerin türüne göre eğilimine bakıldığında en fazla %66 yüksek lisans ve %34 doktora türünde tezler hazırlandığı görülmüştür. Tezlerin kaynak sayısına göre eğilimine bakıldığında sırasıyla en fazla 0-100 kaynak, 101-150 kaynak ve 201-250 kaynaktan oluştuğu görülmüştür. Tezlerin araştırma sorularına göre eğilimine bakıldığında sırasıyla en fazla 0-3 araştırma sorusu, 4-6 araştırma sorusu ve 7-9 araştırma sorusundan oluştuğu görülmüştür. En az ise 15 üstü kaynaktan oluşan tezlerin yer aldığı görülmektedir. Tezlerin üniversitelere göre eğilimine bakıldığında en fazla %17,04 Gazi Üniversitesi, %14,77 9 Eylül Üniversitesi ve %13,63 Atatürk ve Marmara Üniversitesinde yapıldığı görülmüştür. Tezlerin enstitülere göre eğilimine bakıldığında en fazla %67 eğitim bilimleri ve %33 sosyal bilimler enstitülerinin bünyesinde yapıldığı görülmüştür. Tezlerin araştırma türüne göre eğilimine bakıldığında sırayla en fazla betimsel araştırma, deneysel araştırma ve eylem araştırması türünde hazırlandığı görülmüştür. En az ise değerlendirme çalışmaları araştırma türünde tezlerin hazırlandığı görülmektedir. Tezlerin alana göre eğilimine bakıldığında en fazla %36,36 dilbilgisi, %15,90 söz varlığı, %11,36

yazma becerileri alanında yapıldığı görülmüştür. Tezlerin konularına göre eğilimine bakıldığında en fazla %39,86 tutum/ilgi/durum belirleme, %20,87 öğretim ve %10,98 ders kitabı inceleme konularında hazırlandığı tespit edilmiştir. Tezlerin yöntemine göre eğilimine bakıldığında en fazla %31,11 nitel-doküman analizi, %12,22 nitel-betimsel ve %11,11 nitel-örnek olay yönteminde hazırlandığı görülmüştür. En az ise karma-çeşitleme yönteminde tezlerin hazırlandığı görülmektedir. Tezlerin veri toplama araçlarına göre eğilimine bakıldığında en fazla %35,05 doküman analizi, %9,27 görüşme-yarı yapılandırılmış veri toplama araçlarından yararlandığı görülmüştür. Tezlerin örneklem özelliklerine göre eğilimine bakıldığında, örneklem düzeyi en fazla %40,90 ortaöğretim, %20,45 diğer, %12,5 lisans (eğitim fakültesi) ve %10,22 öğretmenler düzeyinde yapıldığı görülmüştür. Tezlerin örneklem sayısına göre bakıldığında en fazla %30,68 1-10, %23,86 11-30 ve %21,59 31-100 örneklemden oluştuğu tespit edilmiştir. En az ise %10,22 301-100 örneklem sayı aralığında tezlerin oluştuğu görülmektedir. Tezlerin örneklem seçim şekline göre eğilimine bakıldığında en fazla %31,81 amaca uygun, %27,27 evrenin tamamı ve %22,72 rastgele örneklem seçimi tercih edildiği görülmüştür. En az tercih edilen örneklem seçim şekli ise %18,18 kolay ulaşılabilir örneklem olduğu görülmüştür. Tezlerin veri analiz yöntemine göre eğilimine bakıldığında en fazla %26,95 nitel-içerik analizi, %17,02 nicel-betimsel-frekans/yüzde/çizelge ve %11,34 nicel-kestirimsel- t testi analiz yöntemi tercih edildiği görülmüştür.

5.1.22. Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı Sonuçları

Türkçe öğretmenliği bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerine en fazla danışmanlık yapan %37,93 doçent doktor, %34,82 doktor öğretim üyesi ve %27,24 profesör doktor unvanına sahip öğretim üyeleri olduğu görülmüştür. Tezlerin yıllara göre eğilimine bakıldığında sırayla en fazla 2011, 2017, 2019 ve 2018 yıllarında tezlerin hazırlandığı tespit edilmiştir. Tezlerin sayfa sayılarına göre eğilimine bakıldığında sırayla en fazla 101-150, 400 üstü ve 151-200 sayfadan oluştuğu görülmüştür. Tezlerin türüne göre eğilimine bakıldığında %78 yüksek lisans ve %22 doktora türünde hazırlandığı görülmüştür. Tezlerin kaynak sayısına göre eğilimine bakıldığında sırasıyla en fazla 0-100, 101-150 ve 151-200 aralığında kaynaktan oluştuğu görülmektedir. Tezlerin araştırma sorularına göre eğilimine bakıldığında sırasıyla en fazla 0-3 araştırma sorusu, 4-6 araştırma sorusu ve 7-9 araştırma

sorusundan oluştuğu tespit edilmiştir. Tezlerin üniversitelere göre eğilimine bakıldığında en fazla %27,43 9 Eylül Üniversitesi, %15,62 Marmara Üniversitesi, %12,5 Gazi Üniversitesi, %9,02 ve %8,33 Ankara Üniversitesi bünyesinde hazırlandığı görülmüştür. Tezlerin enstitüleri göre eğilimine bakıldığında en fazla %90 eğitim bilimleri, %9 sosyal bilimler ve %1 Türkiyat araştırmaları enstitülerinde hazırlandığı görülmüştür. Tezlerin araştırma türüne göre eğilimine bakıldığında sırasıyla en fazla betimsel araştırması, deneysel araştırma, eylem araştırması türünde hazırlandığı görülmüştür. En az ise alanyazın ve kuramsal çalışma araştırma türünde tezler hazırlanmıştır. Tezlerin alana göre eğilimine bakıldığında en fazla %13,88 okuma becerileri, %13,54 yazma becerileri, %11,80 yabancı dil olarak Türkçe öğretilimi ve %11,11 dilbilgisi ve diğer alanlarında yapıldığı görülmüştür. Tezlerin konularına göre eğilimine bakıldığında en fazla %39,81 tutum/ilgi/durum belirleme, %12,03 eğitim-öğretim teknikleri ve ders kitabı inceleme, %11,72 kitap inceleme konularında hazırlandığı tespit edilmiştir. Tezlerin yöntemine göre eğilimine bakıldığında en fazla %27,70 nitel-doküman analizi, %2,07 nitel-tarama ve %14,33 nicel-yarı deneysel yöntemin tercih edildiği saptanmıştır. Tezlerin veri toplama araçlarına göre eğilimine bakıldığında en fazla %30,89 doküman analizi, %12,81 tutum/algı/kişilik testleri- likert ve %11,21 görüşme-yarı yapılandırılmış veri toplama aracı tercih edildiği görülmüştür. Tezlerin örneklem özelliklerine göre eğilimine bakıldığında, örneklem düzeyine göre en fazla %43,40 ‘diğer’, %29,16 ortaokul ve %9,02 öğretmenler örneklemini tercih edildiği görülmüştür. Örneklem sayısına göre bakıldığında en fazla %31,59 1-10, %30,55 31-100 ve %16,31 11-30 örneklem olduğu tespit edilmiştir. Örneklem seçim şekline göre bakıldığında en fazla %67,36 amaca uygun, %15,62 kolay ulaşılabilir, %14,23 rastgele örneklem tercih edildiği görülmüştür. En az ise %2,77 ile evrenin tamamı örneklem seçim şeklinde tezler hazırlanmıştır. Tezlerin veri analiz yöntemine göre eğilimine bakıldığında en fazla %22,99 içerik analizi, %16,69 nitel betimsel analiz ve %13,11 nicel-betimsel-frekans/yüzde/çizelge kullanıldığı tespit edilmiştir.

5.2. Tartışma

Yapılan bu çalışmada okul öncesi eğitimi bilim dalındaki Türkçe eğitimi tezlerinin yıllara göre eğilimi nedir alt probleminden hareketle tezler incelenmiş ve inceleme sonucunda 2011, 2013 ve 2015 yıllarında ağırlıkta olduğu tespit edilmiştir. şahin ve Bartan

(2017), yılında yaptıkları okul öncesi eğitim alanında yapılan lisansüstü tezleri incelemişler ve tezlerin yıllara göre eğilimini tespit etmişlerdir. Bu çalışmaya göre en fazla tezin hazırlandığı yıllar 2011, 2013 ve 2015 yıllarında yapıldığını tespit etmişlerdir. Bu bakımdan yapılan bu tez ile bilgiler örtüşmektedir. Çifçi ve Ersoy (2019) yılında yaptıkları “Okulöncesi eğitimi alanındaki araştırmaların yönelimleri: bir içerik analizi” adlı çalışmalarında makaleleri incelemişlerdir. En fazla makalenin hazırlandığı yıllar sırasıyla 2017, 2016 ve 2010 yılları olduğu bulgusuna varmışlardır. Yapılan bu araştırma ile örtüşmemektedir. Bunun sebebinin ise bu araştırmanın makaleleri değil tezleri ele almış olması olduğu düşünülmektedir. Çifçi ve Ersoy aynı çalışmalarında okul öncesi eğitimi alanındaki makalelerin veri analiz yöntemlerini incelemişler ve en çok frekans/yüzde, t testi, anova, içerik analizi yöntemlerini en çok tercih edilen analiz olarak bulmuşlardır. Bu çalışmada da t testi, anova, içerik, frekans/yüzde ve Kolmogorow simirnov yöntemleri en çok tercih edilen yöntem olarak bulunmuştur. Bu bakımdan çalışmalar büyük oranda benzerlik göstermektedir. Çifçi ve Ersoy aynı çalışmalarında en çok tercih edilen veri toplama tekniği olarak tutum/algı/kişilik testleri, yarı yapılandırılmış görüşme, anket-likert ve dokümanlar araçlarının çok tercih edildiği bulgusuna varmışlardır. Bu çalışmada ise en fazla tercih edilen veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme, tutum/algı/kişilik testleri, anket-likert, alternatif araçlar ve doküman olarak bulunmuştur. Çifçi ve Ersoy örneklem büyüklüğüne ilişkin bulgularında ilk üç grup örneklem olarak 31-100, 101-300, 11-30 bulmuşlardır. Bu çalışmada da aynı bulgulara ulaşılmıştır.

Okul öncesi Türkçe eğitimi tezlerinin yazarlarının üniversite ve enstitü eğilimi nedir, alt problemlerden hareketle tezler incelenmiş ve en fazla ilk üç tezin Gazi, Hacettepe ve Pamukkale üniversitelerinde hazırlandığı bulgusuna ulaşılmıştır. Şahin ve Bartan (2017) yılında yaptıkları çalışmada tezlerin üniversitelere göre eğilimini incelemişler ve en fazla tezin bu çalışmada olduğu gibi ilk üç tezin Gazi, Hacettepe ve Pamukkale Üniversitelerinde hazırlandığı bulgusuna ulaşmışlardır. Bu bakımdan bilgiler örtüşmektedir. Şahin ve Bartan aynı çalışmalarında okul öncesi eğitimin araştırma türüne ait bulgularında nicel araştırmaların nitel araştırmalardan, nitel araştırmaların da karma araştırma türlerinden daha fazla tercih edildiği bulgusuna ulaşmışlardır. Bu çalışma da nicelik olarak birebir rakamlar uyuşmasa da nicel araştırmalar nitelden araştırmalardan, nitel araştırmalar karma araştırmalardan daha fazla tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Şahin ve Bartan yine aynı çalışmalarında tezlerin örneklem grubu olarak en çok tercih edilen il üç örneklemin sırasıyla okul öncesi öğrencileri, öğretmenler ve anne ile babalar olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Bu

çalışmada da en çok tercih edilen ilk üç örneklem grubu okul öncesi öğrencileri, öğretmenler ve anne ile babalar olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Bu bakımdan bilgiler tamamen örtüşmektedir. Şahin ve Bartan çalışmalarında tezlerin kullanılan istatistik yöntemine göre eğilimini belirlemeye çalışmışlar ve en çok tercih edilen ilk üç yöntemin t testi, anova ve frekans/yüzde olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Bu çalışmada en çok tercih edilen veri analiz yöntemi olarak t testi, anova, frekans/yüzde ve kolmogorow simirnov olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu açıda büyük oranda bulgular örtüşmektedir.

Küçüköğlü ve Ozan (2013) yaptıkları araştırmada sınıf öğretmenliği alanında yapılmış olan tezleri incelemişler ve örneklem grubuna ait bulgular içeren çalışmalarında en fazla tercih edilen örneklem grubu olarak sırasıyla öğretmenler, ilköğretim öğrencileri, lisans öğrencileri ve veliler örneklem grubunu bilgisine ulaşmışlardır. Yapılan bu çalışmada da en çok tercih edilen örneklem grubu sırasıyla ilköğretim öğrencileri, öğretmenler, diğer ve velilerdir. Bu anlamda her iki çalışmanın bulguları örtüşmektedir. Ünal ve Arık (2016) araştırmacılar yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenliği bilim dalında yapılmış olan tezlere yönelik araştırma yapmışlardır. Tezin yöntemlerine göre dağılımlarını incelemişler ve en çok tercih edilen yöntem olarak tarama, deneysel, nitel ve karma yöntemleri bulgusuna ulaşmışlardır. Bu çalışmada da en çok tercih edilen yöntem olarak deneysel, tarama, nitel yöntemler bulgusuna ulaşılmıştır. E.G. Özenç ve M. Özenç, (2018) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenliği bilim dalında yapılan lisansüstü eğitim tez yönelimlerinin eğitim bilimleri enstitüsü düzeyinde bir analizini yapmışlardır. Yaptıkları çalışmada en fazla danışmanlık yapan öğretim üyesi unvanlarını sırasıyla yardımcı doçent, profesör doktor ve doçent doktor olarak bulmuşlardır. Bu çalışmada ise en fazla danışmanlık yapan öğretim üyesi unvanlarını sırasıyla profesör doktor, doçent doktor ve doktor öğretim üyesi olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Veyis (2020) yılında Türk dili ve edebiyatı eğitimi programında hazırlanan lisansüstü araştırmaları incelemiştir. Yaptığı bu incelemede doktora ve yüksek lisans basamağında yapılan tezlerin sırasıyla en fazla 2011, 2012, 2010 ve 2019 yıllarında yapıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada Türk dili ve edebiyatı bilim dalı tezlerinin en fazla 2019, 2007, 2008, 2011, 2012, 2013, 2017, 2020 yıllarında olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu örtüşmezliğin sebebi olarak farklı yılların ele alınması olabilir. Yine Veyis aynı çalışmasında Türk dili ve edebiyatı eğitimi programında hazırlanan lisansüstü tezlerin en fazla hazırlandığı üniversite olarak sırasıyla Gazi, Atatürk, Marmara ve Karadeniz Teknik

Üniversitesi olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Yapılan bu çalışmada ise en fazla tezin hazırlandığı üniversite olarak Dicle, Atatürk, Karadeniz Teknik, Necmettin Erbakan ve Gazi Üniversitesi olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bu bakımdan bulgular büyük oranda örtüşmektedir. Veyis çalışmasında tezlerin veri toplama araçlarına göre yönelimlerini incelemiş ve en fazla tercih edilen veri toplama aracı olarak dokümanlar, anket-likert, başarı testleri-çoktan seçmeli ve görüşme- yarı yapılandırılmış veri toplama araçları olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Bu çalışmada ise en fazla tercih edilen veri toplama aracı dokümanlar, görüşme- yarı yapılandırılmış, anket-likert veri toplama araçları olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Veyis çalışmasının devamında örneklem grubunun dağılımlarını incelemiş en fazla ele alınan örneklem grubu olarak ortaöğretim öğrencileri, öğretmenler ve yazılı dokümanlar (ders kitabı ve eserler) olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Bu çalışmada da en fazla tercih edilen örneklem grubu olarak ortaöğretim öğrencileri, öğretmenler ve diğer (ders kitabı ve eserler) olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bu bakımdan bulgular birbiriyle örtüşmektedir. Tezlerin veri analiz yöntemlerine göre eğilimi noktasında Veyis (2020) en fazla kullanılan veri analiz yöntemi olarak içerik analizi, t testi ve frekans/yüzde analiz yöntemi olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Bu çalışmada ise en fazla kullanılan analiz yöntemlerinin içerik analizi, frekans/yüzde, t testi ve anova olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Maden ve Önal (2021) yılında yaptıkları çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi tezlerinin eğilimini belirlemişlerdir. Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi tezlerinin yıllara göre eğiliminde en fazla tezin hazırlandığı yıl olarak 2019, 2020 ve 2018 olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Yapılan bu çalışmada ise en fazla tezin hazırlandığı yıl olarak 2019, 2018, 2020 ve 2017 olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bu bakımdan bulgular büyük oranda örtüşmektedir. Aynı çalışmalarında tezlerin alanlarına göre eğilimini incelemişler ve en fazla ele alınan konu olarak söz varlığı, yazma becerileri, konuşma becerileri ve dilbilgisi konuları olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Bu çalışmada ise en fazla tercih edilen alan olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yazma becerileri, konuşma becerileri, dilbilgisi ve söz varlığı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bakımdan bulgular benzerlik göstermektedir. Maden ve Önal yaptıkları çalışmada tezlerin üniversitelere göre eğilimini ele almışlar ve en fazla tezin yapıldığı kurum olarak Gazi, Hacettepe, Çanakkale ve İstanbul Üniversitesi olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında en fazla tezin yapıldığı üniversiteler olarak Hacettepe, Çanakkale, 9 Eylül ve H. Bektas Veli Üniversitesi olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bakımdan bulgular

büyük oranda uyuşmaktadır. Her iki çalışmada da en fazla kullanılan veri toplama aracı doküman ve görüşme formu olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

5.3. Öneriler

Bu bölümde bulgular, sonuç ve tartışma bölümlerinden yola çıkılarak elde edilen verilerden hareketle birtakım önerilere yer verilmektedir.

1. İncelenen bütün programlarda yüksek lisans tezlerinin sayısı doktora tezlerinin sayısından oldukça fazladır. Alandaki problemlere doktora tezlerinin daha güçlü bir ışık tutacağı düşüncesinden dolayı üniversitelerde doktora programları ve kontenjanları arttırılmalıdır. Yüksek lisanstan başarı ile mezun olan öğrenciler doktora yapması noktasında teşvik edilebilir.
2. Dört temel dil becerisi üzerine yapılan çalışmalar arasında oldukça farklar vardır. Okuma ve yazma alanında daha fazla çalışma yapılmışken dinleme becerisi alanında daha az çalışma mevcuttur. Araştırmacılar dinleme becerisi alanına daha fazla eğilmelidir.
3. Günümüz dünyasında eğitim ve teknoloji kavramlarını birbirinden bağımsız ayrı kavramlar olarak düşünmek olası değildir. Bu sebeple eğitim teknoloji entegrasyonunu konu alan çalışmaların sayısı arttırılmalıdır.
4. Yapılan incelemelerde ölçme ve değerlendirme araçları üzerine yetersiz düzeyde çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmaların sayısı arttırılabilir.
5. Tezin türü olarak en fazla kullanılan çalışmalar olarak betimsel, deneysel ve eylem araştırması olduğu görülmüştür. Farklı türlerde de çalışmalar yapılmalıdır.
6. Yüksek lisans ve doktora tezleri makalelerden ziyade daha üst düzey akademik çalışmalardır. Bunun için bu çalışmalarda tek yönetime nazaran karma yöntemler kullanılması daha verimli sonuçlar gösterecektir.
7. Araştırmalarda evreni daha yüksek düzeyde temsil edebileceği düşüncesinden hareketle küçük örneklem gruplarından çok büyük örneklem grupları ile çalışılmalıdır.

8. Öğretmenler ve öğrenciler üzerine yapılan çalışmalar yeterlidir. Eğitim öğretmen-öğrenci-veli-yönetici paydaşlarını kapsayan bir bütündür. Bu sebeple veli ve yöneticiler üzerine yapılan çalışmalar arttırılabilir.
9. Tezlerin nicelik olarak belirli bazı üniversitelerde ağırlıkta olduğu görülmüştür. Türkiye'nin diğer üniversitelerinde de tez çalışmalarına ağırlık verilmelidir.
10. Tezlerde nesnelliği, güvenilirliği ve tutarlılığı arttıracak düşüncesinden hareketle SPSS kullanımı yüksek lisans döneminde öğrencilere öğretilmelidir ve tez hazırlanma aşamasında araştırmacılar SPSS programından faydalanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açık, F. (2012). Türkçe Öğretimi Üzerine Yabancı Yazarların Hazırladığı Ders Kitaplarında Söz Dağarcığı ve Kültürel Unsurlar: “A Practical Grammar of The Turkish Language”, “Turkish Literary Reader” ve “Gramatika Turetskogo Yazıka” Örneklerinde. M. N. Önal (Ed.). IV. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildirileri içinde (s. 597-609). Ankara.
- Açıkgöz, K. Ü. (2002). *Aktif öğrenme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Ak, M. Z. ve Gülmez, A. (2006). “Türkiye’nin uluslararası yayın performansının analizi.” *Akademik İncelemeler Dergisi*, 1(1), 22-49.
- Aksan Doğan, (1998), *Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim*, Ankara.
- Aksan, D. (1987). *Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dil 1*. Ankara.
- Aksan, Doğan (1990). *Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim 1*. TDK Basımevi: Ankara.
- Aktaş, E., Uzuner Yurt, S. (2015). “Türkçe eğitimi alanındaki makale özetlerine yönelik bir içerik analizi.” *Turkish Studies- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10(7) :73-96.
- Aktürk, Y. ve Mentiş Taş, A. (2011). “İlk okuma-yazma öğretiminde ses temelli cümle yönteminin uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri (Şanlıurfa/Viranşehir örneği).” *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 27-37.
- Al, U. (2008a). *Türkiye'nin Bilimsel Yayın Politikası: Atıf Dizinlerine Dayalı Bibliyometrik Bir Yaklaşım*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Al, U. (2008b). “Bilimsel yayınların değerlendirilmesi: h-indeksi ve Türkiye’nin performansı.” *Bilgi Dünyası*, 9(2), 263-285.
- Alkaya, E. (2019). *Hatay İli Örneklemine: Coğrafya Araştırmalarında Kullanılan Veri ve Analiz Yöntemlerinin Klasik ve Modern Yaklaşımlar Perspektifinde Değerlendirilmesi / In The Case Of Hatay: Evaluation Of Data And Analysis Methods Used İn Geography Research İn Classical And Modern Approaches Perspective*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

- Alper, A., ve Gülbahar, Y. (2009). "Trends and issues in educational technologies: A review of recent research in TOJET." *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 8(2), 124-135.
- Altın, N. (2004). Eğitim Programları ve Öğretim Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin Analizi (Ankara, Gazi ve Hacettepe Üniversitesi). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altinkurt, L. (2007). "Sanat eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi." *Milli Eğitim Dergisi*, 173, 105-113.
- Alver, M. ve Taşdemir, L. (2017). "Konuşma becerisi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi." *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(3), September 2017, p. 451-462
- Alyılmaz, C. (2003). "Bugut yazıtı ve anıt mezar külliyesi üzerine." *S. Ü. Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 13, 11-21.
- Alyılmaz, C. (2005). *Orhun Yazıtlarının Bugünkü Durumu*. Kurmay Yayınevi: Ankara.
- Alyılmaz, C. (2010). "Türkçe öğretiminin sorunları." *Turkish Studies*, 5(3), 728-749.
- American Library Association. (1983). *The ALA glossary of library and information science*. Chicago: ALA.
- Anderson, C., Day, K., ve Mclaughlin, P. (2006). *Mastering the Dissertation: Lecturers' Representations of the Purposes and Processes of Master's Level Dissertation Supervision*. *Studies in Higher Education*, 31(2), 149-168.
- Anderson, C., Day, K., ve Mclaughlin, P. (2008). *Student Perspectives on the Dissertation Process in a Master's Degree Concerned with Professional Practice*. *Studies in Continuing Education*, 30(1), 33-49.
- Andrews, R. (2007). *Argumentation, Critical Thinking and the Postgraduate Dissertation*. *Educational Review*, 59(1), 1-18.
- Arık, S. R. ve Türkmen, M. (2009). "Eğitim bilimleri alanında yayımlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi." Retrieved July 25, 2016, from <http://www.eab.org.tr/eab/2009/pdf/488.pdf>

- Aslan, C. (2010). ‘‘Türkçe eğitimi programlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin akademik öz yeterliklerine ilişkin görüşleri.’’ *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(19), 87-115.
- Aydemir, G. (2021). Geometri Eğitimi Üzerine Yayınlanan Makalelerin Wos Veri Tabanına Dayalı Bibliyometrik Analizi / Bibliometric Analysis Based On Wos Database Of Articles Published On Geometry Education. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Amasya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Amasya.
- Aydın, A., ve Uysal, Ş. (2011). ‘‘Türkiye’de ve yurt dışında eğitim yönetimi alanında yapılan doktora tezlerinin konu, yöntem ve sonuçlar açısından değerlendirilmesi.’’ *Eurasian Journal of Educational Research*, 42, 1-14.
- Aydın, A., Erdağ, C., ve Sarier, Y. (2010). ‘‘Eğitim yönetimi alanında yayınlanan makalelerin konu, yöntem ve sonuçlar açısından karşılaştırılması.’’ *Eurasian Journal of Educational Research*, 39, 37-58.
- Aydın, B. (2020). ‘‘Türkiye’de eleştirel okuma konusunda yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi.’’ *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (18), 76-87.
- Aypay, A., Çoruk, A., Yazgan, A. D., Kartal, O. Y., Tunçer, B., Attila, S. M. vd. (2010). ‘‘Eğitim yönetimi araştırmalarının durumu: Eğitim yönetimi dergilerinin analizi, 1999-2007.’’ *Eurasian Journal of Educational Research*, 39, 59-77.
- Bacanak, A., Değirmenci, S., Karamustafaoğlu, S., ve Karamustafaoğlu, O. (2011). ‘‘E-dergilerde yayınlanan fen eğitimi makaleleri: Yöntem analizi.’’ *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 8(1), 119-132.
- Baki, A., Güven, B., Karataş, İ., Akkan, Y., ve Çakıroğlu, Ü. (2011). ‘‘Trends in Turkish mathematics education research: From 1998 to 2007.’’ *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 57-68.
- Bakioğlu, A ve Gürdal, A. (2001). ‘‘Lisansüstü tezlerde danışman ve öğrencilerin rol algıları: Yönetim için göstergeler.’’ *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (21).
- Balcı, A., ve Apaydın, Ç. (2009). ‘‘Türkiye’de eğitim yönetimi araştırmalarının durumu: Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi dergisi örneği.’’ *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 59(15), 325-343.

- Batur, Z. ve Akdeniz, T. (2020). ‘‘Değerler eğitimiyle ilgili yapılan tezler üzerine bir inceleme: Türkçe Eğitimi.’’ *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 1-11.
- Bausch, Karl-Richard – Christ, Herbert – Krumm, Hans-Jürgen (2007). Handbuch Fremdsprachenunterricht, A.Francke Verlag,Tübingen und Basel.
- Bekiroğlu N. Biyoistatistik. The web site: <http://docplayer.biz.tr/2029485-Biyoistatistik-nural-bekiroglu-ph-d-giris.html>.
- Belet, Ő. D. ve Yaşar, Ő. (2007). ‘‘Öğrenme stratejilerinin okuduğunu anlama ve yazma becerileri ile Türkçe dersine ait tutumlara etkisi.’’ *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(1), 69-86.
- Bellis De N. (2009). Bibliometrics and citation analysis: from the Science citation indeks to Cybermetrics. Scarecrow Press,
- Bıkmaz, F., Aksoy, E., Tatar, Ö., ve Atak-Altınyüzük, C. (2010, Mayıs). ‘‘Türkiye’de program geliştirme alanında yapılan doktora tezlerinin çeşitli değişkenler açısından analizi.’’ *1. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi*, Balıkesir Üniversitesi, Ayvalık.
- Biçer, N. (2017). ‘‘Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yayımlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması.’’ *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27), 236-247.
- Boyacı, S. ve Demirkol, S. (2018). ‘‘Türkçe Eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi.’’ *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 512-531.
- Bozan, M. (2012). ‘‘Lisansüstü eğitimde nitelik arayışları.’’ *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(2), ISSN: 1309-8012 (Online).
- Bozca, S. (2022). *Rekreasyon Fırsat Eğilimi: Bibliyometrik Bir Araştırma / Recreation Opportunity Spectrum: A Bibliometric Research*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Bozkaya, M., Erdem-Aydın, İ., ve Genç-Kumtepe, E. (2012). ‘‘Research trends and issues in educational technology: A content analysis of TOJET (2008-2011).’’ *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 11(2), 264-277.

- Bozkurt, B.Ü. ve Uzun, N.E. (2015). "Türkçenin eğitimi-öğretimine ilişkin bir alanyazın değerlendirmesi: Uluslararası bilimsel toplantılarda eğilimler/yönelimler." *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), s. 1-15.
- Bölükbaş, F. ve Keskin, F. (2010). "Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metinlerin kültür aktarımındaki işlevi." *Turkish Studies*, 5(4), 221-235.
- Börekçi, M. (2015). "Bir bilim alanı olarak Türkçe ve Türkçe eğitimi." *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 405-414.
- Broadus, R. N. (1987). Early approaches to bibliometrics. *Journal of the American society for information science*, 38, 127-129.
- Brown G. ve Atkins, M. (1991). *Effective Teaching in Higher Education*, Routledge, London.
- Büyükkiz, K. (2014). "Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme/an investigation on graduate dissertations written on turkish teaching as a foreign language." *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (25), 203-213.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi: Ankara.
- Caferoğlu, A. (1984). *Türk Dili Tarihi*. (3. Basım). Enderun Kitabevi: İstanbul.
- Can-Yaşar, M., ve Aral, N. (2011). "Türkiye'de okul öncesinde drama alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi." *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(22), 70-90.
- Ceran, D., Aydın, M. ve Onarıcıoğlu, A. S. (2018). "Okuma eğitimi üzerine yapılan tezlerde eğilimler: Bir içerik analizi çalışması." *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 2377-2392.
- Cin Şeker, Z. (2020). "Dinleme ve konuşma becerilerine yönelik lisansüstü tezlerin anahtar kelimeleri üzerine bir inceleme: Betimsel analiz." *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 128-140.
- Cohen, L. ve Manion, L. (1994) *Research Methods in Education* (4th ed.), London: Routledge.

- Coşkun, E., Balcı, A. ve Özçakmak, H. (2013). Trends in Writing Education: An Analysis of Postgraduate Theses Written in Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 93, 1526-1530.
- Coşkun, E., Özçakmak, H. ve Balcı, A. (2012). Türkçe eğitiminde eğilimler: 1981-2010 yılları arasında yapılan tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. Engin Yılmaz vd. (Editörler), *Türkçenin Eğitimi Öğretimi Üzerine Çalışmalar içinde*. (204- 212). Ankara: Pegem Akademi.
- Cüceloğlu, D. (2012). *İnsan ve davranışı*. Remzi Kitapevi: İstanbul.
- Çakar, Ö. (1997), “Fen Bilimleri Alanında Bilim Adamı Yetiştirme: Lisansüstü Eğitim”, *TÜBA Bilimsel Toplantı Serileri*:7, ss. 65–75.
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). “İçerik analizinin parametreleri.” *Eğitim Bilim*, 39(174), 33-38.
- Çalık, M., Ünal, S., Coştu, B., ve Karataş, F. Ö. (2008). “Trends in Turkish science education.” *Essays in Education, [Special edition]*, 23-45.
- Çalışkan, D. (2021). Türkiye'deki Çeviri Konulu Tezler Üzerine Bibliyometrik ve Tematik Bir İnceleme (1985-2020) / A Bibliometric And Thematic Analysis Of Postgraduated Thesesand Dissertations On Translation Studies İn Turkey (1985-2020) / Une Analyse Bibliométrique Et Thématique Des Mémoires Etthèses Sur La Traduction En Turquie (1985-2020). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Çeçen, Mehmet Akif (2011). “Yazma Eğitimi Açısından Metin Bilgisi”, (Editör: Murat Özbay), *Yazma Eğitimi*. (s.127-144). Pegem Akademi: Ankara.
- Çetinkaya, N. (2011). *Matbaanın Osmanlı Eğitim Tarihindeki Yeri ve Önemi*. Doctoral Dissertation, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Çiçek, A. M. (2019). Türkiye’de İlk Okuma Yazma Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çifçi, M., ve Ersoy, M. (2019). “Okulöncesi eğitimi alanındaki araştırmaların yönelimleri: Bir içerik analizi.” *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 8(3), 862-886.

- Çiltaş, A., Güler, G., ve Sözbilir, M. (2012). ‘‘Türkiye’de matematik eğitimi araştırmaları: Bir içerik analizi çalışması.’’ *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 565-580.
- Daşdemir, İ. (2016). Bilimsel araştırma yöntemleri. Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- Değirmenci Gündoğmuş, H. (2018). ‘‘Okuduğunu anlama ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi.’’ *Electronic Turkish Studies*, 13(2).
- Demir, M.İ. (2021). Türkçe Eğitimi Lisansüstü Tezlerine Yönelik Bir Araştırma: Tez Jürileri Yayınlanmamış Doktora Tezi. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tokat.
- Demircan, Ömer (1990). Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri. Ekin Eğitim-Yayıncılık ve Dağıtım: İstanbul.
- Demirel, İ.H., Saraç, C. ve Gürses, E.A. (2007). Türkiye bilimsel yayın göstergeleri (I) (1981-2006). TÜBİTAK-ULAKBİM: İstanbul.
- Demirel, Ö. (1999). İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi. MEB Basımevi: İstanbul.
- Demirel, Ö. (1999). Türkçe Öğretiminin Amaç ve İlkeleri. Anadolu Üniversitesi Yayınları: Eskişehir.
- Demirel, Ö. (2002), Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin ‘‘Türkçe Öğretimi’’, 3. Baskı, Pegem A Yayıncılık: Ankara.
- Demirel, Ö. (2006). Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi. Pegem Yayıncılık: Ankara.
- Demirel, Ö., Koç, S., Topbaş, S., Odabaşı, F., Namlu, A.G., Yangın, B., Müftüoğlu, G. (2022). Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimi. Erişim: 26 Mart 2022, <https://www.turkceogretimi.com/tuerkce-oeretiminin-tarihi/tuerkce-oeretiminin-tarihsel-geliimi>.
- Dilâçar, A. (1989). 1612’de Avrupa’da Yayınlanan İlk Türkçe Gramerin Özellikleri. (s.197-210). TDK Yayınları: Ankara.
- Diodato, V. (1994). Dictionary of Bibliometrics. Binghamton, NY: Haworth Press.

- Direkçi, B., Akbulut, S. ve Şimşek, B. (2020). "Türkçe eğitimi alanında yapılan değerler eğitimi tezlerinin incelenmesi." *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 12(2), 117-140.
- Doğan, Y. ve Özçakmak, H. (2014). "Dinleme becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi." *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 90-99.
- Dönmez, B., ve Gündoğdu, K. (2016). "2000-2016 yılları arasında Türkçe öğretim programları alanında yayımlanan makale ve tezlerin analizi." *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(4).
- Duden (1985). *das Bedeutungswörterbuch Band 10*, Dudenverlag, Mannheim-Leipzig-Wien-Zürich.
- Dunkin, M. J. (1996). "Types of errors in synthesizing research in education." *Review of Educational Research*, 66(2), 87-97.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metotlarına giriş*. Anı Yayıncılık: Ankara.
- Elbir, B., ve Bağcı, C. (2013). "Birinci ve ikinci kademe okuma eğitimi üzerine yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi." *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 229-247.
- Er, O., Biçer, N. ve Bozkırlı, K. Ç. (2012). "Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi." *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(2), 51-69.
- Erdem, D. (2011). Türkiye'de "2005–2006 yılları arasında yayımlanan eğitim bilimleri dergilerindeki makalelerin bazı özellikler açısından incelenmesi: Betimsel bir analiz." *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(1), 140-147.
- Erdem, İ. (2009). "Yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili bir kaynakça derlemesi." *Turkish Studies*, 4(3), 888-937.
- Erdem, M. D., Gün, M., Şengül, M. ve Özkan, E. (2015). "Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış bilimsel makalelerde geçen anahtar sözcüklere ilişkin bir içerik analizi." *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.213-237.

- Erdogan, M., Marcinkowski, T., ve Ok, A. (2009). "Content analysis of selected features of K-8 environmental education research studies in Turkey, 1997-2007." *Environmental Education Research*, 15(5), 525-548.
- Erdoğmuş, C. (2020). Uluslararası Literatürde Son 20 Yılda Yapılan Yayınlar Göre Eğitim Teknolojilerindeki Yönelimler / Trends In Educational Technologies According To Publications Made In The Last 20 Years In International Literature. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Amasya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Amasya.
- Erdoğmuş, F. U., ve Çağıltay, K. (2009, Şubat). *Türkiye’de eğitim teknolojileri alanında yapılan master ve doktora tezlerinde genel eğilimler*. Akademik Bilişim Konferansı, Şanlıurfa.
- Ergin, Muharrem (2000). Türk Dil Bilgisi, Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım: İstanbul.
- Fazlıoğulları, O., ve Kurul, N. (2012). "Türkiye’deki eğitim bilimleri doktora tezlerinin özellikleri." *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 43-75.
- Forster, T. R. (1995). Büyük Fikirler Oluşturmanın 101 Yolu, (çev: Hakan İlğün).
- Fraenkel, J.R., ve Wallen, N.E. (2006). How to design and evaluate research in education. (6th ed.). New York: McGraw-Hill International Edition.
- Frankel, R.M. ve Devers, K.J (2000). Study design in qualitative research. *Education for Health: Change in learning and practice*, 13(2), pp. 251-261
- Gay, L., Mills, G. ve Airasian, P. (2006). Educational research: Competencies for analysis and application (8th ed.). Newjersey: Prentice-Hall.
- Girmen, P., Kaya, M. F. ve Bayrak, E. (2010) Türkçe eğitimi alanında yaşanan sorunların lisansüstü tezlere dayalı olarak belirlenmesi. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu’nda sunuldu. (20 -22 Mayıs 2010), Elâzığ, 133-138.
- Gouldner, A. W. (2006). "Entelektüellerin geleceği ve yeni sınıfın yükseliş-i." *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-11. Çev.: Dr. Mehmet Cüneyt Birkök. [The future of Intellectuals and the Rise of the New Class: A Frame of Reference, Theses, Conjectures, Arguments, and a Historical Perspective on the Role of Intellectuals and Intelligentsia in the International Class Contest of the Modern Era. New York: The Continuum Publishing Corporation, 1979, 1-8].

- Göçer, A. Çaylı, C. Çavuş, S. (2012). "Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili kaynakça denemelerine kesitsel bir katkı: 2013-2015 yılları." *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Dergisi*, 1(1), 19-85
- Göçer, A. Moğul, S. (2010). "Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış." *Turkish Studies*, 6(3), 797-810
- Göçer, A., Tabak, G, Coşkun, A. (2012). "Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kaynakçası." *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (32) :73-126.
- Göğüş, B. (1989). "Ana Dili Olarak Türkçenin Öğretimine Tarihsel Bir Bakış". TDAY-Belleten 1970, Ankara: TDK Yay. 319.
- Gökçen, D. ve Arslan, M. (2019). "Türkçe eğitimi araştırmalarına genel bir bakış: bibliyometri çalışması." *Journal of Research in Turkic Languages*, 1(1), 39-56.
- Göktaş, Y., Hasançebi, F., Varışoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N., Baran M., ve Sözbilir, M. (2010). "Türkiye'deki eğitim araştırmalarında eğilimler: Bir içerik analizi." *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 443-460.
- Göktaş, Y., Küçük, S., Aydemir, M., Telli, E., Arpacık, Ö., Yıldırım, G. vd. (2012b). "Türkiye'de eğitim teknolojileri araştırmalarındaki eğilimler: 2000-2009 dönemi makalelerinin içerik analizi." *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 177-199.
- Gül, A. (2019). Eleştirel Okuma Tasviri Bibliyografyası / Critical Reading Descriptive Bibliography. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Gülbahar, Y., ve Alper, A. (2009). "Öğretim teknolojileri alanında yapılan araştırmalar konusunda bir içerik analizi." *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 93-111.
- Gürol, Ü. (1987). İtalyan Edebiyatında Türkler. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Haidekker, S. (2021). WORDVICE. Erişim adresi: <https://wordvice.com.tr/where-does-the-research-question-go-in-a-paper/>
- Harris, A. J. ve Sipay, E. R. (1981). How to Increase Reading Ability: A Guide to Developmental ve Remedial Methods. (7th Edition). London: Longman.

Hengirmen, Mehmet (1999). Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü, Engin yayınları: Ankara.

Türk Dil Kurumu. (2022, 26 Mayıs). Erişim adresi:

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanatvearama=kelimeveguid=TDK.GTS.56a7ccd1d5d815.06.569791(TDK Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü)

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Öğretim Programlarını İzleme ve Değerlendirme Sistemi. (2022, 30 Mayıs). Erişim adresi: <https://mufredat.meb.gov.tr/>

Yukseklisans.com. (2022, 17 Ağustos). Erişim adresi:

<https://yukseklisans.com.tr/tezgenelbilgiler>

Hulme, W. E. (1923). Statistical Bibliography İn Relation To The Growth Of Modern Civilization. London: Grafton.

Işıkoğlu, M. (1994). “Tezler ve danışmanlık.” *Eğitim ve bilim*, ISSN 1300-1337. (18), 76-87.

İncekara, S. (2009). “Uluslararası alanda coğrafya eğitimi araştırmaları ve Türkiye’den örnekler: Mevcut durum ve gelecek yönler.” *Doğu Coğrafya Dergisi*, 21, 123-136.

İnceoğlu, G. (2009). “Matematik eğitimi ve matematik öğretimi alanında yapılan tezlerin bir değerlendirilmesi.” *E-Journal of New World Sciences Academy*, 4(3), 1046-1052.

Kahrıman, R., Dağtaş, A., Çapoğlu, E. ve Ateşal, Z. (2013). “Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi Kaynakçası.” *TÜRÜK Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 1: 80-132.

Kaplan, M. (2001). *Kültür ve dil yayınları* (14. Baskı), İstanbul, s. 163.

Kapucu, M., Aypay, S. ve Aypaydın, A. (2014). “Lisansüstü eğitim alan öğrencilerin akademik danışmanlık hakkındaki görüşleri.” *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(1), 28-35.

Karaboğa, H.A. (2019). Örgütsel Davranış Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi / Bibliometric Analysis Of Organizational Behavior Research. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Karadağ, E. (2009). “Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik açıdan incelenmesi.” *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 75-87.

- Karadağ, R. (2014). ‘‘Okuma ilgisi, tutumları ve alışkanlığı konusunda yapılmış çalışmaların lisansüstü tezlere dayalı analizi: YÖK ve proquest veri tabanları örnekleme.’’ *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 1-17.
- Karahan, L. (2009). ‘‘Dil Bilgisi Öğretiminde Bütün-Parça İlişkisinin Önemi’’. *Turkish Studies*, S: 4/8, s.23-30.
- Karakütük, K. (2002). *Öğretim üyesi ve bilim insanı yetiştirme-lisansüstü öğretimin planlanması*. Anı Yayıncılık: Ankara.
- Karal, E. Z. (2001). *Osmanlı Tarihinde Türk Dili Sorunu (Tarih Açısından Bir Açıklama)*. Bilim Kültür ve Öğretim Dili Olarak Türkçe. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi* (15. baskı). Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- Karataş, Z. (2015). ‘‘Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.’’ *Manevi temelli sosyal hizmet araştırmaları dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kavcar, C. (2002). ‘‘Cumhuriyet Döneminde Dal Öğretmeni Yetiştirme’’, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, S: 35/1-2, s.1-14.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (2005). *Türkçe Öğretimi Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin*, Ankara: Engin Yayınevi.
- Kızılaslan, A., Sözbilir, M. ve Yaşar, M.D., (2012). ‘‘Inquiry based teaching in Turkey: A content analysis of research reports.’’ *International Journal of Environmental*, 7(4), 599-617.
- Kitapçı, Z. (1995). *Orta Asya Türklüğünün Büyük İslam Kültür ve Medeniyetindeki Yeri*. Konya.
- Klinik Araştırmalar Derneği. (2016) Helsinki Bildirgesi The web site: <http://www.klinikarastirmalar.org.tr/icerik.phpid=1304>
- Koç, Nurettin (1992). *Açıklamalı Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Korkmaz, Zeynep (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*, Ankara: TDK Yayınları 575.

Kurt, A. (2019). Türkiye'de Kentleşme ve Çevre Sorunları Alanında Hazırlanmış Kayıtlı Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik İncelemesi / Bibliometric Analysis Of Registered Graduate Theses In The Field Of Urbanization And Environmental Problems In Turkey. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.

Küçüköğlü ve Ozan, (2013). ‘‘Sınıf öğretmenliği alanındaki lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi.’’ *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(12), 27-47.

Lepp, L., RemmiK, M., Karm, M. ve Leijen, Ä. (2013). Supervisors' Conceptions of Doctoral Studies. *Trames*, 17(4), 401-415. Retrieved from http://eap.ee/public/trames_pdf/2013/issue_4/Trames-2013-4-401-415.pdf

Maden, S. (2021). ‘‘Türkçe ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin eğilimi: Bir içerik analizi.’’ *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1), s. 30-45

Maden, S. ve Önal, A. (2021). ‘‘Yabancı dil olarak Türkçe eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimi.’’ *Uluslararası Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 42-56.

McBurney, M. K. ve Novak, P. L. (2002). What is bibliometrics and why should you care? Proceedings of the Professional Communication Conference 17- 20 Sept. 2002 içinde (ss. 108– 114). Portland.

Mercanlıgil, M. D. (1955). Bibliyografya Enstitüsü. Türk Kütüphaneciliği, 4(1), 46- 47.

Mert, O. (2002). ‘‘Türkçe'nin eğitim ve öğretimi üzerine bir bibliyografya denemesi.’’ *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 19 :349-381

Millî Kütüphane (1952). Türkiye makaleler bibliyografyası.

Millî Eğitim Bakanlığı (1981). ‘‘Temel eğitim okulları Türkçe eğitim programı’’. *Tebliğler Dergisi*, Ankara: S. 2098.

Millî Eğitim Bakanlığı, (2005). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve kılavuzu. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.

Onan, B. (2003). ‘‘Divanü Lûgat-it-Türk'ün dil öğretim yöntemleri ve dünya filolojisine katkıları bakımından bir değerlendirmesi.’’ *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13, 425-445.

- Oomen-Welke, Ingelore, “Muttersprachenunterricht und Fremdsprachenunterricht”, (Ed. KarlRichard Bausch, Herbert Christ, Hans-Jürgen Krumm), Handbuch Fremdsprachenunterricht, A.Francke Verlag,Tübingen und Basel.
- Oruç, Ş. ve Ulusoy, K. (2008). “Sosyal bilgiler öğretimi alanında yapılan tez çalışmaları.” *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 121-132.
- Osareh, F. (1996). Bibliometrics, citation analysis and co-citation analysis: A review of literature I. *Libri*, 46(3), 149-158.
- Ögel, B. (2002). Sino-Turcica Çingiz Han’ın Türk Müşavirleri. İstanbul: IQ Kültürsanat Yayıncılık.
- Önal, Ö.A. ve Maden, S. (2021). “Türkçe eğitimi ile ilgili 2015-2019 yılları arası lisansüstü tezlerin araştırma eğilimi.” *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(3), s. 929-941
- Özbay, M. (2006). Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri. Ankara: Öncü Basımevi.
- Özçakmak, H. (2017). “Türkçe eğitimi lisansüstü araştırmalarında yeni yönelimler (2011-2015).” *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(3), 1607- 1618.
- Özdemir, S. (2018). “Okumaya ilişkin lisansüstü araştırmaların eğilimi.” *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1161-1178.
- Özden, M ve Ergin, B. (2013). “Lisansüstü öğrencilerinin bilimsel araştırmalarda uygulanan etik kurallara yönelik düşüncelerinin belirlenmesi.” *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal bilimler enstitüsü Dergisi*, 10 (22), 155-169.
- Özenç E.G. ve Özenç M., (2018). “Sınıf öğretmenliği bilim dalında yapılan lisansüstü eğitim tez yönelimlerinin eğitim bilimleri enstitüsü düzeyinde bir analizi.” *International Journal of Active Learning*, 3(2), 2018, 1-10.
- Özinönü, A.K. (1970). Growth in Turkish positive basic sciences, 1933-1966. Ankara: Middle East Technical University.
- Pat, C. (199). The Research Students Guide to Success. Eric No: ED 397759

- Saracaloğlu, A.S., ve Dursun, F. (2010, Mayıs). ‘‘Türkiye’de eğitim programları ve öğretim alanındaki lisansüstü tezlerinin incelenmesi.’’ *1. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi*, Balıkesir Üniversitesi, Ayvalık.
- Schrader, A. M. (1981) Teaching Bibliometrics, *Library Trends*, 30, 151-172.
- Seçer, İ., Ay, İ., Ozan, C., ve Yılmaz, B. Y. (2012, Eylül). ‘‘Rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanındaki araştırma eğilimi: Bir içerik analizi.’’ *21. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, İstanbul.
- Sengupta, I. N. (1990), *Bibliometrics and its application in information science and libraries*, Atlantic, New Delhi.
- Sert, G., Kurtoğlu, M., Akıncı, A., ve Seferoğlu, S. S. (2012, Şubat). Öğretmenlerin teknoloji kullanma durumlarını inceleyen araştırmalara bir bakış: Bir içerik analizi çalışması. Akademik Bilişim, Uşak.
- Sevencan, A. (2019). Türkiye’de Matematik Eğitimi Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İncelemesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sever S. (1995), *Türkçe Öğretiminde Tam Öğrenme*, İstanbul.
- Sever, S. (2007). ‘‘Çocuk Edebiyatı Öğretimi Nasıl Olmalıdır?’’ (Editör: Sedat Sever), *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu*, 04-06 Ekim 2006, Ankara. s. 41-56.
- Sevim, O ve Erem, N. (2012). ‘‘Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin başlıklarına ve özetlerine eleştirel bir bakış.’’ *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(3), 174-186.
- Sevim, O. ve İşcan, A. (2012). ‘‘Türkçenin eğitimi ve öğitimi alanında yapılan Yüksek Lisans tezlerinde geçen anahtar kelimelere dönük bir içerik analizi.’’ *Turkish Studies (elektronik)*, 1863-1873.
- Sevim, O. ve Özdemir-Erem, N. H. (2012). ‘‘Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin başlıklarına ve özetlerine eleştirel bir bakış.’’ *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(3): 174-186.
- Sevinç, B. (2001). ‘‘Türkiye’de lisansüstü eğitim uygulamaları, sorunlar ve öneriler.’’ *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 34 (1), 125-137.

- Silverman D. (1998). Qualitative/ Quantative. C. Jenks (Ed.) Core Sociological Dichotomies (s.78-95) London: Sage
- Sozibilir, M., Akilli, M., Yasar, M. D., ve Dede, H. (2016). Development of chemistry education research (CER) in Turkey: A comparison of CER papers with international research. In *Science Education Research and Practice in Asia* (pp. 289-317). Springer, Singapore.
- Sozibilir, M., Kutu, H., ve Yasar, M. D. (2012). Science education research in Turkey: A content analysis of selected features of published papers. In *Science Education Research and Practice in Europe* (pp. 341-374). Brill Sense.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Sözibilir, M. ve Çalık, M. (2014). "İçerik analizinin Parametreleri." *Eğitim ve Bilim dergisi*, 39(174). 33-38.
- Sözibilir, M., ve Kutu, H. (2008) Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education (Special issue)*, 1-22
- Sözibilir, Ö., Gül, Ş. Okçu, B., Yazıcı, F., Kızılaslan, A., Zorluoğlu, S. L., Atilla, G. (2015). "Görme yetersizliği olan öğrencilere yönelik fen eğitimi araştırmalarında eğilimler." *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 218-241.
- Stemler, S. (2001). An overview of content analysis. *Practical Assessment, Research ve Evaluation*, 7(17).
- Şahbaz, N. K. ve Çekici, Y. E. (2012). "Disiplinler arası bir disiplin olarak Türkçe eğitimi." *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 7/3, Summer 2012, p. 2367-2382.
- Şahin, A. G., ve Bartan, M. (2017). "Okul öncesi eğitim alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi." *The Journal of Academic Social Science Studies*, 60, p. 69-84.
- Şahin, A., Başbayrak, M. ve Çiftçi, B. (2020). "Teknoloji destekli Türkçe eğitimi tezlerinin eğilimi." *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(2), 98- 114.

- Şahin, E. Y., Kana, F., ve Varışoğlu, B. (2013). "The research trends of postgraduate dissertations in Turkish education departments Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri." *Journal of Human Sciences*, 10(2), 356-378.
- Şahin, Veysel (2014). *Bilge Kadının Aynadaki Yüzü (Halide Edip Adıvar'ın Romalarında Yapı ve İzlek)*, Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- Şeref, İ. (2019). "Türkçe öğretiminde şiir üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirmesi." *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 0(20), 335-350.
- Şeref, İ. ve Karagöz, B. (2020'a). "Citation analysis of graduate theses on teaching of turkish as a foreign language (1988-2019)." *Çukurova University Faculty of Education Journal*, 49 (2), 1145-1183.
- Şerif, O. (2016). "Türkçede ana dil ve ana dili." *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 2(1), 311-322.
- Şimşek, A., Özdamar, N., Becit, G., Kiliçer, K., Akbulut, Y., ve Yıldırım, Y. (2008). "Türkiye'deki eğitim teknolojisi araştırmalarında güncel eğilimler." *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 439-458.
- Şirin, M. R. (2007), *Çocuk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış- Çocuk Edebiyatı Nedir Ne Değildir? -*, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Şirin, M. R. (2012), *Çocuk ve İlk Gençlik Edebiyatı Ders Notları*, Marmara Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümü (2008-2012).
- Takiyettin Mengüşoğlu, *Felsefeye Giriş*, İstanbul, 1988, s. 232.
- Tanrıverdi, İ. (2021). *Uluslararasılaşma Derecesinin Ardılları Üzerindeki Etkisi: Bibliyometrik ve Yapısal Eşitlik Temelli Bir Model Önerisi / The Effects Of Internationalization Degree On Its Consequences: A Proposed Model Based On Bibliometrics And Structural Equality*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Tarman, B., Güven, C., ve Aktaşlı, İ. (2011). "Türkiye'de sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin değerlendirilmesi ve alana katkıları." *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 391-410.

- Taş, H. ve Okur, A. (2015). "Yükseköğretim düzeyinde ana dili öğretimi üzerine bir değerlendirme." *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 13 :80-96.
- Tavşancıl, E., Çokluk, Ö., Çıtak, G. G., Kezer, F., Yıldırım, Ö. Y., Bilican, S. vd. (2010). Eğitim bilimleri enstitülerinde tamamlanmış lisansüstü tezlerin incelenmesi (2000–2008). Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi Kesin Raporu. acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/6199/Binder1.pdf. Erişim tarihi: 10 Şubat 2012.
- Tavşancıl, E., Gözen-Çıtak, G., ve Kezer, F. (2011). "The investigation of the abstracts of theses and dissertations in the domain of measurement and evaluation." *The International Journal of Educational Researchers* 3(1), 17-32.
- Temizyürek F.; Erdem, İ.; Temizkan, M. (2007). *Konuşma Eğitimi*, Öncü Yay. Ankara.
- Timur Ağıldere, S. (2010). "XVIII. yüzyıl Avrupa'sında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin önemi: Osmanlı imparatorluğunda İstanbul Fransız dil oğlanları okulu (1669-1873)." *Turkish Studies*, 5(3), 693-704.
- Tinker, M. A. ve Mccullough, C. M. (1968). *Teaching Elementary Reading*. (Third Edition). New York: Appleton-Century-Crofts
- Tok, M. ve Potur, Ö. (2015). "Yazma eğitimi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimi (2010-2014 Yılları)." *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(4), 1-25.
- Tonta, Y. ve Al, U. (2007). Türkiye'nin bilimsel yayın haritası: Türkiye'de dergi yayıncılığı üzerine bibliyometrik bir araştırma. Hacettepe Üniversitesi, 2007 TÜBİTAK projesi: SOBAG-105K088 www.tubitak.gov.tr.
- Topaloğlu, Ahmet (1989). *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Ötüken Neşriyat
- Topbaş, S. (1998). "Dil, Anadili ve Türkçe öğretimi", *Türkçe öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi yayınları.
- Topsakal, U. U., Çalık, M., ve Çavuş, R. (2012). "What trends do Turkish biology education studies indicate?" *International Journal of Environmental and Science Education*, 7(4), 639-649.
- Tozlu, N. (2019). "Prof. Dr. Necati Öner'de dil şuuru." *Felsefe Dünyası*, (69), 35-52.

- Turan, L. Sevim, O. ve Tunagür, M. (2018). "Türkçe eğitimi alanında hazırlanan doktora tez özetlerine yönelik bir içerik analizi." *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, (11), 29-44.
- Tuzcu, G. (2003). "Lisansüstü öğretim için yurtdışına öğrenci göndermenin planlanması." *Milli Eğitim Dergisi*, 160, 155-165.
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Eğilim Tanımı. Erişim Tarihi: 11 Kasım 2021.
- Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır. Doktora Tanımı. Erişim Tarihi: 11 Kasım 2021.
- Türkben, T. (2018). "Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi." *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2464-2479.
- Ukşul, E. (2016). Türkiye'de Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yapılmış Bilimsel Yayınların Sosyal Ağ Analizi ile Değerlendirilmesi: Bir Bibliyometrik Çalışma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Ulutaş, F., ve Ubuz, B. (2008). "Matematik eğitiminde araştırmalar ve eğilimler: 2000 ile 2006 yılları arası." *İlköğretim Online*, 7(3), 614-626.
- Ungan, U. (2009). "Dil gelişim aracı olarak tekerlemeler." *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 217-225.
- Uzunboylu, H., ve Özçınar, Z. (2009). "Research and trends in computer-assisted language learning during 1990-2008: Results of a citation analysis." *Eurasian Journal of Educational Research*, 34, 133-150.
- Ünal E. ve Arık S., (2016). "Sınıf öğretmenliği bilim dalında yapılan lisansüstü tezlere yönelik bir araştırma." *Turkish Studies*, 11(3), 2295-2332. DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9503>
- Ünal, F. T., ve Özer, F. (2014). "Türkçe öğretiminde dinleme becerisi ile ilgili kaynakça çalışması." *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 203-218.

- Vardar, Berke (1988). Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü, İstanbul: ABC Tanıtım Basımevi.
- Varıs, F. (1984). "Eğitim yoluyla davranış değiştirme: Kuram, deney, uygulama." *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 17(1), 211-221.
- Varişoğlu B., Şahin A. ve Gökteş Y. (2013). "Türkçe Eğitimi araştırmalarında eğilimler." *Educational Sciences: Theory ve Practice*, 13(3), 1767-1781.
- Veyis, F. (2020). "Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında lisansüstü araştırmalar üzerine bir inceleme." *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 67(1), 683-782.
- Wahrig, Gerhard (1980). Deutsches Wörterbuch, Mosaik Verlag.
- Wallace, D. (1989). Bibliometrics and citation analysis. J. N. Olsgaard (Yay. Haz.). Principles and applications of information science: For library professionals içinde (ss.10-26). Chicago and London: American Library Association.
- Wellington, J. (2006). Educational research: contemporary issues and practical approaches. London: Continuum.
- Yavan, N. (2005). "SCI ve SSCI bağlamında Türkiye'nin coğrafya bilminde uluslararası yayın performansının karşılaştırmalı analizi: 1945-2005." *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 3(1), 27-55.
- Yıldırım Kırbacı, G. (2022). Bilimsel Okuryazarlık ile İlgili Akademik Çalışmaların Bibliyometrik Analizi ve PISA sonuçları ile ilişkisi / Bibliometrics Analysis Of Academic Researches Related To Scientific Literacy And Its Relationship With PISA Results. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2020). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- Yıldırım, S. (2021). Türkiye'de İktisat Alanında Hazırlanmış Doktora Tezlerinin Bibliyometrik Analizi / Bibliometric Analysis Of Phd Thesis That Prepared In Economics Field In Turkey. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

- Yıldız, A. (2000). “Okumak, Bir Eğitim İşi...”, (Editör: Orhan Tüleylioğlu), Okumak mı, O da Ne? İstanbul: Cumhuriyet Kitapları. S. 107-108.
- Yılmaz, K., ve Altinkurt, Y. (2012). “An examination of articles published on preschool education in Turkey.” *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4 özel), 3227-3241.
- Yurdakul, M. (2021). Web Of Science Veri Tabanına Dayalı Bibliyometrik Değerlendirme: Fen Eğitimi Üzerine Yapılan Makaleler / Bibliometric Evaluation Based On Web Of Science Database: Articles On Science Education. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Zan, B. U. (2012). Türkiye'de Bilim Dallarında Karşılaştırmalı Bibliyometrik Analiz Çalışması. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.